Dzisiaj 28 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 144

Poznań, sobota dnia 28 marca 1931

Rok XXVI

Wobec umów z Niemcami

Gdy w komisji i plenum Senatu przedstawiciele Klubu Narodowego wykazali szkodliwość umowy likwidacyjnej i traktatu handlowego z Niemcami pod względem nietylko gospodarczym, ale ponadto politycznym i przedewszystkiem moralno - narodowym, wówczas referent tych umów począł członków najpierw komisji, a następnie plenum Senatu przekonywać argumentem, że społeczeństwo ziem zachodnich jest tak dzielne, iż, jak przed wojną, tak i teraz pokona wszelkie niebezpieczeństwa narodowe.

Odpowiedziano ze strony Klubu Narodowego, że dzielność dzielnością, że natomiast pod względem moralno-narodowym społeczeństwo ziem zachodnich jest dzisiaj w trudniejszem położeniu, niż przed wojną; wówczas bowiem można było wskazać prosto na rząd pruski i żywioł niemiecki jako źródło wszelkiego zła, a dzisiaj podstawy moralno-narodowe naszego życia zbiorowego doznają podcięcia wskutek faktu, że to polska ręka w niepodległem polskiem państwie utwierdza dzieło b. pruskiej Komisji Kolonizacyjnej, rezygnując dobrowolnie z prawa odkupu w stosunku do 13 tysięcy osad, na których żyje około 80 tysięcy Niemców, czyli trzecia część tutejszych Niemców wogóle, — i że Polska czyni to zgoła bez nacisku czynników międzynarodowych, bo prawo odkupu nie ma żadnego związku z zaleceniami haskiemi, wypływa bowiem zgoła nie z traktatu wersalskiego, lecz z kontraktów, zawartych z osadnikami przez pruską Komisję Kolonizacyjną, a przejętych przez państwo polskie.

Uderzenie w nasze podstawy moralno - narodowe jest najgorszym dla społeczeństwa ziem zachodnich ciosem, jaki oznacza przyjęcie umów z Niemcami. Mamy bowiem walczyć z instynktem materjalistycznym tych, którzy w konsekwencji traktatu handlowego będą się łaszczyli na niemiecki pieniądz, szczególnie w dzisiejszych trudnych czasach gospodarczych, a liczyć musimy się z tem, że usłyszymy argument: „Nie mam tego robić dla korzyści materjalnej, a państwo polskie mogło się kierować materjalnemi względami, pragnieniem, by umorzone zostały procesy o renty, oszukańczo przez Komisję Kolonizacyjną przepisane po klęsce Niemiec na gdański Bauernbank? Co wolno było zrobić państwu polskiemu, to dozwolone jest chyba i mnie. Zrobię to, czego wymaga mój interes materjalny".

Dlatego przyjęcie umów niemieckich jest — poza innemi szkodami — tak ciężką dla społeczeństwa ziem zachodnich krzywdą moralno - narodową. Tem energiczniej jednakowoż trzeba się przeciwstawić niebezpieczeństwom, które z umów tych wyrastają. Główną w walce z niemi bronią będzie zorganizowana opinja publiczna, jak niegdyś, przed wojną. W tej mierze odsyłamy Czytelników do podanej obok niniejszego artykułu odezwy, której doniosłego znaczenia podkreślać nie potrzebujemy.

Rodacy!

Parlament polski większością głosów Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem oraz socjalistów i mniejszości narodowych zatwierdził umowy z Niemcami, a mianowicie układ likwidacyjny i traktat handlowy. Pierwszy z nich rezygnuje z dokończenia likwidacji mienia niemieckiego, przyznanej nam traktatem wersalskim, a, co gorsza, utwierdza na polskiej ziemi około 13 tysięcy b. kolonistów pruskich, czyli — z rodzinami i służbą — około 80 tysięcy Niemców; drugi — za zupełnie niewspółmierne korzyści państwa polskiego — otwiera wrota Rzeczypospolitej nietylko zalewowi towarem niemieckim, ale i masowemu napływowi Niemców z Rzeszy: przemysłowców, bankowców, kupców, komiwojażerów, fachowców, przedstawicieli zawodów liberalnych, którzy otrzymują prawo osiedlenia się w Polsce.

To, co się stało, oznacza utorowanie drogi niemieckiemu parciu na wschód, oznacza wystawienie państwa polskiego na wielkie od strony niemieckiej niebezpieczeństwo, przedewszystkiem zaś ziem jego zachodnich, ich rdzennie polskiego stanu średniego na niebezpieczeństwo podminowania przez napływowy żywioł niemiecki, przez niemiecki kapitał i niemiecki towar. Niebezpieczeństwo będzie tem większe, że konsekwencje traktatu handlowego uderzą w społeczeństwo nasze w okresie niesłychanego osłabienia naszego organizmu gospodarczego, gdy tysiące naszych warsztatów pracy mają całkowicie podcięte podstawy bytu i nie będą zdolne wytrzymać idącej z impetem konkurencji nowej, niemieckiej.

Ludność ziem zachodnich pamięta dobrze działalność pruskiej Komisji Kolonizacyjnej, która dążyła do eksterminacji żywiołu polskiego; pamięta wielki z naszej strony wysiłek społeczno-narodowy przed wojną, któremu zawdzięczamy wytworzenie się zwartego polskiego stanu średniego; pamięta zwycięski przeciw Niemcom poryw powstańczy przy końcu wojny światowej; pamięta pierwsze lata powojenne, w których dokonało się radykalne oczyszczenie ziem naszych z niemczyzny, dokonało się imponujące odrodzenie polskie.

Nie wolno nam jednak oddawać się z powodu umów z Niemcami wyłącznie rozgoryczeniu. Społeczeństwo ziem zachodnich ma obowiązek zająć tak męską postawę, objawić tak stanowczą wolę narodową, że, jeżeli nie sparaliżuje całkiem, to w każdym razie w przeważnej mierze pohamuje niebezpieczeństwo fali niemieckiej, które stanie się aktualne, skoro Niemcy zaratyfikują traktat handlowy.

Od tego obowiązku społeczeństwo nasze się nie uchyli. Musimy wrócić do metod walki narodowej, jakie skutecznie stosowaliśmy przed wojną. Musimy stworzyć zwartą, niezłomną opinję publiczną. Musimy budować na siłach społecznych. Musimy siły te zorganizować na podstawie czynnej solidarności narodowej i przeciwstawić je napływowi niemieckiemu, — przeciwstawić rugowaniu Polaków przez Niemców z przemysłu, handlu, rzemiosła, — przeciwstawić wyprzedawaniu Niemcom przez Polaków nieruchomości, składów, mieszkań po miastach oraz posiadłości rolnych.

Do tego wzywamy Was, Rodacy! Bądźmy silni zorganizowaną solidarnością narodową!

Do pracy organizacyjnej w tej mierze przystępuje Obóz Wielkiej Polski w porozumieniu ze Stronnictwem Narodowem, które umowy z Niemcami zwalczało ze wszech sił na terenie parlamentarnym, oraz z Narodową Organizacją Kobiet.

Nie czas na skargi jeno; dziś pora działania.

Stronnictwo Narodowe,
Zarząd Wojewódzki na Poznańskie.

Obóz Wielkiej Polski,
Dzielnica Zachodnia.

Narodowa Organizacja Kobiet,
Zarząd Wojewódzki na Poznańskie.

Konieczną jest rozprawa sądowa

Szereg pism prowincjonalnych powtórzył nasze piątkowe informacje p. t. „Co działo się w nocy dnia 19 marca i t. d". Za artykuły o tej sprawie uległy konfiskacie: „ABC", a nawet lewicowo - „sanacyjny" „Goniec Wielkopolski".

Konieczną jest rozprawa sądowa i przesłuchanie w niej świadków pod przysięgą.

Nadużywanie podpisów duchowieństwa

przez komitety imieninowe

Podaliśmy już liczne fakty nadużywania pod odezwami „imieninowemi" nazwisk osób, które bądź na to nie wyraziły swej zgody, bądź też wogóle nie były wcale pytane o pozwolenie. Wśród tych podpisów znajdowało się m. in. nazwisko ks. Ludwika Ciemniaka z Lisewa Kościelnego (pow. inowrocławski), umieszczone tam bez wiedzy i wbrew woli ks. Ciemniaka.

Okazuje się, że wobec duchowieństwa metodę tę zastosowano na szerszą skalę. Świeżo mianowicie otrzymaliśmy list od ks. Duczmala z Prochów pod Rakoniewicami, który stwierdza, że podpis jego na odezwie imieninowej umieszczono w czasie jego nieobecności, bez jego wiedzy i woli. Ks. Duczmal zaznacza, że komitety imieninowe postępując w ten sposób, wyświadczyły niedźwiedzią przysługę solenizantowi. Tym sposobem — kończy ks. Duczmal — nie zdobędzie się nowych zwolenników dla Piłsudskiego.

Skazanie prof. Domaniewskiego

Kraków, 28. 3. (Tel. wł.). Wczoraj zapadł w wydziale karnym sądu okręgowego w Nowym Sączu wyrok w znanej sprawie przeciwko prof. Januszowi Domaniewskiemu, oskarżonemu o spowodowanie nieostrożną i szybką jazdą autem z Morskiego Oka do Zakopanego w dniu 26 czerwca ub. r. tragicznego wypadku, którego ofiarą padł śp. Juljan Ejsmond.

Rozprawie przewodniczył sędzia sądu okr. Lesiak, wotowali sędziowie okręgowi Waśko i dr. Barbacki. Oskarżał podprokurator dr. Klimczyk, bronił adw. Skoczyński. Rodzinę śp. Ejsmonda zastępował adw. dr. Borowczyk z Nowego Sącza.

Z zeznań przesłuchanych świadków oraz orzeczenia znawcy znanego automobilisty p. Wilhelma Rippera okazało się, że winę ponosi prof. Domaniewski wskutek nadmiernie szybkiej i nieostrożnej jazdy na wirażu Morskiego Oka, wobec czego wyrokiem sądu został on uznany winnym występku z art. 335 i 337 ustawy karnej i zasądzony na karę ścisłego aresztu przez 6 miesięcy z zawieszeniem kary na przeciąg 5 lat.

Poseł Waleron skazany.

Warszawa, 28. 3. (Tel. wł.). — Poseł Waleron, b. prezes Stronnictwa Chłopskiego, napisał w zeszłym roku odezwę, w której prokuratura dopatrzyła się podburzania jednej warstwy przeciwko drugiej. Sąd okręgowy skazał go na 3 miesiące więzienia. Apelacyjny wyrok ten zatwierdził, a obecnie Waleron odwołał się do Sądu Najwyższego, ale ten odrzucił jego odwołanie. Wobec tego wyrok stał się prawomocny. (w)

Włochy a układ celny austro-niemiecki

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Rzym, w marcu.

Układ celny austro - niemiecki spadł dosłownie na głowy rządów europejskich. Nikt nigdzie nie oczekiwał tej niespodzianki. Byli wprawdzie politycy i publicyści (zagranicą i w Polsce), którzy przestrzegali, że wszystko zmierza ku „Anschlussowi" (w tym wypadku chodzi o pierwszą jego fazę zamaskowaną zręcznie troską o dobro i powodzenie Paneuropy!!), jednakże po ostatnich zapewnieniach Schobera w Paryżu i w Rzymie, po ostatniej słynnej mowie Brianda z dn. 3 b. m., w której właśnie wykluczył on niebezpieczeństwo „Anschlussu", głosów tych nikt nie chciał słuchać, bo przerywały one kojący sen błogich złudzeń. Tymczasem dla tych, którzy chcą widzieć, że białe jest białe, a czarne jest czarne, cel niemiecki był i jest jasny we wszystkich dziedzinach polityki zagranicznej, a więc: rewizja pokojowa (!) traktatów, rozbrojenie innych państw, Mitteleuropa, powrót ekspansji niemieckiej na Bałkany i na wschód.

W Rzymie też mają odpowiednio kwaśną minę, ale nadrabia się ją bardzo nakazanym sobie i prasie spokojem. — Dzienniki nie ogłosiły dotąd ani jednego artykułu na powyższy temat. A kto, jak kto, ale Włochy mają tu wiele do powiedzenia i do komentowania. Czeka się na sygnał rządu, który na razie ogłosił komunikat (warto zaznaczyć, że dopiero na czwarty dzień), gdzie zaznaczono, że „pojawiły się sprzeczne pogłoski o krokach dyplomatycznych włoskich w Wiedniu. że rząd zażądał w Berlinie i w Wiedniu wyjaśnień, że, otrzymawszy je, polecił ich przestudjowanie i zastrzega sobie sprecyzowanie swego punktu widzenia". Co to znaczy? Otóż znaczy to, że nawet Rzym, ten czujny Rzym faszystowski został zaskoczony posunięciem niemieckiem, które jak tu mówią, stanowi jakby odpowiedź niemiecką na porozumienie morskie francusko - włoskie. Ale specjalnie prasie włoskiej trudno dziś głośno i mocno powiedzieć to, co myśli o tej niebezpiecznej, a niecierpliwej grze niemieckiej, gdyż do niedawna ze względów taktycznych i na złość Francji zbyt wiele pisała o pokrzywdzeniu Niemiec przez traktaty i o potrzebie wyzwolenia skrępowanych sił niemieckich z więzów wersalskich i t. d.

Jak widzimy, rząd francuski zajął więc w tej kwestji, której wagę i znaczenie oczywiście należycie ocenia, stanowisko pewnej, powiedzmy sztucznej rezerwy, podyktowane chęcią tradycyjnego zaznaczenia odrębności swej linji politycznej od kroków dyplomatycznych, jakie w Wiedniu poczyniły rządy francuski i czechosłowacki. Chodzi tu głównie o Czechosłowację. Wprawdzie i Włochy i Czechosłowacja w równej mierze zainteresowane są przeciwko „Anschlussowi", ale Rzym starał się stale, szczególnie w ostatnich czasach, paraliżować wszelką akcję Pragi na gruncie międzynarodowym. a zwłaszcza w Wiedniu i w Budapeszcie i zaznaczał, że nad Dunajem głos Pragi nie może nic znaczyć.

Nie dalej jak przed kilku dniami „Corriere della Sera" (z 18 b. m.) ogłosił wybitnie antyczeski artykuł na temat „niespokojnej polityki" Pragi, „niespokojnej klasy rządzącej" czechosłowackiej, która pozwala sobie dawać lekcje innym i nie może pogodzić się ze stanowiskiem drugorzędnem w Europie Artykuł w słowach ostrych i pełnych ironji atakował całą politykę Benesza, który w Wiedniu i Budapeszcie ośmiela się powtarzać stale: „nie pozwalamy, nie dopuszczamy". Cały ten znamienny artykuł kończy się konkluzją, że Mała Ententa przestała być narzędziem Pragi, że „straciła swą pozycję europejską", że Praga jest dziś izolowana. Nie zamierzamy wdawać się w ocenę stosunków włosko - czechosłowackich, stwierdzamy tylko, że i one również w niemałej mierze przyczyniły się do pobudzenia akcji niemieckiej, która zresztą wszędzie spotykała się z krótkowzroczną, żeby nie powiedzieć ślepą zachętą. I skutki tego widzimy w obecnem „usamodzielnieniu" polityki niemiecko-austrjackiej.

S. M.

Nasza propaganda w Stanach Zjedn.

Chicago, w marcu.

Zastanowimy się najpierw nieco nad działalnością miesięcznika „Poland". Nie chwali się on ostatnio wątpliwej natury sukcesami polityki filożydowskiej.

Jak nadmieniliśmy czynione są próby zjednania sobie wpływów w Nowym Jorku sfer żydowskich. Polityka ta zyskała oficjalną aprobatę ministerstwa spraw zagranicznych przez przeniesienie konsula gen. Zbyszewskiego z Jerozolimy do Chicago, przyczem planowane jest poruczenie mu z czasem placówki nowojorskiej, na której mógłby zwaloryzować sympatje, zdobyte stanowiskiem filosemickiem podczas pogromów w Palestynie Gdy ostatnio p. Zbyszewski przejeżdżał przez Nowy Jork, urządzono na jego cześć przyjęcie z udziałem niektórych wybitnych Żydów. Korzystając z gościnności władz polskich wygłosił Deutsch, Żyd amerykański, przemówienie, w którem, wobec przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej gburowato zaatakował wszystko, co polskie. To wystąpienie powinno zastanowić zwolenników werbowania sił żydowskich w celu bronienia państwa polskiego.

A teraz kilka słów o samym miesięczniku „Poland". Ambasador Filipowicz zajął się tą publikacją gorliwie zaraz po swym przybyciu do Ameryki; to też artykuły o „legendzie", dobrodziejstwach, dobrobycie itp. pomnożyły się, a liczba abonentów spadła. Personel został oczyszczony z nieprawomyślnych elementów, i „Poland" zbankrutował, przyczem ambasada wycofała subwencję właśnie w chwili, kiedy równocześnie z wizytą dr. Schachta rozpoczęła się intensywniejsza, niż kiedykolwiek przedtem, propaganda niemiecka.

„Poland" oparto na dobrej woli wychodźtwa, jako miesięcznik niezależny od ambasady. Redakcję objął dziennikarz niewątpliwie zdolny i doceniający znaczenie terenu dla naszej propagandy. Tej niezależności nie spostrzegliśmy znowu niestety w dwóch ostatnich zeszytach. „Poland" jest dzisiaj bardziej, niż przedtem, organem jednego obozu i za pieniądze całego wychodźtwa robi propagandę nie dla Polski, lecz dla jednostki. Nie krytykujemy bynajmniej samego faktu wzmianek o marsz. Piłsudskim, którego działalność budzi tak żywe i różnorodne komentarze zagranicą. Owszem, karjera marsz. Piłsudskiego, wywołuje zainteresowanie w Stanach Zjednoczonych, kraju rozmaitych przygód i osobliwych charakterów. Musimy jednak stwierdzić, iż Polska ma ważniejsze zadania propagandowe, niż wszczepianie w zagranicę przekonania, jakoby cały jej byt państwowy zależny był od jednego, chociażby wybitnego, osobnika.

Mimo licznych zastrzeżeń dalecy jesteśmy od zupełnego potępienia działalności „Polandu" Z dwóch ostatnich zeszytów wnioskować możemy, iż redakcja postawiła sobie za zadanie obudzenie drzemiącej ambasady i zwrócenie jej uwagi na wzmagającą się z dniem każdym propagandą niemiecką I tak w lutowem wydaniu znajdujemy interesującą wzmiankę o mnożących się wykładach propagandzistów niemieckich na uniwersytetach amerykańskich i fakcie, iż te wykłady skierowane są przedewszystkiem przeciwko Polsce. W tym samym zeszycie zauważamy notatkę redakcyjną o nacjonalizmie niemieckim w związku z wizytą (niewątpliwie również propagandową) Einsteina w Ameryce. „Poland" polemizuje również z antypolskiemi wystąpieniami: „The Nation" (7. 1. 1931), „New York Times" (11. 1. 1931), „The Commonweal" (24. 12. 1930), „The Nation" (21. 1. 1931) itd. W marcowym zeszycie znajdujemy polemikę z artykułami zamieszczonymi w „New York Times" (8. 2. 1931), „The Green Bay Press Gazette" (30. 1. 1931) wreszcie ze specjalnem wydaniem „wschodniopruskiem" publikacji „The American News".

Wymienione w „Polandzie" antypolskie artykuły są tylko nielicznemi dowodami wysiłku niemieckiego, mającego na celu dyskredytowanie wszystkiego, co polskie. Prócz sporadycznych wystąpień ambasady w Waszyngtonie, nie znać żadnej kontrakcji z naszej strony. Brak funduszów nie jest wymówką, gdyż stać nasze przedstawicielstwo na rozjazdy w celu rozbijania obozu narodowego, t. zw. opozycyjnych organizacyj wychodźczych.

To dolce farniente dyplomacji naszej zmusiło niektóre jednostki, a także Izbę Handlową (n. p. artykuł p. T .Hoinki w „Commonweal" z 4. 2. 1931 p. t. „Polands Case") do zastąpienia w miarę sił tych czynników, które zajęte są inną propagandą, nic nie mającą wspólnego z dobrem Polski. Również organizacje wychodźcze biorą w obronę dobre imię Polski, jak n. p. rezolucja klubu polskiego w St. Louis w odpowiedzi na artykuły b. kanclerza Marxa, opublikowane w „St. Louis Post Dispatch".

Z przyjemnością stwierdzamy, iż samym Amerykanom, przynajmniej części ich, znudziła się już antypolska propaganda niemiecka Najlepszym tego przykładem jest artykuł o Pomorzu dyplomatycznego redaktora „The Review of Reviews" dr. Franka H. Simondsa, zamieszczony w marcowym zeszycie tego miesięcznika. Simonds znany jest z kategorycznego potępienia zamachu majowego, które zamieścił w lipcowym zeszycie z 1926 roku „The Review of Reviews". W artykule o stosunkach między Niemcami a Polską potępia wybitny ten dziennikarz i znawca polityki międzynarodowej stanowisko Berlina, zagrażające pokojowi.

Wogóle nie należy sądzić pesymistycznie, że sprawa polska w Stanach Zjednoczonych stoi bezwzględnie źle. Istnieje, jak zaznaczyliśmy, prywatna inicjatywa, a wreszcie mamy jeszcze ludzi, którzy przyczyniają się dzień w dzień do przypominania Amerykanom, iż Polska jest krajem o świetnej dawnej i teraźniejszej kulturze Nazwiska Paderewskiego, Modrzejewskiego, Hofmana, Styki, Kossaka, Didura i innych podnoszą imię Polski w Ameryce.

M N.

W przededniu reformy prawa małżeńskiego w Polsce

a po wydaniu Encykliki Piusa XI o małżeństwie

Dnia 31 grudnia 1930 r., wydał obecny papież Pius XI., encyklikę o małżeństwie chrześcijańskiem na tle obecnych stosunków, potrzeb, błędów i wykroczeń w rodzinie i społeczeństwie. Encyklika rozpoczyna się od słów: „Casti connubii" „Nieskalanego małżeństwa", i jest obok sławnej encykliki o wychowaniu chrześcijańskiem z pewnością jednym z najsłynniejszych dokumentów czasów obecnych. Ojciec św. podnosi Swój głos Apostolski w sprawie niesłychanie ważnej i aktualnej, bo z bólem serca stwierdza, „że wielu bardzo ludzi albo nie zna zupełnie przepotężnej świętości małżeństwa chrześcijańskiego, albo bezczelnie jej przeczy, albo też na podstawie zasad fałszywej i niecnej etyki powszechnie ją zwalcza".

Obawy Namiestnika Chrystusowego są uzasadnione; stoimy w Polsce w przededniu reformy prawa małżeńskiego. Nie zajmę się szczegółami projektu. wygotowanego przez komisję Kodyfikacyjną Rzeczypospolitej; pragnę zwrócić uwagę Szanownych Czytelników na przewodnie myśli tegoż projektu, porównując je z nauką, wyłożoną w ostatniej encyklice Piusa XI. Niestety będę musiał zająć nieprzychylne a nawet wrogie stanowisko wobec nowego projektu polskiego prawa małżeńskiego.

I.: Dzielnicowa różnorodność

Prawodawstwo małżeńskie w Polsce przedstawia taką różnorodność, jakiej nie spotyka się nigdzie na świecie. Na ziemiach b. zaboru pruskiego obowiązuje prawo małżeńskie kodeksu niemieckiego (w skróceniu niemieckiem B. G. B.), uznające dla państwa jako wyłączną i obowiązkową formę cywilną zawarcia małżeństwa tudzież dopuszczające rozwody.

Małżeństwo takie, odarte z wszelkich cech religijnych, ma charakter instytucji czysto świeckiej, a przepisy o ślubach cywilnych przymusowych dla wszystkich obywateli, mają zastosowanie i do katolików, którzy jeśli chcą, mogą zawrzeć związek małżeński w kościele, ale dopiero po akcie cywilnym.

Natomiast w dawnym zaborze rosyjskim na zasadzie ustawy z roku 1836 obowiązuje wprost przeciwna zasada oddająca sprawy małżeńskie poszczególnym wyznaniom i uznająca sądownictwo władz wyznaniowych. To też dla katolików co do przeszkód, formy zawierania małżeństw i unieważnienia obowiązują normy prawa kościelnego. Śluby cywilne zatem i rozwody dla katolików nie istnieją.

Kodeks cywilny zaś w b. dzielnicy austrjackiej z roku 1811, uzupełniony ustawami z roku 1868 i 1870, zajmuje miejsce pośrednie, uznając religijną formę małżeństwa, lecz dopuszczając również śluby cywilne z konieczności dla osób wyznania nieuznanego przez państwo lub obowiązkowe dla osób nie należących do żadnego wyznania (bezwyznaniowców). Sądownictwo, zastrzeżone państwu, udziela rozwody tylko małżeństwom niekatolickim; dla katolików rozwodów niema.

Szczególne wreszcie stosunki panują w dwudziestu siedmiu do Polski przyłączonych wsiach. Spiszu i Orawy, gdzie istniała cywilna forma małżeństwa wedle ustawodawstwa węgierskiego z roku 1894. Od dnia 14 września 1922 r. rozporządzeniem naszej Rady Ministrów rozciągnięto na te gminy ustawodawstwo austrjackie o kościelnej formie ślubów, wkutek czego zależnie od formy zawarcia małżeństwa stosuje się prawo austrjackie albo węgierskie.

Wobec takiej rozmaitości systemów i ich kombinacyj wyłania się siłą rzeczy konieczność reformy prawa małżeńskiego, która zarówno dla państwa jak i kościoła ma pierwszorzędne znaczenie. Już w roku 1927 prof. dr. Władysław Abraham ze Lwowa zaznaczył w swej książeczce: „Zagadnienie kodyfikacji prawa małżeńskiego", że dzielnicowa różnorodność ustawodawstwa małżeńskiego w naszem państwie jest wyzyskiwana do obejścia obowiązującego w poszczególnych ziemiach prawa i to właśnie w celu potargania związków dawniej zawartych, co wpływa na zupełne rozluźnienie rodzinnego życia.

Jeśli co do konieczności reformy prawa małżeńskiego w Polsce wszyscy są zgodni, to różnica zdań powstaje wtedy, gdy chodzi o rozstrzygnięcie zagadnienia, które prawo małżeńskie wybrać i zastosować do całego państwa czy też wytworzyć jakiś nowy i oryginalny system. Dla katolika wprawdzie odpowiedź na te pytania nie jest trudna i zdawałoby się, iż wobec tego, że do Kościoła katolickiego należy przeważna ilość obywateli naszego państwa i że jest on jedną z największych potęg naszego życia społecznego rozstrzygnięcie tego zagadnienia będzie stosunkowo łatwe i wypadnie ku zadowoleniu większości społeczeństwa polskiego.

Tymczasem tak nie jest. Opracowanie projektu jednolitego prawa małżeńskiego powierzono w roku 1919 Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej; po dwukrotnych oficjalnych komunikatach tejże Komisji w roku 1929 nie ulega już kwestji, że chce się rozwiązać problem małżeński w duchu najbardziej nam obcym, reformą skrajnie radykalną. Wielki czas, by społeczeństwo polsko-katolickie zabrało głos i wypowiedziało jasno swoje zdanie, że małżeństwo katolików jest i musi pozostać instytucją świętą i nierozerwalną.

(—) Ks. dr. Aleksy Brasse.
Gniezno.

OSTRZEŻENIE!
Tylko dobre się naśladuje i fałszuje
Dlatego musisz chroniąc się przed bezwartościowemi naśladownictwami żądać wyraźnie znanych od dziesiątek lat
czekoladek przeczyszczających
DARMOL
Nr. rej. M. S. W. 1199.
Na każdej tabletce znajduje się napis Darmol J. Brady.
Do nabycia we wszystkich aptekach!
Tw 181

Księgarnia
Gebethnera i Wolffa
w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka 36
przypomina o
Tanim Tygodniu Książki
Książki ze wszystkich działów
znacznie zniżone.
Katalogi na żądanie bezpłatnie.
dw 3181

Nowe zwycięstwa młodzieży narodowej

Klęski „sanacji" na wyższych uczelniach Lwowa

Lwów, 28. 3. (Tel. wł.). Odbyło się tu walne zebranie „Bratniej Pomocy" Studentów Wyższej Szkoły Handlu zagranicznego Przewodniczył p. Schmara. Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorjum, poczem wybrano nowy zarząd, złożony z przedstawicieli młodzieży narodowej. Prezesem „Bratniej Pomocy" został p. Z. Kuźniar, członek Młodzieży Wszechpolskiej.

Opozycja „sanacyjna" stanowiła na zebraniu zaledwie nikłą grupkę.

Odbyło się również w tych dniach walne zebranie Koła Studentek Wyższych Uczelni Lwowa. Wybrano nowy zarząd, złożony wyłącznie z członkiń i sympatyczek Młodzieży Wszechpolskiej. Prezeską została p. H. Poratyńska.

Przypomnieć należy, że niedawno odbyło się walne zebranie „Br. Pomocy" Stow. Akademji Weterynaryjnej, na którem również walne zwycięstwo odniosła młodzież narodowa. Wszystko to świadczy o tem, że atak „sanacji" na teren akademicki załamał się na całej linji.

Fiasko haniebnej intrygi

Sąd uwalnia Młodych O. W. P. od wszelkiej winy i kary

Toruń, 28. 3. (Tel. wł.) Głośną była w styczniu br. sprawa zaburzeń bezrobotnych w Nowem Mieście nad Drwęcą, którzy urządzili demonstracje przed starostwem.

Po zajściach tych prasa „sanacyjna" urządziła nagankę na Młodych Obozu Wielkiej Polski oraz koło narodowe, podsuwając im podburzanie bezrobotnych do awantur. Pod zarzutem podburzania tłumów aresztowano wówczas kilku członków O. W. P. i przetrzymano ich 2 i pół miesiąca w areszcie.

W środę 25 i w czwartek 26. bm. odyła się w Nowem Mieście rozprawa przed sesją wyjazdową toruńskiego Sądu Okręgowego. W świetle rozprawy okazało się w całej pełni, jak podłą była naganka „sanacyjna". Okazało się bowiem, że Młodzi O. W. P. nie mieli nic wspólnego z podburzaniem, które wywołało bezrobocie, nędza i głód. Głównym świadkiem, obciążającym Młodych był niejaki Rhode, figura z pod ciemnej gwiazdy, którego policja musiała zaaresztować na skutek listu gończego w Chojnicach, właśnie na kilka godzin przed wydaniem wyroku na oskarżonych bezrobotnych. Drugim donosicielem był niejaki Orzechowski, alkoholik.

W wyniku dwudniowej rozprawy wszyscy zaaresztowani Młodzi O. W. P., a mianowicie Hampel, Łubicki, Mówka i Pawski zostali uniewinnieni od winy i kary. Zasądzeni bezrobotni w liczbie 11 skazani zostali po 6 miesięcy więzienia a jeden na 2 miesiące. Wszystkim zaliczono areszt śledczy.

Wyrok ten dał pełną satysfakcję Młodym O. W. P., przeciw którym była uknuta haniebna intryga.

Postulaty Indyj

wysuwane na kongresie delegatów

Karachi, 28. 3. (Tel. wł.). Wczoraj rozpoczęły się tutaj obrady kongresu delegatów Indyj, w celu sformułowania żądań, które będą przedstawione na zapowiedzianej konferencji „okrągłego stołu".

Jak słychać, najważniejsze żądania będą dotyczyły całkowitej niezależności Indyj. Komitet wykonawczy przyjął rezolucję, która zatwierdza układ zawarty pomiędzy wicekrólem Irvinem i Gandhim, podkreślając, że celem dążeń jest niepodległość. Dalej rezolucja domaga się całkowitej kontroli nad armją, stosunków zagranicznych, finansowych i polityki skarbowej, mianuje Ghandiego przewodniczącym delegacji na konferencję okrągłego stołu, wreszcie wypowiada się za zwolnieniem więźniów politycznych, tak skazanych za spokojne, jak i gwałtowne wystąpienia.

Konserwatyści angielscy rosną w siły

Znowu klęska wyborcza labourzystów

Londyn, 28. 3. (Tel. wł.) W okręgu Sunderland odbyły się wybory uzupełniające do parlamentu z powodu śmierci deputowanego z partji pracy.

Wybrany został konserwatysta Thompson, zdobywając 30 497 głosów, na kandydata partji pracy Browniego padło 30 075 głosów, na kandydata partji liberalnej Morgana 15 020 głosów. W czasie poprzednich wyborów kandydat partji pracy zdobył większość 2814 głosów, obecnie większość uzyskana przez konserwatystę wynosi 422 głosów.

Niebywałe upały w dolnym Egipcie

Życiodajnemu Nilowi grozi brak wody

Egipt, 28. 3. (PAT). Nadmierne i przedwczesne upały dochodzą do 37 st. C. w cieniu w Dolnym Egipcie, spadając w nocy do 15 st. w Kairze i 21 st. w Heluanie. W Sudanie temperatura dochodzi do 42 st. Ten stan rzeczy pogarsza sytuację rolnictwa i tak już zagrożoną wskutek braku dostatecznej ilości wód nilowych, niezbędnych do irygacji pól. Zachodzi obawa znacznego obniżenia zbiorów bawełny, która wymaga wprawdzie znacznej ilości ciepła przy wegetacji, ale w pierwszem stadjum rozwoju roślinek, może być uszkodzona przez nadmierną słoneczną reakcję.

Egipt, 28. 3. (PAT). W roku bieżącym już obecnie daje się odczuwać zatrważający brak wody nilowej do irygacji terenów uprawnych Egiptu.

Rezerwoar Assuański, którego poziom obniża się, w normalnych warunkach, dopiero w trzecim tygodniu marca, w tym roku zaczął opadać, począwszy od 25 stycznia. Ten stan rzeczy mógłby się zmienić na lepsze jedynie skutkiem obfitych i wczesnych deszczów w Abisynji, na co jednak trudno liczyć, wobec czego inżynierowie irygacyjni proponują, jako środek zapobiegawczy, wzbronienie uprawy ryżu, zużywającej największą ilość wody. System 6 dni mokrych i 6 suchych, przyjęty zwykle w Egipcie, zamieniono na 6 mokrych i 15 suchych.

Minister robót publicznych, Ibrahim Fahmy Basza, oświadczył, że wobec niewystarczalności podwyższenia zbiornika Assuańskiego, niezbędna jest budowa nowego w Djebel Awlia. Projekt budowy był już opracowany, lecz został odłożony ze względów oszczędnościowych.

Katastrofa kolejowa w Łodzi.

Łódź, 28. 3. (PAT). Wczoraj o godz. 17 wydarzyła się na dworcu Łódź-Fabryczna katastrofa kolejowa, która nie pociągnęła za sobą ofiar w ludziach. W kierunku Widzewa jechał pociąg gosp., który na Polesiu widzewskiem wskutek źle nastawionej zwrotnicy wykoleił się. Lokomotywa częściowo uszkodzona. 2 wagony są rozbite a szczątki ich zatarasowały sąsiednie tory. Przerwa w ruchu kolejowym trwała 2 godziny.

Pożyczka kolejowa

Warszawa, 28. 3. (Tel. wł.) — Wiadomości, które nadchodzą z Paryża, mówią, że w ciągu soboty, a najpóźniej do poniedziałku ma być prawdopodobnie przyjęty układ francusko-polski w sprawie pożyczki kolejowej na magistralę węglową. Podpisanie układu poprzedziły rozmowy min. Zaleskiego z francuskim ministrem skarbu Flandinem, podczas których usunięto trudności, jakie wynikły w trakcie rokowań. (w.)

Wyrok uniewinniający w procesie sabotarzystów ukraińskich.

Lwów, 28. 3. (PAT). Wczoraj wieczorem zapadł tu wyrok przeciwko sabotażystom ukraińskim.

Na podstawie werdyktu ławy przysięgłych trybunał wydał wyrok uniewinniający wszystkich oskarżonych.

Loterja wielkanocna

Polskiego Czerwonego Krzyża

Dziś w południe rozpoczęło się w sali Wyższej Szkoły Handlowej przy A. Marcinkowskiego ciągnienie wielkanocnej loterji P. C. K. na m. Poznań. Ciągnienie, które zakończy się dziś odbywa się w obecności notarjusza p. Szołdrskiego, członków zarządu P. C. K. i gości. Protokuł prowadzi insp. p. Tulasiewicz. Losy z tomboli wybierały dwie dziewczynki i chłopczyk. Na wygrane składają się wszelkiego rodzaju artykuły spożywcze. (z)

Sejmik Komunalnego Związku Kredytowego

W dniu dzisiejszym rozpoczął się w sali rady miejskiej sejmik komunalnego Związku Kredytowego. Sejmik zagaił p. prez. Ratajski poczem nastąpiły sprawozdania z czynności Związku, z działalności Komunalnego Banku Kredytowego i biura samorządowego. Następnie wysłuchano referatu komisji rewizyjnej. W chwili gdy to piszemy obrady trwają. (in)

Rozwody w świetle statystyki.

(KAP) Wysoce ciekawe cyfry w aktualnej ciągle sprawie rozwodów ogłasza niemiecki państwowy urząd statystyczny. Pod względem ilości rozwodów na pierwszem miejscu kroczy, oczywiście, Z. S. S. R. z cyfrą (w roku 1927, późniejszych danych brak) 305,7 rozwodów na 100 tysięcy ludności; dalej Stany Zjednoczone (163,3), Austrja (85,3), Danja (66), Szwajcarja (63.6), Niemcy (61,6), Estonja (50,7) i Francja (45,9). Najmniejszą stosunkowo liczbę rozwodów posiada Anglja (10,2). Największy procent rozwodów przypada na małżeństwa, zawierane bądź w czasie wojny, bądź bezpośrednio po niej, lubmałżeństwa ostatniej doby. Jako powód rozwodów w większości wypadków jest niewypełnianie obowiązków małżeńskich, dalej — wiarołomstwo, modne natomiast w swoim czasie porzucenie dziś spotyka się bardzo rzadko. Nadmienić jeszcze należy, że w Niemczech ilość rozwodów bardzo duża w latach 1920-1922 (30 rozwodów na 10 000 małżeństw wobec 15,2 w roku 1913) w okresie od 1923-1926 zmalała do 26,4, a w ostatnim roku 1929 wzrosła z powrotem do 29 w stosunku na 10 tysięcy małżeństw.

Z Polski statystyki brak.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 28. 3. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr (117,9 f w. h.), b) pszenicy 735,5 gr (124,8 f w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr (113,1 f w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne"

Żyto 15 tonn par Poznań	21.00
Żyto 75 tonn par. Poznań	21.60

Usposobienie spokojne.

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Pszenica	25.00— 25.50
Usposobienie stałe.	
Jęczmień przemiałowy	21.00— 22.00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	24.00— 25.00
Usposobienie spokojne.	
Owies pastewny	20.00— 21.00
Owies jednolity nadający się do siewu	23.00— 24.00
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	30.50— 31.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen. 65% wł. work.	38.25— 41.25
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	16.50— 17.50
Otręby pszenne	16.75— 17.75
Otręby pszenne (grube)	17.75— 18.75
Rzepak	38.00— 40.00
Gorczyca	42.00— 47.00
Wyka latowa	37.00— 40.00
Peluszka	40.00— 44.00
Groch Victoria	24.00— 28.00
Łubin niebieski	20.00— 22.00
Łubin żółty	31.00— 35.00
Seradela	83.00— 90.00
Koniczyna czerwona	270.00—340.00
Koniczyna biała	320.00—440.00
Koniczyna szwedzka	220.00—250.00
Koniczyna żółta odłuszczona	130.00—150.00
Koniczyna żółta w łuskach	58.00— 65.00
Tymoteusz	90.00—105.00
Rajgras angielski	90.00—110.00
Tatarka	24.00— 27.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 15 tonn, pszenicy 145 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.9175 zł: w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i gud. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.19 do 212.19 do 212.49 zł, gotówką 211.79 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.00 do 173.26 zł, gotówką 172.66 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28 3. 1931 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję utrzymaną. Kursy naogół nie uległy zmianie za wyjątkiem 6 proc. listów żytnich, które początkowo obniżyły się na 15.75, a w końcu na 15.50, po którym to kursie pozostały w tranzakcjach.

Z papierów państwowych płacono za 5 proc. poż. konwersyjną 48 50, zaś 4 proc. poż. inwestycyjną ofiarowano po 92.— Z dalszych papierów P. Z. K. handlowano 8 proc. listy dolarowe (stare) po 90 proc. w tranzakcjach, natomiast poszukiwano nadal 4 proc. listy zastawne konwert. po 37,50.

Z akcyj bankowych względnie przemysłowych handlowano mniejsze ilości Bank Polski po 134.— bez notowania i poszukiwano Romana Maya po 24,25.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 48½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 90% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 37½% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 15.75—15.50 +
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 92.— O.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję).

Dr. Roman May I em. zł. 24.25 P.

Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 3. 1931 r.

Waluty — **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91¾, sp.: 8.93¾, kup.: 8.89¾.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.08	124.39	123.77
Nowy Jork kabel	8.911	8.931	8.891
Nowy Jork	8.919	8.939	8.899
Londyn	43.32¾	43.43½	43.22
Paryż	34.88½	34.98	34.79
Praga	26.42½	26.49	26.36
Szwajcarja	171.60	172.03	171.17
Wiedeń	125.35	125.66	125.04
Włochy	46.72½	46.85	46.60
Berlin	212.55		

Tendencja słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.	93.50
6% poż. dol.	74.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—133.50
W T F. Cukru	0.00— 28.50
Lilpop	0.00— 21.50
Starachowice	0.00— 11.87

Tendencja słabsza.

Komentarz.

Dla papierów państw., listów zastawn. i akcyj tendencja niejednolita przy bardzo małych obrotach. Z bankowych słabszy Bank Polski. Cukier utrzymany. Z metalurgicznych słabszy Lilpop i Starachowice.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 28. 3. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg.	281.00—283.00
Tendencja spokojna.	
Żyto march. 70—71 kg.	183.00—185.00
Tendencja niejednolita.	
Jęczmień march brow. od st. załad. wania	228.00—238.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	210.00—227.00
Tendencja spokojna.	
Owies march od st. załad.	162.00—165.00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	34.75—40.50
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia przem do 60%	25.75—29.25
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszenna	13.30—13.60
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	12.70—12.90
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	24.00—29.00
Groch drobny jadalny	22.00—24.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	24.00—27.00
Bób polny	17.00—19.00
Wyka	23.00—25.00
Łubin niebieski	13.50—15.50
Łubin żółty	22.00—26.00
Seradela nowa	62.00—66.00
Makuchy rzepakowe	9.80—10.20
Makuchy lniane	15.40—15.70
Wytłoki suche paryt. Berlin	7.70— 8.00
Śrót Soya	14.40—15.00
Płatki ziemniaczane	14.70—15.00

Ogólna tendencja spokojna.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 28. 3. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę	46.90—47.10
Noty wielkie	47.125—47.125

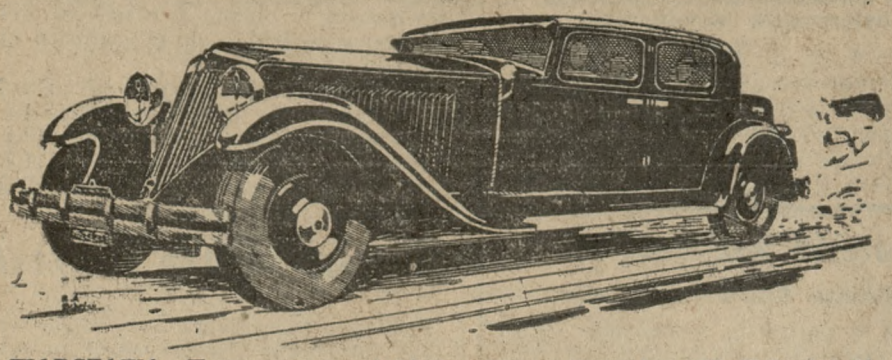

RENAULT

Ceny modeli 1931 roku znacznie zniżone.

MONASIX 8/25 KM 6 Cyl. Kareta . . . . . od 1 250 dol.
10 CV 10/35 KM 4 Cyl. „ . . . . . od 1 765 dol.
VIVASIX 15/50 KM 6 Cyl. „ . . . . . od 1 935 dol.
NERVAHUIT 24/80 KM 8 Cyl. „ . . . . . od 2 920 dol.

Karoserje specjalnie luksusowe, smarowanie centr., szyby nie rozpryskujące się etc. Tw 1092

MONASTELLA 8/25 KM 6 Cyl. Kareta 4 drzwiowa . . . . . 1 600 dol.
VIVASTELLA 15/50 KM 6 Cyl. „ 4 „ . . . . . 2 700 dol. 5 osob.
„ . . . . . 2 990 dol. 7 osob.

SAMOCHODY CIĘŻAROWE: Podwozie kompletne 1 800 kg nośność ogólna 1 100 dol.
„ „ 2 500 „ „ „ 1 775 „
„ „ 3 500 „ „ „ 2 350 „
„ „ 5 000 „ „ „ 3 450 „

Podwozia specjalne autobusowe, traktory, samochody użyteczności publicznej oraz strażackie.

WARSZAWA: Towarzystwo „ESPER", Marszałkowska 153. Tel. 621-64
KATOWICE: Towarzystwo „ESPER", Zabrska 24. Tel. 585
KRAKÓW: Towarzystwo „ESPER", Karmelicka 9. Tel. 155-05

Niemcy znów zaczynają szantażować Francję i Anglję

niebezpieczeństwem „hitlerowskiem"

Wiedeń, 28. 3. (PAT.) „Neue Fr. Presse" donosi z berlińskich kół dyplomatycznych, że rząd niemiecki jest nadal zdania, że Rada Ligi Narodów nie jest kompetentna do studjowania politycznego układu niemiecko - austrjackiego. Natomiast rząd niemiecki nie kwestjonuje kompetencyj Rady Ligi Narodów do badania prawnego układu. Rząd niemiecki gotów jest udzielić w tym względzie wszystkich potrzebnych wyjaśnień. Pogłoski o drugiem demarche Anglji w Berlinie nie potwierdzają się. Powstały one prawdopodobnie stąd, że ambasador angielski odwiedził kanclerza po raz drugi, żądając wyjaśnień kilku niejasności w odpowiedzi kanclerza. Pogłoski, kursujące w Paryżu, że stanowisko Brianda zachwiało się wskutek układu austrjacko-niemieckiego, uważane są w Berlinie za przedwczesne i panuje tam przekonanie, że gdyby układ miał przysporzyć Briandowi trudności, to jednak uda mu się te trudności przezwyciężyć. W Berlinie wskazują na to, że wewnętrzne polityczne konsekwencje zwalczania unji celnej będą o wiele poważniejsze, gdyż należy się liczyć w razie rozbicia ugody z ogromnym wzrostem fali narodowych socjalistów. O tych niebezpieczeństwach została Anglja poinformowana.

Paryż, 28. 3. (PAT.) Omawiając w dalszym ciągu projekt unji celnej austrjacko - niemieckiej, Jacpues Benville zaznacza w dzienniku „La Liberte", że według obiegających w środowiskach dyplomatycznych wersyj, rząd austrjacki opierał się długo wszelkiemi sposobami podpisaniu projektu i że uległ ostatecznie tylko presji rządu niemieckiego, który wystosował pewnego rodzaju ultimatum, dając Austrji 3 dni do namysłu. „Jeżeli jest to prawdą — pisze J. Benville — to cała sprawa nabiera daleko gorszego charakteru. Przystąpienie Austrji do tego projektu z wolnej i nieprzymuszonej woli mogłoby być ostatecznie uważane za słuszny przejaw praw narodów rozporządzania swoim losem. Natomiast podpisanie przymusowe stanowi manifestację hegemonji Niemiec. W tych samych warunkach przewidywać można, że Czechosłowacja, otoczona z trzech stron przez wielkie Niemcy, może paść ofiarą tej samej presji i że jej ludność niemiecka nie będzie dla niej pomocną w obronie jej niepodległości. Im więcej przypatrywać się całej sprawie, tem jaśniejszem się zdaje, że ugoda ta na pozór spowodowana względami gospodarczemi zawiera w sobie poważne niebezpieczeństwo cech wielkiej operacji politycznej".

Henderson wyjechał z Paryża

Londyn, 28. 3. (PAT). Henderson w oświadczeniu, złożonem onegdaj w Paryżu, w sprawie umowy celnej austrjacko - niemieckiej, oświadczył, że istnieją powody, pozwalające mu przypuszczać, że wytyczne, sformułowane przez niego w tej sprawie, zostaną przyjęte. Henderson porozumiewał się z Briandem i ma wrażenie, że doszło do najzupełniejszego porozumienia co do tego, iż rząd angielski zajął stanowisko właściwe. Henderson nie został jeszcze oficjalnie powiadomiony o tem, że kanclerze Niemiec i Austrji, których odpowiedzi są oczekiwane, oświadczyli że sprawa układu celnego nie należy do spraw, które mogłyby być rozpatrywane przez Radę Ligi Narodów. Jeżeli tak przypuszczają, to będzie to przedmiotem bardzo poważnych rozważań Henderson chciał skorzystać ze swego pobytu w Paryżu, aby omówić z przedstawicielami innych rządów sprawę konferencji rozbrojeniowej. Nieobecność ministrów Curtiusa i Grandiego nie pozwoliła mu na urzeczywistnienie w całości tego zamiaru.

Paryż, 28. 3. (PAT.) Wczoraj o godz. 8,25 Henderson odjechał do Londynu.

Berlin, 28. 3. (PAT.) Wczoraj przybył tu austrjacki min. sprawiedliwości dr. Schürff. W związku z tem Biuro Conti ogłasza komunikat, zaprzeczający kategorycznie pogłosce, jakoby wizyta ta pozostawała w związku z rokowaniami niemiecko-austrjackiemi o zawarcie unji celnej. Komunikat podkreśla, że austrjacki minister sprawiedliwości w konferencjach berlińskich kontynuuje toczące się od lat 5 między rządami austrjackim i niemieckim narady w sprawach ustawodawczych.

Stanowisko Ameryki

Wiedeń, 28. 3. (PAT.) „Neues Wiener Tageblatt" donosi z Waszyngtonu:

Ambasador niemiecki Prittwitz odbył konferencję z sekretarzem stanu Stimsonem w sprawie unji celnej niemiecko-austrjackiej. Rząd amerykański poddał obecnie zbadaniu sytuację handlowo-polityczną Stanów Zjednoczonych w stosunku do Austrji i Niemiec po zawarciu unji celnej. Formalna akcja amerykańska będzie zależała od tego, czy Stany Zjednoczone w nowej umowie będą korzystały z największego uprzywilejowania. Gdyby się okazało, że ta rzecz nie ma miejsca, wówczas wdrożyłyby Stany Zjednoczone rokowania w tej sprawie, a po ewentualnem ich niepowodzeniu zagroziłyby protestem przeciwko unji celnej. Ze strony miarodajnej zaznaczają wyraźnie, że Stany Zjednoczone będą się trzymały zdala od dyskusji w tej sprawie, a stanowisko ich będzie podyktowane wyłącznie interesem gospodarczym Stanów Zjednoczonych.

!Najwyższa Nagroda PeWuKa w r. 1929!
Pijcie
Znakomite WINA Krajowe
NAJWIĘKSZEJ Wytwórni w Polsce
H. MAKOWSKIEGO
w Kruszwicy. Pw 9974-11.197
!Wielki Złoty Medal PAŃSTWOWY!

Zgon wielkiego mistrza Zakonu Maltańskiego

Citta del Vaticano, 28. 3. — (PAT). W dniu 26 bm. zmarł po krótkiej chorobie opatrzony błogosławieństwem papieskiem książę Thun Hohenstein, wielki mistrz Zakonu Maltańskiego. W związku z tym zgonem kapituła zakonu otrzymała depesze kondolencyjne od Papieża i od króla włoskiego.

Zaprzeczenie profesora Sukenika

Citta del Vaticano, 28. 3. — (KAP). W związku z pogłoską, która w ostatnich tygodniach obiegała prasę światową, że prof. Sukenik odnalazł jakoby pod Jerozolimą grób, a w nim śmiertelne szczątki Jezusa, syna Józefa, kustodjum franciszkańskie Ziemi Świętej ogłosiło oświadczenie tegoż dr. Sukenika, W deklaracji tej prof. Sukenik stwierdza kategorycznie, że w konferencji swej w Berlinie nie wygłosił ani bezpośrednio, ani ubocznie żadnych uwag, które byłyby skierowane przeciwko zmartwychwstaniu Chrystusa Pana, a które przypisały mu pewne organy prasy.

Walki partyzanckie w Mandżurji

Moskwa, 28. 3. (Tel. wł.). Według źródeł sowieckich, w Mandżurji operować mają grupy partyzanckie złożone z emigrantów rosyjskich. Partyzanci dopuszczają się aktów sabotażu na kolei wschodnio-chińskiej i terory zują ludność oraz pracowników kolejowych.

Trzęsienie ziemi pod Białogrodem

Białogród, 28. 3. (PAT). W ciągu ostatnich 2 dni dały się odczuć w najbliższej okolicy Białogrodu kilkakrotne trzęsienia ziemi, naogół słabe, które jednak wywołały panikę wśród ludności. W odległem o 25 km. od Białogrodu miasteczku przerażona ludność opuściła domostwa i uciekła na ulice.

Tw 1157

„Sprawa Dreyfusa".

Paryż, 28. 3. (PAT). Sztuka „Sprawa Dreyfusa", której zdjęcie z afiszu wywołało interwencję w Izbie deput., ukazała się ponownie na scenie. W chwilę po rozpoczęciu przedstawienia, na widownię rzucono kilka bomb łzawiących. Sala opróżniła się natychmiast. Aresztowań nie było.

CZEKOLADA „Z PAPUGĄ"
Fuchs 1 zł.-100 gr.
COŚ NOWEGO!
Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
Br. Żmidziński, Poznań,
Piekary nr. 5. nw 8398

Wisła wylała

Lublin, 28. 3. (PAT). W dniu dzisiejszym woda na Wiśle pod wsią Przewóz pow. Garwolin przerwała wał ochronny na przestrzeni około 100 m. i zalała wsie Przewóz Nowy i Stary oraz zagraża wsi Antonówko.

Na miejsce wypadku przybył natychmiast oddział saperów na łodziach i zajął się przewożeniem ludności z zalanych miejscowości do okolicznych wsi, którym powódź nie zagraża. Saperzy w dalszym ciągu rozbijają zator lodowy na płn. od wsi Przewóz. Władze woj. w Lublinie podjęły już akcję w celu przyjścia z pomocą ofiarom powodzi.

Tw 1098

PENSJONAT
Domu Polskiego nad Adrjatykiem
na wyspie SOLTA
W DALMACJI
Sezon od kwietnia do października włącznie. Kuchnia polska obfita i urozmaicona. Ceny bardzo przystępne.
Szczegółowe informacje i zamówienia na pokoje przyjmuje nw 8770
Polskie Biuro Podróży i Turystyki
„POLEXPRESS"
Warszawa, Mazowiecka 10, I ptr., tel. 207-20

Pixavon-Shampoon
czyni włosy miękkiemi i puszystemi

Hasło dnia

Na froncie walki o niezależność gospodarczą narodów ważą się obecnie losy potęgi i znaczenia poszczególnych państw. Na tle tej walki groźnem zjawiskiem staje się nasza gospodarcza bierność, brak ufności we własne siły i często niewytłumaczony niczem zachwyt dla obcych towarów i produktów. Pesymiści twierdzą, że zwyciężyć będą musieli ci, którzy w tej chwili rozporządzają największemi kapitałami. Doświadczenie życiowe jednak każe nam być optymistami. Stwierdzić bowiem należy, że jedynie twardym wysiłkiem codziennej usilnej pracy, należycie zorganizowanej i wykorzystanej, odbudujemy nasz własny potężny kapitał — nietylko materjalny, ale i moralny — którego fundamentem jest wiara we własne siły, zaufanie wzajemne i praca. Na pomoc obcą liczyć nie można, gdyż w krytycznej chwili zawiedzie, lub każe sobie płacić lichwiarskie procenty.

Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu wykazała w stopniu dostatecznym, że przemysł polski do uciążliwej i ciągłej pracy o coraz silniejszą pozycję gospodarczą w wielkiej rodzinie świata jest przygotowany. Przyszłość naszą budować jednak musimy wspólnym wysiłkiem wszystkich warstw społeczeństwa. Przemysłowiec, kupiec, konsument — oto są te trzy czynniki, których zespolony wysiłek dać może wynik ostateczny i podniesienie stanu gospodarczego kraju.

To też niemal na każdym kroku stykamy się obecnie z hasłami samowystarczalności gospodarczej, popierania przemysłu krajowego, obrony przemysłu polskiego i t. p. Powstaje cały szereg organizacyj, które głoszą hasła samowystarczalności, popierania i obrony przemysłu polskiego. Z nich największą prężność dotychczas wykazały „Liga Samowystarczalności Gospodarczej" w Warszawie i „Związek Obrony Przemysłu Polskiego" w Poznaniu, ul. Rzeczypospolitej 1.

Związek ten, organizujący społeczeństwo Ziem Zachodnich w pierwszym rzędzie dla obrony przemysłu rodzimego przed grożącym nam zalewem towarów niemieckich, urządza w niedzielę palmową dnia 29 b. m. na ulicach Poznania „Dzień Propagandy Przemysłu Polskiego" z udziałem organizacyj społecznych i szerszych warstw społeczeństwa.

Z tej okazji winno społeczeństwo jeszcze bardziej zsolidaryzować się i odtąd praktycznie wcielać w życie hasła patrjotyzmu gospodarczego według zasady Związku Obrony Przemysłu Polskiego: „Pracuj wydajnie i kupuj tylko towar krajowy". Nie żądamy przytem ofiar, ani wyrzeczenia się — nasz przemysł wytwarza, lub wytworzyć może prawie wszystko, co każdemu potrzebne.

Niechaj to hasło, które jest naczelnem zawołaniem „Dnia Propagandy Przemysłu Polskiego", stanie się dla każdego obywatela codziennie stosowaną zasadą. Wówczas zwyciężymy!

Związek Obrony Przemysłu Polskiego, Poznań, ul. Rzeczypospolitej 1.

Funkcjonarjusz państwowy, który bije bezbronnego obywatela, jest sam przestępcą

Z mowy prokuratora w procesie przeciw policjantom

Za bicie, użyte celem wymuszenia zeznań, stawali w tych dniach przed Sądem Okręgowym w Częstochowie dwaj posterunkowi P. P. Ptak i Stanek. Posterunkowi ci podejrzanego o kradzież gołębi aresztanta bili na posterunku we Wrzosowej batem, oplecionym w sznur, zakończony ołowianą kulą, (typowa kozacka nahajka — przyp. red.), — dopóty nie zeznał, że kradzieży dokonał do spółki z innym obwinionym, którego sąd w procesie uniewinnił.

Przeprowadzone śledztwo wykazało, że istotnie we Wrzosowej stosowane było bicie na szeroką skalę. Odnaleziono kilka lin drucianych, okutych żelazem, i batów, które złożono sądowi jako dowody rzeczowe.

W procesie świadkowie potwierdzili bicie aresztowanych batami, stosowane z całem okrucieństwem. Jeden z posterunkowych mówił w czasie katowania: „Co ja będę sobie rękę zrywał, wezmę bykowca to się przyznasz".

Prokurator dr. Karniol żądał surowej kary dla oskarżonych. Wziąwszy do ręki bat, którym katowano poszkodowanych mówił — według „Robotnika" — prokurator:

„To jest ten oto bat, którym w 1930 r. chłostano obywateli Rzeczypospolitej, która już tyle wieków temu gwarantowała: neminem captivabimus nisi jure victum. Nie waham się stwierdzić — wywodził prokurator, — że oskarżeni popełnili jedno z najniemoralniejszych przestępstw, jakie istnieją nietylko w przepisach prawa, ale w sumieniu społeczeństwa. Będąc sami uzbrojeni znęcali się nad bezbronnymi. Złamali gwarancję bezpieczeństwa udzieloną przez Państwo więźniom. Popełnili coś w rodzaju znęcania się nad jeńcami, którzy wywiesili przedtem białą chorągiew. Przez czyn ich społeczeństwo stało się wiarołomne. Przez bicie aresztantów wyrządzili nadto wielką szkodę wymiarowi sprawiedliwości. Sędzia bowiem mając wątpliwości czy zeznanie wymuszono czy też nie — wyrokuje z reguły na korzyść oskarżonego. Ale czynem swym popełnili oskarżeni rzecz o wiele gorszą. Poniżyli godność człowieka w Polsce. Pohańbili jego cześć osobistą. Wdeptali w błoto jego świętą wiarę że nie jest bydlęciem ani niewolnikiem, ale człowiekiem może złym, a może tylko skrzywdzonym przez los. Tej wiary w człowieka — ciągnął dalej oskarżyciel publiczny — w możność jego rozwoju i doskonalenia się nie wolno w nikim zabijać a zwłaszcza w przestępcy. Dlatego funkcjonarjusz państwowy, który bije bezbronnego, uwięzionego obywatela jest sam przestępcą jego przełożony, któryby to tolerował byłby jeszcze większym przestępcą, a właściwy prokurator, któryby tego przestępstwa nie ścigał z całą surowością złamałby przysięgę służbową, że stać będzie na straży prawa. Ten bat leżący dziś na stole sędziowskim nie świstał tylko nad Ujmem i Zwolskim we Wrzosowej, lecz świstał nad całą Polską. Wszyscy ludzie uczciwi wstydzili się, gdy słyszeli poświst tego bata z ołowianą kulą. I o ten wstyd i ból wszystkich uczciwych ludzi w Polsce, o krzywdę wyrządzoną Rzeczypospolitej, — tak zakończył swe przemówienie prokurator — oskarżam was Panowie posterunkowi".

Po przemówieniu obrońcy Paciorkowskiego sąd udał się na naradę, poczem ogłosił wyrok skazujący posterunkowego Ptaka na 2 miesiące więzienia i uniewinniający posterunkowego Stanka. Obrona zapowiedziała apelację.

Jeszcze jedna nieudała impreza „imieninowa"

Jak to było w Wąbrzeźnie?

Podczas galówki imieninowej w Wąbrzeźnie wydarzył się „niebywały", jak twierdzą „sanatorzy", „skandal".

Oto — jak donosi „Słowo Pomorskie" — uczeń siódmej klasy gimnazjum, Leon Wiwatowski, z werwą wygłosił wiersz p. t. „Na dzień imienin wodza"

„Sanatorom" piersi rozpierało, gdy młody człowiek z entuzjazmem mówił o wodzu, który „wszystkie cnoty dawnych Polaków w sobie połączył", „który był dla nas hasłem i sztandarem".

„Już, już, „sanatorzy" podnosili dłonie, aby zapalnego młodzieńca obsypać burzą oklasków, gdy w tem z ust gimnazjasty padły spiżowe słowa ostatniej zwrotki:

„Zamiast życzeń w dłonie Twe składamy
„Ślub twardy, jako Twój był ukochany Wodzu:
„Że ziemi skąd nasz ród jest, my nie damy
„Od Tatr do morza, gdzie się fale rodzą!
„W dłonie Twe serca składamy w ofierze
„Zdobywco morza, Józefie Hallerze!"

I stało się! „Sanatorzy" zamarli w ruchu jakby sparaliżowani. A sala huknęła okrzykiem „Niech żyje Józef Haller!", że aż ściany się zatrzęsły.

Orkiestrze natychmiast polecono zagrać pieśń „Boże coś Polskę" zamiast planowanej „Pierwszej Brygady" i całą uroczystość, która zamieniła się na akademję ku czci gen. Hallera, pośpiesznie zakończono.

Dopiero po kilku godzinach „sanatorzy" ochłonęli i zwołali wielką „radę wojenną". Postanowiono wysłać do dyrektora gimnazjum „ekspedycję karną", domagającą się przykładnego ukarania młodego człowieka. Zwołano też natychmiast konferencję profesorów. Wyniki konferencji są nieznane. Sprawą zajęła się również policja, a szczególnie „sanatorzy": burmistrz Schwarz, inspektor szkolny Matuszkiewicz i por Kuliszewski. W garnku „sanacyjnym" zakotłowało... Jeden z czołowych „sanatorów" wąbrzeskich rzekł: „nie jestem mściwy, ale w tym wypadku pokażę, co umiem i do czego jestem zdolny..."

W szkołach nie powiodło się zatem. W więzieniach natomiast „sanacja" święciła pełny triumf. Oto jak informuje „Kurjer Lwowski":

„na wspaniale udekorowanym frontonie lwowskich „Brygidek" (więzienie), jaśniał olbrzymi napis: Niech żyje nasz wódz".

Pismo to nie donosi wszakże, komu należy zawdzięczać tę osobliwą inicjatywę hołdowniczą: więźniom, czy dyrekcji więzienia...

Wyroki uwalniające

Po skonfiskowaniu danego numeru naszego czasopisma, otrzymujemy specjalny komunikat z Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego z objaśnieniem, jaki artykuł uległ zajęciu. Komunikat ten zwykle zamieszczamy w najbliższym numerze.

W listopadzie r. ub. otrzymaliśmy podobny komunikat, z którego wynikało, że oprócz artykułu uległ również konfiskacie jego nagłówek. Komunikat zamieściliśmy dosłownie. Jednak że Urząd Bezpieczeństwa znowu dopatrzył się cech przestępstwa z § 17 i 18/1 ustawy prasowej i własny komunikat skonfiskował.

Rozprawa sądowa wykazała bezpodstawność aktu oskarżenia, a sąd wobec tego skargę odrzucił, nakładając koszty postępowania na skarb państwa. Redaktora odpowiedzialnego p. Edmunda Rakowskiego uwolniono od winy i kary.

Następnie toczył się przed sądem grodzkim w Poznaniu proces przeciwko temuż redaktorowi, oskarżonemu o zamieszczenie w wydaniu porannem „Kurjera" artykułu p. t. „Prasa niemiecka o wyborach w Polsce", który był przedrukiem z niemieckiego czasopisma „Kreutzzeitung". W uzasadnieniu oskarżenia pisał p. prokurator, co następuje: „W treści tegoż artykułu autor opisał wynik wyborów, zauważając, iż przeprowadzenie reformy konstytucji w Polsce udać się może jedynie tylko przy pomocy bata, albowiem w Polsce pojęcia prawne nie istnieją. Twierdzenie to jest ciężką zniewagą Rzeczypospolitej, lecz... odpowiedzialny redaktor czasopisma „Kreuzzeitung" ścigany być nie może, gdyż znajduje się stale zagranicą..." Wobec tego pociągnięto do odpowiedzialności redaktora Edm. Rakowskiego.

Obrońca adw. dr Celichowski wykazał bezpostawność oskarżenia. Sąd ogłosił wyrok uniewinniający. Koszty postępowania sądowego ponosi skarb państwa. (tr.)

Do Polaków amerykańskich

O naszych stosunkach

P. Jan Drohojowski zamieścił w nowojorskim „Kurjerze Narodowym" i kilku innych pismach polsko - amerykańskich wywiad z naczelnym redaktorem pisma naszego, którego kilka ustępów podajemy poniżej:

— Co mam rodakom powiedzieć o ostatnich wyborach w Polsce?"

— Niech pan powie, że przygniatającą większość swych mandatów zawdzięcza „sanacja" metodom wyborczym, dotąd w Polsce — nieznanym, metodom, o których wolę nie mówić. Mimo to obóz narodowy odniósł wielki sukces w okolicach kraju o wyższym poziomie cywilizacyjnym, politycznym i gospodarczym, szczególnie na ziemiach zachodnich. Liczba głosów, oddanych na listę narodową, — wzrosła o 60 proc., a liczba mandatów prawie się podwoiła. Jest to świadectwem, że siły moralne narodu mimo tego, co się u nas robi, nietylko się nie załamują, lecz się prężą i potęgują. To główne w dzisiejszej chwili zadanie obozu naszego: chodzi nam — wbrew systemowi, którego wyrazem jest Brześć — o moralne podstawy naszego życia publicznego, o zdrową duszę narodu, od której zależy przyszłość nasza państwowa. I dla tego nie wdajemy się w żadne zgniłe kompromisy, w żadne targi ani z „sanacją", ani z lewicą, lecz stoimy twardo na gruncie zasad narodowych, katolickich, praworządnych. Społeczeństwo to rozumie, tego od nas żąda; dla tego właśnie udziela nam swego poparcia. Tą, a nie inną drogą pójdziemy dalej dla dobra narodu i państwa.

Po uwagach o naszych stosunkach gospodarczych, sen. Seyda powiedział na temat polityki zagranicznej między innemi:

— Żywioły narodowe w Polsce są przeciwne wszelkim awanturom; pragnęłyby też dobrych stosunków z Niemcami. Ale pamiętać należy, że Niemcy są właśnie odwrotnie nastrojone, że jawnie pracują na rzecz zmiany granicy polsko - niemieckiej. Do tej zmiany Polska nigdy nie dopuści, nigdy się nie wda w targi choćby o pół kilometra swej granicy i jedną wieś polską. Ale, ażeby niemieckie zuchwalstwo zawczasu pohamować i tem samem oddać usługę sprawie pokoju, sprawie Polski i całego świata, do tego potrzebna jest silna względem Berlina polityka Niestety dyplomacja nasza działa wbrew wskazaniom dziejowym przez aksamitne rękawiczki w stosunku do Niemiec, których prowokacje i zbrojenia aż nadto są znane. Taka taktyka rozzuchwala Berlin oczywiście jeszcze bardziej i zachęca do wzmożonego ataku.

Mimo tych objawów ujemnych w naszej polityce wewnętrznej i zewnętrznej nie należy się zgoła oddawać pesymizmowi. Ciężkie przejścia zahartują naród polski. Młoda generacja przywiązana jest gorąco do zasad narodowych i zdecydowanej polityki narodowej. Tworzy ona karne szeregi, dążące ku odrodzeniu moralnemu i materjalnemu, którego Polska potrzebuje. Przyszłość Rzeczypospolitej zależy od młodych.

Niech Pan oświadczy rodakom amerykańskim, by cały nacisk położyli na wychowanie swego pokolenia w lojalności względem przybranej ojczyzny, ale równocześnie w szczerem i czynnem umiłowaniu polskości przez pielęgnowanie tradycji polskiej i wiary przodków, któremi młodzi winni się szczycić. Świetna przeszłość oraz pomyślne widoki na przyszłość mimo przejściowych kłopotów — niech będą dla naszych zamorskich rodaków bodźcem do utrzymania polskości, dla której dali tak liczne i ważkie dowody.

Pamiętaj o Komitecie niesienia pomocy bezrobotnym — Nowy Rynek 13, telefon 55-88 — P. K. O. 213 005. Ofiary składać też można w naszej administracji.

Wielkie Zebranie Kobiet

odbędzie się

w poniedziałek, dnia 30 marca 1931 roku, o godz. 7,30 wieczorem, w sali „Boulevard", plac Nowomiejski, w sprawie zatwierdzenia umów z Niemcami. — Przemawiać będą: **p. poseł Zieliński z Warszawy, p. senator Dr. Marjan Seyda i p. poseł Helena Grossmanówna.**

Zarząd Narodowej Organizacji Kobiet.

Wstęp za zaproszeniami, które wydaje biuro N. O. K., Kantaka 8/9, II ptr., w godz. 11—2.

Wymowne cyfry

Szkolnictwo polskie w Niemczech i niemieckie w Polsce

W ostatnich dniach prowincjonalna prasa niemiecka, a także mniejszościowe organy niemieckie w Polsce umieszczają wyciąg z „Deutsche Schulztg. in Polen" (nr. 9 z dnia 1 lutego 1931 r.), i podają odpis wypracowania dziecka niemieckiego w Polsce, które aczkolwiek w niemieckim języku napisane, pisane jest fonetycznie, bez uwzględnienia pisowni niemieckiej.

W ten sposób Niemcy starają się dowieść, że szkolnictwo niemieckie w Polsce jest upośledzone. Tymczasem jaskrawa krzywda dzieje się właśnie w dziedzinie szkolnictwa mniejszości polskiej w Niemczech, zaledwie bowiem 1,8 proc. wszystkich dzieci polskich korzysta wogóle z nauki języka polskiego.

Częstokroć już poruszano na łamach prasy, że Niemcy w Polsce mają setki szkół więcej, niż Polacy w Niemczech. Ale o tem dane czynniki niemieckie, które lansują do prasy tendencyjne wiadomości, widocznie nie wiedzą, albo też raczej, wiedzieć nie chcą.

Ciekawe cyfry w sprawie szkolnictwa daje najnowsza urzędowa statystyka porównawcza. Według niej żyje w Polsce około 884 000 Niemców, a w Niemczech około 986 000 Polaków (w rzeczywistości conajmniej 1 300 000).

W Polsce jest 106 000 dzieci, niemieckich; w Niemczech zaś, jeślibyśmy wzięli za podstawę tylko ocifjalną statystykę niemiecką, będziemy mieli 115 000 dzieci polskich w wieku szkolnym i potrzebujących szkoły polskiej. W istocie jest ich daleko więcej. Mniejszość niemiecka w Polsce posiada 777 szkół ludowych i 36 szkół średnich (a więc gimnazjów itp.) — razem 813 szkół z językiem niemieckim, jako wykładowym. Z tych szkół państwo polskie utrzymuje 535 szkół. Do tych 813 niemieckich szkół mniejszościowych w Polsce — uczęszcza ogółem 76 036 dzieci niemieckich czyli 71,8 proc. wszystkich dzieci niemieckich w wieku szkolnym.

Jak wobec tych liczb wygląda szkolnictwo polskie w Niemczech?

Na Śląsku Opolskim istnieje 28 szkół mniejszościowych, które utrzymuje rząd pruski. Do tych szkół uczęszcza dzieci 394. Związek Polskich Towarzystw Szkolnych w Niemczech założył w ciągu ostatnich dwóch lat 58 prywatnych szkół polskich, do których uczęszcza 1846 dzieci polskich. Razem więc w Niemczech jest szkół 86 (z tego 28 państwowych szkół mniejszościowych), do których uczęszcza 2 240 dzieci polskich, czyli 1,8 proc. wszystkich dzieci polskich w Niemczech, będących w wieku szkolnym.

Komentarze, zdaje się, są zbyteczne. Same liczby najdobitniej wykazują niewystarczający stan szkolnictwa polskiego w Niemczech w stosunku do potrzeb szkolnictwa niemieckiego w Polsce. Pozatem szkolnictwo polskie w Niemczech nie posiada ani jednej szkoły średniej.

Reasumując wszystko, uzyskujemy ciekawe zestawienie a mianowicie mamy w Polsce:

niemieck. powszech. szkół mniejsz.	777
niemieckich szkół średnich	36
razem	813
z tego utrzymywanych przez państwo polskie	535

Do tych szkół uczęszcza dzieci 76036 czyli 71,8 proc. wszystkich dzieci niemieckich w Polsce.

W Niemczech istnieje natomiast tylko:

polskich mniejsz. szkół państw.	28
polskich prywatnych szkół mniejsz.	58
szkół średnich	—
razem	86

Dzieci polskich uczęszcza razem 2 240 czyli tylko 1,8 proc. wszystkich dzieci polskich w Niemczech w wieku szkolnym.

Ten jaskrawy stan nierówności mamy do zawdzięczenia jedynie temu, że prawie wszystkie czynniki w Niemczech starają się hamować rozwój szkolnictwa polskiego, zamiast popierać.

W Polsce przeciwnie rząd opiekuje się i popiera prawie 3/4 szkolnictwa niemieckiego. W tych warunkach nikt z Niemców nie ma prawa mówić o rzekomej krzywdzie ich w Polsce, a lud polski w Niemczech z całą energją musi się domagać zrealizowania swych słusznych praw.

Ukraińcy urzędnikami w Polsce

Grono mierniczych przesyła nam poniższe uwagi z prośbą o umieszczenie:

Ministerstwo reform rolnych w wydziałach technicznych swych podwładnych organów zatrudnia w charakterze inżynierów mierniczych i meljoracyjnych emigrantów ukraińskich, nie posiadających obywatelstwa polskiego, ani też odpowiednich kwalifikacyj zawodowych. Prawo bowiem do używania przez nich tytułów inżynierskich jest mocno wątpliwe, gdyż ich świadectwa, dyplomowane z Akademji Rolniczej w Podjebradach w Czechach, nie były nostryfikowane przez żadną wyższą uczelnię polską i prawdopodobnie żadna z uczelni polskich nie nostryfikowałaby ich, bo Akademja ta to zwykłe prywatne kursy dla emigrantów ukraińskich. Przeważnie nawet kończyli oni wydziały leśne, więc angażowanie ich w charakterze inżynierów mierniczych jest conajmniej dziwne. Ponadto nie władają należycie językiem polskim.

Nie wiemy, czem powoduje się ministerstwo reform rolnych, że zatrudnia obcych, podczas kiedy wielu mierniczych meljoratów, obywateli polskich, wykształconych w polskich państwowych uczelniach, niewątpliwie lepiej znających swój zawód, stosunki miejscowe i polskiego rolnika, pozostaje bez pracy. Nie może zachodzić tutaj brak dostatecznie wykwalifikowanych sił technicznych w okresie ich angażowania, gdyż od kilku lat już w tych zawodach, jest wystarczająca ilość młodych sił. Ukraincy ci otrzymali uposażenie nierównie lepsze, niżby otrzymać mogli odpowiedni fachowcy Polacy, bo uposażenię ich waha się od 450—550 zł plus djety wyjazdowe, wynoszące 13,50 do 15 zł dziennie. A wyjazdy są bardzo częste i długotrwałe. Normalnie zaś otrzymuje inż. mierniczy VIII st. służbowy, a mierniczowie z wykształceniem średniem, lecz mający prawo do samodzielnego wykonywania prac pomiarowych, stopień X, wzgl. IX, czyli mniejwięcej połowę tamtego.

Nie rozumiemy dlaczego wydaje się tyle pieniędzy na utrzymanie zawodowych szkół polskich, ażeby potem wychowankowie tych szkół byli ciężarem swych rodzin lub musieli się chwytać innych zawodów. Sądzimy przecież, że obywatele polscy powinni mieć pierwszeństwo, ponieważ ponoszą tyle ciężarów, wynikających z obowiązków obywatelskich, jak np. służba wojskowa, a w potrzebie nadstawianie swej piersi w obronie kraju. Nie pozostaje im nic innego, jak tylko wyjechać w świat, lecz niestety nigdzie nie zechcą zatrudniać obywatela polskiego, mając poddostatkiem własnych fachowców. Tylko Polska jest tak gościnną dla obcych.

Ukraincy przecież nie są tak pożądanym elementem dla Polski. Nie udało nam się zdobyć wiadomości z wszystkich Okręgowych Urzędów Ziemskich, lecz na podstawie danych, jakie posiadamy, możemy stwierdzić, że w niektórych z tych urzędów liczba Ukraińców dochodzi do 60 proc. wyższego personelu technicznego (tak jest w Kielcach, Piotrkowie, Lublinie), O. U. Z. w Poznaniu, skąd mamy najściślejsze dane, zatrudnia 7 Ukraińców, z których 4 nie posiada obywatelstwa polskiego, a reszta ma obywatelstwo bardzo wątpliwe lub stara się o nie.

Mamy nadzieję, że podanie do wiadomości publicznej tych dziwnych rzeczy, przyczyni się do wyjaśnienia sprawy i wpłynie na miarodajne czynniki, aby naprawiły krzywdę wyrządzoną nam i naszym kolegom, pozbawiając nas pracy. Za wiarogodność powyżej podanych poręczamy i pozostajemy z wysokim szacunkiem

(Następuje szereg podpisów).

Podobne zażalenia z kół zainteresowanych otrzymujemy również na „ukrainizację" Wielkopolskiej Izby Skarbowej.

Skazany hitlerowiec agitator.

Katowice, 28. 3. (Tel. wł.). Sąd Okręgowy w Bytomiu rozpatrywał sprawę hitlerowca Heikeschofena, agitatora przybyłego na Górny Śląsk z Nadrenji. Heikeschifen występował na kilku zebraniach, atakując członków rządu i ustrój państwa. Sąd w postępowaniu Heikeschofena dopatrzył się przestępstwa i skazał go na 5 miesięcy więzienia.

Opłata składek do ubezp. inwalidowego

Wskutek obniżenia przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Poznaniu wartości świadczeń w naturze, obowiązują dla robotników rolnych od dnia 1 stycznia 1931 r. następujące grupy zarobkowe w ubezpieczeniu inwalidowem:

Ordynarjusze	należą do klasy	IV	(znaczek tygodniowy 75 gr.)
Chałupnicy	„ „ „	IV	„ „ 75 gr.)
Zaciężnicy			
kat. II-a, II-b i III	„ „ „	II	„ „ 45 gr.)
kat. IV	„ „ „	III	„ „ 60 gr.)
Robotnicy sezonowi			
kat. I	„ „ „	III	„ „ 60 gr.)
kat. II i III	„ „ „	IV	„ „ 75 gr.)
kat. IV	„ „ „	V	„ „ 90 gr.)

Dla robotników przemysłowych pozostają granice zarobkowe niezmienione, wobec czego należy dla nich wlepiać:

znaczki czerwone po 30 gr.

przy zarobku miesięcznym do 37.50 zł lub tygodn. do 9.— zł lub dziennym do 1.50 zł;

znaczki niebieskie po 45 gr.

przy zarobku mies. od 37,51 zł do 62,50 zł
„ „ tyg. od 9,01 zł do 15.00 zł
„ „ dzien. od 1,51 zł do 2,50 zł

znaczki zielone po 60 gr.

przy zarobku mies. od 62,51 zł do 75,— zł
„ „ tyg. od 15,01 zł do 18,— zł
„ „ dzien. od 2,51 zł do 3,— zł

znaczki bronzowe po 75 gr.

przy zarobku mies. od 75,01 zł do 100,- zł
„ „ tyg. od 18,01 zł do 24,— zł
„ „ dzien. od 3,01 zł do 4,— zł

znaczki żółte po 90 gr.

przy zarobku miesięcznym ponad 100,— zł
„ „ tygodniowym „ 24,— zł
„ „ dziennym „ 4,— zł

Do zarobku zalicza się gotówkę, wolne utrzymanie i mieszkanie. Wartość wolnego utrzymania i mieszkania, ustalona przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Poznaniu, wynosi:

na wsi: rocznie 360,— zł, mies. 30,— zł
w miastach do:

3 000 mieszk. rocznie 468,— zł, mies. 39,—
ponad 3 000 do 20 000 mieszkańców rocznie 540,— zł, mies. 45,— zł
ponad 20 000 mieszkańców rocznie 630,— zł, mies. 52,50 zł

Wobec powyższego należy wlepiać np. służącej, pobierającej w Poznaniu lub w mieście ponad 20 000 mieszkańców, oprócz wolnego utrzymania w gotówce mies.:

do 10,— zł	znaczki	niebieskie	po 45 groszy
od 10,01 zł do 22,50 zł	„	zielone	po 60 groszy
od 22,51 zł do 47,50 zł	„	bronzowe	po 75 groszy
ponad 47,50 zł	„	żółte	po 90 groszy

Obowiązek ubezpieczenia rozpoczyna się od ukończonego 16 roku życia.

Katastrofalne położenie w przemyśle śląskim

(*) Według ostatniego sprawozdania liczba bezrobotnych w województwie śląskiem osiągnęła niebywałą cyfrę 65 885 zarejestrowanych całkiem bezrobotnych osób. Jeżeli uprzytomnimy sobie, że wszyscy inni robotnicy, zatrudnieni w t. zw. ciężkim przemyśle czyli w kopalniach i hutach, są częściowo bezrobotnymi, gdyż pracują tylko około 3 do 4 dni w tygodniu, zrozumiemy w całej pełni katastrofę, jaka nawiedziła tak pracowitą skądinąd ludność Górnego Śląska.

Na tem — na nieszczęście — nie koniec jeszcze, gdyż co chwila następują dalsze redukcje w kopalniach, hutach i innych większych warsztatach pracy. Tak naprzykład, żeby przytoczyć tylko kilka przykładów, redukcję zapowiedziały następujące kopalnie i huty: Kopalnie „Śląsk" w Chropaczowie 200 robotników, kopalnie „Bluecher" i „Donnersmarck" 400 robotników, kopalnie hr. Ballestrema 500 rob., kop. „Florentyna" w Łagiewnikach 200 robotników, kopalnie skarbowe noszą się z zamiarem zwolnienia 350 rob., huta „Silesia" w Paruszowcu 700 rob., huta „Ferrum" w Katowicach 200 robotników, Huta Królewska 200 rob. Pozatem zagrożono całkowitem zamknięciem dwóch hut, mianowicie huty Hugona w Nowejwsi i Rozamundy w Nowym Bytomiu, które właściciele ich gotowi są utrzymać w ruchu jedynie pod warunkiem, że robotnicy zgodzą się na 15-proc. redukcję płac.

Rozszerzenie lotniska w Katowicach

(*) W bieżącym roku znacznie zostanie rozszerzone lotnisko w Katowicach w związku z planowanem rozszerzeniem sieci lotniczej, której ośrodkiem będą Katowice. Jak wielkim będzie plac lotniczy do startowania i t. p. ewolucji, dowodzi fakt, że podczas gdy dotąd starczył na ten cel obszar 8 hektarów uwalcowanego i wydrenowanego pola, w roku bież. ma nastąpić uporządkowanie dalszych 54 hektarów. Przewidziana jest też budowa przystanków w różnych miastach województwa śl. i poza województwem, m. in. w Bielsku, Cieszynie, Pszczynie, Tychach, Tarn. Górach, Lublińcu i Rybniku. Wówczas Katowice staną się ośrodkiem europejskiego ruchu lotniczego, mając połączenia z stolicami wszystkich prawie krajów Europy.

Książę Pszczyński sprzedał Salzbrunn

(*) Z Berlina donoszą, że podpisano tam umowę notarjalną w sprawie sprzedaży znanego zdroju „Salzbrunn" na Śląsku Dolnym, który od księcia pszczyńskiego nabyło za 4,8 miljona marek pewne konsorcjum w Berlinie. Razem ze zdrojem sprzedane zostały wszystkie budynki i urządzenia kąpielniane, jak hotele i pensjonaty, piękny rozległy park, plac do gier w golfa i t. d.

O Zakładzie Ubezpieczeń Prac. Umysł. w Poznaniu

Ubezpieczenie pracowników umysłowych działało na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego od 1 stycznia 1913 na mocy ustawy niemieckiej, jako ubezpieczenie urzędników prywatnych. Ubezpieczenie urzędników prywatnych było nadbudową ubezpieczenia od inwalidztwa i starości. Zasadniczo wyodrębniały się obydwie instytucje granicą zarobkową. Ubezpieczenie inwalidowe obejmowało pracowników tak fizycznych jak umysłowych, których roczny dochód nie przekraczał 2.000 marek, do ubezpieczenia urzędników prywatnych zaliczono wszystkich pracowników, których zarobek wynosił od 2.000 do 5.000 marek.

Celem ubezpieczeń było zapewnienie ubezpieczonym rent w razie niezdolności do pracy. Ponieważ okres wyczekiwania wynosił dla kobiet 60 miesięcy składkowych, dla mężczyzn zaś 120 miesięcy, ubezpieczenie to aż do przejęcia go w myśl brzmienia traktatu wersalskiego przez władze polskie w roku 1919 wzgl. 1920 nie rozwinęło jeszcze w całej pełni swej działalności. Rzesza niemiecka na mocy arbitrażu zwróciła Polsce część zebranych kapitałów, celem utrzymania uprawnień do świadczeń dla osób ubezpieczonych. Niestety suma ta w czasie dewaluacji straciła swą wartość. Zakłady w Polsce pomimo to utrzymały wszelkie zdobyte przez ubezpieczonych w czasie od 1. I. 1915 r. uprawnienia do rent na mocy osobnego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Działalność i rozwój ubezpieczenia pracowników umysłowych podzielić można na trzy okresy:

1. Od 1. 1. 1913 r. do 15. 4. 1919 r. na mocy ustawy niemieckiej.
2. Od 16. 4. 1919 r. do 31. 12. 1927 r. obowiązywała ustawa niemiecka, znowelizowana przez władze polskie.
3. Od 1. 1. 1928 r. weszła w życie ustawa o ubezpieczeniu pracowników umysłowych z dnia 24. 11. 1927 r. na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

W myśl powyższego rozporządzenia zostało ubezpieczenie pracowników umysłowych jednolicie unormowane i rozciągnięte na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa ustala zapamogi 1. na wypadek braku pracy, 2. na wypadek niezdolności do wykonywania zawodu, 3. na starość, 4. na wypadek śmierci.

Środki na pokrycie wyżej wymienionych świadczeń wpłacają tak pracodawcy jak i ubezpieczeni. Fundusze na ten cel zebrane wynoszą, w myśl zamknięcia rachunkowego za rok 1929, dla ubezpieczenia emerytalnego — 51.847.187 zł, dla działu ubezpieczenia na wypadek braku pracy — 3.969.029 złotych.

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Fr. Ratajczaka 16 albo w redakcji pisma naszego!

Protest zbiorowy z powodu Brześcia

Do protestu zbiorowego przystąpiło z miasta powiatowego Wolsztyna, liczącego około 4 500 mieszkańców (ilość 4 500 obejmuje także wszystkie dzieci), następujących 592 osób, tj. nieomal osma część wszystkich mieszkańców.

Wolsztyn: Dr. Wróbel Tadeusz lekarz — Wróbel Ludwik redaktor — Wróblowa Stanisława — Wróblówna Lubomira — Skibiński Witalis — Biskup Franciszek — Kramarek Franciszek — Wargula St. — Adler Józef — Flieger Jan — Drożdżyński Piotr — Fijak Wacław — Dróżdżyńska Władysława — Gabryelska Agnieszka — Ławecki Eligjusz — Ławecka Józefa — Ławecki Stanisław — Ceglarek Marcel — Nadolny Ignacy — Jaskulska Marja — Dulatowa Franciszka — Dulat Stanisław — Orwatówna Klara — Masztalerz Fr. — Masztalerzówna Marja — Masztalerz Stanisław — Kaczmarek Józef — Kaczmarek Ig. — Kaczmarkówna L. — Kaczmarek H. — Banach J. — Banachówna Marta — Tomysówna G. — Matuszkiewicz Leonard — Matuszkiewicz Walerja — Merde Gertruda — Lisówna Irena — Musioł Władysław — Przybylska Wiktorja — Musiołowa M. — Petras Helena — Młodzianowska Renia — Mader Józef — Hubert Józej — Weissowa Rozalja — Tomiakowa Weronika — Słabęcka Władysława — Frajerówna Anastazja — Gemski D. — Bosak M. — Kozłowski Wincenty — Kozłowska Helena — Jarczewska Helena — Jerniel M. — Słomiński Jan — Słomińska Jadwiga — Waligóra Walenty — Brychczyńska — Nowakowa St. — Merde Joanna — Lewandowski W. — Wierzbiński Mieczysław — Nowak M. — Rogoziński J. — Waszkowiak A. — Waszkowiakowa A. — Lisiewicz A. — Lisiewiczowa J. — Schütz Wincenty — Schütz Ludwina — Kaczmarek L. — Markwitzowa Eufrozyna — Filipowski K. — Orwat Karol — Weiss J. — Wieliński Zygmunt — Durzyński Stanisław — Rypiński Stefan — Rypińska Władysława — Rypińska Józefa — Kłonicka Pelagja — Konieczny Władysław — Konieczna Walerja — Jastrząb E. — Zieliński E. — Zielińska Fr. — Biszof Jan — Piosik Sz. — Piosik St. — Promińska Marta — Promińska Gertruda — Nowak Karol — Nowakowa P. — Promińska M. — Cachowa Marta — Cachówna Irena — Rogoziński J. — Rogozińska St. — Kaczmarek A. — Kaczmarek M. — Pospiech J. — Pospiech Z. — Pospiechówna M. — Rissmann Jan — Hoffmanówna Marja — Maderowa Hela — Elsner Bronisław — Orwat Edward — Piosik Stanisław — Piosikowa Marja — Piosikówna Czesława — Piosikówna Irena — Piosikówna Jadwiga — Piosikówna Gertruda — Piosikówna Joanna — Kubaczykowa Anna — Fischer St. — Lewandowska Marja — Norkowska Jadwiga — Kozłowski Franciszek — Kozłowska Marja — Staniszewska Stanisława — Ankiewiczowa Stefanja — Ankiewicz W. — Ankiewiczówna Helena — Ankiewiczówna Janina — Ankiewicz Witold — Benebeselowa T. — Alkiewiczówna F. — Domagalski Bernard — Domagalski Ryszard — Tomys Jakób — Domagalska Helena — Biskupowa Anna — Janikówna Marta — Olszewski Tadeusz — Olszewska Anna — Ankiewicz Stefanja — Pawlicki Józef — Kozłowska Elżbieta — Hubert Juljanna — Kozłowski Jan — Polsakiewicz Wiktor — Polsakiewicz Elżbieta — Walkowiak Leopold — Pestkówna Józefa — Ławecki Jan — Piosikówna Anna — Kurzawiakówna Marja — Klaus Antoni — Kobierzycki Władysław — Weissówna Marja — Geipoldowa Fr. — Beczkiewicz J. — Krzysztofiak M. — Krzysztofiakowa St. — Krzysztofiak B. — Bartol J. — Rozalczak F. — Hanyszówna Cecylja — Łagowska W. — Dzięciołowski A. — Bramborowa M. — Orwat Fr. — Orwatówna H. — Orwatowa M. — Orwat B. — Pawlik A. — Salochówna — Saloch P. — Wargułowa M. — Warguła R. — Krygier — Buła Jakób — Buła Franciszek — Bułówna Jadwiga — Buła J. — Brzoza Władysław — Brzozowa Marta — Stachowiak I. — Gaertner R. — Nowak J. — Jankowiak M. — Żok F. — Kowalski J. — Kowalska Zofja Wawrzyniak Józef — Wawrzyniak Anna — Skibińska Stanisława — Włódarczak Wincenty — Lisiewicz Apolinary — Hain Franciszek — Kadzińska Jadwiga — Mann Helena — Mader Marjanna — Mader Anna — Pukacki Grzegorz — Pukacka Gertruda — Rybarczyk Leonarda — Kowalska Stanisława — Czarnecki Sylwester — Weihs Walenty — Lisiewicz Marja — Adamski Jan — Adamski H. — Flieger Fr. — Fliegerowa Marja — Bramber Wincenty — Zboraski Stefan — Zimniewicz Stanisław, fryzjer — Zimniewiczowa Jadwiga — Zimniewicz Florjan — Korbanek Władysław, fryzjer — Pawelska Marja — Rozynkówna Helena — Rozynek Fr. — Kozłowski Aleksander — Kozłowska Zofja — Kaczmarek Nikodem — Schmeis W. — Prządka Br. — Prządka L. — Kubikówna A. — Kałuszczak K. — Lorenz J. — Hamrolówna St. — Hamrolówna H. — Chojnacki W. — Rabiega A. — Rabiegowa Ag. — Karaśkiewicz Józef — Kretschmer E. — Jankowski H. — Jobkówna St. — Brychcy Hipolit — Brychcy Bronisława — Flieger Józef — Fliegerowa Marta — Fliegerówna Joanna — Fliegerówna Józefa — Jastrząbówna Helena — Jastrząbówna Zofja — Kobierzycki Ludwik — Kobierzycka Julja — Kobierzycka Helena — Urbaniak Aleksy — Urbaniak Weronika — Wiza Antoni — Kaczmarkówna Anna — Minta Antoni — Mintowa Prakseda — Minta Edward — Hoszowski Stefan — Mintówna Helena — Kulińska Apolonja — Andersowa Antonina — Włodarczak Ludwik — Szymkowiak Kazimierz — Szostak Helena — Banaszkiewiczówna Irena — Nergowska Jadwiga — Zaremba Kazimierz — Flieger Jan — Borowczak Feliks — Fliegerówna Franciszka — Andrzejewski Antoni — Wiśniewski Franciszek, fryzjer — Chyło Franciszek — Przybyłówna Teofila — Machorgowa J. — Lisówna M. — Rzepka Wojciech — Lewandowska Marja — Skrzypczakówna Władysława — Białkowski Lucjan — Kramarkowa Apolonja — Stasikówna Anna — Adamczak Jan — Pochanke Jadwiga — Pochanke Rozalja — Achlerówna Jadwiga — Nowak Marta — Rogalewska Janina — Gorzelniak Jan — Gorzelniak Zofja — Klupieć Jan — Szymanowska Helena — Sporysówna E. — Sporys Ryszard — Musiolówna M. — Petras Fr. — Petras Anna — Petrasówna Aleksandra — Petrasówna Gertruda — Danielewicz Franciszek — Danielewiczowa Wiktorja — Hoffmann Jan — Adam Anna — Kotkowiak M. — Manuszak Sylwester — Raczkowiak Wiktor — Raczkowiak Konst. — Raczkowiak W. — Nadolny J. — Nadolna Ag. — Nadolna Helena — Nadolna Marja — Adamczakówna Zofja — Adamczak Z. — Adamski Józef — Palma Jan — Wieczorkowa Helena — Polacka Z. — Matysikówna Pelagja — Matysikówna Jadwiga — Kuchta Michał — Kuchta Antonina — Kuchta Agnieszka — Tomiak Antoni — Tomiak Stanisław — Elsner Józef — Elsner Marja — Stachuła Jan — Stachulanka Marja — Stachulanka Martyna — Flieger Franciszek — Przymuszała Brunon — Przymuszała Jan — Przymuszałowa Klara — Schmidtówna Małgorzata — Schmidt Weronika — Bartsch Juljanna — Bartsch Jan — Bartschówna Marja — Tomysowa Anna — Tomysówna Gertruda — Konieczyńska Jadwiga — Przybyła Apolonja — Czarnecki Stefan — Czarnecka Helena — Przymuszała F. — Przymuszała B. — Michalska St. — Michalska Teresa — Duber H. — Fabis A. — Piskorz Fr. — Przymuszałowa Marja — Walszewska W. — Walszewska J. — Walszewska M. — Walszewski L. — Tomiak K. — Tomiak M. — Piosik A. — Piosikowa A. — Cacha J. — Cachówna Stefanja — Talaga Wawrzyniec — Talagowa Marja — Jastrząb Bronisław — Baranowski Augustyn — Piestrzyński Roman — Piestrzyńska Ira — Rozynkówna Gertruda — Bry Marcin — Bry Marjanna — Borowicz Kazimierz — Borowiczowa Jadwiga — Andrzejewska Apolonja — Andrzejewska Józefa — Rybicki Franciszek — Rybicki Konstanty — Rybicka Apolonja — Rybicki Roman — Rybicka Anna — Gzyl Leon — Prządka W. — Rerler Marjanna — Prządka Marja — Wośkowiak Katarzyna — Gozdzewska Marja — Kussmann Ania — Dokowicz Wojciech — Dokowicz Anna — Przybyła Bronisława — Matysiak Antonina — Hain Franciszek — Hain Ag. — Hainówna Helena — Olszewski Antoni — Olszewska Marjanna — Olszewska Gertruda — Przybyła Marta — Kokot Franciszka — Adam Franciszka — Adam Marjanna — Tomiak Jan — Tomiak Anna — Tomiak Stefan — Polus Bronisław — Przybylski Teodor — Przybylska Marja — Przybyła Michalina — Żok Jadwiga — Żok Jan — Prządka F. — Wieczorek An. — Zboralska Fr. — Hain W. — Hain W. — Hain Marja — Hain H. — Szaferski Tomasz — Szaferski B. — Gwiazdowska Pelagja — Gwiazdowski Zygmunt — Gwiazdowski Florjan — Balwiński Juljan — Olszewski Roman — Rybarczyk Jan — Rybarczyk Anna — Rybarczyk Paweł — Rybarczyk — Grossówna Felicja — Grossowa Marja — Rydlewski Jan — Rydlewska Łucja — Siebiera Wincenty — Krawczyk Jan — Andryszczyk Piotr — Ratajczak Anna — Ratajczak Br. — Zboralska Michalina — Karal Marja — Matykowski Adam — Matykowska Klara — Kaczmarek Władysław — Józefowski Jan — Józefowska K. — Józefowska Wanda — Trybus Nikodem — Krawczyk Franciszek — Krawczyk Marjanna — Krawczyk Marja — Kaczmarek Walenty — Kaczmarek Agnieszka — Krawczyk Roman — Krawczyk Gertruda — Ceglarek Jadwiga — Kubiak Władysław — Kubiakowa Gertruda — Kasperska Apolonja — Jarzyna Czesław — Jarzyna Marja — Waszkowiak Walenty — Bockówna Anna — Boć Leon — Zbytkowski Paweł — Przybyła Wiktorja — Wieczorek Marja — Wojtkowiak Juljanna — Wojtowiak Paulina — Windzińska Leokadja — Waga Wiktorja — Pawelska Antonina — Werwińska Marjanna — Rozynek J. — Rozynek Wik. — Spik Paweł — Karaśkiewicz Walerja — Walerska Stanisława — Walerska Teresa — Orwat Katarzyna — Zboralska Anna — Zboralski Wincenty — Fiebig Paweł — Fiebigowa Kat. — Malecki W. — Oporska Stan. — Jankowiak Wacław — Weissówna W. — Burzyński St. — Burzyńska An. — Stanisławski St. — Stanisławski K. — Stanisławska M. — Kurpisz B. — Kurpiszowa M. — Skrzypczak J. — Skrzypczak Marta — Skrzypczak Katarzyna — Talaranka Marja — Adamczak Katarzyna — Jastrząb Michał — Jastrząb Antonina — Jastrząb Stanisława — Kowalska Katarzyna — Rgewski Stanisław — Kopniewska Wincentyna — Kaźmierczak Wincenty — Piatkowski Antoni — Wierzbiński Emiljan — Wierzbińska Anna — Lenartowska Kazimiera — Napierała Anna — Kozłowski Ludwik — Kozłowska F. — Wojciechowska Władysława — Materka Joanna — Schiff Paweł — Dalcowa Marja — Dalcowa Łucja — Ankiewiczówna Franciszka — Ankiewiczówna Jadwiga — Piosikówna Jadwiga — Nowak Władysław — Nowakowa Joanna — Przymuszałówna Gertruda — Borowczyk Franciszek — Przymuszałówna Klara — Andrzejewski Franciszek — Wieczorek Stanisław — Bednarek Józef — Piątek Marcin — Lewandowski Teofil — Żok Leon — Jurge Józef — Jurgowa Magdalena — Jurżanka Izabella — Jurżanka Janina — Jurżanka Teodozja — Musioł Stanisław — Sikora Jan — Zakrzewski Zdzisław — Szaradowski W. — Czarnecki Marjan — Cazrnecka Cecylja — Kramarkówna Józefa — Kramarek Wojciech Wojciechowski Tomasz — Donajówna Leokadja — Krawczyk Kazimierz — Kaźmierczak W. — Kaźmierczak J. — Wieczorek W. — Kaźmierczak Władysław — Krawczykowa Marjanna — Krawczyk Felicjan — Karaśkiewicz Marja — Karaśkiewiczówna Helena — Rybicka Anna — Rybicka Zofja — Rybicki Walenty — Nowicki Stefan — Rożek K. — Rożakówna Marja — Przybyła Jan — Przybyla Franciszka — Przybyłówna Pelagja — Wawrzyński Antoni — Wawrzyńska Helena — Żok Władysław — Grining Anastazja — Ceglarkowa Weronika — Kaźmierczak Jan — Kaźmierczak Jadwiga — Dudek Marja — Lorenc Franciszek — Lorenc Marta — Kaczmarek Wiktorja — Opaska Franciszek — Opaska Balbina — Opaska Jadwiga — Sztukowski Franciszek — Gałązowska Anna — Myszak Antoni — Myszakowna Wanda — Myszakowa Marja — Mądrochowa Marja — Mikołajczak K. — Mikołajczak Wanda — Rozynkówna Jadwiga — Sarbinowski Stanisław — Matysik Stanisław — Przybyła Adam — Skrzypczak Stanisław, robotnik — Skrzypczak Rozalja — Kaczmarkowa Ignacja — Kaczmarkówna Anna — Kaczmarkówna Matylda.

Pisma, godzące się na protest, uprasza się o powtórzenie nazwisk, powyżej podanych.

Przystąpienia dalsze należy przesyłać poniżej podpisanemu.

Komitet z p. Wyczyński.
em starosta krajowy
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 29.

Wieczornice Hallerowskie

Uroczyste zebranie w Gnieźnie.

Gniezno, 22 marca.

Ku czci gen. Hallera odbyło się w czwartek staraniem miejscowej placówki Hallerczyków uroczyste zebranie na sali Strzelnicy. Sala o godz. 8 zapełniła się Hallerczykami, sympatykami ich idei i Młodymi Obozu Wielkiej Polski.

Zebranie zagaił, wygłaszając krótkie przemówienie, prezes honorowy gnieźnieńskich Hallerczyków p. Minierski, wznosząc okrzyk na cześć Hallera, który obecni z zapałem podjęli. Po odegraniu przez zespół muzyczny hymnu narodowego, sekretarz p. Juraszek, wygłosił z przejęciem fragment z III części „Dziadów", za co podziękowano mu długo niemilknącemi oklaskami. Nastąpił okolicznościowy referat członka honorowego tutejszej placówki p. prof. dr. L. Pomian-Biesiekierskiego. Na zakończenie przemówienia wzniesiono znowu okrzyk na cześć błękitnego generała, a referentowi podziękowano burzą oklasków.

Córka prezesa panna Dąbkiewiczówna zadeklamowała z werwą wiersz Eugenjusza Małaszewskiego „Głos wielu mogił", zyskując sobie aplauz słuchaczów. Zespół muzyczny odegrał udatnie wiązankę narodowych pieśni ku ogólnemu zadowoleniu zebranych.

Odśpiewano później wspólnie „Rotę". Młodzi odśpiewali również swój hymn, a uroczyste zebranie zakończono okrzykiem na cześć Polski narodowej i Romana Dmowskiego. Zebrani podpisali jeszcze telegram z życzeniami imieninowemi do Józefa Hallera. Zaznaczyć trzeba, że całe zebranie minęło w podniosłym nastroju, a panowała na nim nuta szczerej serdeczności.

Ostrów, 25 marca.

W niedzielę 22 bm. urządziła tutejsza placówka Hallerczyków uroczyste zebranie ku czci gen. Józefa Hallera.

Zebranie zagaił prezes placówki p. Jankiewicz, witając obecnych członków i gości. Po treściwym referacie, wygłoszonym przez p. Adamczyka, zabrał głos prezes chorągwi poznańskiej p. Rost, który w pięknem przemówieniu streścił cele i zadania Związku Hallerczyków.

Następnie składali życzenia dla gen. J. Hallera przedstawiciele następujących towarzystw: Młodych O. W. P. Uczestników Powstania z r. 1918-19, Powstańców i Wojaków, i Związku Podoficerów Ziem Zachodnich. Po krótkiej aktualnej dyskusji solwował prezes p. Jankiewicz zebranie, poczem wzniesiono okrzyki na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i gen. Józefa Hallera.

Ś. p. wicewojewoda Józef Nikodemowicz

(Wspomnienia pośmiertne)

W numerze wczorajszym podaliśmy wiadomości o śmierci b. wicewojewody poznańskiego.

Ś. p. Józef Nikodemowicz urodził się dnia 2 lutego 1869 r. w miasteczku Rozdół, pow. Żydaczów w wschodniej Małopolsce. Po ukończeniu studjów gimnazjalnych w Stryju studjował na uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie prawo i ekonomję polityczną, a po złożeniu egzaminów wstąpił w roku 1897 do służby rządu krajowego dla Bośni i Hercegowiny jako aplikant sądowy. Z służby sądowej po odbyciu aplikacji przeszedł do służby administracyjnej, w której pozostawał aż do końca lutego 1919 r.

W bośniackiej służbie administracyjnej umiał sobie śp. Józef Nikodemowicz dzięki swym znanym zaletom, a przedewszystkiem przez sumienność, pilność i objektywność, w trudnych warunkach zdobyć uznanie władz przełożonych i całkowite zaufanie ludności miejscowej, tak że ostatnio zajmował tam wybitne stanowisko starosty okręgowego w Banjaluce, odpowiadające mniejwięcej stanowisku prezesa rejencji w administracji pruskiej. Stanowisko to, zarezerwowane przeważnie tylko dla osób protegowanych narodowości niemieckiej i węgierskiej, uzyskał śp. Józef Nikodemowicz pomimo, że zawsze i wszędzie podkreślał, iż jest Polakiem i sympatyzuje z ludnością słowiańską, co jest dowodem Jego wybitnych zdolności administracyjnych.

O gorącej miłości ojczyzny świadczy najlepiej ta okoliczność, że śp. Józef Nikodemowicz był tym urzędnikiem, który jako pierwszy z wszystkich urzędników Polaków w Bośni i Hercegowinie po odzyskaniu niepodległości wrócił do Polski, ażeby dużą wiedzę i doświadczenie, zdobyte długoletnią służbą administracyjną, oddać na usługi wskrzeszonej Rzeczypospolitej. Dnia 1 sierpnia 1919 r. wstąpił śp. Józef Nikodemowicz do służby w Naczelnej Radzie Ludowej, objął decernat policyjny w urzędzie wojewódzkim w Poznaniu, pełnił przez rok funkcję starosty grodzkiego w Poznaniu, a z początkiem 1921 r. mianowany został naczelnikiem wydziału bezpieczeństwa w poznańskim urzędzie wojewódzkim. Stanowisko to zajmował aż do końca listopada 1923 r. kiedy Mu ministerstwo spraw wewnętrznych poruczyło pełnienie obowiązków wicewojewody poznańskiego.

Przez cały czas służby w urzędzie wojewódzkim w Poznaniu był śp. Józef Nikodemowicz otoczony ogólną czcią kolegów swych i podwładnych, dla których był wzorem sumiennego, pilnego i objektywnego urzędnika, który całem jestestwem oddany jest służbie, świadomy ciążących na nim obowiązków. Wysoko ceniony przez swych bezpośrednich przełożonych b. wojewoda dr. Witolda Celichowskiego i hr. Bnińskiego, był śp. Józef Nikodemowicz nie tylko najlepszym doradcą, lecz i szczerym przyjacielem tych pierwszych wojewodów poznańskich po odzyskaniu niepodległości. Zasługą śp. Józefa Nikodemowicza jest wyszkolenie całego zastępu młodych urzędników administracyjnych, gdyż jako jeden z swych obowiązków uważał zajmować się fachowem wykształceniem praktykantów administracyjnych. Za wyjątkowo gorliwą pracą państwową został śp. Józef Nikodemowicz odznaczony w roku 1924 krzyżem oficerskim orderu „Odrodzenia Polski".

Niestety nie było Mu możliwem wytrwać aż do końca na swym posterunku, który z tak dużym pożytkiem dla dobra Rzeczypospolitej zajmował, gdyż pomimo wszystkich zasług i zalet oraz przestrzeganej prawie do przesady apolityczności, został w lipcu 1928 r., natychmiast po przybyciu b. wojewody Borkowskiego przeniesiony w stan nieczynny i emerytowany bez słowa uznania i podzięki za tyloletnią ofiarną pracę.

Śp. Józef Nikodemowicz przywiązał się szczerze i głęboko do ziemi wielkopolskiej, tak że mimo posiadanych większych realności we Lwowie, pozostał w Wielkopolsce i nabył resztówkę w Batorowie, gdzie przeżyć pragnął jeszcze te lata, które mu Bóg przeznaczył na tym świecie. Został niestety przedwcześnie odwołany do Pana, jednak Wielkopolska nie zapomni Mu ani zasług Jego ani przywiązania.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE
BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH
GŁODNYCH!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Oszust w potrzasku

Wykorzystywał naiwność ludzką

W tych dniach przybył do Połajewa pod Obornikami samochodem jakiś wystrojony jegomość. Przedstawiał się on miejscowej ludności jako korespondent handlowy z Gniezna i starał się sprzedawać czteroprocentową premjową pożyczkę inwestycyjną. Ponieważ warunki nabycia tej pożyczki nie były trudne, a istniały nadzieje, że kupujący będzie mógł — jak to przedstawiał korespondent handlowy — dobre zrobić interesy, przeto ten i ów kupował.

Po upływie 8 dni ów „korespondent handlowy" ponownie zjawił się w Połajewie i odwiedził wszystkich, którzy nabyli od niego premjówki. Każdemu z osobna powiadał: „pan miał szczęście! Wygrał Pan poważną sumę". Aby upewnić naiwnego kmiotka, że istotnie uśmiechnęło mu się szczęście, tajemniczy „korespondent handlowy" wydobył z kieszeni jakąś listę, na której widniały nazwiska wygrywających wielkie losy.

Wawrzyn Michalak — tak się bowiem nazywał ów sprzedawca premjówek, — obdarzony był ogromnym sprytem i umiał wmówić w swych klientów, że dzięki jego zabiegom oraz staraniom stali się majętnymi ludźmi. Wszystko zmierzało do tego, aby od każdego wyłudzić po 200 do 300 zł rzekomo na dalsze zabiegi w celu uzyskania owych premjówek. Gospodarze chętnie płacili, gdyż byli przekonani, że wygrali poważne kwoty. Michalak zagarnąwszy gotówkę, przyrzekł załatwić sprawę jak najrychlej, wsiadł do samochodu i odjechał.

Ten i ów z kmiotków po odjeździe „korespondenta" począł się przechwalać, że stał się bogaczem. Usłyszała to policja, która jednak miała odmienne zdania. Przypuszczała — jak się później okazało, całkiem słusznie, — że był to oszust zwykły nabieracz.

Wzięto więc czemprędzej samochód i puszczono się w pogoń za „korespondentem", którego dopędzono w Obornikach i aresztowano. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 28 marca 1931.

Słońce: wschód 5,38; — zachód 18,17; — długość dnia 12 godz. 39 min.

Księżyc: wschód 10,29; — zachód 3,44; — po pierwszej kwadrze.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu Dziś plus 2,52 m.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 9 st. C., najniższa 0 st. C.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Lekkie oziębienie się temperatury i naogół pogoda zmienna.

Kal. rz.-kat.: Sykstus; jutro Palmowa Niedziela.

Kal. słow.: Bohdan Bł.; jutro Krzesław.

Bibljoteka im. Konopnickiej mieści się obecnie przy Rybakach 18 a pokój 45 i jest otwarta codziennie między godziną 17 a 19.

Bibljoteka im. I. J. Kraszewskiego (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz. 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1,50 zł, wpis 50 gr.

Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (II piętro), otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19, zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha nar. Niegolewskich.

Wilda: Apteka „Fortuna", ul. Górna Wilda 96.

Apteka przy Bramie Wildeckiej, ul. G. Wilda 3.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Wizytacja kanoniczna centrali przeciwalkoholowej.** W Wielki Wtorek o godz. 16 zamierza Najdostojniejszy ks. Arcypasterz dokonać wizytacji centrali Katolickiego Związku Abstynentów. — Wobec tego komitet zjednoczonych organizacyj przeciwalkoholowych m. Poznania wzywa członków organizacyj komitetowych: 1) aby utworzyli szpaler na powitanie Dostojnego Gościa przy Al. Marcinkowskiego 26; stawić się należy najpóźniej o godz. 15,30 — o ile możności ze sztandarami; 2) aby pospieszyli jak najliczniej na wspólne nabożeństwo, które odbędzie się przy udziale J. Em. ks. Prymasa tegoż dnia wieczorem o godz. 20 w kościele OO. Franciszkanów; stawić się należy najpóźniej o godz. 19,45 z sztandarami i w miarę możności z świecami, potrzebnemi przy adoracji Najśw. Sakramentu.

OSOBISTE

— * **Promocja.** Dnia 24 bm. odbyła się w Uniwersytecie Poznańskim uroczysta promocja na doktora wszech nauk lekarskich p. Antoniego Benona Henkego z Poznania, syna emer. asesora Urzędu Wojewódzkiego, p. Alojzego Henkego.

— † **Śp. Joanna Zuskowa.** W dniu 27 bm. odbył się pogrzeb śp. Joanny Zuskowej, poważnej i zacnej matrony, zasłużonej działaczki społecznej, czynnej sodaliski Pań, członkini „Opieki Dworcowej" i Tow. św. Wincentego a Paulo. Zmarłej towarzyszy żal nietylko rodziny, lecz i licznych znajomych. Kondukt żałobny wyprowadził z domu żałoby przy ul. Ogrodowej 13 ks. prałat dr. Rolewski w otoczeniu 30 księży oraz licznej rzeszy znajomych. Msza św. żałobna odbyła się dzisiaj w kościele parafji św. Marcina o godz. 10; odprawił ją ks prof. Stan. Lisoń w asyście księży i kleryków.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Stowarzyszenie Oficerów, przeniesionych w stan spoczynku, oddział poznański** zawiadamia, że miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 9 kwietnia br. o godz. 18 min. 30 w kasynie D. O. K. VII, plac Działowy 2. Tamże mieści się i sekretarjat Stowarzyszenia, czynny codziennie od godz. 12—13. Chcących zapisać się do Stowarzyszenia oficerów w stanie spoczynku, prosimy o przybycie do sekretarjatu dla otrzymania informacyj.

— * **Walne zgromadzenie Tow. Polsko-Jugosłowiańskiego w Poznaniu** odbędzie się we wtorek, dnia 31 marca 1931 o godz. 19,45 w auli W. S. H., Aleje Marcinkowskiego 3. Porządek obrad obejmuje: 1) Zagajenie. 2) Wręczenie dyplomów członkom honorowym. 3) Wybór przewodniczącego i sekretarza. 4) Sprawozdanie zarządu. 5) Sprawozdanie komisji rewizyjnej. 6) Uchwalenie wniosku o absolutorjum. 7) Uchwalenie zmiany statutu. 8) Wybór nowego zarządu. 9) Wybór komisji rewizyjnej. 10) Wolne głosy. 11) Zamknięcie. — Prawo do głosowania mają tylko ci członkowie, którzy nie zalegają ze składkami na rok 1930.

Zarząd.

— * **Tow. Powstańców i Wojaków w Dębcu.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 30 bm. Obrady, na których porządku figurują bardzo ważne sprawy, rozpoczynają się o godz 19 w sali p. Grzesiaka przy ul. Wspólnej 15.

— * **Zebranie Polaków z Ameryki.** W wtorek, 31 bm. w sali amarantowej Pozn. Kolei Elektrycznej przy ul. Słowackiego nr. 19 o godz. 20 odbędzie się zebranie Polaków z Ameryki dla zorganizowania stowarzyszenia, któreby mogło zająć się wszelkiemi sprawami, tyczącemi się tych Polaków, zaopiekować przybywającemi do Poznania wycieczkami amerykańskiemi, udzielać porad i wskazówek tym, którzy mają zamiar osiedlić się w Poznaniu itp. Ze względu na doniosłość tej sprawy wszyscy Polacy i Polki z Ameryki są proszeni o przybycie na to zebranie. — Za Komitet Organizacyjny: Kazimierz Stachowski, Wacław Komornicki, Karol Gustyniak, M. Czubaty.

— * **Tow. Bursa Rzemieślnicza im. Staszica.** Walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 30 bm. o godz. 8 wieczorem na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 a. Na porządku obrad sprawozdania roczne i inne sprawy. O liczny udział uprasza

Zarząd.

WYKŁADY

— * **Z Stow. Absolwentów Państw. Szkoły Budownictwa.** We wtorek, 31 bm. o godz. 19 odbędzie się w sali p. Jarockiej ul. Masztalarska 8 a wykład p. inż. Ignacego Nowakowskiego p. t. „Żydzi a Polacy". Ze względu na aktualność kwestji żydowskiej w czasie obecnego kryzysu gospodarczego, jak również osobę prelegenta, jednego z pierwszych działaczy antysemickiej organizacji „Rozwój" i wybitnego znawcy stosunków sjonistycznych, uprasza się członków oraz pokrewnych technicznych stowarzyszeń o liczne przybycie. Wstęp bezpłatny.

WYSTAWY

— * **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** (przy pl. Wolności 18). Wystawa „Ładu", „Rytu" i rzeźb Henryka Kuny została przedłużoną do 6 kwietnia rb. z powodu wielkiego zainteresowania, jakie budzi wśród publiczności poznańskiej. Zarząd „Ładu" postanowił sprzedawać wystawione eksponaty, więc podaje się do wiadomości, że kilimy i tkaniny są do nabycia i po skończonej wystawie można je zabierać. Salon otwarty w dnie powszednie od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz. 12—15

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs teletechniczny.** Dyrekcja Poczt i Telegrafów w Poznaniu przyjmie kilkunastu kandydatów na dwuletni kurs Państwowej Szkoły Teletechnicznej (Telegraficzno-Telefonicznej) w Warszawie na rok szkolny 1931-32. Warunki przyjęcia są następujące: 1) Kandydaci winni mieć odbytą służbę wojskową, jednak nieprzekroczone 30 lat życia. Również mogą być przyjęci kandydaci, którzy służby wojskowej jeszcze nie odbyli i będą mieli ukończonych 18 lat na 1 października 1931 r., przyczem najstarszy wiek winien nie przekraczać 19 lat i 8 miesięcy na 1 października 1931 r 2) Wykształcenie wymagane jest 6-klasowej szkoły średniej (gimn. lub szkoły realnej) pierwszeństwo mają kandydaci z przygotowaniem technicznem. 3) Kandydaci winni poddać się egzaminowi konkursowemu z matematyki (arytmetyki, geometrji i algebry) w zakresie 6 klas gimnazjalnych. Egzamin konkursowy rozpocznie się 23 czerwca br. o godz. 8-mej rano w Szkole Teletechnicznej w Warszawie. 4) Kandydaci oprócz należytego rozwoju umysłowego, winni być dobrze rozwinięci fizycznie, zupełnie zdrowi, a w szczególności winni mieć zdrowe płuca, dobry wzrok i słuch — Wykłady w szkole rozpoczną się po 3-miesięcznej praktyce tj. 1 października rb. Nauka trwa 2 lata i jest bezpłatna, natomiast płaci się słuchaczom wynagrodzenie, równające się poborom XII st. sł. urzędników państwowych. W czasie miesięcy letnich, słuchacze odbywają dalszą praktykę przy budowie i remoncie linij telegraficznych i telefonicznych.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Wielki koncert artystyczny** przy współudziale p. dyr. Teatru Polskiego Szczurkiewiczowej oraz jej zespołu szkoły dramatycznej, p. Wandy z Korczak Mleczków Dobroczyńskiej, śpiewaczki operowej, p. Stanisława Roji, ulubionego tenora Teatru Wielkiego, przy łaskawym akompanjamencie p. prof. Sauera, urządzają na budowę sokolni sokolice okręgu poznańskiego dnia 12 kwietnia o godzinie 19,30 w sali Ogrodu Zoologicznego. Pozatem odbędą się występy rytmiczne wzorowego zastępu sokolic z ćwiczeniami pod tyt. „Oda do młodości".

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Rekolekcje.** Dla pp. oficerów odbędą się rekolekcje w kościele garnizonowym dn. 30 i 31 marca i 1 kwietnia. — Pierwsza nauka o godz 18, poczem wystawienie i druga nauka. Dnia 31 bm. po pierwszej nauce spowiedź, a następnego dnia, tj. w Wielki Czwartek o godz. 9 podczas mszy św. wspólna komunja św

— * **Związek Obrony Przemysłu Polskiego** przypomina jeszcze w ostatniej chwili, że jutro, w Palmową Niedzielę, o godz 11 odbędzie się pochód propagandowy przemysłu krajowego. O godz. 13 min. 10 wygłosi prezes Związku O. P. P., p. Leon Szczepanowski przez Radjo Poznańskie referat na temat „Jak możemy naprawić ciężką sytuację rolnictwa, handlu, przemysłu i rzemiosła".

— * **Dyrekcja Poznańskiej Kolei Elektrycznej** podaje do wiadomości, że z dn. 1 kwietnia br. autobusy na linji Stary Rynek — Wielka Starołęka kursować będą tylko do Starołęki. Jazdę do Wielkiej Starołęki znosi się.

— * **Pod uwagę inwalidów wojennych z protezami ocznemi.** W dniach 9, 10 i 11 kwietnia br. przebywać będzie w Uniwersyteckiej Klinice Okulistycznej w Poznaniu, Wały Batorego 2, okulista p. Müller. Uprasza się zatem zainteresowanych o bezzwłoczne składanie podań do Starostwa Powiatowego Ref. Inwalidzki o zawezwanie w wyżej wymienionych dniach celem przyznania nowych gałek ocznych.

— * **Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Skorupki na Wildzie** wzywa swych członków do gremjalnego udziału w ekshumacji zwłok poległych powstańców w Cylichowie. Zwłoki bohaterów sprowadzone zostaną do Zbąszynia 12 kwietnia br. Zgłoszenia celem wyjazdu przyjmuje do 31 bm. prezes drh. Tuszyński, ul. Dąbrówki 16, od godz. 16 do 19,30.

— * **Tow. Powst. i Wojaków im. ks. Skorupki — Wilda.** Strzelanie odbędzie się dnia 29 bm. — Komendant.

— * **Poznańskie Towarzystwo Oratoryjne (Koło Śpiewackie Polskie)** zawiadamia członków czynnych, że próby przedkoncertowe odbędą się w następującym porządku: w sobotę o godz. 20 w Seminarjum Naucz., w niedzielę o godz. 9,30 w Operze, w poniedziałek o godz. 20 w Stronnictwie Narodowem, w wtorek o godz. 20 w Seminarjum Naucz. W środę, 1. 4. br. generalna próba w Auli Uniwersytetu Poznańskiego. Próbami kierować będzie w zastępstwie chorego dyrygenta prof. St. Wiechowicza, prof. W. Raczkowski z Warszawy.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z działalności Pań Miłosierdzia parafji św. Wojciecha.** W uzupełnieniu sprawozdania z koncertu, odbytego w dn. 22 bm. w sali Domu Ewangelickiego, należy podkreślić, że p. Maryla Mildówna (Wyższa Szkoła Śpiewu p. Dutkiewiczówny) śpiewała arje i pieśni i doskonale wyszkolonym pięknym głosem oraz dobrą dykcją zachwyciła audytorjum, tak, że publiczność niemilknącemi oklaskami zmusiła ją do naddatku.

Przy otyłości pobudza naturalna woda gorzka **„Franciszka-Józefa"** przemianę materji w organiźmie i wpływa na wysmukłość kształtów. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 3766

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zderzenie.** Samochód P. Z. 44 555 zderzył się wczoraj przy ul. Wodnej z motocyklem V. C. 6 153. Oba pojazdy doznały uszkodzeń. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Skradziony koń sprzedany na ubój.** P. Józef Adamski z Żabikowa doniósł policji, że zamieszkały na Śródce 6 Władysław Pokrywka zabrał mu konia, którego sprzedał w rakarni na rzeź. (k)

— * **Kradzieże i włamania.** Do mieszkania p. Stefana Kowalskiego na dworcu głównym włamali się nieznani złoczyńcy i skradli odzież wartości około 1 000 zł. P. Franciszkowi Jurkowskiemu (ul Bzowa 9) skradziono maszynę do pisania. — Z warsztatu p. Bolesława Wojtka (Górna Wilda 29) skradziono wyroby mięsne wartości około 600 zł. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Echa tragicznego wypadku.** W sprawie nieszczęśliwego wypadku w Dakowach Mokrych, którego ofiarą padł śp. Szczepan Skołożdżej donoszą nam, iż przebieg wypadku był nieco inny, niż poprzednio podaliśmy. Śp. Skołożdżej wraz z dwoma ludźmi miał polecenie rżnięcia sieczki. Ponieważ sieczkarnia jest uruchomiona z gorzelni, która już była w biegu, a pas do sieczkarni nie był nałożony na transmisję, przeto winien był jeden z ludzi przyjść do gorzelni, by maszynę zatrzymać w celu nałożenia pasa. Jednakże żaden z ludzi nie przybył uwiadomić, a śp. Skołożdżej widocznie sam chciał pas w biegu nałożyć, przyczem został przez transmisję pochwycony, gdzie poniósł śmierć na miejscu.

JARMARKI

— * **Strzelno.** Jarmark kramny i na konie odbędzie się dnia 7 kwietnia br. — Spęd bydła niedozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Margonin.** (Nowy burmistrz.) W styczniu br. wybrano na burmistrza p. Rekowskiego, który jednak przez Województwo nie został zatwierdzony. Wobec tego przystąpiono do wyboru nowego w dniu 19 marca i wybrano jednogłośnie starszego sekretarza z Międzychodu p. Józefa Rzeźnika. (jm.)

— * **Gniezno.** (Apostolstwo Kobiet.) — Międzynarodowa Unja Katolicka Związków Kobiecych obchodzi dzień Zwiastowania N. M. P. corocznie uroczyście. W wigilję święta koło gnieźnieńskie urządziło wieczorem w auli gimnazjum męskiego uroczyste zebranie. Zagaiła je p. Losterowa. Głównym punktem zebrania był wykład p. Michaliny Bogackiej na temat: Apostolstwa kobiet". Dalszy program zebrania urozmaiciła gra fortepianowa p. Gulickiej oraz deklamacja „Hymn do Najśw. Marji Panny" Szmidtówny. Ks. dziekan Zabłocki wyraził kilka słów uznania za dotychczasową działalność koła. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu „My chcemy Boga".

— (Z życia młodzieży szkolnej.) W auli gimnazjum męskiego odbył się występ uczniów szkoły wydziałowej. Na program składały się popisy licznej orkiestry smyczkowej oraz występy solowe uczniów. Program wieczoru był piękny, do czego przyczynił się w dużej mierze nauczyciel śpiewu p. Wawrzynkiewicz.

— (Z L. O. P. P.) Zarząd Komitetu L. O. P. P. posiada kilka ciekawych broszur z dziedziny gazownictwa i obrony przeciwgazowej. Można je nabyć w sekretarjacie Starostwa pokój 1.

— (Z Banku Pożyczkowego.) — W czwartek odbyło się walne zgromadzenie Banku Pożyczkowego Spółdzielczego w Gnieźnie. W zebraniu wzięło udział około 120 członków. Zagaił je prezes Rady Nadzorczej p. Ignacy Waberski. Na przewodniczącego walnego zgromadzenia wybrano p. Waberskiego. Na wstępie uczczono pamięć 40 zmarłych w roku ubiegłym członków przez powstanie, poczem przystąpiono do obrad. Sprawozdanie Rady Nadzorczej referował jej prezes p. Waberski, wnosząc o podziękowanie dyrekcji za sprawność. O odbytej rewizji patronackiej z udziałem ks. senatora Bolta referował p. Górski. Ustępujących członków Rady Nadzorczej pp. Splonskowskiego, Anderscha i Górskiego wybrano ponownie na 3 lata. P. dyr. Olszewski wykazał cyfrowo poszczególne działy. Ogólny obrót wynosił 77 567 762,82 zł; kapitał obrotowy netto równoważy się kwotą 4 167 052,73 zł. Liczba członków wynosi 3 689. Po krótkiej dyskusji nastąpił podział zysku: 10 procent dywidendy wynosi 37 710,60 zł, dla Rady Nadzorczej 4 500 zł i do rezerwy specjalnej 9 922,40 zł. ogółem 52 133 zł. Bank Pożyczkowy cieszy się wielkiem zaufaniem. Dnia 2 marca br

upłynęło 60 lat od daty zarejestrowania spółdzielni w sądzie. (br.)

— * **Września.** (Z szkoły powszechnej.) Szkoła powszechna przystąpiła do akcji udzielania dzieciom, rodziców bezrobotnych śniadania, składającego się z mleka i bułki. Dzieci takich jest około 200. Cech piekarski przeznaczył na ten cel dziennie 200 bułek bezpłatnie. Celem zebrania funduszy na dożywianie dzieci urządziło kierownictwo szkoły bardzo ładny koncert, w którym popisywały się śpiewem dzieci szkolne. Chóry te wyćwiczył bardzo starannie nauczyciel śpiewu p. Kończal. Akompanjowała orkiestra 68 p. p. (y.)

— * **Inowrocław.** (Z życia kupców.) Dnia 18 b. m. w alce hotelu „Basta" odbyło się zebranie Tow. Samodzielnych Polsko-Chrześcijańskich Kupców, na którem delegat Związku Tow. Kupieckich, p. B. Sikorski z Poznania wygłosił referat na temat dzisiejszej sytuacji gospodarczej. Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, a następnie odbyły się wybory nowego prezesa. Został nim p. Stefan Knast. Sekretarzem wybrano p. Szkopka.

— (Ku czci gen. Józefa Hallera.) Dnia 19 bm. odbyło się w sokolni plenarne zebranie Tow. Gimn. „Sokół", na którem p. dr. Gutowski wygłosił referat, poświęcony uczczeniu imienin generała Hallera. — Piękny odczyt nagrodzono oklaskami. Pod koniec zebrania rozdano druhom nagrody za ćwiczenia oraz odśpiewano pieśni sokole.

— (10-lecie drużyny harcerskiej.) W niedzielę, dnia 15 bm. obchodziła uroczystość 10-lecia istnienia drużyna harcerska im. Żółkiewskiego przy męskiej szkole wydziałowej. Zebranych w ilości 200 osób powitał p. Kurzyński, poczem uczeń Nawrocki wygłosił referat, omawiając pracę i cele harcerstwa. Deklamacje i występy chóru harcerzy pod batutą p. Jezierskiego dopełniły całości.

— (Z kółka muzycznego przy gimn. męskiem.) W niedzielę, dnia 15 bm. odbyła się w auli gimnazjum im. Kasprowicza audycja muzyczna, zorganizowana staraniem kółka muzycznego. Program obejmował przemówienie prezesa kółka, ucznia Konrada Gryczki oraz szereg utworów muzycznych i występy chóru. Atrakcję stanowił turniej śpiewaczy wyższych klas. Pierwszą nagrodę otrzymała kl. I b z 10-letnim dyrygentem Prussem. Na zakończenie orkiestra szkolna w pełnym kompiecie wykonała marsza Namysłowskiego

— (Z sądu.) Eryk Ziegenhagen z Wilkostowa pow. inowrocławskiego poranił śmiertelnie podczas bójki swego towarzysza, za co skazano go na 8 lat ciężkiego więzienia. (em.)

— * **Ujście.** (Z Tow. gimn. „Sokół".) — W ubiegłą niedzielę odbyło się w salce parafjalnej zebranie Tow. gimn. „Sokół". — Zagaił je prezes p. Łukaszewicz, poczem sekretarz p. Mociołek przeczytał protokół z ostatniego zebrania, który przyjęto bez poprawek. Następnie wygłosił kierownik szkoły p. Leon Gruss interesujący wykład o Ujściu Uchwalono przyjąć patronat nad tworzącem się Tow. Młodzieży Męskiej. Ćwiczenia ustalono na środy i soboty o godz. 20. Występy miejscowe, które będą generalną próbą na zlot okręgowy w Chodzieży, uchwalono urządzić w dniu 10 maja br.

— (Przedstawienie pasyjne.) W ubiegłą niedzielę urządziły Młode Polki z Mirosławia łącznie z Młodemi Polkami z Ujścia przedstawienie pasyjne. Amatorki i amatorzy wywiązali się z swych ról ku ogólnemu zadowoleniu obecnych gości. — Czysty zysk z tego przedstawienia przeznaczają Młode Polki na święcone dla ubogich miasta Ujścia.

— (Utworzenie Tow. Młodzieży Męskiej). Z inicjatywy ks. proboszcza zwołano w ubiegłą niedzielę młodzież męską od 14 do 18 lat, celem utworzenia Tow. Młodzieży Męskiej. Zebranie zagaił ks. proboszcz i wyjaśnił obszernie cele i zadanie tego towarzystwa, wskazując na to, że właśnie młodzież męska od 14 do 18 lat nie jest stowarzyszona. Ze względu na spodziewany większy udział młodzieży odroczono zebranie konstytucyjne do niedzieli następnej godz. 17. Spodziewamy się, że rodzice zrozumieją doniosły cel tego stowarzyszenia i postarają się, aby ich synowie przybyli na zebranie.

— (Bezrobocie.) Stan tutejszego bezrobocia zmniejszył się w ostatnim czasie. — Fabryki szkła pracują w pełnem tempie, zatrudniając prawie wszystkich swych pracowników, zamieszkałych w Hucie. Obecnie tartak od dłuższego czasu nieczynny, zaczyna pracować, prawdopodobnie jednak tylko na krótki czas. Również zatrudnia się bezrobotnych przy planowaniu boiska. (um.)

— * **Ostrów.** (Samobójstwo.) Wielkie poruszenie wywołała tu wiadomość, podana już przez korespondenta „Kurjera" z Gdyni, że znany w świecie śpiewaczym dyrygent i ostatnio mianowany członkiem honorowym Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych, od 25 lat organista przy naszym kościele parafjalnym T. K. Bartkiewicz zginął śmiercią samobójczą. Zmarły przed paru dniami udał się do Gdyni i tam w przystępie rozstroju nerwowego targnął się na swe życie.

— (Koncert.) Przy gimnazjum męskiem istnieje od 10 lat zespół muzyczny. Dla uczczenia jubileuszu urządził zespół w auli zakładu publiczny koncert. Na program złożyły się utwory w wykonaniu orkiestry, chóru i solistów. Całość była udatna.

— (Z Czytelni Kobiet.) Z okazji święta Zwiastowania Najśw. Marji Panny urządziły młode członkinie towarzystwa pięknym wieczór religijny. Referat wygłosiła na temat „Matka Boska w poezji polskiej" p. K. Wentzlówna, solo śpiewała p. J. Krzyżanowska. Ponadto był śpiew chórowy i gra na fortepianie. Wieczór wywarł dobre wrażenie.

— (Rekolekcje.) Staraniem Sodalicji Marjańskiej Panów odbyły się tutaj trzydniowe rekolekcje dla ogółu mężczyzn, prowadzone przez O. Szczerbińskiego, Filipina z Świętej Góry pod Gostyniem. — Przemówienia wywierały duże wrażenie. Udział był liczny. (n.)

Z ŚLĄSKA

— * **Katowice.** (Egzaminy drogistowskie.) W szkole drogeryjnej w Katowicach odbył się pod przewodnictwem prezesa Zw. Drog. p. F. Szymańskiego egzamin dyplomowy w obecności członków komisji szkolnej pp. M. Ceglarka, St. Lewandowskiego, St. Mielcarskiego i Matlińskiego. Z decernatu szkolnego przy Zarządzie Głównym Związku Drogerzystów Rzplitej Polskiej byli obecni pp. St. Janczewski, Ks. Gadebusch i prof. J. Czachowski. Do egzaminu zgłosiło się 33 kandydatów łącznie eksternistów, z których zdało egzamin 25, mianowicie pp.: Adamski Józef, Garus Jerzy, Grabiec Felicjan, Gwóźdź Gerhard, Jendryschik Józef, Łazarek Maksymiljan, Leeser Helena, Banaś Jakób, Felis Wilhelm, Fojcik Augustyn, Franik Henryk, Gintrowicz Kazimierz, Głazowski Bolesław, Grzesik Ernest, Kędzierski Józef, Manzel Erwin, Pijanowski Zdobysław, Roszyn Alfons, Segeth Alfred, Smolnik Faustyn, Wąsikowski Zygmunt, Weiss Dawid, Zakrzewski Bertold i Zawisza Ernest.

O państwowy fundusz drogowy

Związek Przedsiębiorstw Autobusowych zwołuje na wtorek, 31 b. m., nadzwyczajne walne zebranie w sali „Domu Amarantowego" P. K. E. przy ulicy Słowackiego 19-21.

Zebranie jest b. ważne, albowiem poruszona będzie sprawa państwowego funduszu drogowego, który dla przedsiębiorstw jest wprost zabójczy.

Z działalności „Stelli"

W ciągu 35 lat umieściła na kolonjach przeszło 40 tys. dzieci

Szybki powojenny rozwój Poznania ujemnie wpłynął na zdrowie uboższej ludności, zwłaszcza dzieci, mieszkających przeważnie w ciasnych i niezdrowych mieszkaniach, ponadto niedostatecznie i źle odżywianych. Ujemne te czynniki stają się u dzieci bardzo często przyczyną wielu chorób, najczęściej gruźlicy. Opieka nad taką dziatwą staje się sprawą ważną i zawsze aktualną, bo od jej rozwoju zależy zdrowie fizyczne i moralne młodego pokolenia.

„Stella" już od 35 lat działa w tym kierunku, doznając przytem poparcia społeczeństwa i wysyła corocznie liczne rzesze dzieci. Na kolonje letnie wysłano dotąd 40 224 dzieci, które prawie wszystkie, na skutek dobrego odżywiania oraz przebywania na świeżem powietrzu, odzyskały siły i poprawiły wątłe zdrowie. Te dodatnie wyniki dają zarządowi „Stelli" zachętę do dalszej wytrwałej pracy, którą bezinteresownie sprawuje dla dobra dziatwy i przyszłości narodu. Jednakże, choć „Stella" zyskuje uznanie i pomoc finansową, to pomoc ta, obraca się w bardzo skromnych rozmiarach i jest niewystarczająca dla wyżywienia licznej rzeszy słabowitej dziatwy, pragnącej poratowania zdrowia na kolonjach letnich. Zatem w interesie tej biednej dziatwy „Stella" odzywa się do wspaniałomyślnych i ofiarnych serc naszego społeczeństwa z gorącą prośbą o poparcie jej pracy przez udzielenie pomocy finansowej na wyżywienie dzieci.

Niechby ta pomoc ze strony naszego społeczeństwa pozwoliła rozszerzyć działalność „Stelli" i dostosować ją do obecnego katastrofalnego stanu bezrobocia, tak, by najliczniejsze zastępy dzieci mogły z niej korzystać. Niechaj zatem do okazania tego ofiarnego czynu nikogo nie zabraknie, niechaj każdy wedle możności złoży pieniężną ofiarę lub przystąpi z roczną składką 12 zł i w ten sposób dopomoże do zrealizowania szlachetnego przedsięwzięcia. Ofiary pieniężne, które będą opublikowane i uwidocznione w rocznem sprawozdaniu za 1931-32 rok, uprasza się składać u skarbnika p. Bolesława Ziętkiewicza (ul Nowa 8) lub też w P. K. O na konto czekowe nr. 201 266.

SPORT

Ciężka atletyka

Mistrzostwa Europy. Przed rozpoczęciem dzisiejszych walk o mistrzostwo Europy, odbył się w piątek międzynarodowy kongres przy udziale delegatów 16 państw, a mianowicie: Polski, Danji, Anglji, Estonji, Finlandji, Francji, Holandji, Włoch, Jugosławji, Łotwy, Norwegji, Austrji, Szwecji, Czechosłowacji, Węgier i Niemiec. Postanowiono dopuścić do udziału w przyszłych mistrzostwach Europy również uczestników państw pozaeuropejskich. Zawody w stylu wolno - amerykańskim rozegrane być mają w bieżącym roku w październiku lub listopadzie w Budapeszcie, w 1933 r. — w Niemczech lub Szwajcarji, podczas gdy zawody w stylu grecko - rzymskim odbędą się w kwietniu 1933 r. w Helsinkach. Mistrzostwa w roku 1932 się nie odbędą ze względu na olimpjadę w Los Angeles. W celu należytego przygotowania zawodów na olimpjadzie, wybrano komisję powłując do niej delegata Anglji, Szwecji i Niemiec. O godz. 19 rozpoczęły się w sali Lucerna zawody o mistrzostwo Europy. Z polskich zawodników walczył jedynie Gałuszka, który uległ w 6 min. Szwedowi Johansonowi. (tel. wł.)

Hokej na trawie

Turniej błyskawiczny o nagrodę K. H. „Czarni" odbędzie się w niedzielę na boisku „Czarnych" w ogrodzie San Domingo przy Drodze Dębińskiej: o godz. 10.00 — „Berger" i „Lechja" I.; o godz. 10.30 — „Warta" II i „Czarni" II.; o godz .11.00 „Lechja" I. i „Czarni" I.; o godz. 11.30 — „Warta" I. i „Warta" II.; o godz. 12.00 — „Berger" i „Czarni" I.; godz. 12.30 „Czarni" II. i „Warta" I.; godz. 13.00 finał zwycięskiej grupy I. II.

O puhar Davisa

Argentyna — Paragwaj 2:0. W pierwszym dniu spotkania rozgrywanego w Asuncion, del Castillo (A) pokonał Cusmanicha (P) 6:3, 6:0, 6:2; Chappa (A) — Porta Luppa (P) 6:1, 6:2, 6:2. (tel. wł.)

Pięściarstwo

Spotkanie Danja — Szwecja odbyło się w Kopenhadze i zakończyło się wynikiem nierozstrzygniętym 8:8. Ponieważ zwycięzca musiał być określony, gdyż chodziło o zdobycie puharu — przyznano go zatem Duńczykom, bowiem wygrali spotkanie w ciężkiej. Poszczególne rezultaty według kolejności wag są następujące: Ch. Christensen (D) pokonał na pkt. A. Eroksona (S), Gosta Ahlm (S) — Krohntoffa (D) na pkt., K. Liljedahl (S) — Ankera Paulsena (D) na pkt., P. Edlund (S) — C. F. Jensena (D) przez k. o., G. Petersson (S) — Willy Christensena (D) na pkt., Armand Christensen (D) — D. Ostlinga (S) na pkt., Halfdon Nielsen (D) — S. Johansona (S) na pkt i J. Michaelsen (D) — John Andersena (S) na pkt.

Wioślarstwo

P. T. W. „Tryton" które zaangażowało trenera zagranicznego p. Kollmana z Moguncji, zawiadamia wszystkich swych czynnych członków o treningach przygotowawczych; odbywają się one codziennie od godz. 18. W niedzielę o godz. 8.30 pierwszy trening zbiorowy na Warcie.

Tennis

Finały mistrzostw Norwegji na kortach krytych przyniosły następujące wyniki: pojedyńcza: J. Nielsen i R .Christoffersen 6:4, 7:5, 6:1; podwójna: Thorkildsen i N. Fagerström zwyciężyli Rolfa Christoffersena i Oscara Fagerströma 6:2, 3:6, 6:4, 7:5. Wyróżniał się bezsprzecznie najlepszy obecnie gracz Norwegji, Jack Nielsen, górujący bezapelacyjnie nad swymi rodakami; może on być groźnym przeciwnikiem dla naszych przedstawicieli w pierwszem kole rozgrywek o puhar Davisa. Inni tennisiści norwescy nie wykazali większych postępów, to też nie wykraczają poza przeciętność.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Poniedziałek, dnia 30 marca 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** komunikaty; godz. **17.45** koncert popołudniowy. Wykonawcy: Marja Lukes-Gąsiorowska (sopran), Helena Kruppe (fortepian), Michał Woźnicki (baryton), prof. Marjan Sauer (akompanjament); godzina **18.45** odczyt W. F. i P. W.; godz. **19.00** Jak młodzież literacka patrzy na życie artyst. Poznania; godz. **19.15** feljeton speleczny, p. Kazimiery Berkanówny; godz. **19.30** „Silva rerum"; godz. **19.45** feljeton Jana Emila Skiwskiego; godz. **20.00** „Jubileuszowe Targi Międzynarodowe w Poznaniu i ich znaczenie"; godz. **20.30** koncert wieczorny (tr. z Warszawy); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty; godz. **22.15** „Z nad krawędzi" (wygł. Brat Cezary).

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **14.40** (dla maturzystów): „Reformy polityczne i społeczne w Anglji", — prof. J. Iwaszkiewicz; godz. **15.00** (dla maturzystów): „Stosunek Śląska do Polski w rozwoju dziejowym" — prof. H. Mościcki; godz. **15.50** lekcja jęz. franc. Lektor Lucien Roquigny; godz. **16.10** komunikat dla żeglugi i rybaków; godz. **16.15** program dla dzieci starszych: 1. Feljeton I. Łubiakowskiej, „Jedwabnik w naszych ogródkach", 2. Dla dzieci młodszych: Opowiadanie cioci Heli p. t. „Nie suknia zdobi" (transmisja z Wilna); godz. **16.45** muzyka z płyt gramofonowych; godz. **17.15** „O angielskiej służbie informacyjnej" — dr. W. Ormicki (Kraków); godz. **17.45** koncert popularny Orkiestry P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego; godz. **19.10** skrzynka pocztowa rolnicza. — P. inż. Wacław Tarkowski. Giełda rolnicza; godz. **19.25** uwagi i wskazówki dla detektorowiczów — inż. K. Znaniecki; godz. **19.30** płyty gramofonowe; godzina **19.55** muzyka z płyt gramofonowych; godz. **20.15** feljeton muzyczny; godz. **20.30** koncert: Wyk. Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Olga K. Kalliwoda (mezzosopran) i prof. L. Urstein (akompanjament).

Słuchowisko dla Młodzieży.

Dziś o godz. 17.45 — 18.45 nada Radjo Poznańskie „słuchowisko dla młodzieży", p. t. „Pan Wołodyjowski", według trylogji Sienkiewicza w przeróbce Popławskiego. Osoby występujące: Zagłoba — Frankowski, Basia — Grzymalanka, Krysia — Niemirowska, Wołodyjowski — Konrad, Nowomiejski — Szczerbowski, Ketling — Michałowski, P. Nowomiejska — Kopczyńska, Wojtasze — Winter.

O godz. 21.15 — transmitować będzie Radjo Poznańskie rewję z teatru „Dobry Wieczór" p. t. „Marzec Koty i Zaloty".

SILVIO RANIERI w Poznaniu

Poznań czeka w najbliższym czasie pierwszorzędna atrakcja artystyczna. Oto w dniu 6 kwietnia, o godz. 8-ej wiecz. (Drugie Święto Wielkanocne) wystąpi w Auli U. P. światowej sławy artysta belgijski Silvio Ranieri, urodz w Rzymie, odznaczony „Złotym Krzyżem Zasługi" przez króla Belgji Alberta, który jest obecnie największym i najznakomitszym na świecie wirtuozem i kompozytorem na mandolinie i gitarze. O fenomenalnej grze jego na tychże (niesłusznie lekceważonych instrumentach) pisze londyński „Times" po koncercie Ranierego:

„Słuchacz pozostaje zdumiony wobec jego cudownej techniki, a bardziej może jeszcze wobec ogromnego uczucia w jego interpretacji".

„Le Petit Bleu" po koncercie w Brukseli pisze dosłownie:

(Vaux-Halle, Czerwiec 1907).

„Ostatniej niedzieli mieliśmy sposobność oklaskiwania po poraz wtóry sławnego mandolinistę SILVIO RANIERI, który potwierdził w Brukseli, dzięki swemu pięknemu talentowi i wirtuozyźmie bezkonkurencyjnemu, sławę zdobytą zagranicą. Silvio RANIERI odegrał z nienagannem uczuciem i wspaniałą techniką koncert Sol magg: De Beriot i Zingareskę Sarasatiego, — akompanjowała orkiestra Król. Teatru „Monnaie".

„Kurjer Poranny" po koncercie w Warszawie w r. 1908:

„Genjalny artysta, któremu rozentuzjazmowani słuchacze zgotowali niebywałe powodzenie".

Koncert ten w dniu 6 kwietnia będzie ponadto z tego względu niezmiernie ciekawy, że przypadkowo zjawił się geniusz, który wypowiada się nie za pośrednictwem popularnego fortepianu lub skrzypiec, lecz umie olśnić i oczarować słuchacza na tak skromnym i pozornie prymitywnym instrumencie, jak mandolina, składając ponownie dowód, że artysta prawdziwy potrafi każdy instrument swą sztuką uszlachetnić i do duszy słuchacza w ten, czy inny sposób przemówić. Dla naszych zaś mandolinistów będzie koncert słynnego artysty jednocześnie szkołą, do jakiego stopnia doskonałości można doprowadzić talentem i niezmożoną pracą.

Przy fortepianie Prof. Marjan Sauer. Bilety po cenach b. przystępnych od 1—4 zł są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38, a w dzień koncertu przy kasie Auli Uniw. o godz. 7-mej. zw 28 518

MELA GRABOWSKA

ulubienica Poznania, — gwiazda polskiej operetki, występuje codziennie w wielkiej rewji wiosennej teatru **„Dobry Wieczór"** przy ul. Fr. Ratajczaka 21-g, p. t. **„Marzec, koty i zaloty".** Ze względu na wielkie urozmaicenie tego programu, gdzie Śpiew, Taniec i Humor walczą o palmę pierwszeństwa, — publiczność bawi się doskonale i owacyjnie przyjmuje wykonawców, zmuszając ich do ciągłych bisowań. Codziennie dwa przedstawienia o godz. 7.15 i 9.15 wieczorem. Garderoba nieobowiązująca. Przedsprzedaż biletów w kolekturze J. Langera, ul. Fredry nar. ul. Sew. Mielżyńskiego. zw 28 574

Teatr Wielki

DZIŚ — „Lady Chic".
Niedziela, 29 3. wiecz. „Lady Chic".
Poniedziałek, 30. 3 „Młyn djabelski".
Wtorek, 31. 3. „Holender tułacz".
Środa, 1. 4. „Opowieści Hoffmanna".
W czwartek, piątek i sobotę teatr nieczynny.
Niedziela, 5. 4. „Lady Chic".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par", ul 27 Grudnia 18, od godz. 10 do 17. W niedziele i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Ulica".
Niedziela, 29. 3. po południu „O żonach złych i dobrych". (Ceny zniżone.)
Niedziela, 29. 3. wieczorem „Ulica".
Poniedziałek, 30. 3. „O żonach złych i dobrych".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Wieczne pióro".
Niedziela, 29. 3. popołudniu „Syn Boży".
Niedziela, 29. 3. wiecz. „Wieczne pióro".
Poniedziałek, 30. 3. o godz. 4.30 popołudniu „Syn Boży".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

HISTORYZM I SOCJOLOGJA

(Na marginesie zjazdu socjologów)

Właśnie obradują w Poznaniu socjologowie polscy, zebrani po raz pierwszy na wspólną konferencję. Jednym z pożytecznych jej rezultatów byłyby pewne postulaty, wysunięte pod adresem naszych uniwersytetów, a to w sprawie reorganizacji studjów historycznych pod kątem ich współpracy ze studjami socjologicznemi.

Wiek dziewiętnasty ochrzczono w nauce wiekiem historji. Szczególnie zaznaczyła się jej rola w historji prawa, której patronował znakomity Savigny. Ale metoda historyczna nieobca była i naukom przyrodniczym: wszak teorja ewolucji w znacznej mierze operowała dowodami historycznemi: wszak wykopaliska były materjałem, na którym oparła się konstrukcja teoretyczna.

Nauka historyczna rozwinęła się była bujnie i w Polsce. Decydującym momentem były czasy po roku 63-cim, okres szkoły krakowskiej i równoczesny okres Liskego we Lwowie. W obu wypadkach, jeśli chodzi o wzory metodyczne, czerpano je z Niemiec. W Niemczech kształcił się Liske, Smolka, W. Zakrzewski i wielu innych.

Przy tem wszystkiem jeśli szkoła krakowska utrzymywała kontakt z życiem dzięki swemu hasłu „historia magistra vitae", to równocześnie szkoła lwowska, a także później i grupa historyków krakowskich przeszły do badań historycznych mających na celu ustalenie faktów z przeszłości bez specjalnego punktu widzenia, tak jeśli chodzi o dobór faktów rekonstruowanych, jak też o praktyczne znaczenie osiągniętych rezultatów. Szczególnie bujnie rozwinęła się mediewistyka, dorównując — jeśli idzie o precyzję metody — najbardziej wysoko stawianym postulatom.

Niewątpliwie jednak nasuwa się konieczna potrzeba przejścia od silnie rozwiniętego historyzmu ku teorji, przedewszystkiem ku socjologji. Przejście takie w nauce naszej zaznaczyło się już w dziedzinie historji gospodarczej, która przez swych najlepszych przedstawicieli u nas pracuje już w ścisłym kontakcie z teorją ekonomji.

Podobna współpraca konieczna staje się i w dziedzinie innych nauk historycznych. Postulatem chwili jest nawiązanie kontaktu z nauką socjologji. Nie idzie o przekreślanie badań historycznych, lecz o podniesienie ich o stopień wyżej w hierarchji naukowej. Ta zaś hierarchja w nauce, to proces uogólniania. Uogólnianie historyczne musi u nas znaleźć swe ujście w uogólnianiu socjologicznem.

Nie jest to tylko postulat badawczy, w znacznej mierze chodzi i o zagadnienie organizacji studjów, a więc o to, by do magisterjatu z historji wcielony został jako przedmiot konieczny i obowiązkowy socjologja, by niewątpliwy przerost historyzmu w studjach historyczno-prawnych uzyskał przewagę w studjum socjologicznem.

Jest to zagadnienie niezmiernie ważne; rozwiązanie jego przez uniwersytety w znacznej mierze przesądzi ich rozwój; nie jest bowiem rzeczą obojętną, czy studjum socjologji będzie płynąć **obok** studjum uniwersyteckiego, czy też w jego ramach. Przerost historyzmu i uporczywe jego uprawianie w znacznej mierze może doprowadzić do powtórzenia się czasu, kiedy to uniwersytety tkwiły w scholastycyźmie i pozostały nieczułe na nowe, świeżo rodzące się dziedziny wiedzy.

Kontakt z nauką historyczną będzie pozatem dobroczynny i dla samej socjologji, trzymając ją na uwięzi materjału faktycznego. Jeżeli bardzo wiele faktów przeczy pewnej konstrukcji, to wówczas już trudno załatwić się z niemi w sposób oportunistyczny, t. zn. twierdząc: tem gorzej dla faktów. A takie niebezpieczeństwo w znacznej mierze grozi teoretycznym badaniom socjologicznym, gdy nie opierają się o materjał faktyczny, lecz o postawę „rozsądnego człowieka".

Dr. Z. W.

Książki nadesłane

„Skorowidz do „Ustawodawstwa Polskiego z lat 1917-1928" oraz Suplement do tomów 1-X „Ustawodawstwa Polskiego" Warszawa. Wydawnictwo nieurzędowe Ministerstwa Sprawiedliwości.

Halina Turska: „Język Jana Chodźki. Przyczynek do historji języka polskiego na obszarze północno-wschodnim Rzeczypospolitej". Wilno 1930. Nakł. Koła Polonistów Sł. U. S. B.

ACHR, CZYLI UPAŃSTWOWIENIE PLASTYKI

Co o tem wiemy? — Gruby Niemiec i malarze sowieccy — Sztuka dla wielkich sowieckich dzieci — Przeciw „abstrakcji" — Twórczość artystyczna jako ruch socjalny — Pod protektoratem rządu — Z całym tupetem — Refleks włoski

W Polsce mimo bliskiego sąsiedztwa nie wiele o niej wiemy. Z pierwszych czasów po rewolucji bolszewickiej wyobrażamy ją sobie jako jakiś straszliwy, piekielny przewrót, jako taniec makabryczny przewróconych do góry nogami pojęć artystycznych.

Było to w roku 1929 w Kolonji. W t. zw. „Staatenhaus" wystawiały dwie wielkie organizacje artystyczne: Deutscher Künstlerbund i sowiecki ACHR (Associacja Chudożników Rewolucji). Zwiedzając wystawę w upalny dzień sierpniowy, natknąłem się w jednej ze sal na brzuchatego Niemca ze sfer mieszczańskich, który, otoczony rodziną sześciogłową, w pocie czoła klął na sztukę niemiecką na czem świat stoi, a wysławiał pod niebiosa wystawę ACHR'u. „Wydałem 7 mk. za wstęp, kupiłem katalogi — biadał — a próżno mozolę się, by coś z tej bazgraniny naszych malarzy zrozumieć. Gdyby nie ci bolszewicy, kazałbym sobie zwrócić pieniądze".

Odrazu zrozumiałem cały głęboki sens wystawy ACHR'u, która znawców niczem zajmować nie mogła poza treścią i motywami. Te zato świadczyły o wyraźnym, jasno określonym programie: dzieje rewolucji bolszewickiej, robotnicy przy pracy i chłopi w polu; tu i owdzie tylko jakaś martwa natura czy kwiat w wazonie, jakby wspomnienie dawnych czasów. A wszystko to namalowane w najdrobniejszych szczegółach, tak, że i dziecko zrozumiałoby, o co chodzi tematycznie.

Istotnie: sztuka dla dzieci dla tych wielkich dzieci, które bolszewizm i w tej dziedzinie wykształcić dla siebie widocznie pragnie przez „obrazki" — przez reakcję przeciw rewolucji nowoczesnej w sztuce! Dziwne zjawisko — jakby jakiś „Nep" artystyczny. Gdy sobie dziś uprzytomnę, że przed laty sześciu i w Moskwie i w Leningradzie napróżno szukałem wystaw sztuki modernistycznej, gdy wspomnę na to wszystko, co w pawilonie sowieckim na Biennale weneckiej oglądałem w latach 1928 i ubiegłym, rozumiem, że ta „reakcja rewolucyjna" w sztuce bolszewickiej, to system rządowy, włączony do całokształtu doktryny leninowskiej. W rzeczy samej ACHR opiera swój kierunek na słowach Lenina pisanych do Klary Zetkin: „Sztuka należy do ludu. Powinna ona korzenie swe zapuścić w głębinach szerokich mas pracującego ludu. A masy te powinny ją zrozumieć i pokochać. Ich myśli, uczucia i wolę musi ona złączyć i podnieść".

Ta ideologja Lenina zadecydowała o nawrocie owej grupy istinno-bolszewickich artystów ku realizmowi, i to przedewszystkiem ku, realizmowi „heroicznemu" dla którego — by stać się zrozumiałym dla szerokiej publiczności — treść była głównym celem, forma zaś rzeczą podrzędną, byleby była jasną i wyrazistą. Te tematy „heroiczne" zaś odnosić się miały i mogły naturalnie tylko do rewolucji październikowej i jej „błogich" skutków. Wykluczało się tem samem wszelkie eksperymenty formalne sztuki modernistycznej jako „choroby czasów dekadenckich", dlatego, że proletarjat myślowego, filozoficznego podłoża tej sztuki badać nie może ani nie chce.

Przeciw tej sztuce „abstrakcyjnej" więc wystąpił ACHR, zawiązany w roku poprzednim, do walki otwartej z wystawami roku 1923, wywołując namiętny sprzeciw „abstrakcjonistów", którzy właśnie swój kierunek uważali za ważny przejaw bolszewizowania się Europy. Owi reakcjoniści rewolucyjni odnieśli już we wstępnym tym boju walne zwycięstwo, wprowadzając kadry proletarjackie do przybytków sztuki. Przesunęło się tych nowych widzów przez pierwszą ich wystawę podobno przeszło 100 tysięcy. Kto miał sposobność przypatrzenia się, jak praktykuje się ów wzlot mas ludowych ku sztuce bolszewickiej w muzeach czy na wystawach, wie doskonale, że drobna tylko cząsteczka tych tłumów zwiedzała tę wystawę z rzeczywistem zainteresowaniem. Niemniej jednak dokonał się czyn ważny: ACHR programem swym przemienił sztukę w rzemiosło, oddając się wyłącznie na usługi propagandy sowieckiej — uczynił z twórczości artystycznej ruch socjalny, włączony świadomie w olbrzymią maszynerję teoryj bolszewickich jako jedno z podrzędnych nawet kółek.

Cóż więc dziwnego, że niebawem zaczęły się dezercje z obozu przeciwnego, że zamilkł szybko cezanizm, kubizm, ekspresjonizm itp.? Wszakże ten kierunek socjalizujący musiał odrazu stanąć pod protektoratem całego systemu rządowego, a co to znaczy dziś w Rosji, łatwo zrozumieć! W takich warunkach nie trudno było zdobyć tej grupie w czasie krótkim przeszło 2000 członków, zrzeszonych w licznych filjach i związkach młodzieży. A to rzemiosło — jakie takie nawet nudne swą jednostronnością — śmie prezentować się z całym tupetem Europie na wielkich wystawach międzynarodowych jak n. p. Biennale wenecka. Ściśle biorąc, nie powinna sztuka europejska, dziś tak bardzo „abstrakcyjna", dopuszczać na swe wystawy eksponatów, które wyrzekły się wszelkiej myśli twórczej a stały się jedynie wyrazem ruchu społecznego. A jednak dzieje się inaczej. Niemcy kokietują i na tem polu republikę sowiecką, a w Wenecji ma ona własny pawilon jeszcze z czasów carskich.

Abstrahując jednakże od dość problematycznej wartości artystycznej jego elaboratów, spełnia ACHR jako ruch socjalny ważną misję kulturalną, o ile wierzyć można własnym jego enuncjacjom. Zrzeszenie to urządza bowiem liczne wystawy wędrowne nietylko w miastach we fabrykach i klubach komunistycznych, ale i po wsiach. Pozatem stworzyło ono szereg pracowni szkolnych oraz grupy artystów - samouków, których zadaniem jest szerzenie czynnej kultury artystycznej w jaczejkach a nadto wyławianie z masy robotniczej prawdziwych zdolności, którym wskazywać mają te grupy drogę właściwą ku rozwojowi artystycznemu. To samo zadanie spełnia również oddział młodzieży ACHR, do którego należy naturalnie poważna część wychowanków państwowych szkół artystycznych. Powstała nawet w tym oddziale kolektywna grupa młodych, która pragnie pielęgnować specjalnie monumentalne malarstwo freskowe.

Tak przynajmniej chwali się ACHR. Jak sprawa ta wygląda w rzeczywistości, trudno osądzić. Sprawdzaniem tych wysiłków, głoszonych narazie „na gębę" — będą przyszłe wystawy europejskie.

Najciekawszą jest rzeczą, że to bolszewickie podporządkowanie sztuki ruchowi socjalnemu znalazło pewien oddźwięk w najnowszej sztuce włoskiej, choć poddaje się ona tak niewolniczo pod rządy faszyzmu. Nie ulega wszakże wątpliwości, że i to przesiąknięcie polityka faszystowską nie wyjdzie sztuce włoskiej na zdrowie, tak samo, jak to stać się musi prędzej czy później ze sztuką sowiecką.

Ks. dr. Szczęsny Dettloff.

Poznań.

Pisma nadesłane

„Przegląd Współczesny". Nr. 107. Treść: W Natanson: „De rerum natura". — S. Windakiewicz: „Angielszczyzna Niemcewicza". — T. Skowroński: „System polityczny szwajcarski". — S. Kołaczkowski: „Grundtwig, duńskie uniwersytety ludowe i kultura wsi". — A. Bregman: „Opinja polska a sprawy zagraniczne". — M. Brahmer: „Problem renesansu w współczesnej krytyce włoskiej". — Przegląd miesięczny: Kroniki. — Nowe wydawnictwa. — Uwagi. — Od Redakcji.

„Przegląd Piechoty". Zesz. 3. Treść: B. Z.: „W sprawie pododdziału broni towarzyszącej". — Kpt. J. Kasztelowicz: „Przykładowy sposób przygotowania i przeprowadzenia jednogodzinnej lekcji wyszkolenia strzeleckiego z karabina". — Ppłk. dypl. Z. Berling: „Kilka uwag o filmie" — G.-k: „Zwyciężają lepsze drużyny czy bataljony?" — Kpt. dypl. K. Banach: „Zagadnienie obserwacji w piechocie". — Mjr. dypl. W. Popiel: „Przykłady taktycznego użycia artylerji piechoty". — Kpt. obs. C. Kitkiewicz: „Współpraca lotnictwa z piechotą w świetle doświadczeń wojny światowej". — Kpt. dypl. J Rzepecki: „Organizacja i taktyka piechoty niemieckiej" — Mjr. dypl. Romuald Sidorski: „Nocne ćwiczenia bojowe w wyszkoleniu rekruckiem piechoty Reichswehry". — Mjr. dypl. Jurecki: „Sowieckie poglądy na współdziałanie czołgów z piechotą". — Por. E. Ginalski: „Parę uwag o przysposobieniu wojskowem". — P. M.: „Parę uwag w sprawie umundurowania oficera". — Bibljografja.

ŻYCIE KULTURALNE

PROF. WALERY GOETEL W POZNANIU

Dzisiaj i jutro odbędą się w Poznaniu dwa odczyty z dziedziny ochrony przyrody, wygłoszone przez przybywającego umyślnie w tym celu do Poznania prof. dr. Walerego Goetla z Krakowa.

Prof. Goetel będzie mówił dzisiaj o szóstej po południu w sali 17 Collegium Minus na temat: „Walka o Park Narodowy w Tatrach", ilustrując odczyt przeźroczami, pochodzącemi częściowo z własnych jego zdjęć, które zdobył jako geolog i taternik w długich wędrówkach i po świecie tatrzańskim. Ponadto w niedzielę o 12 w poł. wygłosi prof. Goetel, na zaproszenie poznańskiego Tow. Polsko-Czechosłowackiego odczyt o współpracy turystycznej i kulturalnej polsko-czeskiej. Odczyt odbędzie się w sali Wyższej Szkoły Handlowej przy Alejach Marcinkowskiego.

Nazwisko prof. Goetla jest najściślej, jak wiadomo, związane z ochroną przyrody w Polsce a zwłaszcza ze sprawą Parków Norodowych. Stworzenie pierwszego z nich, mianowicie Parku w Pieninach, było w największej mierze dziełem i zasługą prof Goetla tak, że nad przedmiotem swego dzisiejszego odczytu znakomity uczony magistralnie panuje. Dodać należy, że odczyt ten będzie wygłoszony na zaproszenie Polskiego Tow. Tatrzańskiego (oddział poznański) oraz Ligi Ochrony Przyrody (oddział poznańsko-pomorski). Miała się ta prelekcja odbyć ex re Akademji Tatrzańskiej, niedawno w Poznaniu urządzonej, lecz wówczas prof. Goetel nie mógł przybyć z powodu zapadnięcia na zdrowiu i wywiązuje się z przyrzeczenia dopiero teraz, gdy już przyszedł do siebie.

LITERATURA

„Pochwała życia i śmierci". Wygłosiła ją wierszem utalentowana poetka p. Kazimiera Alberti (Księg. św. Wojciecha 1930. Poznań. Bibl. „Czarnolas".) Autorka obeszła się sprawiedliwie zarówno z życiem jak ze śmiercią, jedno i drugą obdzielając iskrami swego talentu. Oryginalną cechą poetki jest pewna roślinność motywów. Ogród, kwiaty, życie roślin. — oto co zdaje się być kompleksem uczuciowym autorki. Ale wbrew szablonowi — ta roślinność nie jest synonimem bierności. Kwiaty p. Alberti rosną, żyją, wplatają się co chwila w jej rozważania nad pięknością życia i patosem śmierci, przewijając się barwną nicią poprzez panteistyczne refleksje o głębokim nieraz oddechu. (J. E. S.)

TEATR

Co grają w Wilnie? Piszą nam z Wilna: Zjechał na gościnne występy Junosza-Stępowski. Gra „Azaisa" Verneuilla oraz hrabiego Mancini w „Tym którego biją po twarzy" Andrejewa, a dzieli się oklaskami z niesłychanym upiornym Baronem, którego grał Zelwerowicz, przypominając naszym osiadłym tutaj warszawiakom swoje warszawskie kreacje z Teatru Polskiego dr. Szyfmana. W „Lutni" gra się dalej „Sztubę" wilnianina Leczyckiego, która zdobyła wielki sukces i doczekała się wieczoru dyskusyjnego na Literackiej Środzie. (wt)

MUZYKA

Brahms i Franck w Warszawie. Z Warszawy donoszą nam: Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki urządziło 77 audycję w sali Konserwatorjum. Na program złożyły się tym razem nie kompozycje dawnych mistrzów, lecz utwory Francka i Brahmsa. Skrzypek-kompozytor Mieczysław Frenkiel odegrał przy akompanjamencie prof. Zbigniewa Drzewieckiego sonatę skrzypcową G-dur („Regenlied") Brahmsa op. 78. Chorał organowy Nr 2 H-moll Cezara Francka wykonał prof. Bronisław Rutkowski. Najciekawszym niewątpliwie punktem programu było rzadko grywane Trio Es-dur op. 40 (z roku 1868) Brahmsa na skrzypce, waltornię i fortepian. Odegrali je: Mieczysław Frenkiel, Bronisław Szulc i Zbigniew Drzewiecki. Następna audycja (78) odbędzie się w końcu marca; w programie H. Schütza (Sagittariusa) wielkie oratorjum „Siedem słów Chrystusa na krzyżu" na sopran, alt, tenor, bas, chór mięszany i orkiestrę. Jana Sebastjana Bacha kantata „Chrystus w grobie" na głosy solowe, chór i orkiestrę oraz Antonia Vivaldiego Concerto grosso D-moll t. zw. „L'Estro Armonico". (n. m.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Z wystaw krakowskich. Piszą nam z Krakowa: Zacierają się powoli fatalne wrażenia, jakie pozostawiło oddanie naszego Pałacu Sztuki na objazdowe przedsiębiorstwo wystawy trzech Styków. Obecnie mamy zbiorową wystawę prof. Wł. Skoczylasa z Warszawy, obecnie dyrektora departamentu sztuki w ministerstwie oświecenia. Jest to kilkadziesiąt obrazów i drzeworytów, wyborne okazy dojrzałej sztuki tego wysoce interesującego artysty. Jest też zbiorowa wystawa „Zwornika" zrzeszenia młodych przeważnie artystów, które liczy sobie dopiero drugi rok życia. Wystawiają między innymi pp. Gerżabek, Krcha, Hoffmannówna, Szynagiel, Kalfas, Mille, Pochwalscy K. i St. (nk)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Parcelacja — zbawieniem?

Powracamy raz jeszcze do znanej deklaracji prezesów izb rolniczych i przemysłowo-handlowych, którzy problem kredytu rolniczego uznali za zagadnienie w tej chwili najważniejsze i najbardziej palące.

Pogląd prezesów wymienionych instytucyj samorządu gospodarczego jest niewątpliwie słuszny, jak to zresztą staraliśmy się wykazać w poprzednim feljetonie, zakończonym pytaniem: co dalej? Jak wybrnąć z fatalnego położenia, w jakiem rolnictwo się znalazło?

Na to pytanie pp. prezesi chwilowo nie udzielają odpowiedzi. Znajdujemy ją w b. ciekawym artykule p. Antoniego Wieniawskiego, w ostatnim (5-tym) numerze „Przeglądu Gospodarczego". Wymieniony autor wysuwa tezę następującą:

„Istotne wzmożenie zdolności płatniczej rolnictwa w obecnej chwili dokonać się może głównie przez częściową realizację substancji majątkowej, czyli przez parcelację".

Zachodzą dwa pytania: czy istotnie parcelacja jest niezbędną i najpewniejszą drogą ratunku? Czy w razie twierdzącej odpowiedzi na pierwsze pytanie — parcelacja w Polsce finansowo jest do przeprowadzenia?

Chcąc odpowiedzieć na pierwsze pytanie musimy uświadomić sobie, co następuje:

Kredyt długoterminowy ciążący na rolnictwie sięga sumy 1.300 miljn. złotych. Chwilowo nie jest on tak groźny, jak kredyt krótkoterminowy, wynoszący 936 miljn. złotych. Z tej ostatniej kwoty przypada na kasy publiczne, jako wierzycieli, około 750 miljonów. Odnosimy wrażenie, że ten „latający dług", przy pewnych wysiłkach, udałoby się utrzymać w zawieszeniu przez lat kilka. Innemi słowy: przypuszczamy, że konwersja 750 miljonów złotych zobowiązań krótko- na średnioterminowe dałaby się dokonać.

Oczywiście, byłby to paljatyw. W międzyczasie należałoby postarać się o kredyt długoterminowy, boć chyba za pewnik uchodzić może, iż rolnictwo tak szybko z ran swoich się nie wyliże, aby mogło w ciągu kilku lat załatwić się z „długiem latającym", nie zapominając o innych obciążeniach.

Powiedzmy teraz, że utworzenie międzynarodowego banku rolniczego dojdzie do skutku i że uzyskamy kapitały na pożyczki długoterminowe. Wyłoni się wówczas kwestja, czy rolnictwo polskie będzie w stanie ponieść na swych zdeprecjonowanych warsztatach nowe, dość kosztowne (ponad 7 proc. p. a.) obciążenie długoterminowym długiem hipotecznym? Odnosimy wrażenie, że tak. Bo: suma przeszło 2 miljardów złotych, czy nawet 3-ch, nie wydaje się być, koniec końców, ciężarem nie do zniesienia przez miljonowe rzesze ludności wiejskiej. Wiadomo, że np. w Jugosławji i Rumunji, rzeczy mają się o wiele gorzej.

Tak więc skłaniamy się raczej ku koncepcji konwersji, niż parcelacji. Bo i skądże weźmiemy kapitały na parcelację? Przez sprzedaż zagranicą listów Państw. Banku Rolnego (uzyskanych z parcelacji)? I w jednym, i w drugim wypadku bez pomocy finansowej zagranicy nie obędziemy się. A pomoc ta, sądzimy, raczej zasileniu rolnictwa w kredyt długoterminowy, niż parcelacji wyszłaby na dobre.

Reasumując pragniemy zaznaczyć, że ponieważ cała naszkicowana powyżej kwestja jest chwilowo w stanie płynnym, dyskusja nad nią jest otwarta i chętnie usłyszelibyśmy zdanie czytelników, których luźne nasze uwagi skłoniłyby do zabrania głosu.

Krótkie informacje gospodarcze

— Drugie Targi Wileńskie dały czysty dochód w wysokości 86.031,45 gr. Kapitał ten w gotówce ulokowano w komunalnej kasie oszczędności. Będzie on służył dla urządzenia trzecich Targów Północnych w roku 1932.

— W lutym przywóz towarów zagranicznych do Francji był b. duży. Saldo ujemne bilansu handlowego wyniosło 1.307.541.000 franków.

— Z powodu braku zapotrzebowania na tran, norweskie towarzystwa połowu wielorybów postanowiły na pewien okres czasu wstrzymać połów.

— Międzynarodowy kartel miedzi ustalił cenę sprzedażną miedzi elektrolitycznej cif porty europejskie w dostawach na marzec, kwiecień, maj i czerwiec na 10,30 dolcent i cenę w dostawach na lipiec — 10,35 dol./cent.

Mozajka gospodarcza z Gdyni

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego".

Gdynia, w marcu.

W „P. P. Żegluga Polska" obniżone będą z dniem 1 kwietnia b. r. wszystkie pensje urzędnicze o 10 proc. Redukcja uposażeń obejmie również kapitanów i załogi floty przedsiębiorstwa.

Pensje średnie i niższe w „P. P. Żegluga Polska" nie należą do najlepszych, natomiast naczelne stanowiska honorowane są bardzo suto. Redukcję uposażeń, w Gdyni zresztą niczem nieumotywowaną, odczują najmocniej średni i niżsi urzędnicy. Kapitanowie statków i oficerowie marynarki handlowej, zatrudnieni w „Żegludze", byli już dotychczas miernie wynagradzani i mieli się znacznie gorzej od swoich kolegów, pracujących na równorzędnych stanowiskach w przedsiębiorstwach prywatnych.

* * *

Statek amerykański „Bird City" przywiózł do Gdyni ostatnio ładunek farb i olejów samochodowych, przeznaczonych dla Bukaresztu, Galacu i Czerniowiec. Tranzyt do Rumunji przez Gdynię rozpoczyna się rozwijać. Wielkiem ułatwieniem jest nowa taryfa polsko-amerykańska, kolejowo-morska. Kupcy w Stanach Zjednoczonych zaczęli korzystać z tej taryfy, która bezwątpienia przyczyni się do wzmożenia stosunków gospodarczych.

* * *

Większe przedsiębiorstwa przemysłowe w Polsce, oparte o kapitał prywatny opędzić się nie mogą nigdy przed popieranymi przez osoby „wpływowe" reflektantami na stanowiska i posady.

W Gdyni uruchomiono ostatnio wielkie przedsiębiorstwo przemysłowe, oparte o prywatne kapitały z Gdańska i Holandji. Również w tym wypadku, jeszcze na rok przed puszczeniem zakładów w ruch, rozpoczął się wyścig o posady. Jak to się mówi, starał się o posadę każdy, co żył i miał dwie nogi. Najważniejsza była — zdaniem reflektantów — silna protekcja. W jednym konkretnym wypadku kandydat pewnego ministerstwa starał się o stanowisko naczelnego dyrektora. Mimo, że nie był fachowcem w danej dziedzinie wytwórczości, postawił „nienajgorsze" warunki: kontrakt na 10 lat i 10.000 złotych miesięcznie.

Nie pomogła protekcja, równoznaczna w tym wypadku z naciskiem. Kandydat ministerstwa posady nie otrzymał. Kapitaliści gdańsko-holenderscy oświadczyli chłodno, że na „reprezentację" nie mają pieniędzy i jej nie potrzebują.

* * *

Cynk z polskiego Górnego Śląska wywoziło się dotychczas przez Niemcy, via port w Szczecinie. Obecnie rozpoczęto eksport cynku do Anglji, gdzie jest największa giełda i rynek świata wszystkich metali, przez porty polskie. Ostatnio wyszedł do Londynu statek „Wilno" z bardzo poważnym ładunkiem cynku (2 000 t.). Monopol Szczecina zaczyna trzeszczeć.

* * *

Do portu gdyńskiego zawijają od zeszłego roku małe niemieckie parowce, charakterystyczne tem, że mają zwodzone kominy i maszty. Statki te, uprawiają żeglugę po Renie, aż do Duisburga i Düsseldorfu i ze względu na mosty posiadają kominy i maszty, które można opuszczać. Reńskie parowce, własność pewnego przedsiębiorstwa w Kolonji, utrzymywały oddawna komunikację z Gdańskiem i Królewcem. Obecnie — co środę pierwszego i trzeciego tygodnia każdego miesiąca — statki te będą przychodziły do Gdyni. Gdynia uzyskuje w ten sposób niezbyt silne, ale w każdym razie nienajgorsze regularne połączenie z Rotterdamem i portami reńskiemi.

ob.

Dochód z papierów wartościowych

Min. skarbu, okólnikiem z 24 lutego br. nr. D. V. 1219/2, wyjaśniło, że art. 19 o podatku dochodowym o dochodzie z kapitałów pieniężnych nie odnosi się do osób prawnych, opodatkowanych na zasadzie art. 21 ustawy. O ile zatem chodzi o płatników opodatkowanych poza art. 21 ustawy, to przy ustalaniu dochodu z papierów wartościowych nie bierze się pod uwagę zmiany ich wartości kursowej z wyjątkiem papierów, będących w posiadaniu tych przedsiębiorstw, których obroty papierami wartościowemi są przedmiotem interesu handlowego. Np. osoba lub f-a X. posiada papiery wartościowe, które nie są dla niej przedmiotem interesu handlowego; otóż u takiego podatnika opodatkowaniu podlegać będzie tylko dochód otrzymywany tytułem procentów z tych papierów, chociażby nawet z końcem danego roku posiadane papiery sprzedał z zyskiem, ten ostatni bowiem jest zyskiem z realizacji majątku i nie podlega opodatkowaniu. Inaczej przedstawia się sprawa, jeżeli ta sama osoba lub firma X. prowadzi handel temi papierami (dom bankowy); w tym wypadku opodatkowuje się nietylko dochód z papierów tytułem procentów, lecz również i nadwyżka osiągnięta przy realizacji tych papierów, wzgl., jeżeli są prowadzone prawidłowe księgi handlowe, również zaksięgowana nadwyżka, ponad pierwotną wartość księgową, chociażby nawet zrealizowanie papierów nie nastąpiło. Zgodnie z tem założeniem w pierwszym wypadku nie są potrącalne straty na papierach wartościowych, chociażby zostały efektywnie poniesione, w drugim zaś wypadku, straty będą potrącalne. Dla osób prawnych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, bez względu na to, czy papiery są przedmiotem ich obrotu, czy też nie, dochodem z tych papierów będą zawsze procenty otrzymywane z tytułu posiadania tych papierów oraz zarachowane wzgl. otrzymane z realizacji tych papierów nadwyżki, ponad ich pierwotną wartość książkową. I odwrotnie dla tego rodzaju osób prawnych, będą potrącalne w każdym wypadku straty poniesione przy realizacji tych papierów, oraz straty wynikające z książkowego obniżenia ich wartości, jeżeli to obniżenie jest uzasadnione względami gospodarczemi, jak obniżenie się wartości giełdowej papierów poniżej ceny ich nabycia, wzgl. poniżej prawidłowo zaksięgowanej pierwotnej wartości książkowej. (a)

Potrącanie podatku dochodowego od uposażeń. Podatek dochodowy od uposażeń oraz świadczenia socjalne ponoszone przez pracodawcę za pracowników, są potrącalne w myśl art. 6 ustawy, wydatki te bowiem nie są niczem innem, jak swego rodzaju formą podwyższenia wynagrodzenia pracowników i narówni z samem zasadniczem wynagrodzeniem podlegają potrąceniu (okólnik min. skarbu z 24 lutego br. N. D. V. 1044/2). (a)

O zgłaszaniu waloryzacji hipotek niemieckich

Wierzycielom, którzy mają należność z hipotek na nieruchomościach położonych w Niemczech, zwraca się uwagę, że wedle przepisów ustawy niemieckiej ostateczny termin do zgłoszenia waloryzacji hipotek upływa z dniem 31 marca r. b. Jeżeli do tego czasu do akt hipotecznych nie wpłynie wniosek o zapisanie sumy waloryzacji, sąd na wniosek właściciela obciążonej nieruchomości może hipotekę skreślić, co ma w skutku, że także i osobista pretensja ginie, czyli że hipoteka jest w zupełności utracona. Powyższy termin jest ostateczny.

Wobec tego zaleca się, aby interesowani czemprędzej wysłali do sądu powiatowego, przy którym prowadzi się hipotekę dla obciążonej nieruchomości wniosek tej treści, że po myśli § 1 ustawy niemieckiej o oczyszczeniu ksiąg hipotecznych z 18 lipca 1930, § 6 niemieckiej ordynacji waloryzacyjnej z 25-go marca 1925 i § 43 polskiego rozporządzenia waloryz. z 14 maja 1924 r. wnosi się o zapisanie sumy waloryzacji hipoteki zapisanej w dziale.... pod liczbą..... w sumie.....

Ze względów ostrożności polecałoby się, aby wniosek ten został wysłany w języku niemieckim i listem poleconym za recepisem zwrotnym.

KRONIKA GOSPODARCZA

PRZED TARGAMI POZNAŃSKIEMI

(t) **Pierwsze nici tranzakcyj między Bliskim Wschodem a Polską.** Jak donoszą z Persji, firmy tamtejsze bardzo się zainteresowały na skutek działalności Targów Poznańskich, możliwościami importowemi z Polski. Zwłaszcza zakłady przetworów mięsnych w Tebrysie „Bracia Nassiroff", mające w Europie swojego stałego przedstawiciela w Berlinie, zainteresowały się możliwością skonsygnowania partyj towarów z rynków polskich. Na Targi zapowiada swój przyjazd z Berlina p. Hussein-Aga - Nassirin, upoważniony do finalizowania tranzakcyj. Bardzo korzystnym momentem w tym wypadku jest posiadanie przez firmę perską przedstawicielstwa w Europie, przez co unikną eksporterzy polscy długiej i kłopotliwej pisaniny. Obecność jednak europejskiego przedstawiciela firmy, posiadające jreferencje Polskiego Instytutu Eksportowego, powinna być wykorzystana przez nas bez reszty.

Z KRAJU

(k) **Syndykat hurtowni kolonjalno - spożywczych działa.** W ub. wtorek odbyło się w Poznaniu zebranie rady nadzorczej i zarządu Syndykatu. Obradom przewodniczył p. wiceprezes Metelski w zastępstwie prezesa rady, p. Tad. Marchlewskiego z Grudziądza. Obszerny program obrad przewidywał omówienie kwestyj organizacyjnych i finansowych tworzącego się Syndykatu, przyczem po dłuższej dyskusji uchwalono wytężyć najżywszą propagandę na rzecz zmontowania Syndykatu przez przystąpienie jak największej ilości hurtowników kolonjalnych. Wyjaśniono, że organizacja ma zrzeszać w sobie nietylko hurtowników, ale że do Syndykatu przystępować mogą też za zgodą rady nadzorczej i odpowiedni przedstawiciele kolonjalnego handlu detalicznego. Udział wynosi 1.000 zł. wstępne 100 zł.; odpowiedzialność jest jednokrotna. W połowie maja przewidziane jest walne zebranie, które ma wybrać władze organizacyjne w miejsce tymczasowego zarządu i rady nadzorczej. W dyskusji wszyscy członkowie rady nadzorczej zgodni byli w ocenieniu ważności placówki, stworzonej z inicjatywy pomorskiego kupiectwa.

(k) **Bank Pożyczkowy Spółdzielczy z odp. nieogr. w Poznaniu.** W dniu 26 marca br. odbyło się 24-te walne zgromadzenie udziałowców na sali „Belwederu" w Poznaniu. Zebranie zagaił i przewodniczył prezes rady nadzorczej p. St. Grzegorzewicz. Sprawozdanie oraz bilans z rachunkiem zysków i strat przedstawił zebranym dyr. Baranowski, który w rzeczowem i treściwem sprawozdaniu określił działalność instytucji za rok sprawozdawczy, zaznaczając że wskutek kryzysu gospodarczego Bank nie mógł należycie rozwinąć swej działalności. Mimo to rok sprawozdawczy wykazał dalszy rozwój Spółdzielni. Bilans zamyka się po obu stronach sumą 1.840.991,14 zł., a rachunek zysków i strat sumą 223 614,70 zł. Zebrani przyjęli bilans z rachunkiem zysków i strat i udzielili pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej, a czysty zysk wynoszący 18.037,57 zł. podzielono w myśl propozycji Zarządu tak, że na dywidendę przypada 8 proc. W dalszym ciągu zebranie uchwaliło podnieść udział z 1 tys. do 2 tys. zł., a wpisowe z 5 na 10 zł. Ustępujących członków rady nadzorczej pp. Kryzana, Hartmana i Pankau wybrano ponownie, a w miejsce p. Gryski wybrano p. Hossego. Zarząd spoczywa w rękach p. dyr. J. Baranowskiego, B. Mayera i M. Skowrońskiej.

(k) **Reorganizacja ministerstwa przemysłu i handlu.** W związku z reorganizacją min. przemysłu i handlu zostało utworzone na prawach departamentu, bezpośrednio podległe ministrowi biuro inspekcji przedsiębiorstw państwowych, które będzie pod kierownictwem p. Czesława Pochego, dotychczasowego szefa sekretarjatu ministra, oraz zostało wydzielone z departamentu organizacyjnego biuro personalne pod kierownictwem radcy ministerjalnego p. St. Froelicha. Departament organizacyjny, podlegający bezpośrednio podsekretarzowi stanu, p. Józefowi Kożuchowskiemu, składa się obecnie z 3 wydziałów: prezydjalnego pod kierownictwem naczelnika wydziału p. St. Arczyńskiego, pełniącego jednocześnie obowiązki zastępcy dyrektora departamentu administracyjno-prawnego, pod kierownictwem naczelnika wydziału p. St. Sokołowskiego i budżetowo-rachunkowego pod kierownictwem naczelnika wydziału p. M. Juszkiewicza.

Z ZAGRANICY

(z) **Produkcja ropy naftowej w Texas wzrosła siedmiokrotnie.** Produkcja ropy na odkrytych niedawno terenach naftowych wzrasta w olbrzymiem tempie. Podczas gdy w pierwszych dniach lutego br. wydobywano dziennie 15 tys. beczek, obecnie wydobywa się 107 tys. beczek. W ciągu więc 6-ciu tygodni produkcja ropy w nowodowierconych szybach wzrosła siedmiokrotnie.

Spryt żydowski

Wielki ewenement — Morskie dziecko — Intratny interes

Życie na wielkich statkach atlantyckich obfituje w różne ciekawe epizody — opowiadał oficer towarzystwa okrętowego „Cunarda". Przed paru laty zdarzyło się, że w pół drogi pomiędzy Ameryką i Europą, pewna młoda kobieta powiła dziecko. Była to Żydówka, która wyemigrowawszy przed jakimś czasem do Stanów Zjednoczonych, obecnie powracała w towarzystwie męża do Anglji, aby tam odwiedzić krewnych. Ludzie ci, widocznie niezamożni, odbywali podróż trzecią klasą.

Narodziny na statku należą, rzecz oczywista, do rzędu „wielkich wydarzeń", i szczęśliwa matka wraz z dzieckiem, stanowią cel pielgrzymek licznych rzesz współpasażerów. Jak w podobnych wypadkach zwykle bywa, zainicjowano składkę dla „morskiego dziecka", której wynikiem było zebranie wcale pokaźnej sumki kilkuset funtów szterlingów, które doręczono uszczęśliwionym rodzicom, w chwili, kiedy „powiększona" rodzina opuszczała statek w porcie angielskim.

Minęło parę lat. Służbę pełniłem na innym linjowcu — ciągnął dalej oficer — kiedy podczas jednej z podróży w „wielkim sezonie", zauważyłem wśród pasażerów na statku tę samą kobietę i jej męża. Byliśmy zaledwie dni parę na pełnem morzu, kiedy zdarzył się „wielki ewenement": pojawił się nowy obywatel świata, a matka jego była znów — znana mi Żydówka. I zwykłym porządkiem rzeczy posypały się znów hojne ofiary. Gdy zebraną sumę doręczano Żydówce, zauważyłem, że nie była całkiem zadowoloną — widocznie liczyła na lepszy rezultat!

I teraz dopiero zaczęło mi w głowie świtać.. Biorąc pod uwagę różne spostrzeżenia oraz fakt, że owi małżonkowie odbywali podróż za każdym razem podczas „wielkiego sezonu" turystycznego, czyli wówczas, kiedy można się było spodziewać najbogatszego żniwa, doszedłem do konkluzji, że w poczynaniach pary żydowskiej jest pewien system. I w rezultacie okazało się, że moje przypuszczenia były uzasadnione; dowiedziałem się bowiem od kolegów, pełniących służbę na dwóch innych statkach, że ta sama para izraelitów miała tam również wizytę bociana na pokładzie. Zatem pomysłowi ci ludzie potrafili z każdorazowego „przyrostu" swej rodziny zrobić wcale intratny interes!

Kr.

Kobieta współczesna przyczyną kryzysu ekonom.

W Belgradzie wygłosił w jedną z ostatnich niedziel O. R. P. Vlachicz (Franciszkanin) kazanie, które duże wrażenie wywołało w tem mieście i bardziej zapewne przyczyniło się do popularności uczonego zakonnika, niż cały szereg książek, jakie dotychczas napisał.

W kazaniu swem występuje O. Vlachicz przeciwko sposobowi życia kobiety współczesnej, której przypisuje m. in. bezpośredni wpływ na obecny kryzys ekonomiczny. Interesujące wywody O. Vlachicza za prasą belgradzką przytaczamy w streszczeniu:

„Kobieta współczesna, powiada uczony zakonnik, z chwilą, gdy gromadnie garnąć się poczęła do pracy biurowej, pedagogicznej, technicznej i czysto naukowej, zajęła nietylko stanowisko mężczyzny w tych dziedzinach pracy, nietylko, że opuściła swój posterunek społeczny, jakim jest rola żony i matki od wieków kobiecie wyznaczona, lecz jednocześnie pomnaża w państwie liczbę wytwórców, a obniża doniosłą wartość typowych konsumentów, jakimi były dotychczas wszystkie kobiety".

Następnie zastrzega się zakonnik gorąco przeciw temu, jakoby miał być zwolennikiem i propagatorem strojenia się kobiet, niemniej jednak stwierdza fakt, że zapotrzebowanie każdej poszczególnej rodziny zmniejsza się zastraszająco w tych wypadkach, gdy córki, żony i matki pracują poza domem.

„Weźmy pod uwagę — mówi — taką na pozór niewinną kwestję wypraw, jakie dawniej odgrywały doniosłą rolę w życiu każdej kobiety. Dawniej młode małżeństwo, tworzące nowy dom, wnosiło w ten dom cały ogromny zapas bielizny, pościeli, naczynia stołowego i kuchennego, mebli, i mnóstwa rzeczy drobnych, z których każda ma przecież to do siebie, że ją trzeba kupić. Dzisiaj jada się zwykle na mieście, zatem kwestja wyprawy kuchennej i stołowej odpada. Nikt także nie gromadzi dzisiaj dawnej ilości pościeli i mebli.

„Typowym przykładem owego zubożenia potrzeb, jakie cechuje dom kobiety pracującej, jest krótka sukienka biurowa! Ile miljonów metrów materjału trzebaby dokupić, gdyby chcieć tylko podłużyć suknie krótkie — wszystkie jakie były, jakie są i jakie będą?!"

Inny dowód prawdziwości swej tezy o kobiecie współczesnej, jako przyczynie kryzysu, widzi O. Vlachicz w zagadnieniu naturalnego przyrostu rodziny. Otóż współczesna kobieta wielkomiejska, licząca się na miljony, z zasady albo wcale nie chce mieć dzieci, albo jeżeli je w rachubie swej uwzględnia, to jak najmniej. Cały przyrost ludności daje nam dzisiaj wieś, ta wieś, której dzieci niczego nie potrzebują, i nic nie kosztują. Kto na wsi dzieci ubiera, kto im kupuje zabawki, zapytuje zakonnik i odpowiada: — nikt! tak samo jak nikt nie ogląda się za potrzebami dziecka z klasy robotniczej. Ogromną gałąź przemysłu zabawek podtrzymywały dawniej głównie dzieci inteligencji, te, których dzisiaj z dnia na dzień coraz jest mniej.

Zmierzch „copyright'u"

Izba amerykańska uchwaliła w tych dniach ustawę o prawach autorskich, w której przewidywane jest przystąpienie Stanów Zjednoczonych do konwencji berneńskiej. Tem samem, ustaje dla pisarzy, i muzyków kompozytorów amerykańskich potrzeba ochrony własnych dzieł słowem „copyright" czyli „prawa zastrzeżone". Zniknie zatem z okładek licznych książek i nagłówków artykułów dziennikarskich obcokrajowy wyraz, którego historja jest następująca:

Przed 1886 r. w swym kraju rodzinnym autor korzystał z większych lub mniejszych praw ochronnych. Gdy jednak np. angielski wydawca tłumaczył i wydawał dzieło Polaka, to ten, o ile wydawca nie był człowiekiem uczciwym, nie otrzymywał z tego ani grosza. Dlatego też w 1886 r. zwołano międzynarodową konferencję, która przystąpiła do „konwencji berneńskiej", niejednokrotnie zmienianej w ciągu lat. Przez nią, państwa biorące udział w konferencji, zobowiązywały się chronić równemi prawami i ustawami wszelką wytwórczość talentu swych obywateli. Ameryka do tej konwencji nie przystąpiła, miała bowiem do obronienia tylko własną, młodziutką literaturę, a znaczne zainteresowanie literaturą obcą. Po długich pertraktacjach Waschington zgodził się na ochronę praw autorskich, pod warunkiem jednak, by go każdorazowo o tem zawiadamiano. Każdy wydawca, chcący wydać dzieła literata, uczonego, i t. p., by uniemożliwić wydanie tegoż dzieła bez jego zgody, w Ameryce, każdy autor, chcący przedstawić swą pracę w Ameryce i ciągnąć z niej zyski, musiał zaopatrzyć się w amerykański „copyright" i zapłacić dolara. Wszelkie wydawnictwa ustalonej wartości zaopatrzono natychmiast w wskazówkę „copyright", później jednak wszelka tandeta mogła się poszczycić tą samą ochroną nawet bez zezwolenia i opłaty. Mimo, że Ameryka nie wchodziła w „meritum" dzieł którym udzielała „copyright" — słowo to nadawało im pewną odrębną odznaczającą się cechę.

Z przystąpieniem Stanów Zjednoczonych do konwencji berneńskiej, „copyright" staje się zbędnem i zniknie. Nowe zastrzeżenia autorskie amerykańskie, zapewniają twórcom jaknajszerszą ochronę prawną. Amerykański autor może oddać pod opiekę prawa swe dzieło nawet zanim ono zostanie wydane, w okresie tworzenia go. Nikt nie może zabrać mu pomysłów, gdy je na czas zgłosił. Ochrona rozszerza się na pracę, tłumaczenia, reprodukcje filmowe, radjowe, telefoniczne, telegraficzne, telewizyjne, jednem słowem n awszelkie najbardziej współczesne środki i wynalazki.

S. F.

Radjo na usługach medycyny i żeglugi

W ostatnich czasach wprowadzono w całym szeregu krajów bezpłatne udzielanie porad lekarskich przez radjo chorym i pacjentom, pozostającym w danej chwili na okrętach, znajdujących się w podróży, w pobliżu portowych stacyj radjowych.

W razie nagłego wypadku lub choroby pasażerów, albo personelu marynarskiego na statkch, nie posiadających własnej pomocy lekarskiej, kapitan statku nadaje podpisaną własnoręcznie depeszę do najbliższej radjowej poradni lekarskiej, określając w tej depeszy dokładnie dany wypadek lub też szczególne znamiona choroby. W depeszy podaje również kapitan statku zapasy środków leczniczych przez się posiadanych, by umożliwić lekarzowi ordynującemu zorjentowanie się co do ich wyboru. W bardzo ważnych wypadkach można się te zposługiwać radjo - telefonem, jednakże prawo prowadzenia rozmowy ma także w tym wypadku tylko kapitan statku.

Dopuszczone są do prowadzenia rozmowy i dla nadawania depesz języki: angielski francuski, niemiecki lub hiszpański. Odpowiedź telegraficzna ordynującego lekarza następuje już w ciągu kilkunastu minut, przyczem tak rozmowy jak i depesze korzystają z prawa pierwszeństwa ekspedycji i podlegają specjalnym ulgowym opłatom, równającym się opłacie zwykłej depeszy lub rozmowy telefonicznej z 10 słów, względnie za 3 minuty łącznie z odpowiedzią.

Opłaty te pobierane są po zawinięciu statku do odnośnego portu.

Skrzynia jako tabernakulum

Zdaje się rzeczą wprost nie do wiary, ale przecież donosi o tem O. Misjonarz z St. Patrick w Afryce południowej, a więc człowiek wiarogodny. Oto co pisze o ostatecznem ubóstwie swojej nowo założonej stacji misyjnej:

„Jestem zupełnie przybity kłopotami w tej misji, założonej w 1928 r. z największą biedą zdobyć się mogę na sprawienie rzeczy najkonieczniejszych do życia. Jedna z tutejszych rodzin dostarcza mi od czasu do czasu jaj i masła; pieniędzy nie otrzymuję wogóle prawie żadnych. Siostry od św. Krzyża przysyłają mi czasem trochę jarzyn. Raz otrzymałem małą skrzynkę, z której zrobiłem tabernakulum, tak że od Wielkanocy 1930 r. mam w kaplicy Najświętszy Sakrament. Kaplica ta zresztą jest dawną szopą na kukurydzę, tylko obecnie pokryłem ją blachą. Panuje w niej nieraz taki upał, że parafinowe i stearynowe świece prawie całkiem się roztapiają. Jedna krawcowa katoliczka podarowała mi dwie górne części od lichtarzy, oprawiłem je w drewniane podstawki i to są moje lichtarze w kaplicy. Wieczną lampkę sporządziłem sobie sam z arkusza blachy i części pługa. Dostałem także połamaną kropielnicę na wodę święconą, którą sobie posklejałem; za drugą kropielnicę służy miseczka od mydła. Dawna solniczka i naczynie na pieprz zamieniły się na dzbanuszki do mszy św. a złamana oś od wozu zastępuje nam dzwon. Mimo to nie tracę odwagi, chociaż chwilami bardzo jest ciężko".

Czyż ta nędza nie wzruszy do głębi każdego katolickiego serca, zwłaszcza jeżeli dodamy, że w takiem położeniu znajduje się wielu misjonarzy w Afryce!

Ktoby chciał złożyć ofiarę na ten najbiedniejszy kościółek w Afryce, niech ją prześle do Sodalicji św. Piotra Klawera, Poznań, ul. R. Szymańskiego 6.

Pierwsza świątynia chrześcijańska we Włoszech

(KAP) Wiele kościołów, a jeszcze więcej miejscowości rości sobie we Włoszech pretensje do przywileju miejsca, gdzie powstała pierwsza świątynia chrześcijańska. Oczywiście, wszystkie te pretensje oparte są na tradycjach i legendach ludowych, jeden atoli kościół może poszczycić się czemś w rodzaju dokumentu historycznego. Jest to kościół św. Piotra w Toirano, niedaleko San Remo. Posiadał on jakoby starożytny dokument, pisany na korze drzewnej, a więc z okresu przed wynalezieniem, a przynajmniej przed rozpowszechnieniem papieru, świadczący o założeniu go przez św. Piotra Apostoła jeszcze przed udaniem się do Rzymu. Dokument ten został w czasie rewolucji francuskiej spalony wraz z innemi dokumentami, przechowywanemi w pobliskim klasztorze. Według Gerolamo Rossi dokument ten w formie kroniki miał brzmieć: „Quod temporibus Neronis, S. Petrus Apostolus, veniens de Antiochia, pervenit in montem ipsum S. Petri, ubi aedificat Ecclesiam unam primam in Regno et illinc profectus est Romam". Kronika, z której to zdanie wyjęto, ogłoszona została w XI tomie „Miscellanea di Storia Italiana".

Kościół omawiany istnieje do dziś w stanie dość zaniedbanym i nie zawiera żadnych specjalnych pamiątek artystycznych.

Ciekawe wykopaliska w Szwecji

Ziemia szwedzka nie przestaje dostarczać bogatych zbiorów wykopalisk archeologicznych. Z pośród ostatnich tego rodzaju odkryć niewątpliwie największą posiadają wartość narty z przed czterech tysięcy lat oraz piękny kamienny topór z końca epoki kamiennej.

Narty, znalezione w miejscowości Aastraest, w prowincji Vesterbotten na północy Szwecji, należą do typu nart jeszcze i teraz używanych na Syberji i w Japonji i zdają się potwierdzać przypuszczenie, jakoby narty pojawiły się w Skandynawji równolegle z pierwszym napływem ludzkiego osadnictwa.

Co do kamiennego toporu, odnalezionego w parafji Oestra-Ryd w środkowej Szwecji, to jest on bezwzględnie wytworem rąk pradawnego człowieka. Kształtem swym przypomina on głowę niedźwiedzią o długim pysku i o szerokim karku. Posjada on parę małych uszu i otwór na trzonek. Cenny ten topór nabyło obecnie Państwowe Szwedzkie Muzeum Historyczne.

Aeroplany transportują armaty

Na lotnisku hiszpańskiem w Cristobal załadowano na aeroplany całą baterję polową (4 działa z amunicją), którą przewieziono do Rio Hata, odległego o 150 kilometrów od Cristobal. Przelot i wyładunek dział odbył się bardzo szybko i sprawnie, tak, że po upływie 67 minut od chwili startu w Cristobal baterja była już w pogotowiu bojowem na poligonie Rio Hata.

Po imieninach

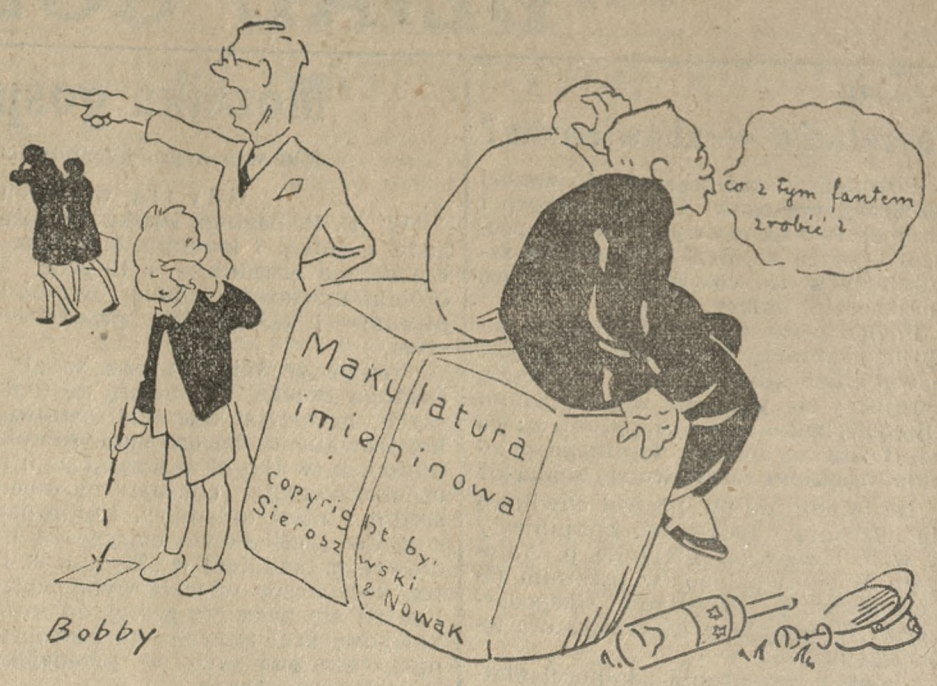

Ruchoma widownia.

Ciekawy wynalazek został zastosowany w Long Beach w Ameryce, miejscowości, w której odbywają się najsłynniejsze regaty wioślarskie. Aby widzowie mogli obserwować każdą fazę walki, krzesła i fotele umieszczono na ruchomym chodniku, który porusza się za pomocą kółek i lin, tak, że widz znajduje się stale w jednej linji z zawodnikami. Wynalazek ten podobny jest do t. zw. trottoir roulant, znanego z rozmaitych lunaparków.

Z różnych stron Polski

Sprytni aferzyści spekulowali na łatwowierności bezrobotnych.

Wilno przeżywa obecnie sensację, która nasuwa bolesne refleksje na temat kryzysu gospodarczego, nędzy i łatwowierności bezrobotnych. Niedawno powstała tam spółka spółdzielcza z niezwykle szerokiem polem działania, które obejmowało rolnictwo, ogrodnictwo, parcelację, elektryfikację, budownictwo i t. d. Spółka posiadała nawet swój własny organ „Do czynu", którego pełne szumnych haseł i frazesów artykuły, miały ściągnąć naiwnych.

Znalazło się ich sporo. W ciągu dwu tygodni swej działalności spółka zdołała ściągnąć około 2 000 osób, które zapisały się na jej członków, wpłacając tytułem udziału po 100 zł. Zgłaszającym się bezrobotnym udziałowcom przedstawiono fantastyczne obrazy działalności spółki. M. in. jednym opowiadano, że spółka rozpoczęła już budowę olbrzymiego kanału, łączącego Gdynię z Brześciem nad Bugiem, innym znowu mówiono o kolosalnej linji komunikacji wodnej, łączącej Bałtyk z morzem Czarnem. Kanał ten miał już również znajdować się w budowie. Między Warszawą a Brześciem spółka projektowała budowę wielkiego miasta. Do robót tych potrzeba było 5 miljonów robotników na okres 10 lat.

W biurach spółki trwał niespotykany w dzisiejszych czasach kryzysu ruch. Pracowano od ranka do nocy. Przed biurem gromadziły się tłumy bezrobotnych udziałowców, czekających na obiecaną pracę. Gdy pracy nie otrzymali, udali się do urzędu śledczego ze skargą. Władze policyjne wszczęły energiczne śledztwo. Stwierdzono, że organizatorami oszukańczej spółki byli znani aferzyści, podający się za inżynierów, adwokatów i radców prawnych.

Polski Komitet walki z handlem kobietami i dziećmi.

W lokalu Związku kas chorych w Warszawie odbyło się walne zgromadzenie członków Polskiego Komitetu walki z handlem kobietami i dziećmi. Wysłuchano sprawozdania z całokształtu działalności Komitetu, ilustrującego wzmagający się z każdym rokiem rozwój prac tej instytucji. Prace te idą w kierunku zbierania faktów działalności handlarzy żywym towarem, akcji zapobiegawczej przez opracowywanie projektów ustaw zmierzających do sparaliżowania tej działalności, przez urabianie opinji społecznej, organizowanie Misyj Dworcowych, gdzie podróżujące młode dziewczęta znajdują odpowiednią opiekę, przez szerzenie propagandy za pomocą filmów i broszur, rozsyłanie plakatów ostrzegawczych dla młodych kobiet, zawierających wskazówki, jak się należy zachowywać, by nie wpaść w ręce handlarzy żywym towarem.

Dane liczbowe z zakresu opieki nad podróżującemi dziewczętami dają pewne pojęcie o rozwijającej się działalności Komitetu. Według tych danych korzystało z pomocy Misyj w Polsce w roku 1925 ogółem tylko 6 210 a w roku 1930 już 147 291 dziewcząt.

Sprawozdanie finansowe wykazało, iż Komitet, licząc się z powierzonemi mu funduszami starał się akcję swoją prowadzić w sposób możliwie oszczędny. Po wysłuchaniu obu sprawozdań zebrani udzielili ustępującemu zarządowi swego absolutorjum i przystąpili do wyboru nowego zarządu, złożonego z 12 osób.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Gimnazjum im. Zofji Sokolnickiej

W Poznaniu niema zapewne nikogo, komu nie byłaby drogą i bliską pamięć Zofji Sokolnickiej. Starsze pokolenie, które koleg. z nią na ławie szkolnej, osoby młodsze zawdzięczające jej niejednokrotnie karjerę życiową i szereg cennych rad i wskazówek, wreszcie najmłodsze, mianowicie uczenice gimnazjum i liceum p. Lucyny Sokolnickiej, dla której ś. p. Zofja jest już tylko symbolem, — wszystkie te kobiety, mimo rozdziału przestrzeni i czasu, mimo odmiennego ugrupowania łączy jedna wdzięczna i serdeczna myśl uczczenia pamięci tej, która zawsze pozostanie wzorem cnót obywatelskich i wielkiego poświęcenia dla Idei. W ciągu lat ostatnich powstał rozsądny i piękny projekt stworzenia trwałego dzieła mającego większą wartość od pomnika, mianowicie pobudowania gimnazjum Imienia Zofji Sokolnickiej. Nie mówiąc już o tem, że gmach taki jest w naszych warunkach palącą potrzebą chwili, że dziewczęta nasze tracą fizycznie i moralnie na braku odpowiedniego pomieszczenia w czasie pobierania nauki szkolnej, że dla chłopców zrobiło się w Poznaniu już niejedno, a dla dziewcząt nic, mimo, że one mają to samo prawo do normalnych warunków życia, niezależnie od tych potrzeb realnych, stworzenie gimnazjum im. Zofji Sokolnickiej uczyniłoby zadość wielkiej potrzebie serca całego społeczeństwa, które dla swoich postaci bohaterskich żywi cześć i szacunek. Wchodzi tu przecież w rachubę również wartość etyczna i naukowa szkolnego programu gim. Królowej Jadwigi, którego kontynuacją i renesansem ma się stać gim. Imienia Zofji Sokolnickiej. Dotychczasowe wysiłki jednostek chętnych i ofiarnych nie pozostały bez skutku. Nabyto już grunt pod budowlę w okolicach ulicy Poznańskiej, uzyskano projekt wraz z kosztorysem, a co najważniejsza sfery finansowe zainteresowały się tą sprawą i obiecały pomoc w postaci kredytów. Obecnie akcja społeczna zwróciła się w tym kierunku, żeby rozpisać udziały w wysokości minimum stu złotych, ubezpieczone i oprocentowane, które, stanowiąc pożyczkę, są w dzisiejszych ciężkich czasach łatwiejsze do pozyskania niż ofiara. Myśl przysłużenia się wielkiemu dziełu z pomocą pożyczki nie przedstawiającej żadnego ryzyka, a będącej przecież conditio sine qua non powstania nowego gimnazjum żeńskiego w Poznaniu spotkała się z wielkiem uznaniem i gotowością wszystkich, zarówno dawnych przyjaciół Zofji Sokolnickiej, jak i komitetu rodzicielskiego przy gim. Królowej Jadwigi. Codziennie około godz. 4 po poł. ktoś z grona rodzicielskiego przyjmuje deklaracje w czasie dyżurów. Oby chętnych i wdzięcznych było jaknajwięcej.

O powsz. wykształcenie gospodarcze kobiet

Odbył się w Warszawie walny zjazd Rady naczelnej wykształcenia gospodarczego kobiet. W skład jej wchodzą delegatki wszystkich stow. kobiecych i instytucyj, zajmujących się sprawą szkolnictwa gospodarczego dla kobiet, a więc: Stow. Ziemianek, Kół gospodyń wiejskich (w woj. centralnych, Poznańskiem i Śląskiem), Tow. gosp. kształc. kobiet (w Małop. wsch.), Warsz. Koła studj. gosp. dom. (wchodzącego obecnie do Związku pań domu), Warsz. Instytutu gosp. domowego, seminarjów nauczycielek gosp. i szkół gosp. (Warszawa, Kraków, Poznań, Kuźnice, Chyliczki, Puławy, Snopków i t. d.), związków Kuźniczanek, Chyliczanek, Snopkowianek, Narodowej Organizacji Kobiet (która prowadzi w 18 oddziałach stałe kursa gospodarcze). Zjazd był liczny.

Obrady ranne objęły sprawozdanie za okres ubiegły i plan pracy na rok bieżący, przyczem największą dyskusję wywołała sprawa metod, jakie należy zastosować w celu osiągnięcia powszechnego przekształcenia gospodarczego dziewcząt. Starły się 2 poglądy. Jeden uważał za najracjonalniejszą drogę — t. zw. pracę „od dołu;" to znaczy wobec tego, że zasadniczo nauka gospodarstwa domowego wchodzi w program szkół powsz. — a nie jest zaprowadzona dlatego, że brak urządzeń gospodarczych i etatów dla nauczycielek, — trzeba w porozumieniu z inspektorami wprowadzać ją stopniowo wszędzie, gdzie są warunki sprzyjające (przychylne ustosunkowanie władz, możność zaprowadzenia urządzeń) i dopiero mając takie „pokazowe" powiaty, zwrócić się do władz o przeprowadzenie wszędzie reformy. (Warto nadmienić, że na Górnym Śląsku Kuratorjum wprowadziło już wszędzie naukę gosp. do szkół powsz.). Drugi pogląd drogę tę uważał za zbyt długą, a rozstrzygnięcie sprawy widział w ustawowem przeprowadzeniu reformy. W głosowaniu zwyciężył ten drugi; postanowiono zwrócić się posłanek, by wniosły do Sejmu projekt wprowadzenia nauki gosp. dom. do wszelkich szkół żeńskich (powsz., średnich, zawodowych) oraz, by na wyższych uczelniach były lektoraty tego przedmiotu.

Nasuwa się tu uwaga, że mało kto wie o tem, iż w Stanach Zjedn. już od lat kilku studentki jakiegokolwiek wydziału nie uzyskują dyplomów, o ile nie przedstawiają dowodu przesłuchania „Ekonomiki domowej".

Równie żywo toczyła się dyskusja nad sprawą praktyk gospodarczych. Zrozumienie potrzeby zgłoszeń wzrasta. Pomiędzy zgłoszonemi znalazły się w r. bież. 2 gospodarstwa włościańskie, wzorowo prowadzone, których gospodynie zaznaczają, że chcą wziąć na praktykę — nie kandydatki na instruktorki, które gdzieindziej mogą nabyć doświadczenia, „na swoje pójdą" pracować, również na kilku tylko lub kilkunastu morgach. Jak wiadomo, Rada opracowała już dawno szereg punktów, omawiających wymagania, jakim musi odpowiadać gospodarstwo, przymujące na praktykę. Wśród zgłoszeń ciekawe jest też gospodarstwo hodowlane pewnego doktora w Gdyni, który założywszy sobie fermę drobiową, użył z dobrym skutkiem na matki dla piskląt sztucznie wylęganych — zamiast t. zw. matki wodnej — kapłonów, które doskonale swą rolę spełniają.

Zebranie popołudniowe Rady było otwarte dla publiczności, jako „odczytowe". Referaty — poprzedzone przemówieniem przewodniczącej p. Marji Karczewskiej — wygłoszono na temat „Nowych metod w nauczaniu gospodarstwa" (ref. p. Biernatowej) i „Szkolnictwa gosp. dla kobiet w Czechosłowacji i Jugosławji" (ref. p. Byczyńskiej). P. Karczewska wskazała na te zmiany, które w gosp. domowych miast wprowadziła masowa pozadomowa praca zarobkowa kobiet z inteligencji, a na wsi — przymus szkolny, zabierający siły pomocnicze (dziatwę) w gospodarstwie i obarczający matki zwiększoną pracą. I tu i tam konieczne jest szybkie zreformowanie techniczne gospodarstw i przystosowanie dostaw — jak to jest zagranicą w miastach Nowe metody w nauczaniu gospodarstwa dotyczą wprowadzonych do seminarjów inowacyj, polegających na oparciu nauki na teorji o ośrodkach zainteresowań i ujmowaniu przedmiotów w pewne grupy, przyczem na podstawie wiadomości ogólnych daje się logicznie wywodzącą się nadbudowę szczegółów. Metoda ta dała, jak stwierdziła w dyskusji dyrektorka seminarjum Krakowskiego — doskonałe wyniki.

Referat p. Byczyńskiej, która świeżo zwiedziła Czechy i Jugosławję, specjalnie w celu zaznajomienia się ze stanem szkolnictwa gospodarczego dla kobiet w tych krajach, dał wiele ciekawych szczegółów. Przedewszystkiem, przy porównaniu z Polską, okazuje się, że nie ustępujemy wcale Czechom, gdy chodzi o szkolnictwo wyższe i średnie. Zato jesteśmy o 30 lat w tyle, gdy chodzi o poziom ogólny mas kobiecych pod względem wiedzy gospodarczej. Obecnie bowiem dziewczęta ze szkoły powszechnej w Czechach idą niemal z reguły do szkoły gospodarczej rocznej lub 5 miesięcznej, względnie na kursy gosp., organizowane przez ministerjum oświaty i różne organizacje. Przed 30 zaś laty Czechy miały tylko jedną szkołę gosp. dla dziewcząt niższą. Teraz mają 13 z programem rocznym, 24 — z pięciomiesięcznym; wyższych szkół mają tylko 2 i tylko 2 seminarja (jedno rolniczo - gospodarcze, jedno zawodowe).

W Jugosławji — bardzo zniszczonej przez wojnę i epidemje — główną rolę w zakresie nauki gospodarstwa gra... Instytut higjeny w Belgradzie, urządzający kursy „higjeny człowieka, domu, podwórza, inwentarza i roślin". Jugosławia ma też dość liczne „Domy Zdrowia" na wsi (odpowiadające naszym „Ośrodkom zdrowia" w miastach) z lekarzem stałym i higjenistką wizytującą domy. Szkół gospodarczych dla kobiet ma Jugosławia 4 roczne i 5 półrocznych.

Warszawa. Z. Zaleska.

Akcja przeciwgruźlicza kobiet norweskich.

Najliczniejszą organizacją kobiet norweskich jest „Norske Kvinners Sanitetsforening" czyli Stowarzyszenie zdrowotne kobiet norweskich, założone przed 35 laty, a liczące obecnie około 10 tysięcy członkiń. Organizacja ta zajmuje się w szczególności zwalczaniem gruźlicy w Norwegji a jako środek najlepszy uznała zakładanie domów izolacyjnych dla tuberkulików. W ostatniem dwudziestoleciu kobiety norweskie rozwinęły żywą akcję profilaktyczną urządzając szereg szkół na otwartem powietrzu, a ostatnio posunęły racjonalną swoją działalność jeszcze dalej, organizując spółkę budowlaną, która postawiła szereg bardzo tanich domków letnich w zdrowej okolicy, dla chorych i rekonwalescentów.

„Klejnoty" i ich pokłosie

Znaną jest fabuła „Klejnotów" Perzyńskiego. Wdowa Olecka pozostaje w konflikcie z córką, której nie rozumie i która nie rozumie matki: „Obie stwierdzały jedno, że nigdy ze sobą nie mogły dość do ładu. Oleckiej wymagania były dość trudne do spełnienia, gdyż w ich myśl Kasia powinna ją była równocześnie traktować i jako matronę, i jako rówieśnicę, a czasami nawet jak młodszą siostrę. Jeżeli jednak Kasia przybierała tradycyjny ton uszanowania dla matki, Oleckiej wydawało się to fałszywe, sztuczne i robione ze złośliwą intencją, żeby ją postarzyć. Kasia miała dwadzieścia cztery lata i skończyła wyższe kursy ogrodnicze. Pod względem usposobienia stanowiła kontrast z żywą, nerwową i wiecznie rozkrzyczaną matką. Raczej stroniła od ludzi i potrafiła całemi godzinami przesiadywać zamknięta w swoim pokoju, co w odczuciu Oleckiej stanowiło pewną formę zboczenia umysłowego". Szkic ten mający na celu karykaturę postaci matki, zarazem charakterystykę środowiska córki, uwypukla jednocześnie miarę wysiłku córki, która znużona tym trybem życia przyjmuje posadę ogrodniczki rozchodząc się z matką. Wiadomo, że matka pada w dalszym ciągu powieści ofiarą morderstwa, Kasia zaś przeżywszy szereg ciężkich chwil na drodze swego usamodzielnienia się zawodowego dobija do portu małżeńskiego: tutaj jednak spotyka czytelnika oryginalne zakończenie: młoda żona, a poprzednio narzeczona stawia za warunek możność swobodnego zarobkowania, a ponieważ ono trudno da się pomyśleć w mieście, więc zastrzega sobie swobodę zamieszkania na prowincji.

Fabuła powieści byłaby niepełna, gdyby nie wspomnieć o dawnych stosunkach Oleckiej, Dziewanowiczu, jego żonie i jego córce Kuce, która w swych krokach życiowych posuwa się do morderstwa Oleckiej, morderstwa rabunkowego.

Czem jest powieść Perzyńskiego, jak ujęła ją krytyka i czy słuszne są jej uwagi?

Powieść jest przedewszystkiem dokumentem tego typu co „Lalka" Prusa. Być może, że Perzyński skłonny był szczególnie do malowania menażerji ludzkiej, że niezmiernie uczuciowa postawa wobec życia szczególnie niechętnie nastrajała go wobec łajdactwa ludzkiego, dzięki czemu też było ono jednym z głównych motywów jego utworów — niemniej jednak są to dokumenty, dokumenty środowiska warszawskiego z doby po odzyskaniu niepodległości, i to tak dobrze, „Klejnoty", jak powieści „Raz w życiu", „Nie było nas był las", jak komedja „Uśmiech losu". Jako zaś dokumenty posiadają wartość dzieła typu „Prawem i lewem". Pod tym względem nieocenione są dla historyka, który po latach, gdy zniknie świat żywy, znajdzie odbicia tych jego fragmentów, które nie pozostawiły śladów w materjale źródłowym danej epoki.

Powie ktoś jednak, że to jednostronny punkt widzenia, że od twórczości artystycznej trzeba żądać czegoś więcej. Owszem daje ta powieść właśnie i „więcej". A mianowicie radykalne zakończenie powieści, pasja w ujęciu jego skrajności jest miarą reakcji jaką pisarz stosował w stosunku do przedstawianego przez siebie środowiska. I właśnie pod tym kątem widzenia traktowałbym zakończenie. W dyskusji krytycznej, m. in. przeprowadzonej w poświęconym Perzyńskiemu numerze „Wiadomości Literackich" przebijał się sceptycyzm krytyków w stosunku do pozytywnego programu Perzyńskiego. Otóż na ten sceptycyzm należało mem zdaniem popatrzeć pod innym kątem widzenia, traktować go jako miernik reakcji autora.

Z tego też punktu widzenia powieść przestaje być dokumentem historycznym, a zaczyna odgrywać rolę sygnału, który daje znać, że coś w życiu grupy społecznej znajduje się w nieporządku. To jakby ostrzeżenie społeczeństwa losem Wokulskiego, czy tragedji życiowej Madzi.

Perzyński jako lekarstwo na gangrenę środowiska, gangrenę łagodną, jeśli chodzi o Olecką, czy ostrą, gdy mowa o Kuce, rzuca postulat pracy. Niewątpliwie hasło to jego zgodne jest z hasłem epoki. Żeglujemy bowiem pod flagą „świata pracy". W świecie współczesnym zaznacza się nietylko obowiązek pracy, ale i prawo do pracy, czego najwymowniejszym dowodem koncepcja zasiłków dla bezrobotnych. Praca daje pozycję socjalną, praca uzasadnia udział w dochodzie społecznym.

Perzyński więc podnosząc postulat pracy wskazał na lekarstwo będące bardzo „na czasie". Czy jednak nie pojął go nieco paradoksalnie?

Wchodzą tu w rachubę dwie kwestje: kwestja pracy kobiet wogóle i kwestja pracy kobiet zamężnych. W kwestji pierwszej odezwały się świeżo głosy w Niemczech żądające załatwienia sprawy bezrobotnych zapomocą usunięcia z warsztatów pracy kobiet, jako, że ich miejsce w rodzinie. Niewątpliwie postulat ten nie da się zrealizować, trudno bowiem odmówić prawa do pracy kobiecie niezamężnej, niezamężnej przytem nie ze swej „winy", trudno odmówić możności pracy i kobiecie zamężnej, jeżeli dochód męża nie wystarcza na zaspokojenie potrzeb rodziny. Reakcja typu zaznaczonego w Niemczech idzie przeciw duchowi czasu; dodajmy przytem, je ilość kobiet niezamężnych pracujących zawodowo będzie w odwrotnym stosunku do możności założenia rodziny. Jeżeli zaś będzie tej możności mało i jeżeli skutkiem tego wzrośnie ilość kobiet niezamężnych i jeżeli — w dalszym ciągu — odbije się to na przyroście ludności, to będzie to formą przetrwania kryzysu, który w pewnym momencie nie jest w stanie pomieścić na rynku pracy normalnego przyrostu ludności.

Dotąd więc jesteśmy z Perzyńskim w zgodzie. Pewne rozbiegnięcie się poglądów zaznacza się dopiero w sprawie zajęcia zawodowego kobiet zamężnych, zwłaszcza takich, których mężowie są w stanie utrzymać normalną rodzinę. Otóż tu niewątpliwie główne miejsce kobiety będzie w ramach rodziny. Indywidualizm zamiłowań zawodowych winien tu ulec potrzebom i postulatom interesów grupy społecznej. W dobie dzisiejszej wielokrotnie zaznacza się ograniczenie indywidualizmu jednostki na rzecz grupy społecznej; nie zaznaczy się mimo tego rozbieżność z poprzednio podnoszonemi postulatami, albowiem duch epoki musi pójść w kierunku uznania pracy w rodzinie za zajęcie równe każdemu innemu zajęciu zawodowemu. Chodzi o oficjalną sankcję ze strony grupy społecznej reprezentowanej przez państwo. Byłby to więc jeden ze zawodów w społeczeństwie kształtującem się zawodowo, zawód żony i matki, zawód „Pani domu". W związku typu „Pań domu" widzimy potwierdzenie tego ujęcia, zarazem wskazane przez życie dostosowywanie się form bytu rodzinnego do zawodowej organizacji społeczeństwa. Rzeczą polityków jest te formy nowe ocenić.

Z. W.

ŻYCIE SOKOLE

Zjazd rad okręgowych

Okręg kościański

Kościan. Zjazd rady okręgowej odbył się w niedzielę w sokolni przy udziale 54 delegatów z 23 gniazd męskich i 3 żeńskich; 5 gniazd nie przysłało swych delegatów. Zarząd okręgowy był prawie w komplecie, a Przewodnictwo Dzielnicy reprezentował dh. prezes Wolski z Poznania. Obradom przewodniczył prezes okręgowy dh. Stefan Soborski, który przy zagajeniu uczcił pamięć zmarłego niedawno działacza na niwie sokolej, śp. Bolesława Wujca, b. prezesa gniazda w Piechaninie. Przy komunikatach zarządu powiadomił dh. przewodniczący o ustąpieniu naczelnika okręgowego dha Gałeckiego, następnie referował o przebiegu rady związkowej, odbytej w styczniu w Warszawie oraz rozdzielił poświadczenia dla uczestników kursu obozowego w Skrzynkach, poczem przystąpiono do sprawozdań rocznych.

Ze sprawozdań tych wynika, że mimo różnych przeszkód i trudności życie organizacyjne rozwija się stale w okręgu, który liczy 28 gniazd męskich i 3 żeńskie z ogólną ilością około 1150 członków. Zarząd utrzymuje przez częste lustracje stały kontakt z gniazdami, pobudzając je do intensywnej pracy, która też wydaje pożądane owoce. Po krótkiej dyskusji udzielono na wniosek komisji rewizyjnej jednogłośnie zarządowi pokwitowanie.

Nawiązując do sprawozdań, wygłosił dh. prezes Wolski dłuższy referat. Na tle podstawowych zasad ideologji sokolej omówił dh. prezes cały szereg ważnych zagadnień organizacyjnych, podkreślając niewzruszone stanowisko sokolstwa w służbie narodowej. Nad referatem tym, przyjętym z żywym aplauzem, wywiązała się obszerna i ożywiona dyskusja, w której omawiano obecne położenie Sokolstwa oraz wskazywano na liczne trudności, z jakiemi się ono w pracy swej spotyka. M. i. dowiedziano się o bardzo charakterystycznym fakcie, że dwaj przedstawiciele Sokoła w powiatowym komitecie w. f. i p. w., zasiadający od utworzenia tego komitetu w 1923 r. mianowicie b. prezes gniazda kościańskiego, mjr. rez. i lekarz dh. dr. Dirbach, oraz wiceprezes okr. kościańskiego, por. rez. dh. Stróżyk, zostali pominięci przy ostatnich wyborach uzupełniających.

Następnie uchwalono budżet na rok 1931 w wysokości 500 zł w dochodach i rozchodach, poczem dokonano wyborów uzupełniających do zarządu okręgowego, z którego ustąpiło 5 członków przez wylosowanie. Powołano ponownie druhów: Kaliszewskiego, Wenskiego i Trzybińskiego, a jako nowych dh. dh. J. Urbańskiego i L. Bielawskiego z Kościana oraz Krystkowiaka z Piechanina i Płócieniaka z Gorzyczek. Poza tem polecono zarządowi dokooptować dwie druchny, którym powierzy się utworzenie okręgowego wydziału sokolic. Naczelnika okręgowego narazie nie wybrano, powierzając kierownictwo spraw technicznych zastępcom nacz., dhowi Lewandowskiemu z Czempinia i Maćkowiakowi z Krzywinia przy pomocy dha Banacha z Kościana. Wreszcie dokonano wyborów do komisji rewizyjnej i sądu honorowego.

O przygotowaniach do tegorocznego zlotu dzielnicowgo referował obszernie dh prezes Wolski, apelując do naczelników, aby się starali o jak najliczniejsze obesłanie zlotu i jak najlepsze usprawnienie swych drużyn, poczem szczegółowo jeszcze omawiał sprawę aprowizacji. W ożywionej dyskusji ujawnili zebrani duże zainteresowanie dla sprawy zlotu, zapewniając mu usilne poparcie pod każdym względem. Z tego powodu też uchwalono w tym roku nie urządzać zlotu okręgowego, a natomiast przeprowadzić kilka większych lustracyj obwodowych celem należytego przygotowania się technicznego do zlotu dzielnicowego.

Okręg poznański

W ubiegłą niedzielę odbył się we własnej salce na boisku „Sokoła" zjazd rady okręgu poznańskiego. O godz. 10.10 zagaił obrady prezes okręgu dh. B. Kapela, witając serdecznie przedstawicieli Dzielnicy Wielkopolskiej dh. wiceprezesa Plucińskiego i dh. red Powidzkiego. Przy sprawdzaniu legitymacyj stwierdzono obecność 116 delegatów, reprezentujących 52 gniazda.

Po załatwieniu wstępnych formalności i odczytaniu przez dh. sekr. Jaskowskiego protokółu z ostatniego zjazdu przystąpiono do sprawozdania zarządu ogłoszonego drukiem. Dh. prezes Kapela dziękował gniazdom za wydatną pomoc przy budowie ćwiczni sokolej, apelując o dalsze poparcie rozpoczętego dzieła. Zwracając się z prośbą do wszystkich druchen i druhów o składkowanie na listy składkowe, stawił jako wzór dh. Józefa Bajerowicza z gniazda Poznań I, który zbiera już ósmą listę składkową. Omawiając liczebny rozrost gniazd, podkreślił z uznaniem sprężystą pracę zarządu gniazda Poznań-Łazarz.

Kolejno uzupełniali swe obszerne sprawozdania dh. dh. sekretarz Jaskowski, naczelnik Rutkowski i skarbnik Hoffman. Ze specjalnem uznaniem podnieść należy szczegółowo opracowane sprawozdanie dh. Hoffmanna, które służyć może jako wzór sumienności fachowej i sokolej.

W toku tych sprawozdań przybyły delegatki Dzielnicowego Wydziału Sokolic dch.dch. dr. Stelmachowska i dr Brzeska, powitane przez dh. prezesa okręgu.

Ze sprawozdania przew. Okr. Wydz. Sokolic dch. Dobroczyńskiej podkreślić należy wspaniały rozwój sokolstwa żeńskiego w okręgu. Okręg poznański liczy bowiem około 700 druchen. W roku sprawozdawczym powołano do życia nowe gniazda żeńskie w Swarzędzu i Naramowicach, oraz oddziały żeńskie przy gn. w Grzebieniskach i Buku.

Sprawy administracji boiska i sekretarjatu referował dh. Grząślewicz; sprawozdanie komisji rewizyjnej odczytał dh. Jaskowski. Po krótkiej rzeczowej dyskusji, w której przemawiali dh.dh. G. Lewandowski, Hakowski (Kórnik), Frydrych, Zywert (Naramowice) i Jęczkowiak, udzielono zarządowi pokwitowanie przez aklamację.

Następnie zabrał głos delegat zarządu Dzielnicy dh. wiceprezes Pluciński, podkreślając z uznaniem wielki rozmach pracy w poznańskim okręgu, o którym najdobitniej świadczy wspaniała hala ćwiczeń, wybudowana w roku sprawozdawczym. W dłuższych wywodach mówca przedstawił zadania, czekające Sokolstwo w przyszłości, w którą patrzymy z ufnością, bowiem organizacja sokola przerwała już zwycięsko największe burze. Gromkie oklaski nagrodziły mówcę, dowodząc, że słowa jego znalazły pełne zrozumienie.

W obwieszczeniach druchna Dobroczyńska zakomunikowała o wielkim koncercie artystycznym, odbyć się mającym w niedzielę Przewodnią 12 kwietnia z współudziałem art. opery p. Stanisława Roja, p. dyr. Szczurkiewiczowej ze szkołą dramatyczną, występem sokolic i t. d. (Bliższe szczegóły podamy później, a dziś już zwracamy na tę imprezę uwagę, bowiem znaleźć się tam winna wszystka brać sokola).

Przechodząc do następnego punktu obrad zatwierdzono dokooptowanych w roku ubiegłym dh.dh. dr. Spychałę, red. Stefana Śliwińskiego i Ciastowskiego W miejsce ustępujących członków zarządu wybrano dh.dh. G. Lewandowskiego, Sobolewskiego i Fr. Całkę. Komisję rewizyjną wybrano w składzie dh.dh Gabryelewicz, Wolny i Wojciechowski; do sądu honorowego wybrano dh. Plucińskiego. Jednogłośnie zatwierdzono Okr. Wydział Sokolic. — Sprawę kasy pośmiertnej odłożono do przyszłego zebrania prezesów i naczelników. Jednogłośnie przyjęto wniosek gn. Poznań - Śródmieście o urządzenie w tym roku jednej imprezy na dochód okręgu. Na wniosek dh. Byttera wysłano telegram do prezesa Związku dh Zamoyskiego. W wolnych głosach przemawiali dchny i dhwie: Bytter, Zywert, Stelmaszyk, Gwarecka, Szulczykowa, Kubalak, Lewandowski, Gaszak i sekr. Jaskowski i i.

Okręg wroniecki

Wronki. Zjazd rady okręgowej odbył się tu w dniu 22 bm. Do okręgu należy 21 gniazd. Delegatów przybyło 30 z 15 gniazd. Nieobecne były gniazda: Duszniki, Podrzewie, Góra, Pęckowo, Dobrojewo, Binino i Oporowo-Bobulczyn; ostatnie trzy są narazie nieczynne. Przewodnictwo Dzielnicy reprezentował drh. Wład. Karge.

Zebranie zagaił prezes okręgu drh Franc. Sokołowski dając ogólny pogląd na rozwój okręgu w 1930 r. Okręg liczy obecnie 745 członków (w r. 1929 — 685) w tem 140 druchen. Ćwiczących druchen i druhów jest 40 proc. W 1930 r. podwyższyła się ilość członków w gniazdach męskich, zmniejszyła się natomiast liczba druchen i młodzieży. Wobec tego apelował drh prezes do przedstawicieli gniazd, aby szczególnie zajęli się naszą młodzieżą i starali się zainteresować ją organizacją sokolą.

Po odczytaniu protokułu z ostatniego zebrania, przedstawił obszerne sprawozdanie z działalności okręgu sekretarz drh Leon Sokołowski. Z referatu tego wynika, że praca w okręgu — pomimo ogromnych przeszkód — postępuje stale naprzód. Zarząd czyni starania o utworzenie nowego gniazda w Kaczlinie, oraz o pobudzenie na nowo do życia gniazda w Obrzycku. Następnie złożył sprawozdanie naczelnik drh. Błażejewski, zaznaczając p. in., że w ćwiczeniach przysposobienia wojsk. bierze udział 12 gniazd. W zastępstwie skarbnika referował o stanie kasy podnaczelnik drh Dymek. Z poszczególnych sprawozdań wynikało, że z gniazd męskich prosperują najlepiej Szamotuły, a z żeńskich Międzychód.

W dyskusji nad sprawozdaniami zabierali głos drh prezes Sokołowski, drh W. Karge, drh Fengler i Waligóra z Szamotuł, oraz delegaci gniazd Wieleń, Międzychód, Sieraków, Kaźmierz, Witkowice, Wrzeszczyna i Drawsko. Z wszystkich przemówień przebijała silna wola nietylko utrzymania obecnego stanu, ale wytrwałego dążenia do dalszego rozwoju.

Sprawy zlotu dzielnicowego i aprowizacji podczas zlotu omawiali drh Fr. Sokołowski i Wł. Karge. Zlot okręgowy uchwalono odbyć 14 czerwca w Międzychodzie. Do Okręgowego Wydziału Sokolic, który powołano do życia zostały wybrane druchny: dr. Kubczakowa z Międzychodu, Helena Sroczyńska i Bogusławska z Wronek.

Jak pracują nasze druchny

Dzień sokolic w Gnieźnie i utworzenie wydziału okręgowego

Gniezno. W niedzielę zjechało do naszego miasta kilkadziesiąt druchen z całego okręgu, by pod kierownictwem naczelnika dha Namysła odbyć próbę ćwiczeń zlotowych i uczestniczyć w zebraniu konstytucyjnem okręgowego wydziału sokolic.

Zagaił je prezes okręg. drh. dr. Trepiński, witając dchnę Rozmiarkową, przewodniczącą dzielnicowego wydziału sokolic oraz dchnę Herniczkową, sekretarkę tegoż wydziału i powierzył przewodnictwo dchnie Rozmiarkowej. Ta ostatnia podziękowawszy drchowi dr. Trepińskiemu za troskliwą opiekę, jaką otacza gniazda żeńskie, wyraża radość, że właśnie w Gnieźnie odbywa się jeden z pierwszych zjazdów sokolic, połączony z ćwiczeniami i pracą oświatową. Zkolei przedstawia zadania, jakie czekają wydział okręgowy oraz komunikuje, że przewodniczącą tego wydziału zamianową zarząd okręgowy dchnę Żórawską; chodzi teraz o skompletowanie wydziału. Poza tem celem skonsolidowania pracy w okręgu 3 przedstawicielki druchen zasiądą w zarządzie okręgowym, co niewątpliwie przyczyni się do usprawnienia pracy Przystąpiono do wyboru wydziału, który ukonstytuował się jak następuje, druchny: przewodnicząca — Żórawska, zast. — Jakubowska z Wrześni, sekretarka — Łęgowska, wreszcie Przybylanka i Krzyżagórska z Wrześni, oraz Bykowska i Urbańska jako reprezentantki sekcyj. Ponadto weszły do wydziału jako przedstawicielki gniazd i oddziałów druchny: Włodarkówna z Janówca, Czarniakówna z Czerniejewa, Nawrocka z Powidza, Kędzierzanka z Pobiedzisk i Jakubowska z Trzemeszna. W dalszym ciągu obrad druchna Żórawska przedkłada program pracy, obejmujący m. in. lustrację gniazd, urządzenie kursu technicznego celem wyszkolenia naczelniczek wzgl. kierowniczek itp Na zakończenie druchna Rozmiarkowa omawia formy współpracy wydziału z zarządem okręgowym, wykazując zarazem, że powstanie wydziału przyczynia się wybitnie do wzmożenia tempa pracy i utworzenia nowych gniazd. Życzeniem owocnej pracy zamyka dchna Rozmiarkowa zebranie.

Po zebraniu odbył się wspólny obiad, który przeszedł w bardzo serdecznym nastroju. Następnie wszystkie druchny wzięły udział w kursie oświatowym, w ramach, którego dchna Rozmiarkowa wygłosiła referat n. t. „Historja sokolstwa", dchna Pawłowska mówiła o „obowiązkach obywatelskich" a dchna Krzyżagórska z Poznania „O konieczności podstaw religijnych w wychowaniu narodowem". Po wykładach gościnne nasze sokolice, urządziły jeszcze herbatkę, na której podejmowały prelegentki, a następnie odprowadziły je na dworzec wyrażając wielką radość i zadowolenie z tak pięknych i pouczających wykładów. Również i prelegentki wyjechały z tem przeświadczeniem, iż słowa ich nie wpadały w próżnię, lecz na urodzajną glebę.

Zebranie organizacyjne oddziału żeńskiego

Chodzież. W niedzielę, dnia 22. b. m. popołudniu odbyło się tu zebranie organizacyjne oddziału żeńskiego przy miejscowem gnieździe. Zebranie zagaił presez okręgu dh. Roskosz z Rogoźna, udzielają głosu przedstawicielce dzielnicowego wydziału sokolic dchnie Krajewskiej z Poznania, która w treściwych słowach przedstawiła cel i zadania, jakie mają sokolice do spełnienia, zachęcając gorąco do wstępowania w ich szeregi. Następnie zabrał raz jeszcze głos dh. Roskosz popierając wywody dchny Krajewskiej i wskazując na ważność utworzenia się oddziału żeńskiego, zwłaszcza, iż w tym roku odbędzie się u nas zlot okręgowy, na którym powinna już wystąpić drużyna żeńska.

Na naczelniczkę wybrano dchnę Gołębiowską, a dchna Wiktorja Pijanowska została opiekunką oddziału i będzie uczęszczać na wszystkie ćwiczenia. Następnie dchna nacz. Szkudlarska z Poznania przeprowadziła ćwiczenia z druchnami, które wypadły nadspodziewanie dobrze.

Dchna Pijanowska przyrzekła łaskawie swoją współpracę i jest nadzieja, iż w przeciągu kilku miesięcy oddział żeński przemieni się w samodzielne gniazdo.

Bieg sokoli

okręgu poznańskiego odbędzie się w dn. 5 kwietnia.

Bieg o puhar Sokoła, który odbędzie się w pierwsze święto Wielkiej Nocy, start i meta boisko Sokoła, będzie niemałą sensacją, gdyż już dziś zgłoszonych jest 26 zawodników, wśród których nie brak znanych czołowych biegaczy przełajowych. Wobec tego, że termin zgłoszeń upływa 31 bm, należy się spodziewać licznej stawki, gdyż zawodnicy niewątpliwie zechcą w tej konkurencji zmierzyć swe siły, przed przypadającym na tydzień później biegiem „Kurjera Pozn." Zgłoszenia wraz wpisowem 50 gr, przyjmuje sekretarjat na boisku Sokoła przy Drodze Dębińskiej, do dnia 31 bm.

Bieg ten posiada już ustaloną tradycję i cieszy się stale dużem powodzeniem. Niewątpliwie też i w tym roku publiczność nie zawiedzie, przybywają tłumnie na boisko Sokoła.

Z „Starego Przemysłu"

Zebranie miesięczne Tow. Przemysłowego („Stary Przemysł") odbyło się wczoraj w salce „Cechu Budowniczych". Po zagajeniu przez prezesa p. Gadebuscha, wygłosił p. red. Grudziński referat n. t. wyjście z matni podatkowej.

Prelegent nawiązując do apelu ministra rolnictwa, by samorządy przychodziły do rządu z realnemi wnioskami, podaje w treściwych wywodach taki realny projekt, poniekąd sensacyjny, a mianowicie nowe źródło dochodu dla skarbu państwa, niewykorzystane dotychczas z przyczyn demagogicznych. Nie można bowiem myśleć o wyjściu z matni podatkowej, zwłaszcza przeciążonego ponad granice handlu, przemysłu i rzemiosła bez odciążenia tych sfer w drodze obciążenia owych 98 proc. obywateli, korzystających z wszelkich dobrodziejstw, a nie dających państwu wzamian nic w bezpośrednich świadczeniach.

Projekt red. Grudzińskiego idzie w tym kierunku, by stworzyć nową kategorję „rzemieślników", do czego upoważniony jest ustawą przemysłowo-handlową minister przemysłu i handlu — mianowicie rzemiosło — małorolnych warsztatów.

Przymus wykupienia przynajmniej karty przemysłowej owych miljonowych rzesz „robiących" masło, ser i t. d., zatem w swoim rodzaju rzemieślników, choćby w wysokości przypadającej na najbiedniejszego robotnika miejskiego, uczyniłoby nietylko zadość sprawiedliwości społecznej, ale przysporzyłoby skarbowi około 200 miljonów złotych.

Referat rozwinięty na tle ogólnoekonomicznych przyczyn kryzysu gospodarczego, spowodował ożywioną dyskusję, w której głos zabierali pp.: radca Berkan, Zabłocki, Grzeszkowiak, Morawski, red. A. Piotrowski, Jeske i inni.

W końcu polecili zebrani Dyrekcji Tow., aby wygotowała rezolucję w sensie wywodów prelegenta i wysłała ją na ręce miarodajnych czynników.

Po załatwieniu spraw wewnętrznych prezes solwował zebranie. (m)

Komunikat

Rady Okręg. Centr. Organ. Związków Zaw. Prac. Umysłowych na woj. poznańskie i pomorskie

We wtorek, 31 marca br. wiecz. o godzinie 8-ej odbędzie się w lokalu Związku Bankowców, w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 24 plenarne zebranie Rady Okręg.

Na porządku obrad: Sprawozdanie z kongresu Centr. Org. w Warszawie, sprawozdanie delegatów z Kom. Doradczej Zakładu Ubezpieczeń Prac. Umysłowych w Poznaniu, sprawozdanie z konferencji w Inspektoracie Pracy i sprawa „Domu Prac. Umysł.".

Wszystkie Związki Zaw. Pracowników Umysłowych nie należące jeszcze do Rady Okręg. prosimy również o wysłanie swych delegatów na powyższe zebranie.

Za prezydjum Rady Okręg.:
Tadeusz Piotrowski, prezes.
Jan Jabłkowski, sekretarz.

Z życia Powstańców

Walne zebranie I. Okręgu Związku Uczestników Powstania

Okręg pierwszy Związku Tow. Uczestników Powstana Wielkopolskiego odbył w sali p. Jarockiej swe roczne walne zebranie przy żywym udziale członków i przedstawicieli bratnich organizacyj. Obrady zagaił prezes p. Koch. Na wstępie uczczono przez powstanie pamięć marszałków Focha i Joffre'a oraz zmarłych członków organizacji, poczem przewodnictwo powierzono prezesowi Legjonu Wlkp. i Zw. Tow. Ucz. Powst., sen. dr. Meissnerowi. Sekretarzował druh Kantel. Wiceprezes p. Mizerski odczytał protokół z ostatniego walnego zebrania.

Zkolei członkowie zarządu przedkładali sprawozdania, ilustrujące żywotną pracę okręgu. Z całokształtu referatów sprawozdawczych wynikało, że odbyto liczne zebrania, na których wygłaszano referaty treści naukowej, wychowawczej i wojskowej. Brano intensywny udział w obchodach narodowych i katolickich, przyczem nie zapomniano też o przysposobieniu wojskowem. Urządzono specjalne kursy obrony przeciwgazowej. W okręgu, który grupuje przeszło 600 członków, panuje hart ducha i jednomyślność. Zarząd okręgu udzielał członkom swym pomocy i porad w różnych wypadkach. Zaznaczyć wypada, że istnieje współpraca pomiędzy Tow. Uczestników Powstania z Powstańcami, Hallerczykami, Podof. Rezerwy Z. Z. itd. Okręg wreszcie przyjęty został do P. W.

Po sprawozdaniach potoczyła się żywa dyskusja, w której zabierali głos druhowie Binkowski, Matelski, Bąkowski, Mizerski, Kruszczyński, Metler, Sobczak, Koczorowski, Anioła, Piekucki itd.

Zapoczątkował dyskusję prezes Legjonu Wielkopolskiego, senator dr. Meissner. W uwagach swych mówca stwierdził, że plon pracy okręgu I. był obfity. Z zainteresowaniem słuchano, gdy mówił, że granice wykute przez członków, zgrupowanych w Legjonie Wielkopolskim — są zagrożone. Któż staje w ich obronie jeżeli nie Uczestnicy Powstania, Powstańcy, Hallerczycy, Podof. Rezerwy Z. Z., Sokoli itd.? Wszyscy my jeszcze raz — mówił p. senator — będziemy potrzebni.

Przemówienie nagrodzono hucznemi oklaskami. Na wniosek drh. Metlera udzielono zarządowi pokwitowania.

Nastąpiły przemówienia repezentantów bratnich organizacyj. Imieniem Powstańców i Wojaków przemawiał członek zarządu Związku por. Kismanowski. Dalej bardzo gorąco przemawiał prezes okręgu I. Powst. i Woj. Grzelak, im Hallerczyków prezes Rost, który stwierdził, iż właściwy kierunek organizacjom dopiero nadał Legjon Wielkop. Kom. Związkowy Powstańców i Wojaków. Porucznik Podgórski w przemówieniu swem m. in. podał do wiadomości, że 12 kwietnia nastąpi sprowadzenie zwłok powstańców-bohaterów, spoczywających na cmentarzu po niemieckiej stronie w Cylichowie. Zwłoki sprowadzone zostaną do Zbąszynia. Będzie to wielka manifestacja, która zgromadzi pokrewne organizacje.

Za słowa szczere mówców złożył podziękowanie prezes dr. Meissner, oznajmiając zarazem, że niebawem powstanie okręg Legjonu, który jeszcze bardziej scementuje towarzystwa. Prezesem okręgu wybrany został dyr. Ruciński, komendantem por. Koczorowski, zast. komendanta Szczepański.

W końcu uchwalono następującą rezolucję:

Walne zebranie Okręgu I. Związku Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego, w obecności przedstawicieli władz związkowych oraz bratnich towarzystw, delegatów i gości, powzięło uchwałę wyrażenia swego uznania Radju Poznańskiemu, które na prowokacje niemieckich stacyj radjofonicznych znalazło godną i mocną odprawę, urządzając audycje manifestacyjne w obronie polskości i nienaruszalności ziem zachodnich. Stanowisko stacji poznańskiej zasługuje na żywą pochwałę całego społeczeństwa polskiego. (z.)

Ilość obrazów filmowych w Ameryce wzrasta, a frekwencja w kinach spada.

Jak stwierdza amerykański urząd filmowy w Waszyngtonie, odbyły się w Nowym Jorku w r. 1930 premjery 390 filmów, w r. 1929 — 384 filmów, a w r. 1928 — 314 filmów. Jednocześnie ze wzrostem ilości premjer zmniejsza się z roku na rok frekwencja w kinach nowojorskich. W związku z potrzebą produkowania większej ilości filmów wzrastają koszta realizacji tychże i tak w r. 1929 koszta te wyniosły 180 miljonów dolarów, podczas gdy w roku poprzednim nie przekraczały 120 miljonów.

Z Polskiego Czerwonego Krzyża

Z Okręgu Wielkopolskiego Polskiego Czerwonego Krzyża

W dniu 12 bm. na walnem zgromadzeniu władze Okręgu zdawały sprawozdanie z działalności w roku 1930 i przedłożyły program pracy na r. 1931. Walne zgromadzenie zaszczycił swą obecnością J. Em. ks. Kard. Hlond. Udział prezesów i delegatów z 41 oddziałów P. C. K., przybyłych z prowincji w liczbie 100 osób, świadczył o zainteresowaniu się prowincji pracami P. C. K.

Ze sprawozdania wynikało, że oddziały P. C. K. w roku sprawozdawczym położyły główny nacisk na wykonanie prac z zakresu pogotowia sanitarnego P. C. K. — Szef sanitarny Okręgu Wielkopolskiego P. C. K., senator dr. Meissner w obszernym wywodzie podkreślił dotychczas dokonany wysiłek przez Oddziały P. C. K. Okręgu Wielkopolskiego; ponieważ jednak z różnych powodów programu nie udało się wykonać, przedłożył zebranym konieczność wykonania go w roku bież. Najważniejszym punktem tego programu to zorganizowanie i wyszkolenie przez Oddział P. C. K. przynajmniej jednej drużyny ratowniczej P. C. K. i wyposażenie jej następnie, dla większych Oddziałów, zaopatrzenie się w samochody sanitarne P. C. K., które podczas pokoju mogą służyć jako pogotowie ratunkowe. Również została wyjaśniona różnica między drużynami P. C. K. i L. O. P. P., omówiono kursy dla sióstr pogotowia sanitarnego, ważność kursów dla podinstruktorów drużyn P. C. K., zorganizowanych w Poznaniu.

Na zakończenie przedłożone skrzynkę ratowniczą P. C. K., używaną w autobusach i przez drożników i zakomunikowano, że zarządy poszczególnych oddziałów powinny przeprowadzać kontrolę co do celów użycia opatrunków i lekarstw z powyższych skrzynek i jednocześnie podkreślono, że oddziały powinny przyspieszać organizację drużyn ratowniczych w różnych miejscowościach powiatu, by móc w niedalekiej przyszłości przystąpić do zorganizowania pogotowia drogowego.

Ze sprawozdań Oddziałów P. C. K. wynika, że w roku sprawozdawczym dysponowały sumą 333 000 zł. Budżet, wypracowany przez Oddziały na 1931 r. w dochodach i wydatkach przewiduje sumę 223 000 zł, budżet biura Okręgu 45 000 zł, budżet Szkoły Pielęgniarstwa 120 000 zł. Razem budżet Okręgu Wielkopolskiego P. C. K. przewiduje wpływów i wydatków 395 000 zł. Powyższe cyfry wykazują znamienny rozwój organizacji. Należy spodziewać się, że rozwój P. C. K. zachęci pozostałych opieszałych do czynnego poparcia przez zapisywanie się na członków Polskiego Czerwonego Krzyża.

Z Wielkopolskiego Związku Myśliwych

W niedzielę, dnia 15. bm. został otwarty w lokalach biurowych Związku w Poznaniu pokaz trofeów łowieckich z lat 1929 i 1930 przez prezesa Związku w obecności senjorów łowiectwa wielkopolskiego pp.: Władysława Janty-Połczyńskiego, Zygmunta hr. Kurnatowskiego, generała Unruga, oraz dr. Konopińskiego i licznych zebranych członków Związku. Pokaz obejmuje kilkanaście pięknych wieńców jeleni łopat danieli, szabel dziczych i kilkadziesiąt paroży sarnich. Dyplomami honorowemi zostały odznaczone przez komisję sędziowską trzy wieńce jelenie, 4 paroża sarnie, 1 szable dzicze i 1 kolekcja łopat danieli. Pokaz trofeów łowieckich mimo skromnych rozmiarów przedstawia się bardzo ciekawie i pouczająco. Ma on być pewnego rodzaju przygotowaniem na dużą wystawę łowiecką, która odbędzie się w bież. roku w Warszawie i obejmować będzie trofea z całej Rzeczypospolitej.

O godz. 15 odbyło się walne zebranie w sali obrad Wielkop. Izby Rolniczej. Zebranie zagaił p. prezes Chłapowski. Po przyjęciu porządku obrad i protokółu z ostatniego walnego zebrania, nastąpiło uroczyste wręczenie nagród w formie dyplomów honorowych, medali i nagród pieniężnych 22 leśnikom państwowym i prywatnym, którzy się odznaczyli w walce z kłusownictwem. Następnie wygłosili sprawozdania p. prezes z czynności zarządu, p. skarbnik Henryk Górski sprawozdanie kasowe, a p. Roch Nowicki sprawozdanie komisji rewizyjnej. Zebranie udzieliło Zarządowi absolutorjum.

Niezmiernie ciekawy i wyczerpujący referat na temat „Postępowanie przy szkodach" wygłosił następnie p. mecenas dr. Stanisław Celichowski. Ponieważ kadencja zarządu upłynęła, przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Wybrano jednogłośnie pp.: prezesem p. Konstantego Chłapowskiego, I. wiceprezesem Franciszka Unruga, II. wiceprezesem nadleśn. Tadeusza Mejera, sekretarzem Włodzimierza Bronikowskiego, skarbnikiem Henryka Górskiego, członkami I. hr. Mielżyńskiego, ordynata Jana Taczanowskiego, hr. Hochberga, nadleśn. Kłosa i Rocha Nowickiego. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. dyrektora Alkiewicza, Rousseau i Wł. Bląka.

Po krótkiej dyskusji uchwalono wysokość składek na rok bież. dla członków zwyczajnych 40 zł, dla nadleśniczych państwowych 20 zł, a dla leśników państwowych i prywatnych niższej kategorji 6 zł.

Z życia Młodych Polek

Wizytacja kanoniczna J. Em. ks. Prymasa. W dniu 31. bm. wizytuje Związek Młodych Polek J. Em. Ks. Prymas. Dnia poprzedniego o godz. 8 wieczorem odbędzie się nabożeństwo w kościele św. Marcina. Druchny winny stawić się wszystkie o godz. 19.30 w kościele, poczty sztandarowe przed kościołem, gdzie podporządkują się zarządzeniom komisji.

Kursy robót ręcznych. Jako jeden z ważnych działów pracy w Stowarzyszeniach Młodych Polek wybija się dział prac praktycznych, prac związanych ściśle z życiem kobiety, dział prac i robót ręcznych. Niedarmo ma Związek wykwalifikowane instrktorki gotowania i szycia, które dział ten nie traktują po amatorsku, lecz mając fachowe przygotowanie systematycznie i metodycznie przeprowadzają odnośne kursy praktyczne. Korzyści takich kursów są bardzo duże. Nietylko bowiem przygotowują przyszłe gospodynie — panie domów naszych — lecz szerzą również kulturę domową. Z szczególną radością i wdzięcznością śledzą kursy praktyczne rodzice druchen. Cieszą się matki, że to czego one same często nie miały sposobności się nauczyć, dziś uczą się ich córki.

Ostatnio przeprowadzono takie kursy w Wyskoci i Wilkowie Polskiem. Nietylko odbywały się przez cały miesiąc lekcje praktyczne, lecz uwzględniono również dział oświaty gospodarczej, a przy kursie gotowania — kulturę domu, umiejętność przybierania stołu i nakrywania, zwracano uwagę na składniki odżywcze poszczególnych produktów żywnościowych.

W Nakle, Lesznie i Komornikach urządzono wystawy robót ręcznych. Wystawa w Nakle w dniu 23 bm. wykazała, że druchny chętnie pracują w dziedzinie robót ręcznych. Stowarzyszenie to, aczkolwiek młode, liczy już 150 członkiń. Ostatnio wizytował Stow. w Nakle ks. kan. Schulz, zachęcając druchny do wytrwałej pracy w organizacji.

Okazała i wspaniała była również wystawa robót ręcznych w Lesznie. Olbrzymia sala Sokolni gustownie przybrana, była szczelnie zapełniona eksponatami, których było 846, a wśród nich dużo wykonanych artystycznie. W wystawie wzięły udział stow. z Leszna, Pawłowic, Zaborowa, Święcichowy, Osieczny, Roszkówka, Gołaszyna, Łaszczyna, Sowin, Mórkowa, Goniembic, Drobnina i innych. Również pracownia Związku była reprezentowana na wystawie przez wspaniałe eksponaty z dziedziny haftów kościelnych. Specjalnie zwracał uwagę ornat liljowy, bogato haftowany złotem i srebrem, utrzymany w barokowym stylu, oraz bardzo piękny sztandar Stow. Mł. Polek — Fara w Poznaniu. Pozatem bogato była uwzględniona bielizna przyozdobiona cudnemi haftami, różne piękne mereżki, hafty białe i kolorowe, jak również liczne prace oparte na motywach ludowych, rozmieszczone bardzo przejrzyście. I tak dla sztuki kościelnej przygotowano specjalny ołtarz, gdzieindziej znowu kuchnia przybrana była odpowiedniemi robótkami, pięknie prezentowała się sypialnia i gabinet, przybrane w piękne firanki, poduszki, dywany itp. To też liczba zwiedzających była bardzo duża. Wystawą tą zyskały sobie Młode Polki szczerą sympatję obywatelstwa w Lesznie, które z radością śledzi duży wysiłek młodzieży naszej i chętnie ją popiera. Dlatego też znane panie z Leszna należały do komitetu honorowego wystawy. Komitet wykonawczy składał się z druchen M. Czabańskiej, A. Walenczakównej, St. Laskowskiej, Frankiewiczównej i Kasińskiej.

W Komornikach urządzono również wystawę robót ręcznych, gromadząc 126 eksponatów, co na stow. wiejskie jest bardzo dużo. Do przygotowania tej wystawy zabrały się „Młode Polki" z dużym pietyzmem, dlatego wnętrze wystawy przedstawiało się pięknie a prace były bardzo różnorodne. Ilość zwiedzających wynosiła kilkaset osób. Najlepsze prace zostały nagrodzone.

Wychowanie fizyczne. Z nadejściem wiosny wybija się jako ważny dział w pracy SMP wychowanie fizyczne. Od szeregu lat przeprowadzone w Stow. zyskuje coraz więcej zwolenniczek. Związek w tej dziedzinie pracy ma swój własny program, i w myśl wskazówek Episkopatu nie ćwiczy rekordzistek, lecz dba o zdrowy i racjonalny rozwój organizmu dziewczęcego.

Celem przeprowadzenia racjonalnego wychowania fizycznego potrzeba przygotowanych w tym kierunku naczelniczek. Rok rocznie odbywają się kursy bądź to w obozach bądź też w Poznaniu. Pozatem uczestniczą także druchny w kursach urządzanych przez ośrodek wychowania fizycznego w Poznaniu. Na trzytygodniowym kursie jest obecnie 10 przedstawicielek S. M. P. Potrzeba jednakże naczelniczek stale rośnie i dlatego urządza Związek obecnie 11 dniowy kurs wychowania fizycznego dla 30 uczestniczek w Poznaniu.

W Kościanie odbyło się 15 bm. zebranie rady okręgowej; reprezentowanych było 18 stow. Referat ideowy wygłosiła p. Ożdowska z Poznania. Jako jeden z ważniejszych punktów zebrania wysunął się program pracy na półrocze letnie, przygotowanie „Święta Druchen" które przypada w maju, oraz organizacja zlotu. Poszczególne stow. zobowiązały się nadesłać program urozmaiceń, jaki zamierzają przeprowadzić podczas zlotu. Zainteresowanie się pracą było duże. Z radością stwierdzamy wybitny udział pań nauczycielek w pracy okręgowej.

W Gostyniu odbył się 15 marca kurs dla zarządów okręgu gostyńskiego, który zgromadził 124 przedstawicielek zarządów. Referaty ideowe i organizacyjne wygłosili ks. kan. Schulz i p. Smierzewska z Poznania. Zainteresowanie się kursem było duże, a przytem nastrój nadzwyczaj serdeczny.

W Lesznie odbył się w dniu 22 bm. okręgowy kurs zarządowy, przy udziale 96 druchen z 16 stow. Referaty, wygłosiły pp. Ozdowska i Smierzewska z Poznania. Przed kursem wszystkie uczestniczki były na mszy św. Szczególnie zainteresowały uczestniczki demonstracje zebrań i to plenarnego i pagadanki zastępu.

W Bydgoszczy odbył się kurs zarządowy również w dniu 22 marca. Kurs ten prowadził ks. kan. Schulz, który był także referentem. Drugi referat wygłosił patron okręgowy ks. prof. Hanelt. Kurs w Bydgoszczy zgromadził 138 uczestniczek. Duże zainteresowanie okazały w Bydgoszczy panie z patronatu, pracującego na terenie S. M. P. z dużem oddaniem i ofiarnością. Wieczorem S. M. P. Promyk w wypełnionej po brzegi sali wystawiło sztukę teatralną p. t. „Poncjusz Pilat". Rzecz ta odegrana z dużem odczuciem stwierdziła raz jeszcze, że S. M. P. Promyk w Bydgoszczy należy do stow. które w każdej dziedzinie pracują dobrze.

Z życia harcerzy

Wieczorek artystyczny muzyczno-wokalny urządza Koło Przyjaciół Harcerzy przy 18 Pozn Dr. im. Karola Marcinkowskiego w niedzielę, dnia 29 b. m., o godz. 18-ej w sali Amarantowej przy ul. Słowackiego. Współudziału w wieczorku podjęli się łaskawie: pp. prof. Żabska, sędzina Sommerowa, W. Wojciechowska, prof. Świerzyński, dr Korczyński Wieczorek poprzedzi krótkie przemówienie p. pułk. F Żabskiego, prezesa K. P. H. Wstęp: 2 zł. 1.50 zł., i 1 zł., dla młodzieży 0.50 zł. Czysty dochód przeznacza się na zaopatrzenie drużyny w sprzęt i ekwipunek.

Walny zjazd Oddziału Krakowskiego. W Krakowie odbył się walny zjazd oddziału krakowskiego Z. H. P. w liczbie kilkudziesięciu delegatów. Uroczystość zjazdu rozpoczęła msza św. odprawiona w kościele OO. Franciszkanów O godz 10.30 nastąpiło otwarcie zjazdu przez dch. Braunową. W zjeździe wzięło udział wiele gości i sympatyków harcerstwa. Po otwarciu zjazdu, w dalszych punktach programu przedłużono sprawozdania z poszczególnych działów pracy harcerstwa za rok 1930 oraz sprawozdanie z działalności chorągwi żeńskiej i męskiej. Po złożeniu sprawozdania wygłosił dłuższy referat ks. Luzar p. t.: K. P H. jego cele, rola i praca. Po obradach komisyj zebrało się plenum, gdzie udzielono absolutorjum ustępującemu zarządowi, poczem późną nocą nastąpiło wybranie nowych władz.

Obrona przeciwgazowa w drużynach żeńskich. W Warszawie istnieją i bardzo ładnie pracują dwie drużyny obrony przeciwgazowej na terenie 7 i 8-mej drużyny harcerskiej. Dużą w tej sprawie pomoc okazuje im Komitet Stołeczny L. O. P. P., dostarczając masek, aparatów tlenowych, ubrań przeciwiperytowych i gazów. Taka sama drużyna istnieje w Brodnicy.

Poznań zorganizował dla swych harcerek kurs obrony przeciwgazowej — liczy on 20 druchen. Po ukończeniu tego kursu ma powstać drugi o podobnym poziomie. Jest rzeczą godną uwagi, że tak na terenie Warszawy jak i Poznania siłami instruktorskiemi na kursach Obrony Przeciwgazowej są same harcerki

Kurs narciarski na Wielkanoc. W okresie feryj wielkanocnych odbędzie się kurs narciarski G. K. Ż. o charakterze wycieczkowo-turystycznym. Teren okolice: Worochty, Howerli lub Sławska. Na kurs ten będą przyjmowane druchny, umiejące jeździć na nartach, pierwszeństwo mają uczestniczki kursu krynickiego.

Wycieczka narciarska w Beskidy Śląskie. Narciarska 5-dniowa wycieczka zorganizowana przez Wydział Wychowania Fizycznego G. K. Ż. ze Zjazdu Walnego z Krakowa, w Beskidy Śląskie, mimo bardzo małej liczby uczestniczek, doszła jednak do skutku. Trasa wycieczki zaczynała się w Bielsku, i prowadziła przez Klimczok. Błatnią. Górki Wielkie, (Bucze) Równicę. Polanę, Wisłę. Stożek, Kiczery, Głębiec. Koralówkę, Baranią, Magórkę, Glinne. kończyła się w Milówce. Warunki śnieżne i atmosferyczne doskonałe. Najważniejszą stroną wycieczki jest to, że odbyła się całkowicie bez przewodników co w dziejach turystyki narciarskiej jest bardzo rzadkie. Aczkolwiek dużo pań robi wycieczki na nartach, lecz prawie zawsze w zespołach mieszanych.

Ogólne klubowe zawody narciarskie w Warszawie. 25 lutego w zawodach narciarskich Okręgu Warszawskiego na Bielanach po raz pierwszy wzięły udział harcerki reprezentując Z. H. P. Wszystkie 4 druchny mimo ciężkich warunków śnieżnych osiągnęły wymagany czas. Pozatem wiele harcerek brało udział w zawodach, lecz w barwach innych klubów. Licznie również była reprezentowana chorągiew warszawska męska.

Z prasy harcerskiej. Nr. 3-ci „Lilijki" miesięcznika 27 drużyny im. Karola Chodkiewicza przy Państw. Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Poznaniu, zawiera następujące artykuły: „O typ nauczyciela-harcerza", „Wiosenny świt" Paluszaka. „Ruszymy na wycieczkę" Obozownika „W braterskiej gromadzie" Fr. Grotta, „Za tropem" Pra Czajki. „Wśród tatrzańskich turni" B Szajby „Przy ognisku" Fr Grotta. „O pieśniach harcerskich" J. Białeckiego pełne humoru opowiadanie o „Czuwajce" Takwodówny „Sport w harcerstwie" R Litwina. „Jak założyłem drużynę" E Rembowskiego Pozatem numer zawiera zwykłe działy, jak kronikę, rozrywki itd Adres redakcji i administracji: Poznań. Seminarjum. Fr Batajczaka 30

Oddział Wielkopolski Z. H. P. jest jednym z najsprawniej działających oddziałów w harcerstwie polskiem Poznań jedno z najstarszych polskich środowisk harcerskich, niejednokrotnie dał dowody swej wytężonej i zbożnej pracy jeszcze z czasów zaborczych. W wolnej już Polsce nie ustawał w swej pracy wychowawczej. Żywo mamy w pamięci świetnie zorganizowany Zlot Narodowy w 1929 r w Poznaniu. Nie mniej zbożną pracę rozwinął zarząd oddziału w roku ubiegłym, przeprowadzając niezwykle intensywną akcję letnią Akcja ta, umożliwiona dzięki znacznym subwencjom tak ze strony miasta Poznania jak również Województwa i Starostwa Krajowego, oraz nie mniej życzliwego harcerstwu ziemiaństwa z p prezydentową Żychlińską na czele w roku ubiegłym niezwykle dodatnie wykazała rezultaty To też spodziewać się należy, że zarząd oddziału dołoży starań by i w roku bieżącym mimo trudności gospodarczych pracę oddziału dla dobra naszej młodzieży na wysokim postawić poziomie.

K. P. H. W poszczególnych środowiskach harcerskich na terenie Oddziału Wlkp. istnieją Koła przyjaciół harcerstwa, których rola opiera się głównie na niesieniu pomocy poszczególnym drużynom, czy to w akcji letniej czy też częściowo w pracach programowych. Niestety szereg kół okazujących słabą żywotność trzeba było w ubiegłym roku zlikwidować tak, że obecnie na terenie Oddziału istnieje tylko 60 kół. Dają one jednak gwarancję, że praca ich właściwym pójdzie torem.

Chorągiew Męska. Rok sprawozdawczy komendy Chorągwi wykazuje poważne wysiłki nietylko w pracy programowej, ale i organizacyjnej Ilustrują to dane statystyczne za rok ubiegły, które w porównaniu z rokiem 1928 przedstawiają się następująco: Na terenie Chorągwi w 1930 r. istniało 210 drużyn (W 1928 r. 101). Z tego było: drużyn szkół powszechnych 77, szkół średnich 42, pozaszkolnych 45, przy seminarjach nauczycielskich 13, szkół zaw 3, oraz 25 drużyn mieszanych i 5 drużyn starszoharcerskich. Pozatem na terenie chorągwi istnieje 16 gromad wilcząt (w 1928 r 6).

Ogółem instruktorów jest na terenie chorągwi 118, liczba zaś młodzieży wyraża się w cyfrze 6.273 (w 1928 r 4.920) pozatem jest 1057 wilcząt (w r. 1928 88) wobec czego suma ogólna harcerzy na terenie chorągwi wynosi 7.448 (w r. 1928 3321). Według posiadanych stopni jest wśród instruktorów 1 harcmistrz Rp. 36 harcm. 76 phm. i 6 działaczy harcerskich. Wśród młodzieży zaś jest 24 harcerzy Rzpl. 61 harcerzy orlich, 378 ćwików, 1238 wywiadowców, 2568 młodzików, oraz 2004 bez stopnia, pozatem 1057 wilcząt ze stopniami wilczęcemi. Należy podkreślić, że na terenie chorągwi jest 24 instruktorów pracujących bez przerwy 10 lat, którzy tem samem mają prawo noszenia odznaki 10-lecia służby harcerskiej. Według wieku jest na terenie chorągwi harcerzy od lat ~ do 12 1573, od 12 do 16 3.645, od 16—21 1.843, i ponad 21 — 387. Według zajęć starszyzna, młodzież i wilczęta przedstawiają się następująco: uczniowie szkół miejskich 507, uczniowie szkół powszechnych wiejskich 42, ucz. sem. naucz 661, ucz. szk. śred. 2.060, ucz. szk. zaw. 261, młodzież pozaszkolna 837, akademicy 145, pracujący zawodowo ponad 17 lat 935. Wśród samej zaś starszyzny jest 37 prof. i naucz., 24 studentów, 12 duchownych, 15 wolnych zawodów, 13 urzędników, 6 rzemieślników, 5 wojskowych i 6 innych zawodów.

Akcja letnia chorągwi 1930 r. przedstawia się nadzwyczaj dodatnio, urządzono bowiem na terenie chorągwi 59 obozów stałych, 16 obozów wędrownych 10 kolonij. Ogółem korzystało z obozów 1960 harcerzy Pozatem do akcji letniej zaliczyć należy 9 kursów, urządzonych na terenie chorągwi.

Skład komendy chorągwi M. stanowią hm. prof. Czarniecki — komendant, hm. dr. Paulus naczelny kapelan, hm. Józef Ratajczak kierownik wydziału programowego, działacz harc. Czesław Sworowski kierownik wydziału gospodarczego. Henryk Dembiński kierownik wydziału W. F. i P. W. oraz cały szereg referentów poszczególnych działów. Daje to gwarancję, że praca chorągwi i w tym roku kroczyć będzie na drogach dobrego wychowania młodzieży.

22-ga Loterja Państwowa

(Bez gwarancji)

W szesnastym dniu ciągnienia 5-tej klasy wygrane padły na numery następujące.

20.000 zł. na nr. 20474.

Po 15.000 zł. na nr. nr. 148508 181196 194766.

10.000 zł. na nr. 77868.

Po 5.000 zł. na nr. nr. 8055 197537.

Po 3.000 zł. na nr. 26075 51564 118434 132221 138107 166287.

Po 2.000 zł. na nr. 33325 47365 56475 91432 136107 166287.

Po 2.000 zł. na nr. nr. 33325 47365 56475 91432 138107 166287.

Po 2.000 zł. na nr. nr. 33325 47365 56475 91432 136832 155506 172990 187026 197735 208813.

Po 1.000 zł. na nr. nr. 5010 18636 24705 31699 33309 36115 41779 50479 70069 76853 8383245 91153 93380 95546 104308 117420 123768 126598 136437 138614 145587 154368 155914 160538 173481 173929 174016 180703 184120 186656 190056 191579 199089 202914 203412.

Po 500 zł. na nr. nr. 3760 4013 8100 14022 14750 15793 16595 17806 17943 18432 19830 20803 21946 22376 24085 27476 32972 35837 36020 36671 38984 40632 40654 45265 47904 48275 49476 50448 51029 53159 53377 54457 54836 55889 56276 58445 58515 59147 61876 62129 64348 65860 72951 75650 76661 77271 78594 80156 81312 81451 82440 82727 83276 84036 84526 86233 86278 86329 87690 88080 89741 92461 95348 95640 96688 99153 100285 101492 101757 102391 102802 109568 109851 111752 113725 113743 114093 115486 115770 119035 123601 126521 130622 131174 131254 136001 137212 140414 141896 142272 142616 142772 146252 146558 146877 145570 147610 148249 148464 153290 153562 157165 163021 164266 168614 169952 170919 173836 173853 174466 174544 175293 184898 186514 186904 189061 189221 189259 190602 190979 194130 195303 198727 198833 199164 199166 199406 200219 200375 200466 201026 202536 202612 204497 204856 204932 205435 205788 206133 209229.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:
123 51 231 90 399 469 637 99 715 30 64 65 88 841 51 935 83 1312 85 498 637 2023 127 30 79 80 88 205 37 313 644 808 88 919 38 77 3011 118 240 370 460 508 17 725 39 49 64 68 4157 309 30 484 538 615 72 759 72 911 41 5091 150 97 236 410 75 257 50 605 718 57 831 63 925 51 6110 425 550 672 919 92 7076 187 311 542 670 83 777 84 8180 214 38 84 318 433 569 89 600 30 832 52 9071 142 453 99 626 57 70 715 46 85 831 83 92 917 10066 136 294 347 472 597 757 970 80 91 11018 45 101 18 19 229 320 448 51 625 794 809 937 51 12029 79 106 55 204 21 44 45 98 443 84 775 824 900 13022 93 142 294 380 410 21 503 51 700 69 899 934 49 14423 28 92 551 617 33 874 15167 81 246 96 43 56 572 685 921 16050 52 99 280 382 439 509 38 40 53 803 54 17209 46 355 441 47 525 40 60 64 635 833 18322 65 477 518 72 90 630 49 705 8 26 44 850 963 19026 100 295 372 90 537 58 601 8 67 73 909 67 99 20221 35 359 93 543 63 671 753 856 21055 413 42 538 71 609 34 726 69 84 957 22145 242 405 514 628 70 746 850 23218 321 93 98 404 8 42 94 542 82 656 866 24121 205 489 569 70 82 619 32 73 753 825 903 95.

25160 88 209 65 86 381 545 79 669 70 774 805 10 70 26046 61 123 339 423 56 83 516 649 813 90 920 52 27031 166 507 45 658 80 788 28030 123 200 78 421 540 973 29019 88 173 239 374 422 25 42 548 774 826 78 30060 126 355 452 74 578 624 31123 68 306 31 531 61 618 75 759 76 934 86 32012 52 70 106 23 84 244 51 353 437 50 708 914 829 46 75 85 94 98 33067 189 97 243 80 511 30 72 74 96 669 879 34028 131 301 35 461 592 617 50 66 819 925 87 35052 118 89 209 359 494 600 84 708 21 846 81 36018 146 83 231 37 393 410 28 73 501 648 77 741 853 54 913 99 37127 273 340 417 77 620 29 81 95 981 38048 197 247 321 60 74 554 39009 114 22 43 92 252 61 302 41 74 485 514 36 681 738 809 909 47 40078 82 175 220 79 89 315 89 448 672 703 11 35 838 41019 32 34 36 88 104 35 272 849 922 42107 64 85 237 54 59 61 77 304 416 64 585 97 664 785 843 939 43441 570 637 92 021 23 44007 10 146 95 272 301 45 59 541 61 633 48 923 84 45090 185 212 460 85 877 905 96 46020 164 238 329 45 53 447 96 541 654 738 694 47010 87 248 322 509 631 90 700 14 814 909 27 48078 91 112 14 71 204 14 370 480 542 43 647 84 707 17 888 992 49010 151 61 86 257 318 663 768 93 963.

Losy do I. klasy 23-cie Polskiej Państw Lot. Klas. są już do nabycia w najszczęśliwszej kolekturze

Juljana Langera

Tel. 16-37. Tel. 31-41.
Centrala: Poznań, Wielka 5.
Filja: Poznań, Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol) nw 8381
¼ losu à zł 10.—

W najszczęśliwszej kolekturze

A. KĘDZIORY

w Poznaniu - Sieroca 5/6

padają co dzień

WIĘKSZE WYGRANE.

Nie zwlekaj! Kup los jeszcze dziś!
ZDOBĘDZIESZ GOTÓWKĘ!

zw 28 440

50078 154 58 78 210 397 445 77 816 912 48 51019 50 104 48 73 205 15 376 648 723 83 86 812 41 908 52011 118 20 21 224 25 38 54 307 92 469 84 526 63 66 607 97 727 75 78 816 72 53135 43 238 43 65 428 503 47 95 634 85 719 29 847 96 297 54 031 191 220 418 719 958 55092 96 104 20 537 99 605 60 758 901 56057 65 88 141 75 291 304 36 64 412 512 15 685 731 817 57048 69 108 91 239 306 634 47 61 68 705 94 819 75 921 84 87 58099 130 202 8 308 77 431 557 665 731 36 39 85 846 96 917 76 82 59096 218 370 621 43 805 949 60115 222 25 246 553 77 694 924 61340 42 408 64 555 95 619 80 718 851 997 62058 69 227 38 85 94 609 44 83 815 87 962 63155 95 261 301 488 508 53 64 80 604 18 744 69 802 50 64091 294 380 450 531 55 73 698 712 14 27 48 874 65161 227 327 407 52 880 925 66015 115 38 240 75 403 502 697 99 704 21 66 97 815 964 70 93 67091 148 369 475 533 611 88 68019 35 84 96 102 14 66 228 536 649 69019 87 109 46 50 54 259 303 41 420 56 88 653 69 76 794 854 64 986 70161 231 40 521 94 624 38 67 77 700 829 71014 30 52 133 70 200 315 417 558 617 63 840 45 915 94 72155 60 65 217 47 303 88 452 623 713 88 878 73012 76 141 54 203 32 524 634 35 913 71 74120 78 95 410 16 86 535 677 838 975.

75149 226 31 93 303 413 79 538 609 43 57 710 45 58 92 866 912 76030 200 457 612 84 756 835 951 77000 00 119 98 538 91 653 96 869 78090 134 94 289 450 504 644 734 813 14 40 919 79054 115 39 61 84 250 69 494 515 59 624 706 54 96 810 988 80044 77 111 396 476 85 93 563 626 30 752 66 854 982 81017 279 495 522 681 723 51 294 82088 202 314 38 93 402 98 99 517 27 52 791 852 987 83040 46 206 91 327 427 625 26 751 64 85 869 84009 54 113 55 285 435 537 97 43 904 85044 79 92 124 54 439 50 73 550 66 78 928 86052 86 87 237 71 72 95 136 412 652 73 724 840 84 85 924 84 85 87033 84 155 56 252 307 89 432 651 78 900 1 88069 92 230 31 309 429 780 802 13 54 941 65 89056 107 85 206 379 537 633 71 701 49 73 812 45 936 90121 97 302 28 41 55 456 500 5 32 78 611 717 876 974 91399 480 539 678 781 911 82 92104 230 363 451 522 81 92 730 841 66 998 93025 197 238 325 33 56 70 96 462 549 601 825 71 906 78 94216 348 64 454 85 532 972 95108 50 69 75 248 56 368 431 575 82 608 24 99 732 873 918 54 94 96042 181 377 418 529 78 634 72 844 58 902 9 35 97013 286 308 406 510 769 808 923 87 98162 78 266 445 54 750 856 99 916 76 99040 133 393 424 571 662 702 39 51 951.

100221 331 511 816 18 954 101037 147 48 423 45 95 605 888 904 26 41 88 83 86 102154 215 46 337 72 416 23 585 605 46 84 703 835 38 91 103018 106 25 93 317 590 688 770 823 93 918 104018 211 41 467 501 57 77 729 83 813 939 98 105124 230 67 329 542 45 53 77 603 5 44 725 56 824 956 106037 118 290 425 606 729 69 850 86 925 26 40 107022 175 84 240 314 18 54 65 84 404 41 50 690 737 824 38 68 932 85 99 108034 278 332 471 95 652 58 734 909 48 97 98 109018 60 121 99 275 346 704 810 39 79 97 110065 238 77 573 81 664 836 966 111017 100 15 31 66 213 306 661 708 851 91 939 112032 76 172 458 537 642 62 79 719 96 839 113002 76 351 66 560 97 790 805 114187 331 469 88 619 34 44 66 753 996 115016 50 98 141 81 298 309 449 576 873 116142 219 27 395 401 99 553 640 6063 99 707 80 915 69 117000 136 203 48 64 300 91 650 982 87 118076 228 31 453 677 93 739 976 119031 125 72 285 320 97 401 56 585 642 766 848 951 120050 88 116 67 92 256 309 97 403 37 43 76 566 76 673 822 76 992 98 121199 266 441 544 87 757 904 122173 471 93 539 123005 71 80 142 90 306 31 54 82 87 519 79 985 92 95 124049 81 186 252 64 311 613 855 952 80 91.

125045 163 79 254 76 473 546 78 733 68 827 32 62 917 126131 231 44 305 536 647 742 75 92 846 89 127073 81 189 273 308 26 40 48 65 477 80 551 660 726 935 43 128018 53 60 304 24 415 26 800 75 129203 19 321 472 614 15 711 22 48 826 130008 25 42 86 136 41 283 349 456 78 95 592 664 808 66 911 44 131176 201 16 61 476 505 42 80 699 755 811 925 132327 34 50 62 409 16 93 505 42 51 97 652 831 133279 357 84 532 45 885 944 134089 111 77 209 19 28 333 444 87 542 605 68 76 767 982 135060 150 220 395 598 771 830 61 136095 202 03 82 89 306 28 42 76 578 614 35 805 50 53 69 908 19 39 137280 402 563 77 614 40 42 60 716 800 10 43 987 138021 233 99 598 644 55 139067 184 229 83 365 411 74 503 45 140045 122 52 61 63 259 405 83 525 779 914 141006 146 47 64 201 80 420 37 60 574 602 04 13 719 23 84 816 935 142462 634 748 801 143060 288 611 800 33 923 62 92 144059 107 44 56 305 76 79 468 528 89 687 708 80 145056 109 35 85 228 335 99 434 74 556 88 612 729 888 909 73 146062 65 152 68 247 337 99 434 74 556 88 612 729 888 909 73 147039 47 79 84 200 400 508 45 696 799 985 148237 375 509 650 755 846 76 987 149053 164 356 57 575 666 705 39 855 932 93.

150004 133 42 66 217 33 498 517 94 646 83 891 908 151098 145 223 333 570 691 745 822 34 902 06 152105 39 525 712 810 69 95 944 153022 96 123 58 83 96 479 594 99 723 836 44 905 51 154015 134 254 346 52 71 84 595 643 74 802 946 57 69 155028 167 84 98 260 90 338 485 596 618 702 19 829 37 946 68 156023 37 114 70 72 270 400 14 16 22 92 504 50 66 96 614 765 66 837 916 157114 310 74 463 77 604 32 708 832 58 158062 154 63 353 82 413 92 684 784 812 37 66 936 68 159009 39 57 103 203 51 421 35 72 559 88 783 818 96 160047 104 05 54 200 450 524 74 614 841 65 66 938 56 161047 241 310 51 406 18 21 39 637 43 52 73 721 45 841 902 162111 24 418 29 656 781 900 14 80 86 163118 89 258 83 303 413 522 65 627 83 735 46 65 164135 210 462 518 19 47 75 78 610 707 83 825 943 165124 45 73 204 37 43 87 98 310 62 509 55 691 737 82 924 28 166073 142 220 325 39 474 536 86 610 29 79 863 72 973 167060 648 91 811 37 82 986 168028 111 86 200 74 555 869 74 956 78 169005 54 86 158 94 382 496 526 30 74 688 719 836 75 975 170018 46 96 142 66 67 75 216 19 71 393 442 576 601 92 807 42 50 920 78 89 171023 66 73 91 134 43 280 316 19 32 64 94 482 589 97 785 90 930 32 43 77 172028 112 216 475 525 43 45 649 721 802 941 173079 104 820 41 174049 65 127 46 450 546 681 858 62.

175090 161 233 317 552 621 24 79 738 53 819 954 176079 159 240 59 385 723 37 177027 61 206 12 85 92 388 96 460 80 616 73 768 803 20 69 98 943 178031 44 314 527 631 49 861 980 179147 238 39 365 69 93 410 34 509 50 674 85 809 16 33 907 180016 77 86 254 64 378 409 26 56 82 504 749 968 181064 91 254 371 405 542 613 75 721 947 182024 230 314 70 464 624 732 39 905 41 183195 318 33 34 956 184046 136 256 66 97 356 411 645 707 69 812 57 991 185179 231 343 56 88 409 84 81 526 37 631 33 56 721 63 808 22 912 81 96 186059 69 148 85 271 324 35 89 91 530 42 678 773 880 903 187076 120 90 212 427 543 62 742 923 188122 34 81 234 67 376 78 487 604 19 53 99 799 800 02 901 59 67 189109 26 80 426 43 321 23 321 23 80 88 454 646 891 92 945 50 57 94 190002 28 79 80 319 48 79 424 49 513 617 21 67 70 732 822 91 912 98 191135 67 229 366 484 908 21 192026 54 75 366 404 40 77 514 47 66 659 93 733 74 825 74 944 46 193035 50 65 68 77 131 95 316 61 512 66 79 624 82 90 776 940 57 194090 130 54 55 281 419 693 862 935 61 195025 56 229 63 370 429 606 11 90 743 44 73 81 911 21 196048 83 168 274 321 508 648 786 824 197017 128 48 57 328 31 35 68 412 705 46 876 87 95 198002 49 63 81 106 59 227 329 425 548 93 681 92 747 52 77 855 199244 303 33 412 500 63 594 839 905 45.

Prawdą jest, że najszczęśliwiej gra się w kolekturze

Władysława Billerta

Poznań, św. Marcin 19

Dziś znów padło w mojej kolekturze
20 000 zł na nr. 20 474
2 000 „ „ „ 47 365

zdw 28 581

200044 141 311 598 634 72 727 34 70 90 943 201022 95 249 68 83 323 453 79 591 600 82 707 61 805 202104 36 46 63 280 392 423 81 99 518 637 845 49 56 60 77 912 13 41 89 203002 21 88 112 220 22 371 418 23 55 502 17 30 776 821 975 91 204034 36 89 192 281 336 75 473 559 94 835 963 205007 114 61 78 391 685 741 808 49 917 206053 60 273 307 459 58 504 89 96 710 79 819 37 50 59 915 207260 383 403 25 62 501 09 874 98 959 76 208168 319 517 39 61 56 676 760 800 62 916 209032 18 146 73 89 285 309 35 91 98 753 69 80 82 94 804 921 55.

Ciągnienie od 10 marca do 18 kwietnia 1931 roku.

Chaplin — Żydem z pochodzenia.

Jak donosi prasa żydowska, w jednym z wywiadów w Paryżu, gdzie obecnie bawi, oświadczył Chaplin, że matka jego była pięnością ghetta londyńskiego. Ojciec jego był znanym „śpiewakiem żargonowym", który rozweselał mieszkańców Whitehapel.

Tem się też tłomaczy kolosalna reklama, jaką na całym świecie prasa żydowska urządzała i urządza Chaplinowi.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Filja Szachmistrzów Ch. Z. Z.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 29 bm. o godz 11 w sekretarjacie Ch. Z Z. przy św Marcinie 37. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— **Zrzeszenie Tokarzy w Przemyśle Metalowym.** Plenarne zebranie odbędzie się 29 bm o godz. 11 w sali posiedzeń u p. Jarockiej.

— **Koło Rodzicielskie przy Państw. Sem. Naucz. Męsk.** Zebranie plenarne odbędzie się 30 bm. o godz. 17 w auli sem

— **Tow. Śpiewu „Halka" Jeżyce.** Zebranie nadzwyczajne walne odbędzie się w dniu 1 kwietnia br. o godz. 20 w lokalu p. Jaszyka, ul. Kraszewskiego 16.

— **Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego — Łazarz-Górczyn.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 2 kwietnia o godz. 20 w Kasynie Obywatelskiem przy ul. Marsz. Focha 81. Będzie wygłoszony referat na temat „Mniejszości narodowe w Polsce".

— **Związek Niższych Funkcj. Państw. i Samorz. Koło Poznań.** Zebranie członków odbędzie się 8. 4. o godz. 19 w lokalu p. Tomczyka przy ul. Wronieckiej 13. Na porządku obrad referat.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: M. B. w pewnej intencji 2 zł. — Marja Mayerowa Poznań, 5 zł. — W. K. z prośbą o błogosławieństwo 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 2 057,85 zł.

Na chleb św. Antoniego: A. B. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę 30 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 107 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: A. B. z prośbą do św. Tereski o opiekę 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 141 złotych.

Na Tow. „Caritas": Z okazji zdania egzaminu mistrz. w zaw. fryzjerskim złożyli pp. Seweryn Ratajczak, Marjan Śmiechowski, Stanisław Urbański, Ludwik Rumiński i Stanisław Przybylski 14 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 730,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 27 marca zgłoszono: Marjan Śniegocki, 30 min. Józef Przybylski, biurowy, 21 l. Helena Magdziarzówna, 23 l. Rozalja Arndt, z domu Gisch, 76 l. Antoni Zalita, robotnik, 49 l.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. Sokołowski.** Można wnieść zażalenie od ustalenja kosztów, jednak uważamy, iż zażalenie ma tylko wówczas widoki powodzenia, jeżeli chodziło o sprawę cywilną. Natomiast jeżeli to była sprawa karna, to obliczenie jest prawidłowe. W danym razie należało przed rozprawą zawiadomić, iż świadek niezdolny jest do przebycia danej przestrzeni pieszo. (aK.)

— **Rmi „Korytnica.** Najmniej 18¾ procent od 18 750 zł z odsetkami za 4 lata, najwyżej pełne. Niech Pan zgłosi wniosek o przeprowadzenie postępowania waloryzacyjnego przed sądem grodzkim. Ugoda na ca 5000—60000 zł byłaby korzystna, gdyż sądy w podobnych wypadkach przyznają około 60 proc. Druga hipoteka 18¾ proc. od 3 690 zł z odsetkami za cztery lata. (aK.)

— **A. M. Łazarz.** 1) Ważny. 2) Nie. Eksmisji wzamian za wskazanie innego mieszkania prawo nie zna, jeżeli chodzi o lokatorów. Inaczej co do sublokatorów. Ważna potrzeba gospodarcza w każdym razie, w myśl orzeczenia Sądu Najwyższego, powinna być badana pod tym kątem widzenia czy lokator nie ma jeszcze ważniejszego interesu w tem, żeby mieszkanie zatrzymać. Jeżeli wskazane Panu mieszkanie będzie Panu odpowiadało, radzimy oddać obecne. 3) Jest ważny. (aK.)

— **J .H. 14.** Jeżeli Pan uważa, że wyrok jest niesłuszny, ma Pan jeszcze jedną instancję. Natomiast ze względów zasadniczych trudno nam radzić, jak Pan ma uniknąć egzekucji. Pobory służbowe ulegają zajęciu do wysokości 2/5 i tego Pan nie uniknie w żadnym razie, chyba, żeby inny wierzyciel Panu je zajął w tej wysokości za alimenty. Będzie to zdaje się dość trudne. (aK.)

— **B. Wł.** Wniosek cofnąć może, jednak jedynie za zezwoleniem reszty wierzycieli-poprzedników i ponieść również ich koszta. Przedawnienie trzydziestoletnie dla wyroku, dla zabezpieczenia hipotecznego przedawnienie nie biegnie wcale. Komornik przeprowadza egzekucje w porządku przekazanych mu spraw, jednak można zapobiec temu w ten sposób, że do wykonania egzekucji pójdzie wierzyciel sam i komornik wykona ją w jego obecności. Ew. zażalenie do naczelnika sądu grodzkiego w Poznaniu, jeżeli są konkretne dane. Przepisać można, jednak po zajęciu jest przepisanie bezskuteczne. Jeżeli przepisano przed zajęciem, to trzeba zaczepić zapis w drodze skargi. (aK.)

— **P. Skorwider.** „Narodowiec" w Lens i „Wiarus Polski" w Lille. (K.)

KAPELUSZE damskie i męskie oraz wszelkie inne artykuły
Svenda i Drnek, Poznań,
St. Rynek 43. zw 8798

— **Stały abonent.** Jak Pan to chce zrobić? Pobory mogą być zajęte do wysokości jednej piątej, za alimenty do wysokości dwóch piątych. Cedować naprzód ich nie można, gdyż praktycznie na nic się to nie przyda. Przeciwnik niewątpliwie cesję taką zaczepi i wygra. (aK)

— **1931.** Co Pani chce robić? Czy spadkobierczyni już od Pani zażądała zwrotu? Nie? To czemu się Pani martwi? Zato w razie procesu jest takie same prawdopodobieństwo, że Pani wygra, jak to, że Pani przegra. Rozstrzygnięcie procesu może bowiem nastąpić tylko w drodze przysięgi, która będzie zależała od sądu. Nałoży ją tej stronie, która będzie wydawała się bardziej wiarygodną. (aK)

— **Chora Z. P.** W obecnych czasach bezrobocia i kryzysu nie spodziewamy się, by prośba Pani mogła odnieść pożądany skutek. Sądzimy, że obecnie z nadejściem cieplejszej pory zdrowie Pani się poprawi, gdyż będzie Pani mogła korzystać z dobroczynnego działania promieni słonecznych i świeżego powietrza. (K.)

— **P. Walędzki.** Adres Nowy Jork: dokładniejszego nie znamy. Akcje nie przedstawiają wartości (K.)

— **W. K. Łazarz.** Państwowa Szkoła Morska w Gdyni; w sprawie warunków prosimy tam się zgłosić (K.)

— **J. G. Poznań.** Oszczędności straciły wartość z powodu dewaluacji marki. Zresztą radzimy zwrócić się do banku, bo banki prywatne wypłacają 5 proc. równowartości aż do 125 zł za depozyt, a banki spółdzielcze tyle, ile odpowiednio płacą swym członkom za udziały. (K.)

— **Stały Czytelnik.** W sprawie fabryk musztardy radzimy zwrócić się do Izby Przem.-Handl., ul. Mickiewicza 31. (K.)

— **P. Stakiewiczówna.** Art. 36 ustawy o obow. ubezp. na wypadek choroby postanawia, że członkowie kasy chorych, którzy opuszczają zatrudnienie, a przedtem byli członkami kasy chorych conajmniej przez 6 tygodni, lub w ciągu ubiegłych 12 miesięcy conajmniej przez 26 tygodni, zachowują prawo do pełnych świadczeń, jeżeli wypadek choroby zajdzie w ciągu 4 tygodni od dnia opuszczenia zatrudnienia. (K.)

Pończochy
skarpetki, trykotaże damskie.
Wysokie gatunki, niskie ceny
poleca **„WIWA"**
Specjalny magazyn
Plac Wolności 14, obok „Hungarji".
dw 3097

— **P. Mączyńska.** Wyższa Szkoła Pielęgniarek i Higjenistek P. Cz. K., ul. Grottgera 5, zgłoszenia u dyrektorki przez telefon 62-84. Wymagane dobre zdrowie, wiek 20—35 lat, świadectwo maturalne. — Kurs pielęgniarski (trzymiesięczny) przy Szkole Położnych, ul. Polna 17; wymagane świadectwo moralności. Opłata za cały kurs, mieszkanie i utrzymanie 300 zł, płatne w ratach mies. zgóry. (K.)

— **Stały Czytelnik, Trzcinica.** Musi być na piśmie, formy notarjalnej nie potrzeba. Nie upada, nowy właściciel jednak ma prawo w pierwszym terminie wypowiedzieć. (aK.)

— **P. Marcin Kozielski.** Niech Pan przedewszystkiem przedłoży sprawę gminie i właściwej Kasie chorych. Po uzyskaniu odpowiedzi niech Pan nas poinformuje a powiemy Panu, co dalej robić. (aK.)

WYSPA RAB (ARBE) W DALMACJI
PALACE HOTEL PRAHA i HOTEL BRISTOL czołowe hotele
Kompletne utrzymanie (z wszelkimi podatkami i obsługa według położenia pokoju od zł 14.— do 20.— Żądajcie ilustr. prospektów. nw 8 94

Na czasie
W okresie, kiedy ze względu na trudne warunki materjalne staramy się oszczędzać, ograniczając się na artykułach pierwszej potrzeby, kupno innych, choćby niezbędnych sprzętów domowych, odkładamy na lepsze czasy. **Poznański Dom Komisowy,** ul. Dominikańska 3, posiada olbrzymi wybór pojedyńczych mebli, oraz kompletnych pokoi, sprzętów domowych i t d. Każdy znajdzie dla siebie odpowiedni przedmiot, mebel, czy odzież wszystko rzetelne i solidne, a przytem o połowę taniej, od cen normalnych.
Zwiedzanie olbrzymich magazynów bez przymusu kupna. Pw 3 316-7.126

Dnia 26 bm. rozstała się z tym światem, po przebytym, bardzo poważnym zabiegu operacyjnym w zakładzie leczniczym w Poznaniu, moja najdroższa żona, moja najukochańsza, troskliwa mateczka, nasza ukochana siostra, szwagierka, ciocia i bratowa, ś. p.

Helena z Ziółkowskich Kubacka

obywatelka m. Śmigla

Eksportacja zwłok z domu żałoby do kościoła parafjalnego w Śmiglu w poniedziałek, 30 b. m. o godzinie 10 przed poł., poczem nabożeństwo żałobne i pogrzeb na cmentarz miejscowy.

W nieutulonym smutku pogrążeni

dw 3173

mąż z córką i rodzina.

Śmigiel, Murowana Goślina, Czempiń, Poznań, Kościan, 28 marca 1931.

W piątek o godzinie 5 rano zmarł po ciężkiej chorobie nasz długoletni piwowar, ś. p.

Andrzej Poznański

w 54 roku życia. dw 3 166

W Zmarłym straciliśmy sumiennego, trzeźwego i pracowitego urzędnika oraz zacnego kolegę, który długo pozostanie w naszej pamięci.

Pogrzeb odbędzie się dnia 30 b. m., o godz. 16 z kostnicy cmentarza parafjalnego na Jeżycach.

Poznań, dnia 28 marca 1931 r.

Zarząd i Urzędnicy firmy Browary Huggera S A

Ś. † p.

z Kryszewskich

Wanda Wituska

po długich i ciężkich cierpieniach zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., dnia 26 marca 1931 r., nasza najukochańsza i najdroższa matka i babka, o czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

pogrążeni w głębokim smutku

dzieci i wnuki.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 30 marca r. b., z domu żałoby w Berlinie (Wilmersdorf przy Nassanischestr. 54/58) o godz. 2 po poł. Msza żałobna tego samego dnia o godz. 8 w kościele św. Krzyża. zw 28 585

Dnia 28 marca 1931 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, dziadek, brat i stryjek, ś. p.

Franciszek Andrzejewski

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 31 b. m. o godz. 5 po poł. z Zakładu św. Józefa.

W ciężkim smutku pogrążeni

dw 3171

żona, dzieci i rodzina.

Poznań, Międzychód, Węgierska Górka, Opalenica, Grodzisk.

Zakład Pogrzebowy St. Jaśkiewicz, Poznań, Klasztorna 14.

†

Dnia 26 marca 1931 r. zasnęła w Bogu ś. p.

Zofja Kaszyńska

książkowa.

W ś. p. Zmarłej straciła firma nasza nadzwyczaj pracowitą i sumienną współpracowniczkę, która przez Swój nawskroś prawy charakter zjednała sobie bezwzględne zaufanie nasze.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 29 marca, o godz. 1.30 po poł., z domu żałoby, ul. Szwajcarska 16.

Pw 10012-12,119 **Bławat Polski Sp. Akc.**

W czwartek, dnia 26 b. m., o godzinie 4.15, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkiej, ciężkiej chorobie, w 47-ym roku życia, ś. p.

Marceli Fiszer

kierownik szkoły powszechnej

W Zmarłym straciliśmy długoletniego, gorliwego wychowawcę młodzieży, świetnego pedagoga, jak i zacnego obywatela, wielce zasłużonego na niwie społecznej tutejszego miasta.

Pogrzeb odbędzie się dnia 30 b. m. o godzinie 10 w Łopiennicy.

Cześć Jego pamięci!

Rada Szkolna Miejscowa
Wachowiak, przewodniczący.

Wieleń nad Notecią, dnia 26 marca 1931 r. dw 3 175

Dnia 27. III. 1931 r., o godz. 5 rano, zmarł po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, kochany tatuś, brat, zięć, szwagier i wuj, ś. p.

Andrzej Poznański

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 30 b. m., o godz. 4 po poł., z kaplicy cmentarza jeżyckiego.

W ciężkim smutku i żalu pozostała

żona z córeczką i rodzina.

Poznań, Ostrów, Gniew, Żelgoszcz, Hannover.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonja!". Towarowa 25. Tel. 3180.

W piątek, dnia 27 marca 1931 r., o godzinie 12.15, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, teść, brat, dziadek, szwagier i wuj, ś. p.

Władysław Albiński

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 31 b. m., o godzinie 11.15, z domu żałoby, o czem donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

żona, dzieci i rodzina.

Sieraków, dnia 27 marca 1931 r. zw 28 570

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Dnia 27 marca 1931 r. zasnął w Panu, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Zygmunt Dzierżanowski

weteran powstania narodowego 1863 r.
Kawaler Krzyża Niepodległości z mieczami.

Wyprowadzenie zwłok odbędzie się we wtorek, 31 marca 1931 r., o godzinie 9 rano, z kaplicy szpitala wojskowego (Wały Jana III) do kościoła garnizonowego, skąd po nabożeństwie na cmentarz wojskowy.

O modlitwę prosi

zw 28 533 **rodzina.**

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

W dziesiątą rocznicę śmierci, ś. p.

Generała Kaźmierza Grudzielskiego

kaw. ord. Virtuti Militari

odbędzie się w dniu 31 marca zw 25 495

nabożeństwo żałobne

w kościele św. Marcina o godzinie 9-tej, o czem zawiadamia Znajomych i Przyjaciół

żona.

Wszystkim uczestnikom żałobnego obrzędu pogrzebowego nieodżałowanej pamięci zmarłej naszej żony i matki, ś. p.

Marji z Michałowskich Wesperowej

a szczególnie Wielebnemu Duchowieństwu, JW. Panu Prezesowi S. A. Zakrzewskiemu, JWP. Prezesowi S. O. Wyrzykowskiemu, Panom Kolegom Adwokatom, Przyjaciołom i Znajomym i wszystkim życzliwym — za okazane współczucie w ciężkiej i smutnej chwili — składa najszczersze i najserdeczniejsze

podziękowanie i Bóg zapłać!

rodziny Wesperów, Michałowskich i Łaszczyńskich.

Poznań, Warszawa, Inowrocław, Sulisławice, 28. III. 1931. dw 3 177

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań. Plac Nowomiejski 10. tel. 1046.

†

W czwartek, dnia 26 marca 1931 r., zmarł nagle, przeżywszy lat 62, ś. p.

Józef Nikodemowicz

fil. K! Lechia
emerytowany wicewojewoda poznański,
kawaler orderu Polonia Restituta.

W Zmarłym stracił Konwent gorliwego członka, który przez długie lata był dla wszystkich komilitonów przykładem sumienności i obowiązkowości.

Pamięć o Nim pozostanie w sercach naszych na zawsze. dw 3 180

Za Konwent Lechia:
Dr. Wł. Sokołowski, prezes koła filistrów. **M. Wojciechowski,** prezes Konwentu.

Nasz gorliwy kolega ś. p.

Andrzej Poznański

kierownik Słodowni w Głównej

po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., zasnął w Bogu dnia 27. III. r. b., rano o godzinie 5-tej.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 30 b. m., po południu o godz. 4-tej, z kaplicy cmentarza w Jeżycach. zw 28 579

Zachowamy Go we wdzięcznej pamięci.

Związek Piwowarów w Polsce.

Poczuwamy się do miłego obowiązku złożenia serdecznego

podziękowania

Dowództwu Okręgu Korpusu VII, Ks. Prał. Dziekanowi Wilkansowi, Ks. Prob. Tomiakowi, Ks. Red Michałowiczowi, Panu Dr. Pułkownikowi Kucharskiemu, Reprezentantom Korpusu Oficerskiego, kompanji honorowej oraz orkiestrze I-go pułku czołgów, Związkowi Hallerczyków, Reprezentantom Sokoła, Towarzystwu „Nadzieja" z Hamburga oraz wszystkim Krewnym i Znajomym za współczucie i udział w pogrzebie ś. p.

Władysława Stanickiego.

zw 28 568 **Żona i rodzina.**

†

Spóźnione.

Dnia 21 marca b. r. zmarł w Bogu, po dłuższych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz długoletni zasłużony członek Związku Techników Gorzelniczych, ś. p.

Antoni Grzegorski

Prezes Koła Bydgoszcz, Nakło, Wyrzysk.
Kierownik Gorzelni Spółkowej w Teresinie.

przeżywszy lat 35. Cześć Jego pamięci!

W imieniu Głównego Zarządu:

zw 28573 **K. Salkowski, prezes**

Wszystkim Krewnym i Znajomym oraz Towarzystwu Rzemieślników za okazane współczucie i liczny udział w pogrzebie nieodżałowanego ojca, brata, teścia i dziadka, ś. p.

Ignacego Liedkego

składamy tą drogą serdeczne

Bóg zapłać!

zw 28 553 **Rodzina.**

Niniejszem zawiadamiamy P. T. Klijentów, że

objęliśmy Generalną Reprezentację fabryki wódek i likierów Alfreda hr. Potockiego - Łańcut na Województwa Poznańskie i Pomorskie

Łaskawe zlecenia upraszamy kierować do biura naszego **w Poznaniu, Wrocławska 33/34. II, tel. 53-68.**

Zawsze do usług chętni, kreślimy się

z wysokiem poważaniem

zw 28 557 **St. Czajkowski i W. Ziętkowiak.**

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę ś. p.

Józefowi Kołodziejskiemu

a w szczególności Zawodowemu Związkowi Drukarzy, Klubowi Szachistów i pracownikom Drukarni Uniwersyteckiej oraz Znajomym, Kolegom Zmarłego i Krewnym składamy serdeczne

podziękowanie.

zw 28 384 **Żona z córeczką i rodziną.**

Maszyny do powielania i adresowania.

Poważna firma pragnie zorganizować w Polsce

sprzedaż swych fabrykatów,

na które posiada 60 światowych patentów.

Zgłoszenia tylko poważnych firm, rozporządzających kapitałem, kierować w języku niemieckim sub: „Ohne Konkurrenz, P. H. 1426" do Rudolf Mosse, Prag I., Ovocny trh 19. Czechosłowacja. Tw 1151

Nowości Wiosenne

pokazują nam

NOWE WYSTAWY

Artykułów Męskich

po

Znacznie Zniżonych Cenach

w wielkim wyborze

The Gentleman

właśc.: Stefan Schaefer

POZNAŃ

TELEFON 31-69.

ul. Nowa 1. ul. 27. Grudnia 4.

W niedzielę, 29 marca składy otwarte od 1–6.

dw 8156

PRZED WIELKANOCĄ

roboty masa i mężczyzna z trudnością uwierzy ile poświęcenia i pracy daje kobieta!

MUSI PANI pomyśleć także o **SOBIE!**

Najlepiej **ZARAZ** przybyć na **ul. Pocztową 4** do **Dobrowolskiego**, który **najtaniej w Poznaniu**, poleca **pończochy, rękawiczki, trykotaże** dw 8170

koszule damskie przybrane haftem . . . . 1,95 zł **1,80**
koszule damskie kolor. z ręcznym haftem . . zł **2,00**
koszule nocne . . . . . 5,50, 4,80 zł **3,75**
Bluski damskie jedwabne w pięknych kolorach zł **9,75**

Dobrowolski

Cierpienia płuc i gardła

pouczająca broszurę nr. 11 bezpłatnie wysyła

DR. GEBHARD et CO., GDANSK, ODDZ. 132.

nw 8758

KILIMY i MAKATY „ŁADU"

można nabywać wprost z wystawy

w Tow. Sztuk Pięknych, Plac Wolności nr. 18

Sprzedaje Sekretarjat. dw 3129

A. DENIZOT

LUBOŃ - (POZNAŃ)

poleca

drzewa i krzewy owocowe, parkowe i ozdobne, róże, konifery, rośliny na żywopłoty.

Cennik na żądanie! Cennik na żądanie!

Pw 9968-54,60

MEBLE

Pokoje męskie i jadalki

w wielkim wyborze po cenach **znacznie zniżonych**

poleca

A. SZCZANIECKI

Fabryka mebli

Tama Garbarska 3.

zw 28 560

Z dniem 1 kwietnia rb. rozpoczynamy

na drugiej składnicy drzewa w Poznaniu, przy ul. Marsz. Focha 25

(dawniejsza składnica: Poznańskiej Spółki Drzewnej T. A.)

jako przedstawiciele firmy:

Zachodnie Towarzystwo dla Eksportu drzewa w Krakowie

sprzedaż drzewa

wszelkiego rodzaju — hurtownie i detalicznie.

Szymczak i Leitgeber

handel drzewem i dykt klejonych na własny i obcy rachunek

ul. Dąbrowskiego 83/85. Telefon 70-37.

nw 8512

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energji, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymają bezpłatnie broszurę dr Weisego Słabość nerwów

Dr. GEBHARD i S-ka. — GDAŃSK, Nr. 22.

Pw 9969-11,63

Znakomite Piwo Kobylepolskie

w syfonach

po 3, 5 i 10 litrów, oddaje na korzystnych warunkach do miasta i w okolicę

A. Girus (dawniej Baehr)

Szamotuły, Rynek 47. Telefon 9.

Pw 9985-12,107

Świeże węgorze

kupuje każdą ilość po cenach dziennych

Przemysł Rybny F. Ziółkowski

Poznań-Zawady. zw 28559 **Telefon 50-05.**

HAŁAS, KTÓRY MOŻNA USUNĄĆ - to stuk maszyny do pisania.

Wprowadzajcie do swych biur „milczące" maszyny do pisania

REMINGTON

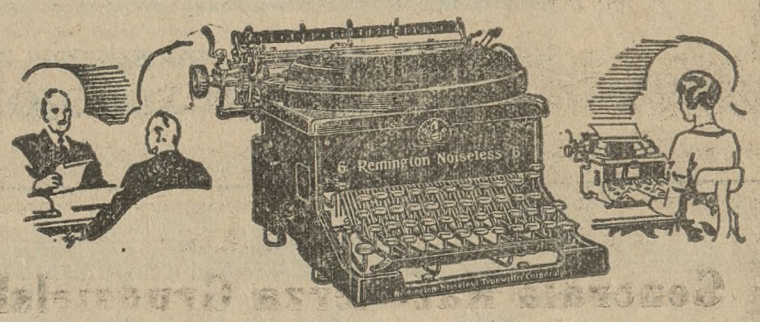

NOISELESS

Pierwsza na świecie maszyna pracująca bez stuku i hałasu!

Posiada wyjątkowo lekkie równe uderzenie!

Daje piękny oryginał i kopję!

Pw 10 003-12.104

Informacje i demonstracje w Towarzystwie Przemysłowo-Handlowem

BLOCK-BRUN S. A.

Oddział w Poznaniu, pl. Wolności 8, I. ptr., tel. 10-52 i 58-52.

Pw 9966-12.100

Szkło

oklenne, **ogrodowe**, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe, djamenty, kit szklarski itp., lustra i

szyby wystawowe

poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła

Sp. z o. o. — Poznań

Małe Garbary 7a, telefon 28-63.

Podróżującego

(przedstawiciela)

dzielnego, obeznanego w branży maszyn biurowych poszukuje na miasto Poznań i prowincję

PRZYGODZKI i HAMPEL, POZNAŃ

Skład urządzeń biurowych — Sew. Mielżyńskiego nr. 21.

nw 8725

PIERZE PUCH OŚCIELE

Parowa czyszczalnia pierza i puchu

W. ŻAK, Poznań

WRONIECKA 24 — TEL. 37-71

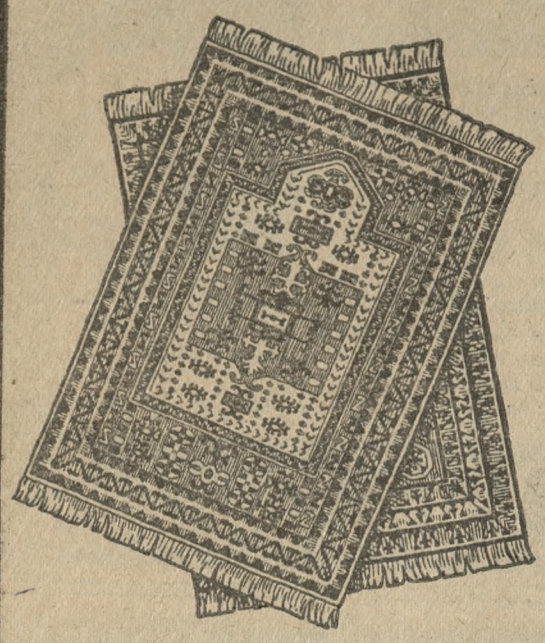

Smyrna-Orient

Dywan ten wyrobu krajowego jest dokładną kopją starych orientalnych dywanów. Praca ręczna, wykonanie artystyczne z najlepszej czesankowej wełny w przepięknych wzorach o barwach absolutnie pewnych. — Wspaniały produkt rodzimej sztuki wiązania dywanów, tworzy ozdobę mieszkania nieznikomej wartości.

Cena 100—140 zł za metr kwadratowy jest bezkonkurencyjna, gdyż Smyrna-Orient zawiera 40—60 tysięcy węzłów w metrze kwadratowym. Pw 9657-12,37

Centrala Dywanów

Kazimierz Kużaj Poznań *ul. 27 Grudnia 9*

Dywany — Kilimy — Chodniki — Narzuty — Kapy — Serwety Obicia mebli i ścian. — Nowości na dekoracje okien, drzwi i t. p.

Na Sezon Wiosenny

poleca w wielkim wyborze

Kapelusze
Koszule
Krawaty

po znacznie zniżonych cenach

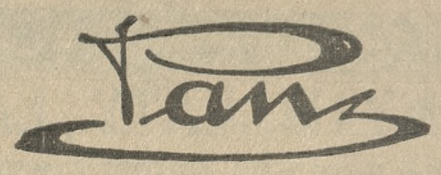

Poznań, ul. Fredry 1

właśc. A. M. Brodniewicz.

Pw 9 990-12.109

TRUSKAWIEC-ZDRÓJ

ze słynną „NAFTUSIĄ“

odnowicielem zdrowia w sezonie wiosennym, który rozpoczynamy już

1-go kwietnia.

CENY ZNIŻONE!!

Informacje żądać — mieszkania zamawiać przez

ZARZĄD ZDROJOWY.

dw 3137

PŁYTY „COLUMBIA“

Wielki wybór GRAMOFONÓW

d 3 168-9

Saletra Wapniowa 15,5% N.

Najskuteczniejszy, natychmiast działający nawóz sztuczny zawierający azot pochodzenia saletrzanego.

Rolnicy żądajcie u kupców i organizacyj handlowych. Pw 9 852-11,132

Załadowanie następuje natychmiast.

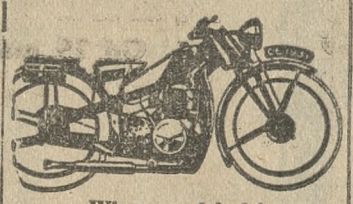

Wiosna nadchodzi

i temsamem pora zakupu nowego motocykla!

Przed nabyciem takowego zastanów się dobrze i wybierz tylko pewno działający, ekonomiczny i o trwałej, solidnej i precyzyjnej budowie!

Nie pozwól wprowadzać się w błąd sukcesami na wyścigach, gdyż wiedz, że są to maszyny specjalnie na wyścigi budowane i których cena przewyższa cenę maszyny katalogowej **8-mio do 10-cio krotnie.**

Dla Ciebie miarodajne są tylko sukcesy osiągnięte na zwykłych, **seryjnych** maszynach w dalekich rajdach i jazdach regularności, na których kupno i Ty sobie pozwolić możesz.

Takiemi motocyklami są motocykle **ARIEL** lub **MATCHLESS** pochodzące z najstarszych i renomowanych fabryk angielskich.

Miarodajną niech dla Ciebie będzie **nie szumna reklama** lecz najlepsza **opinja posiadacza** motocykla.

W tym celu zapytaj napotkanego motocyklistę na **ARIELU** lub **MATCHLESSIE** a jestem przekonany, że usłyszysz jedynie pochwały.

Pozatem otrzyma **5-cio letnią gwarancję na ramy**, czego żadna **inna fabryka niedaje.** Rama jest najważniejszą i najodpowiedzialniejszą częścią motocykla, gdyż przy defekcie ramy jest życie Twoje w wielkiem niebezpieczeństwie!

Najlepszym **ekwiwalentem za Twoje ciężko zapracowane pieniądze** jest tylko motocykl **ARIEL** lub **MATCHLESS.**

Dlatego wybór Twój padnie na **ARIELA** lub **MATCHLESSA** z wyłącznego przedstawicielstwa

K. Falkiewicz - Poznań

ul. Dąbrowskiego 79. telef. 68-83.

Uwaga! Przy przedstawicielstwie otworzyłem specjalny warsztat naprawy motocykli o specjalnem wyposażeniu fabrycznem pod kierownictwem doświadczonego fachowca p. Jakóba Fraysa **Stacja obsługi i konserwacja motocykli.**

zw 28 578

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej

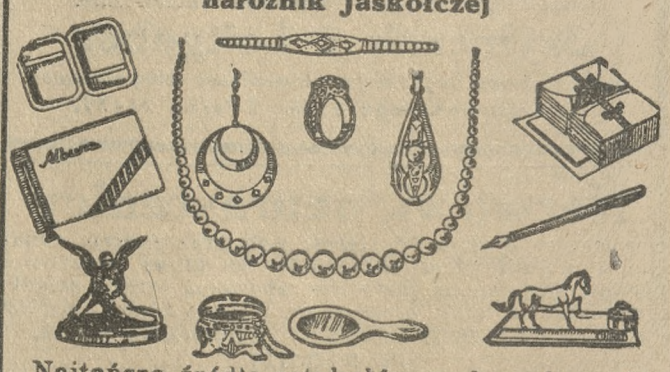

Najtańsze źródło artykułów podarunkowych

Biżuterja, Papeterja, Albumy, Ramki, Kałamarze, Szkatułki, Figury, Obrazki.

Centrala pocztówek artystycznych.

Proszę zważać na firmę. nw 8759

UWAGA!

Wobec zbliżających się Świąt Wielkanocnych, polecam wszystkim, **znane pierwszorzędne prima jakości, świeże i trwałe**

wyroby mięsne

Kto zatem chce mieć **na stole smaczne święcone, zakupi szynkę, kiełbasy itp. specjalności wielkanocne** w firmie

Ignacy Kurpiński

Fabryka wyrobów mięsnych

św. Marcin 32 telefon 3276 **Poznań,** **Pocztowa 26** telefon 5096

rw 13580

nw 8753

Żądać wszędzie.

Jedyny, prawdziwie skuteczny.

Okazja dla

handlarzy jarmarcznych

zaopatrzenia się w tanią galanterję i biżuterję. Szczegółów żądać pod **zw 28565**

Kursy stenografji

polsko - niemieckiej

i pisania na maszynach rozpoczynam **z dniem 8 kwietnia**

Kantaka nr. 1

II. piętro.

zw 28551

NOWOŚĆ! STRASZAK-BROWNING

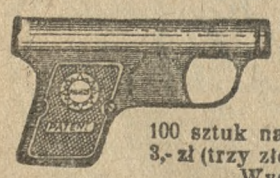

Strzelający z naboi do celu Cena **tylko 12,— złotych wraz ze skórzanym futerałem.**

BEZ POZWOLENIA!

100 sztuk naboi mosiężnych alarmowych tylko 3,- zł (trzy złote). Koszty przesyłki płaci kupujący Wysyła pocztą za zaliczeniem:

„SANDOMIR“, Warszawa, ul. Chłodna 66.

Telefon nr. 322-46 zw 7888

Drzewka owocowe

morele, brzoskwinie, porzeczki i agresty krzaczaste i drzewkowe, winorośla, bzy, róże krzaczaste i pnące w najpiękniejszych kolorach, magnolje, drzewa iglaste i krzewy ozdobne polecają: dw 3 164

A. J. JESKE, Szkółki drzew, Jelonek

poczta i stacja kolejowa Złotniki koło Poznania. Telefon 3. Dojazd do naszych szkółek autobusami z placu Sapieżyńskiego w kierunku Obornik. Cenniki wysyłamy na żądanie

Każdy

wzorowo ubierający się pan

młodzieniec lub chłopiec

powinien zaopatrzyć się **na święta wielkanocne** w odzież gotową marki **„SOLIDITÉ"** w największej fabryce i magazynach firmy W. Konkiewicz.

Radzę nie czynić zakupów przed obejrzeniem mych olbrzymich zapasów modnych **raglanów, płaszczy, ubrań sportowych i wizytowych.** Pw 10015/16-12.123/4

Specjalnie polecam mój wykwintny DZIAŁ MIAROWY.

W·KONKIEWICZ

Mechaniczna Fabryka i Magazyny wykwintnej odzieży męskiej i dla chłopców.

POZNAŃ, ST. RYNEK 8. Sukna - Podszewki GNIEZNO, RYNEK 2.

W niedzielę, dnia 29 marca magazyny moje są otwarte od godz. 13—18.

HURT. DETAL.

Gramofony - Płyty

światowych fabrykatów
jak **PARLOPHON** i t. d.
poleca w ogromnym wyborze
po cenach niskich

K. Kłosowski

Poznań, ul. 27 Grudnia 6

Naprawa mechanizmów

nw 8 425

Tapety
Listwy
Linoleum
Ceraty
Kokosy
Drążki
mosiężne
do schodów
i firan.

Centrala Tapet

Skład Farb i Przyborów Malarskich
właśc.
Wojciech Patalas
GDYNIA
Ul. Świętojańska nar. Chrzanowskiego. Telefon 11-88.

Otwarcie
we wtorek, dnia 31 marca 1931 r.

Farby
Lakiery
Pokosty
Terpentyny
Pędzle
Papiery
szklane i
szmerglowe
Pasta do podłóg.

nw 8 775

Na święta

w największym wyborze
dobry towar, najtaniej

bielutka porcelana

talerze stołowe zł 1.20
filiżanka ze spodkiem zł 0.80
półmiski, salaterki,
sosjerki, wazy i t. d.

Najnowsze ozdobne
Serwisy stołowe
do kawy, moki,
do herbaty, ciast,
do owoców z pięknemi
wzorami owoców

Serwisy stołowe seryjne
które można nabyć częściowo.

Serwisy do śniadania
zbierane filiżanki z talerzykami.

Przepiękne figurki.
Wazony, bombonierki.

Szkło stołowe
i szlachetne kryształy.

Kielichy do różnych win.
Czareczki do koniaków, likierów, szampana.
Puharki do (koktailów).
Römery w pięknych kolorach
Karafki do wódek, win
Serwisy do likierów.
Dzbany i wazy do kruszonu.
Szklanki i puhary do piwa.
Talerzyki, talerze.
Kompotjery, żardyniery.
Serwisy z tacką do cukru.
Zastawy i talerzyki do konfitur.
Wazony, duże puhary.
Garnitury na gotowalkę rubinowe, zielone, kobaltowe.

Alfenidowe, alpaka, nikl.

Menażki do octu i oliwy.
Zastawy, koszyczki i kasety do cukru, łyżeczki,
masielnice, tace, półmiski.
Serwisy do herbaty, kawy
Szklanki w postumentach
Serwisy do palenia.
Noże, widelce, łyżki, łyżeczki
Kaseta dębowa, zaw. 8 tuzinów i 10 sztuk sztućców.
Nożyki do owoców

Maszynki do gospodarstwa domowego.

Wyżymaczki.
Łóżka, umywalki.
Garnitury umywalkowe.
Emaljowane, aluminium naczynia do gotowania.
Drewniane wyroby, szczotki.
Garnitury słoji do krupów.

W. Janaszek

Poznań, ul. Jezuicka 1
(tuż przy Starym Rynku).
Pw 9812-11.95

Nadzwyczajna okazja!

Od 29 marca do 4 kwietnia r. b. urządza
„Pierwsza Wielkopolska Fabryka Kwiatów Sztucznych Jana Walczaka"
w Poznaniu, ul. Wrocławska 4, I ptr., telefon 58-65, specjalną

wystawę wiosenną własnych wyrobów.

Dla zapoznania Szanownej Publiczności z wytwórczością krajową, a mianowicie palm naturalnych, zasuszanych, kwiatów z materjałów roślinnych, jak również płóciennych i batystowych oraz wszelkich innych kwiatów ozdabiających, spuszczanych, wiszących i pnących dla pokoi prywatnych, salonów, hoteli i restauracji.

Zwiedzenie odbywa się od godz. 9 rano do 7 wieczorem bez zobowiązania kupna.

zw 28580

Dyrekcja Kasy Chorych m. Poznania

podaje do wiadomości, że

komisje lekarskie

oraz

kasa wypłat świadczeń gotówkowych

z Aleji Chopina 1a
przeniesione zostają z dn. 30 marca 1931 r.

na ul. św. Marcina 59

dw 3174

Do świątecznego pieczywa

AMADA TRYUMF

wyborowa margaryna mleczna.

Do nabycia wszędzie — tylko w oryginalnych paczkach.

Pw 9810-11.136

Restauracja i kawiarnia ATLANTIC

Stary Rynek 80/82

Dzienne ceny:

Kawa . . 35 gr
Herbata . . 25 gr
Piwo jasne 30 gr
Wódka . . 25 gr
Koniak . . 40 gr
Buljon . . 25 gr
i t. d.

Koncert od 8 wieczorem

Nowy zespół od 15. 3. kwartet pod kierownictwem dyrygenta pana **Kłossa**

zw 28 577

Przyjeżdża specjalista dla sztucznych oczu ludzkich

Będę robił

SZTUCZNE OCZY,

wedle natury, z uzyskaniem najnowszej techniki. Pacjenci zgłoszą się w dniach **9 — 11 kwietnia w Uniwersyteckiej Klinice Okulistycznej, ul Wały Batorego 2, Karol Müller z Jeny.**

nw 8 800

LOKALE

w centrum Poznania

obszerne, jasne i suche, składające się z trzech sal, 6 pokoi itd., o powierzchni ca. 1000 m², w oddzielnym budynku i z własnem podwórzem, nadające się ze względu na korzystne położenie i wewnętrzny rozkład specjalnie na fabrykę, hurtownię, szkołę, biura, sale dla towarzystw itp.

korzystnie do wydzierżawienia.

Łaskawe zgłoszenia proszę składać bezpośrednio dla właściciela domu do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod **nr. 12,140.**

Pw 10.023-12,140

Łóżka żelazne

Maglo domowe
Umywalki kompletne
Wanny do prania i kąpania
Kuchnie westfalskie
Drabki domowe
Maszynki do mięsa
Noże i widelce
Karnisze do okien

poleca korzystnie

Jan Deierling

skład żelaza POZNAŃ,
ul. Szkolna 3 Tel. 3518-3543

Pw 10014-12.118

S.Ch. Całkowita wyprzedaż: Dywanów Firanek Gobelinów narzutek, serwet i stołowizny Korzystajcie — S. Choynacki Poznań - Stary Rynek 52. S.Ch.

Magazyn otwarty w niedzielę od godz. 1 w południe do 6 wiecz. dw 3149/50

Kawa Świąteczna
Znak towarowy zastrz. U. patent. № 18851.
1/2 kg 6.00 zł
DLA ZNAWCÓW
WIELKA NOWOCZESNA PALARNIA KAWY
St. Milachowski
POZNAŃ
UL. FR. RATAJCZAKA 40.
ROK ZAŁ. 1904 — TEL. 1604
Pw 9865-12.97

Może Pani być najwybredniejszą!
ZAWSZE znajdzie Pani u nas odpowiednią parę dla SIEBIE, gdyż wybór najmodniejszego obuwia jest NAPRAWDĘ OLBRZYMI!
NISKIE CENY!
TOWAR KRAJOWY, dlatego TRWALSZY i LEPSZY!
Własna wytwórnia obuwia w Warszawie.
WIELKI MAGAZYN OBUWIA
FR. ROGOZIŃSKI i S-KA
Poznań ST. RYNEK 64
Pw 10013-12.120

Kilka samochodów używanych najlepszych fabrykatów z karoserjami otwartemi i krytemi, potrzebujących mniejszych napraw, sprzedamy z powodu braku miejsca na warunkach niebywale dotąd korzystnych.
„BRZESKIAUTO" Sp. Akc. - Poznań ulica Dąbrowskiego 29 tel. 63-23, 63-65.
Pw 10 021-12.138

Biegły książkowy-bilansista lat 24, z dłuższą praktyką szuka posady
Miejscowość obojętna. Łaskawe zgł. Kurjer zw 28 552

Opony samochodowe
najlepszych fabrykatów jak Goodyear, Dunlop, Goodrich, Michelin, Kelly, Firestone, Englebert, India w wszelkich rozmiarach oraz z najwyższemi rabatami bezkonkurencyjnemi
poleca
„BRZESKIAUTO" Sp. Akc.
Poznań, ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.
Pw 10022-12.139

Farbowanie włosów, brwi i rzęs. Trwałą elektr. ondulację, manicurę, masaże głowy i twarzy i wszelkie inne zabiegi w wykonaniu starannem. Ceny przystępne.
Salon de Coiffure
M. Muszyński (dla Pań i Panów)
ul. 27 Grudnia 4 i 3 Maja nr. 3.
Pw 9550-11.119

Zakłady Malarskie Artystyczno-Dekoracyjne
Wojciech Patalas
Gdynia ul. J. Poniatowskiego 1. Telefon 15-37.
Poznań ul. Franc. Ratajczaka 2. Telefon 28-59.
Dział I. Wykonywanie prac z zakresu malarstwa artystyczno-dekoracyjnego oraz wszelkich prac malarsko-budowlanych. Polichromowanie kościołów, kaplic, gmachów publicznych, sal, pałaców itp. Własne rusztowanie drabinkowe!
Dział II. Malarstwo reklamowe! Wykonywanie wszelkich godeł na szkle, metalu i drzewie w wszelkich życzonych formach i stylach. Specjalność: Reklamy świetlne! Kosztorysy i szkice bezpłatnie.
Dział III. Centrala tapet, skład farb i przyborów malarskich. Tapety, Listwy, Linoleum, Ceraty, Kokosy, Drążki mosiężne do schodów i firan. Farby, Lakiery, Pokosy, Terpentyny, Pędzle, Papiery szklane i szmergle, Pasta do podłóg.
nw 8776

MASZYNY do wyrobu dachówek cementowych i formy do rur tanio sprzedam. Oferty Kurjer zw 28561

Na raty miesięcznie 20 zł
EXPRESS GLORIA
Kromczyński, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.
Pw 9543/4-11.39/40

„NORA"
NAJSTARSZA FABRYKA RADIOWA
Aparaty „NORA" najprzedniejszej jakości pod gwarancją najlepsze. Obecnie na rynku do nabycia stale w najtańszem źródle
ZAKŁADY RADJOTECHNICZNE „EMKA" nw 8774
wł. M. Włodarczak - Poznań, Wrocławska 30

Ceny ponownie obniżone!!! M. POGORZELSKI Poznań, Wodna 7. członek Spódz. „Kredyt"
Pw 9975/6-12,69/70

Wielka wystawa maszyn do szycia I. klasy, tanio i na raty. Reparacje wszelkich systemów. Części na składzie i do „Singera", Poznań, Plac Nowomiejski 1a, prt. prawo.
Pw 9864-12.83

NASIONA
koniczyn - traw - okopowe - przemysłowe
warzyw i kwiatów
narzędzia i przybory ogrodnicze
preparaty do zwalczania szkodników roślinnych
poleca w najlepszej jakości i po cenach bardzo przystępnych!
Specjalny skład nasion
Aleksander Szyfter Poznań
Cenniki franco i darmo. ul. Wielka 11.
Pw 9796/7-1 185/6

Wyprzedaż damskich beżowych bucików od zł 16,— Pw 10 009-12.116
Magazyn obuwia SIWA, Poznań, Wożna 18. W niedzielę otwarte od 13 — 18.

Konsole do oszkleń, stołów składowych, masiw, mosiężno-n kiowane wyrabia i dostarcza Fa „BRONZ", Poznań-Główna, ul. Główna 91, zw 28 566

Samochód Austro-Daimler 5-osobowy gotowy do użytku, opony bardzo mało używane, za niską cenę natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 8652

Od 1 maja wakuje posada dyrektora Banku Ludowego w Żninie.
Zgłoszenia z życiorysem i warunki wynagrodzenia prosimy nadesłać najpóźniej do 10 IV. rb. do prezesa Rady Nadzorczej p. Ignacego Kokochy, Daronice, poczta Żnin.
cw 8178

Bardzo korzystnie sprzedam hipotekę około 100 tysięcy na dobrze rentującem przedsiębiorstwie, nabywca hipoteki mógłby dane przedsiębiorstwo za połowę wartości nabyć. Oferty Kurjer Poznański pod zp 28 471.

PRAKTYKA ADWOKACKA jest do odstąpienia w większem mieście powiatowem z dogodną komunikacją. Oferty do eksped. Kurjera Poznańsk. pod zw 28 564

UCZNIA syna uczciwych rodziców z lepszem wykształceniem szkolnem przyjmie zaraz
Józef Grabowski, Oborniki
zw 28 562 Skład żelaza.

SOŁACZ — Mazowiecka 61

PRZEDSZKOLE

W słonecznej willi — Ogród!
Informacje codziennie: zpw 28 501
Mazowiecka 61 — od godz. 11—1
oraz Ogrodowa 12 — od godz. 3—4
Janina Kusztelanówna

Oszczędny

miłośnik muzyki i tańca kupi dobry gramofon i najnowsze płyty u PEŁCZYŃSKIEGO

GRAMOFONY o szczycie doskonałości szafkowe i walizkowe

PŁYTY znanych marek **PARLOPHON — HOMOKORD** ostatnie nowości.

ST. PEŁCZYŃSKI

POZNAŃ, ul. 27. Grudnia 1

PRZEDSTAWICIELSTWO

tylko poważnych firm **przyjmie** na Poznań i Województwo b. dyrektor banku, finansowo niezależny i dobrze ustosunkowany. Oferty uprasza do Kurjera Pozn. pod **zw 28537**

Przedstawicieli - sprzedawców

uczciwych, inteligentnych, do sprzedaży ratalnej **poszukuje natychmiast** poważna Sp. Akc. na wysoką prowizję. Łaskawe oferty kierować do eksp. Kurjera Pozn. pod **nw 8 636**

SEKRETARZ

adwok. do większ. biura adwok. w Poznaniu. Znaj. niem. konieczna. Zgłoszenia z odpis. świad. i referencji **pod zw 28 571**

Rutynowanego

książkowego bilansisty

poszukuje się od 1. IV. r. b.

Zgłoszenia z podaniem referencyj przyjmuje „Bratnia Pomoc" T. S. U. P. św. Marcin 40, między 11 — 13.
zw 28 572

WSPÓLNIKA

cichego lub czynnego, z gotówką

40 do 60 tysięcy złotych

poszukuje się do pierwszorzędnego, zaprowadzonego i dobrze prosperującego magazynu w Poznaniu, najchętniej kupca. Pewna lokata i dobry zysk. Łaskawe zgłoszenia poważnych reflektantów pod **dw 3165** do Kurjera Poznańskiego

Uczniа

handlowego możliwie z ukończoną **szkołą handlową poszukuje**
Poznańskie Towarzystwo Radjowe
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 39.
zw 28 582

Na mieszkanie, użytek rolnictwa, przemysłu, 32 000 km, 1929 teren wystawy

przy ul. Rejmonta, Chociszewskiego i Taborowej. Korzystne położenie, natychmiast całkiem lub parcele **do wydzierżawienia.** Informacje
HOTEL POLONIA, Grunwaldzka, pokój 211
od 5 — 7 wieczorem. zw 28545/6

POSADA wolna

dla dobrze poleconej

BIURALISTKI

Niezbędny doskonały język polski i niemiecki.

Kandydatki zechcą składać oferty do Kurjera Poznańsk. pod **zw 28 569**

Kancelarja adwokacka

przyjmie zaraz a najpóźniej 1. 10. 31 wybitnego

prawnika cywilistę,

adwokata lub emerytowanego sędziego, jako współpracownika. Z adwokatem zawarcie spółki w przyszłości możliwe. Łaskawe oferty uprasza się złożyć do Kurj. Pozn. pod **zw 28567**

Uwaga! Uwaga!

Zastępstwo

na nadzwyczajnych warunkach **odda natychmiast** bardzo poważna **instytucja bankowa,** kilkunastu tylko uczciwym i pilnym zastępcom, zastępczyniom. Najwyższa i sumiennie wypłacona prowizja po okresie próbnym stała pensja. Zgłoszenia osobiste z dowodami przyjmuje nasz Inspektor p. H. Frisch, Poznań, dnia 28, 29 i 30 b. m. Hotel Britanja od godz. 10—1 i od 3—5.
zw 28 575

Na sprzedaż

majątek ziemski 1325 mg

750 mg ziemi ornej, 120 mg lasu, 40 mg wody, 180 mg łąk, 120 mg pastwisk, 30 mg wikliny, reszta pod zabudowaniami, ogrody, drogi, rowy, nieużytki. Inwentarz żywy i martwy kompletny, w bardzo dobrym stanie. 60 km. od Poznania, 5 km. od kolei. Za **240 000 zł przy wpłacie 120 000 zł,** reszta kredyt na 25 lat po 10% z amortyzacją.

Nadzwyczajne polowanie

na sarny, bażanty, zające, kaczki, kuropatwy. Jelenie i dziki przechodnie. Rybołóstwo. Agenci 2%. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 28 563.

Kto zamierza kupić dobrze i tanio, winien przedewszystkiem obejrzeć wielki wybór naszych doskonale utrzymanych

samochodów używanych

najsławniejszych fabrykatów europejskich i amerykańskich. Wszelkie typy stale na składzie.

samochody

małe, tanie w utrzymaniu, o licznych zaletach konstrukcyjnych, na oponach balonowych
średnie, do użytku zawodowego, odporne i praktyczne nawet w gorszych warunkach terenowych
wielkie wygodne i szybkie turystyczne z hamulcami automatycznemi Pw 10 024-12,141
z karoserjami 2 i 4-osobowemi sportowemi, 4 i 6-osob. otwartemi oraz krytemi

Ceny bardzo umiarkowane.
Warunki zapłaty niezwykle udogodnione.
Dostawa natychmiastowa.
Wyczerpujące oferty na każde żądanie.
Stała i racjonalna obsługa techniczna zapewniona.

Brzeskiauto, Sp. Akc.

Poznań ul Dąbrowskiego 29. Tel 63-23, 63-65.
Najstarsze i jedyne wszechstronne przedsiębiorstwo samochodowe w kraju zał. 1894 r.

Sprzedam piękny

majątek ziemski

z powodu działów rodzinnych za cenę niską.

Obszar 1900 mórg przeważnie ziemi pszennej, z wysoką kulturą, inwentarz żywy i martwy nadkompletny. Dwór z wodociągami, kanalizacją i światłem elektrycznem. Położony w starym pięknym parku. Kolejka w miejscu. Reflektanci z odpowiednią gotówką zechcą zgłosić się pod zw 28 554 do Kurjera Poznańskiego.

Młodszy pomocnik

obeznany w sprawach notarjalnych może się zgłosić do kancelarji notarjusza **Cichowicza, Plac Wolności 18.**
zw 28 558

Walne Zgromadzenie Pełnomocników

Zachodnio-Polskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Poznaniu

odbędzie się nw 8 747
dnia 18 kwietnia 1931 r. o godz. 12 w południe
w lokalu Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 8, z następującym porządkiem obrad:

1. Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat Towarzystwa za rok 1930 oraz udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi Towarzystwa.
2. Wybór 4 członków Rady Nadzorczej.

Zachodnio-Polskie Towarzystwo Kredytowe Miejskie
(—) Ratajski, Prezes Rady Nadzorczej.

Magistrat st. m. Poznania ogłasza niniejszem przetarg

na skanalizowanie ulicy Krańcowej

pom. ul. Warszawską a Czerniejewską.
Bliższe informacje i podkładki ofertowe za opłatą 5.— zł można otrzymać w ratuszu, pokój 33.
Otwarcie ofert nastąpi dnia 3 kwietnia 1931 r. o godzinie 9 tej w pokoju 33. nw 8 791/2
MAGISTRAT VII.

Ogłoszenie.

Państwowy Bank Rolny, Oddział w Poznaniu, posiada na sprzedaż

bydło utuczone

w majątkach własnych:
Konstantynowo-Mirowo, powiat Chodzież, st. kol. Strzelce Wlkp. — sztuk 80.
Wyrzysk Skarbowy, powiat Wyrzysk, st. kol. Osiek n/Notecią — sztuk 70.
Lubinia Mała, pow. Jarocin, st. kol. Lubinia Mała — szt. 90.
Szczegółowych informacyj udziela Wydział Agrarny P. B. R. w Poznaniu, ul. Ratajczaka 14. nw 8 568

L. cz. 1. K. 18/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Żyglądzie** i w chwili uczynienia wzmianki o przymusowym przetargu zapisana w księdze gruntowej Żygląd tom VII wykaz L. 78 na imię Jerzego Zdziechowskiego w Warszawie, zostanie dnia **28 maja 1931 r. o godz. 9 przed południem wystawiona na przetarg przymusowy** w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 13. Nieruchomość jest dobrem położeniem w Żyglądzie. Obszar wynosi: 573,31,98 ha. Grunty składają się z roli, łąki, pastwisk, ogrodów, wód. Klasy gruntów od 1—7. Czysty dochód gruntowy: 3108,06 talarów. Podatek gruntowy 892,72 mk. Parcele 49-1 etc., 50-1 etc., 51-1 etc., 52-2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 28, 29, 57/30, 31, 32, 33, 34, 53-35 etc., 54-35 etc., 36, 37, 38, 39, 2-1. Budynki składają się: a) Dom mieszkalny z dobudówką i podwórzem, b) Warsztat kołodziejski i kurnik, c) Wozownia, d) Chlew, e) Spichlerz, f) Wołownia, g) Stajnia dla cieląt, sieczkarnia i przyrządzenia, krowiarnia, h) Stodoła, i) Stodoła z wozownią, k) Obora dla deputatników, l) Owczarnia, m) Skład sprzętów rolniczych, n) Stodoła, o) Stajnia, p) Chlew i kuchnia dla bydła, g) Dom dla dwóch rodzin, r) Kuźnia, s) Dom dla 4 rodzin, t) Stajnia i kuchnia dla bydła, u) Dom dla 8 rodzin, v) Stajnia, w) Dom dla 8—10 rodzin, x) Stajnia, y) Dom dla 8—10 rodzin, z) Stajnia, bb) Stajnia z kuchnią dla bydła, cc) Koszary dla Rosjan z ustępem, dd) Dom dla 2 rodzin, ee) Warsztaty maszyn, ff) Dom dla 4 rodzin, gg) Stajnia z ustępem. Wartość użytkowa budynków 975 mk. Roczna kwota podatku domowego 38,60 mk. Wzmiankę o przetargu przymusowym zapisano w księdze gruntowej dnia 3 marca 1931 r. Chełmno, dnia 24 marca 1931 r. **Sąd Grodzki.**
nw 8 569

LICYTACJA PRZYMUSOWA

We wtorek, dnia 31 marca b. r., o godz. 11-tej, przy ul. Onufrego Kopczyńskiego 28 odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

większej ilości cementowych płyt chodnikowych, rusztowania do budowli, windy do cegieł, 2 wozów roboczych, urządzenia kuźni i 2 szop drewnianych.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. nw 8 797
Poznań, dnia 27 marca 1931 r.
MAGISTRAT XIII/4.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, 1. 4. b. r., o godzinie 2.30 po południu, sprzedam w Jankowie-Młyn per Biskupice najwięcej dającemu za gotówkę:: **12 świń.** nw 8 802
Zbiórka przed obszarem dworskim.
Olejnik, kom. obw. przy Wójtostwie Pobiedziska.

LICYTACJA MASY UPADŁOŚCIOWEJ

W poniedziałek, dnia 30 marca b. r., o godz. 10 przed poł., przy ul. Gwarnej 18, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:

szafę do papieru, 2 biurka, regał biurowy, stół składowy, dwa regały zecerskie z 12 kasztami, szafę do czcionek i ubrań, maszynę do pisania Smith, maszynę do odbijania korekt, maszynę pospieszną, stereotypję, maszynę do szycia drutem, maszynę do cięcia tektury, większą ilość czcionek i wiele innych przedmiotów. nw 8 669

T. Bartkowiak, kom. sąd. z pol. Poznań, Wały Jagiełły 3.

COGNAC BISQUIT DUBOUCHÉ

Pw 3 506

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: **1-łamowy milimetr 60 groszy**

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Motocykl
prawie nowy okazyjnie sprzedam. Wiadomość „Autogar", Piotra Wawrzyniaka 28/30, tel. 78-80. zdw 76 813

Fortepian
krzyżowy krótki zagraniczny sprzedam bardzo tanio. Strzelecka 26, mieszkanie 6 zdwp 76 811

Parcele
budowlane każdej wielkości, dogodnie położone t. j. przy ulicy Głównej, Rzecznej itd. korzystnie do nabycia. Zgłoszenia przyjmuje M. Gajewski, Poznań — Główna, ul. Wiejska 8. zdw 76 810

Podłogę, szalówkę
kantówkę, okna, drzwi, blachę, rynny, 500 mkw. płótna, 1.000 mkw. juty, izolacyjne płyty Celotex, kompletną konstrukcję drzewną, sali 600 mkw. wielkości, schody tanio z rozbiórki pawilonu, ul. Śniadeckich, wprost Orzeszkowej. zdw 76 930

Jadalnię
dębową bardzo tanio sprzedam. Stolarnia Bukowska 9. zdw 76 932

Składnica
drzewa w Poznaniu dobrze zaprowadzona zaraz do sprzedania. Do przejęcia 15 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 927

Parcele
wszystkich dzielnicach Poznania sprzedajemy Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 76 855

28
brylancików sprzedam. Oferty Kurjer zdw 76 865

1½ zł czapka
męska sportowa, 85 gr, kołnierzyk sztywny, modny, skarpety 45 gr, niciane 55 gr, deseniowe 75 gr, jedwabne 1.25, Fildecosse 2.50, kalesony macco 2.50, płócienne białe 2.90, koszule macco 2.85, z gorsem 3.50, płócienne białe 3.50, krawaty, bielizna wierzchnia, olbrzymi wybór. Warszawski Skład Fabryczny, Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 76 856

Hotel, restauracja i sala
z urządzeniem, w lokalu odbywają się zebrania wszystkich miejscowych towarzystw, można dołączyć skład kolonjalny, oddam zaraz najpóźniej 1. 4. r. b. Do przejęcia urządzenia potrzebna do 2 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 912

Dom
w dużej wsi kościelnej, w którym znajduje się gościniec z kolonjalką, salą i mleczarnią z rąk niemieckich tanio do sprzedania. — Potrzeba 11 000 zł, reszta niska hipot Oferty Kurjer zdw 76 913

Karuzela
motorowa na sprzedaż z powodu śmierci męża, wóz fabryczno mieszkalny 7 m. długi, wóz przewozowy, benzynowy motor 6 k. Zgłoszenia Kobylin, p. Krotoszyn ul. Krotoszyńska 215 w składzie. zdw 76 914

Łabędzie
młode, piękne jedna para, samiec zaraz na sprzedaż. Majętność Turew, pow. kościański. zdw 76 915

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane po zniżonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pab' ul Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Tel. 64-25. Pw 9015-5.99

Gramofony Płyty — Przybory
Sprzedaż po najniższych cenach F. Baloń Woźna 12 Pw 9539-10.53

Bemberga pończochy

po cenie fabrycznej oddamy detalicznie za 4.50 zł. Hurtownia Pończoch „Atlantic", Wrocławska 15 I piętro Pw 9 860-54.65

Dom
dobrze prosperujący sprzedam. — Wpłata do 50 000 zł lub wydzierżawię lokale restauracyjne z urządzeniem i mieszkaniem J. Kamiński, Bydgoszcz, Grunwaldzka 119. Pw 9 953 63.122

Cukiernię kawiarnię
w Bydgoszczy przy głównej ulicy sprzedam. Wiadomość Gdańska 42, „Nasz Sklep" Pw 9 986-63.126

Maliny
wyborowy gatunek 8 zł setka sadzonek za zaliczeniem sprzeda Majątek Laskownica Mała p. Grylewo, powiat wągrowiecki. zdw 76 229

Płaszcze
damskie czarne beż. tanio na sprzedaż. Górna Wilda 3. 1 wejście. I. piętro. prawo. zdw 76 190

Dyngus
Najtańsze i najlepsze wody kolońskie luzem i we flakonach dostaniesz w drogerji Borowskiego. Wielkie Garbary 38, narożnik Woźnej. zdw 76 287

Sprzedam
jasną, bardzo wykwintną sypialnię 1 osobową oraz ciemny męski pokój. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 76 352

Cukier
kryształ kostkowy, superior puder cukierniczy, ryżowy syropy karmelkowe sodę, sól, mąkę kartoflaną poleca hurtownia ceny bardzo umiarkowane Michalowicz i Ska, Poznań, Szyperska, telefon 2881, 2882. Pw 9 955-12.71

Papilotami

nawijanie włosów daje piękność powab cena tuz 3, 4 i 5 zł. Płyn do zwilżania włosów przed nawijaniem but 150 zł tylko u Wenzlika Aleje Marcinkowskiego 19 dw 2 614

Kamienicę
260 000 netto czynsz 33 000 zamienię na majątek. Oferty właścicieli Kurjer dw 3102

Witold Leworski obrazy i oprawa tylko Wrocławska 36
największy wybór, najniższe ceny. Pw 9 549-11.114

Narzędzia kowalskie
okazyjnie tanio. „Przewodnik", św. Marcin 30. zdw 71 901

Drut kolczasty
ocynkowany używany siatki, słupki tanio. „Przewodnik", św. Marcin 30 zdw 72 698

Okna do cieplarni
werand, pawilonów etc., oszklone w dobrym stanie tanio. Dolna Wilda 10. zdw 74 933

Okna inspektowe
oszklone oraz blachy w dobrym stanie tanio. Dolna Wilda 10. zdw 74 934

Skład
towarów spożywczych z mieszkaniem 3 pokoje, kuchnię okolicznościowo zaraz na sprzedaż. — Adres Kurjer zdw 75 607

Meble kuchenne
po bajecznie taniej cenie wprost od producenta sprzedaje Jan Konierki, fabryka mebli kuchennych, Piaskowa 3. zdw 75 609

Warsztat
tokarsko - ślusarski sprzedam — także przyjmę wspólnika. Oferty Kurjer zdw 75 618

Specjalny
skład cukierków w powiatowem mieście z mieszkaniem z kompletnem urządzeniem, z towarem z powodu spraw familijnych za 2 000 zł sprzedam. Adres wskaże Wytwórnia Cukierków Pluta, Poznań, Żydowska 28 zdw 76 424

Skład
z całkowitem urządzeniem i towarem krótkim sprzedam w Jarocinie przy rynku, cena 3 000 — Adres wskaże Kurjer zdw 75 859

Futra
skóry, nowości wiosenne chcesz kupić naprawdę najtaniej? idź do Dobrowolskiego, Marcina 1. zdw 76 243

Wózek
czterokołowy na sprzedaż. Grobla 27 a, piekarnia. zdw 76 225

Parcele
duże do sprzedania w ładnym położeniu z powodu wyjazdu tanio do sprzedania. Wiadomość u właściciela Hotel Britania, pokój nr. 8, godzina 9—11. zdw 76 435

Zakład fryzjerski
damsko - męski w śródmieściu sprzedam przy 5 000 wpłaty. Oferty Kurjer zdw 75 902

Praktyka dentystyczna
natychmiast do sprzedania lub wydzierżawienia z całem urządzeniem oraz mieszkaniem pięć pokoi z kuchnią w mieście powiatowem na Pomorzu Oferty do Kurjera pod zdw 76 416

Gdynia
skład bławatów, konfekcji, towarów krótkich, dobrze prosperujący, z mieszkaniem, bez odstępnego, zaraz na sprzedaż. Towar 25% niżej faktury. Oferty pod nr. 351 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 8762

Bogate pokłady
(przedniej jakości) wapna, marmurów, kalcytu, blendy, teren górzysty 30 ha (Kieleckie) sprzedam, przyjmę udziałowców - kapitalistów dla eksploatacji. Oferty Warszawa, Poczta Główna, Skrzynka 575 nw 8767

Kawiarnia-Paszteciarnia
w najlepszym punkcie Gdyni, niedaleko morza nadająca się na każde przedsiębiorstwo do sprzedania. Św. Jańska 95. Orłowski. nw 8761

Wózek
dziecięcy i łóżko duże. Poznańska 26, mieszkanie 7. jw 5754

Pokój
męski, ciemny dąb, styl flamandzki jak nowy sprzedam tanio. — Gwarna 15 mieszkanie 6. Pw 9972-12.57

Stanca
(balans) na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 76 460

Szpica
białego korzystnie oddam Młyńska 5, mieszkanie 4. zdw 76 488

Młyn
parowy dobrze prosperujący przemiał 150 centnarów zamienię na kamienicę. Oferty Kurjer zdw 76 477

Samochód
4 osobowy marki Brauch korzystnie sprzedam, zarejestrowany. — Oferty Kurjer zdw 76 470

Garnitur
koszykowy tanio sprzedam. Ul. Zacisze 2, mieszkanie 3. zdw 76 464

Najtańsze źródło zakupu

Brylanty okazyjnie, zegarki, biżuterja i obraczki ślubne. — Znane niskie ceny. Zygmunt Kutzner, św Marcin 50 (narożny dom ul Kantaka. zdw 76 736

Radjo
czterolampowe, selektywne sprzedam Marcina 33, mieszkanie 8. zdwp 76 701

Sprzedam
3 baraki, 28 pokoi, skład Gdynia, cena 35 000, wpłaty 20 000 dochód 700 zł. Rzeźnicki, Gdynia. zdw 76 461

Większą
ilość odpadków filmowych oraz filmy dla kin domowych tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 76 636

Kanapy, leżanki materace
sprzedaje bardzo tanio M. Kowalski, zakład tapicerki, Woźna 14, za Garbarami. rw 13 559

Akumulator
radjowy 4 Volt 70 Amp. nowy sprzedam. Oferty Kurjer zdw 76 528

Kino
objazdowe, niewykorzystanym filmem, wszelkiemi zezwoleniami, sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 76 530

Rower
półwyścigowy korzystnie sprzedam. Słowackiego 25, m. 8. zdw 76 555

Sprzedam
damski rower w dobrym stanie, 90 zł. Jeżycka 36, suterena. zdw 76 554

Maszynę
damską i szewską sprzedam. — Kuśnierski, Zielona 5. zdw 76 588

Gdynia
poszukuję wspólnika lub wspólniczkę do zakładu fryzjerskiego z gotówką 3.000 tys zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 76 586

Radjo
3 lampowy komplet na sprzedaż. Werda, ul. Stroma 7, 1. zdw 76 582

Kluby
kanapa pluszowa. Wrocławska 18, mieszkanie 2. zdw 76 572

Samochód
reklamowy kryty „Fiat" 505 w dobrym stanie, gotowy do wyjazdu korzystnie do sprzedania. Obejrzeć można firmie Gulczyński & Urbanek, Poznań, ul. Dąbrowskiego 81 zdw 76 569

Kot angorski
młody, trzykolorowy, rzadki okaz. Przecznica 6. II., lewo. zdw 76 568

Samochód
marki „Essex" z koncesją na sprzedaż. Zgłoszenia ul. Strusia 11, pomiędzy 8—10. przed południ. zdw 76 567

Okazja
narożnikowy skład cukierków bardzo ruchliwa dzielnica Poznania za 6 000. Adres Kurjer zdw 76 651

Ubikacja
frontowa, pokój kuchnia, nadająca się na każdą branżę zaraz do oddania. Pośrednicy pożądani. Kruczyński, Wierzbięcice 40. zdw 76 647

Skład
spożywczy z jedną ubikacją, dobra okolica, sprzedam tanio. — Adres Kurjer zdw 76 646

Ford
nowoczesny, daszkiem, boczkami, szczelny, prima stan 2 900.— Kilka nowoczesnych 4 drzwiowych do zarobkowania. Kurjer zdw 76 676

Pianino
krzyżowe sprzedam tanio Maczyński, Matejki 66 zdw 76 675

Skład
kapeluszy damskich, dobrze prosperujący, korzystnie na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 76 672

Nastrój świąteczny
podnosi przedewszystkiem porcelana, dlatego sprzedaje Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 bez wyjątku każdemu ładny serwis stołowy 12 osób za 59 złotych; Serwis kawowy 8.50; ½ tuzina alpakowych noży i widelcy 28.— Szklanki tylko 10 groszy. Niedziela otwarta. Po porcelanę wszyscy do Hurtowni! zdw 76 696

Zakład fryzjerski
mieszkaniem lub bez sprzedam. Żórawia 19/21. zdw 75 943

Powózka
(wolant) w dobrym stanie tanio sprzedam. Müller, Stawna 6. zdw 76 715

Samochód osobowy
Fiat 505 prima maszyna na nowych oponach sprzedam korzystnie, nadaje się też dla rzeźnika. Zgłoszenia u Maciejewski, Dąbrowskiego 18. zdw 75 733

Limuzyna Chryslera
w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia skrzynka pocztowa 79. zdw 76 742

Magle
ciężkiej, dużej budowy dostarcza Rybczyński, Umińskiego 8, Wilda zdw 76 771

Jeszcze kilka parcel
sprzedam korzystnie w Puszczykówku (letnisko) blisko dworca. Inf. Pilczek, ul. Ratajczaka 38, tel. 1200. zdw 76 768

Na pończochy

wielka zniżka cen — A Szymański Poznań Św Marcin 1 Specjalny magazyn pończoch Pw 9491/92-8.58/59

Kamienicę
zaprowadzonem sklepem kolonjalnym, narożnik Rynek Wronki, sprzedam lub wydzierżawię. Tumidajewicz, Wronki. nw 8787/8

Meble
na raty i za gotówkę najtaniej poleca Szpryngacz. Wielka 13. Pw 9 551-2

Skład
kolonjalny, urządzeniem, towarem, przyległe 4 pokoje, kuchnia bezkonkurencyjny, centrum Poznania, cena 17 000 z powodu stosunków rodzinnych spiesznie sprzeda „Krakus", Pocztowa 30. zdw 76 861/2

Tartak
w lesistej okolicy, na Pomorzu, wraz z gospodarstwem 70-morgowem korzystnie sprzeda lub wydzierżawi dyr. banku Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 916/17

Stary Rynek 37
poleca kapelusze najnowsze fasony. Pw 10 006 12.94

Wózki
dziecięce budki pociąga cerata, reparuje, maluje, gumy na składzie. Razer, Szewska 11. zdw 76 665/6

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki kanapy, najtańsze tylko w pracowni Wielkie Garbary 9. zdw 76 720/21

Maszynę
do szycia 70 zł sprzedam. Rybaki 9 skład zdw 76 612 3

Urządzenia
kuchenne, szafy pojedyńczo poleca tanio Stolarnia Czesława 11. (Wilda). zdw 76 659/60

Tanio
się ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym św Marcin 78 a P 9497

9 mórg
ogrodowej ziemi sprzedam. Skowroński. Krzesiny. rw 13 568/9

Kanarki
śpiewaki, samiczki sprzedam. — Borzyński, Górna Wilda 65. zdw 76 954/5

Majętność
1 000 morgowa blisko stacji, miasta, godzina od Poznania, gospodarstwo wzorowe, wysoki kontyngent buraczany. Cena handlowa inwentarzem, zapasami 300 zł morga, wpłaty 80 000 zł, reszta hipoteka długoterminowa. Wyrzykowski, Grobla 9 telefon 19-58 zdw 76 325

List
hipoteczny sprzedam na 1.000 dolarów z odpowiedniem damnem na 2 lata 12%, pierwsza hipoteka. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 80. nw 8786

Sypialnie
dębowe, z lustrami szlifowanemi, marmurami i materacami, solidne wykonanie po 900 złotych — Stolarnia, Wyrobieńskiego 19, w podwórzu. zdw 76 937

Pianino
krzyżowe czarne tanio Św. Marcin 22, I. piętro. zdw 76 633 4

Benenowski

Półwiejska 3 lub Chwaliszewo 76. — Obrączki wielki wybór. zdw 76 831/2

Kolonjalka
duża mieszkaniem maglem korzystnie. Adres Kurjer zdw 76 968

Najtaniej kupisz
obrączki ślubne, pierścionki zaręczynowe, zegarki oraz wszelką i inną biżuterję w firmie R Prante, św. Marcin 56. zdw 76 969

Sprzedam
tanio leżankę, stół, 2 krzesła, ul. Spokojna 15 a I. zdw 76 971

Motocykl
używany dobry sprzedam bardzo tanio. Oferty zdw 76 691

Okazyjnie
sprzedam, skład kolonjalny, narożnikowy w Poznaniu z towarem z mieszkaniem, koncesja tytoniowa, piwo, wino, magiel. Adres w składzie Kurjer zdw 76 703

Gospodarstwo
70 mórg, ziemia pszenna, budynki masywne, 8 krów, 2 jałowice, 25 świń, 2 konie 1 klasy maszyny kompl., 4 kilometry od Gniezna zaraz na sprzedaż, cena 45 tysięcy, wpłaty 25.000, reszta 15 lat. Zgłoszenia przyjmuje Jonczyk, Władysław, restauracja Łuka, Gniezno, Warszawska 15. nw 8785

Pierze

świeże darte niedarte puch poleca — Stanisław Dyczkowski Poznań, Wierzbięcice 13 zdw 76 444/5

Węgiel
drzewny, bukowy retortowy, prima gatunek, najlepszy do prasowania, nie kopcący, niesprawiający bólu głowy, jest do nabycia w składach spożywczych, żelaza i drogerjach Jan Kardacz, Różna 18, telefon 77-79. zdw 76 526 27

Skład
rzeźnicki, z przyległem mieszkaniem bez warsztatu w ruchliwej ulicy korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 800

Pianino
jak nowe sprzeda Staszica 3, parter lewo. zdw 76 918

Motor
elektr. 7½ K. M 380/220 (nowy) 3 miesiące używany 900 zł. Kurjer zdw 76 919

Klubowy
garnitur elegancki, tanio. Łazienna 1b Lewicki. zdw 76 938

Najtaniej!

Płaszcze oraz kapelusze damskie. Olbrzym wybór — nowości sezonu. Ceny rewelacyjnie niskie Na raty na asygnaty Kredyt poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1 Pw 9 855/6-12.31/2

O czem nie wiesz? że olej jadalny
jest nietylko pożywny lecz konieczny jako środek leczniczy dla organizmu ludzkiego. Poleca go po cenach konkurencyjnych Wildecka Wytłocznia Oleju Górna Wilda 55 Pw 9 943/4 12.52 36

Rowery
gumy, części stale w składzie. Warsztat reparacyjny. Czerniak, Półwiejska 11. zdw 76 769

Fortepian
Fibigiera, szafę do ubrania z powodu wyjazdu s rzedam. Grochowe Łąki 1 I prawo zdw 76 778

Elegancki
wózek dziecięcy korzystnie na sprzedaż. Strzałowa 6, parter lewo. zdw 76 843

Sprzedam
1 kanapę pluszową 125, 1 kanapę dywanową 225, 1 drabkę 8 stopni 16, 2 konie na biegunach 70, 2 stoły składowe 70.— wszystko nowe. Oferty Kurjer zdw 76 791

Biurko
duże i zegar stojący sprzedam tanio. Kopernika 1, parter lewo. zdw 76 805

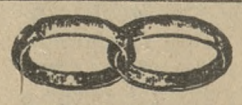

Bardzo korzystnie obrączki ślubne
biżuterja i zegarki Wszelkie reparacje wykonuje w własnej pracowni tanio i dobrze. A. Prante, Stary Rynek 91, wejście z ul. Wronieckiej. zdw 75 761

Motocykl
gotów do jazdy 2 K. M. na sprzedaż tanio. Ul. Dolina 16. zdw 76 876

4½ zł torebka
damska skórkowa, rękawiczki glasse 4.90; berety czeskie 2.25; pończochy Bemberga 2.75, oryginalne srebrnym stemplem 4.50, złotym stemplem 5.50; Fildecosse 3.50; biustonosze 95 gr; pantalony jedwabne 2.90; kombinacje jedwabne 4.90; jumpry jedwabne 10.50; garsonki, bielizna parasole, perły, biżuterja, zabawki najtaniej Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska, ul. Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 76 857

Fryzjerski
salon dobrze prosperujący, mieszkanie, większe miasto pow., garnizon natychmiast sprzedam. — Oferty Kurjer nw 8793

Ładny
pokój do wynajęcia, elektryka od 1 4. Kręta 24 III prawo. zdw 76 943

Radjo
5 lampkowe z lampami Neutrodyna De-Te-Ioe na zakres fal 180—3 000 m sprzeda za bezcen pomiędzy 12—1 M. Spychała Stary Rynek 46/47, I. p. zdw 76 949

Skład
z mieszkaniem tanio sprzedam. — Adres Kurjer zdw 76 960

Sypialnie
ładne, kompletne, bardzo tanio sprzedam. Stolarnia Kwiatowa 6. zdw 76 850

Przypominam
że najtaniej sprzedają porcelanę, fajans, szkło, alpakę, podarki praktyczne, oraz wszelkie sprzęty kuchenne. Marjan Lesiński, Stary Rynek, wejście z ul. Wronieckiej; proszę zważać na okna wystawowe; wielki wybór, niskie ceny. Wypożyczam porcelanę, szkło. Telefon 2916. rw 13 581

Konserwy
owocowe - jarzynowe bardzo tanio niżej cen fabrycznych poleca Żywert, Kantaka 17. zdw 76 906

Maszynę
do pisania Adler, mało używaną za 450 zł. sprzedam. Oferty Kurjer zdw 76 905

Świetna egzystencja
Hurtownia artykułów spożywczych w większem mieście garnizonowem na Pomorzu, jedyna tego rodzaju na Pomorzu, oraz wędzarnia ryb dobrze zaprowadzona z stałą klientelą z powodu stosunków rodzinnych na sprzedaż. Tylko poważni reflektanci zechcą się zgłosić do „Par" Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod „Dobrobyt". Pw 9998 54.83

Sztucer
Orginal-Aydta sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer rw 13 566

Platformę
i szor tanio sprzedam. Wielkie Garbary 17. m 12. rw 13 574

Skład cygar
i papieru staro zaprowadzony w dużem mieście powiatowem przy głównej ulicy z powodu choroby na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 76 978

Spodnie odzież zawodową
dostarcza tanio Fabryka Spodni St. Krause, Nast. Dominikańska 2. zdw 76 866

Wózek
dziecięcy, elegancki, duży na sprzedaż. Długa 5, mieszkanie 6. zdw 76 880

5 KUPNA

Kupię
samochód, mało używany karetka 4 osobowa nowego typu za cenę przystępną St Sosiński, Kępno, wypożyczalnia samochodów. nw 8 733

Prof. Peretiatkowicza
„Zarys encyklopedji prawa" i prof. Petraszyckiego „O pobudkach postępowania" kupię Oferty z podaniem ceny do Kurjera pod zdw 76 228

Kupno i sprzedaż
złota, srebra, brylantów oraz wszelkich kosztowności Firma F. Tarkowska, Poznań Plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 9 529-5.97

Poszukuję
domu na Łazarzu przy wpłacie 150 000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera zdw 74 226

Motor
elektryczny 6—8 P. S. używany, lecz w dobrym stanie, z gwarancją na prąd stały 440 volt kupię za gotówkę Oferty uprasza się do firmy Kotecki w Rawiczu. zdw 75 535

Tokarkę
1.50 m do metalu i kowadło średnie używane w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 76 240

Maszynę
dobrze szyjącą kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 498

Kupię autobus
Zgłoszenia Kurjer zdw 76 497

Futro
damskie mało używane kupię, rodzaj, cenę oferty Kurjer zdw 76 481

Kupię
salonik najchętniej Biedermayer. Oferty Kurjer zdw 76 591

Kupię
okazyjnie lodówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 510

Kupię
konia pod wierzch i do powózki. Adres z podaniem ceny Helena Kaczmarek, Puszczykówko. zdw 76 549

Łóżko
niklowe okazyjnie kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 576

Parcelę
kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 577

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. — Dom Komisowy, Podgórna 2. Pw 9499

Biurko
bufet w lepszem wykonaniu kupię. Oferty do Kurjera zdw 76 784

Kupię
1 szafę z lustrem, 2 łóżka lub całą sypialnię z kuchnią w dobrym stanie maszynę półkrawiecką. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 76 785

Piekarnię
kupię gotówką do 7 000. Kurjer zdw 76 953

Ziemniaki
(sadzonki i jadalne) kupię wagonowo. Ludwik Pilawa Droniowiczki, powiat Lubliniec woj. śląskie. zdw 76 821

Prasę do słomy
używaną kupię. Oferty Kurjer zdw 76 907

Motor
na 1—1½ KM na 220 volt kupię. L. Żuchowski, Rawicz. Pw 10 001-54.91

Urządzenie
składowe kupię Oferty Kurjer rw 13 577

Piecyk
gazowy do łazienki zupełnie dobry poszukuje. Dybicka, św. Marcin 61. zdw 76 894

6 KAMIENICE

Kamienicę
Poznaniu na Łazarzu, trzypiętrową 2 składy dochód 11 000, cena 75 000 złotych, wpłaty 40 000 — sprzedam. Oferty Kurjer zdw 76 478

Plac
pod willę sprzedam. Słowackiego 34. I. lewo. zdw 76 469

Sprzedam
komfortowy dom w Poznaniu, wpłaty 100.000, dochód 17 800. Zgł. Kurjer zdw 76 828

Sprzedam
kamienicę III piętr., z wolnem mieszkaniem spiesznie. Zaliczka 80.000. Oferty Kurjer zdw 76 803

Kamienicę
4-piętrową, narożnikową w Poznaniu, ul. Łąkowa sprzedam korzystnie. Adres wskaże Kurjer filja Stary Rynek rw 13 563

Kamienica
nowoczesna duży ogród w Gnieźnie przy ul. Dalkowskiej okazyjnie do sprzedania. Razniak, ul. Warszawska 19. zdw 76 979

Kamienica
w centrum, dochód 22 000 zł, — wpłata 60 000 zł. Centrala Handlowa, 27 Grudnia 5. zdw 76 700

7 PIENIĄDZ

Akcje
8 procentowe listy dolarowe (stare) Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego kupię. Oferty z ceną pod „Akcje" do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 9 964-63.124

Wspólniczki
z gotówką 5—6 tysięcy złotych do kawiarni-restauracji w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 144

Okazja
dla samotnej osoby!
Przyjmę wspólniczkę z gotówką 10 tys. do składu cukierków w śródmieściu Poznania fachowo prowadzonego przez 20 lat. Poważne dochody miesięczne dają możność spokojnej egzystencji. Oferty Kurjer zdw 76 275

Do 100 000 zł
lub więcej procent ustawowy, długoterminowe, dam na hipotekę kamienicy Warunek: 2 pokojowe mieszkanie centrum Poznania. Oferty Kurjer dw 3119

Poszukuję
dzielnego wulkanizatora z znajomością klijenteli lub wspólnika. Adres Kurjer zdw 76 624

Pół miljona
ulokuję na I. hipoteki w kwotach od 20 do 100 tys., wyłącznie na domach czynszowych w Poznaniu. Zgłoszenia tylko od właścicieli do eksped. Kurjera zdw 76 557

Poszukuję
wspólnika szofera do taksówki Oferty Kurjer zdw 75 162

Przystąpię
jako wspólnik do solidnego przedsiębiorstwa z kapitałem do 30 tysięcy złotych. Oferty Kurjer zdw 76 734

Pożyczki hipoteczne
zł 5 000 na gospod. 58 morgowe, okolica Gądek na I. miejsce na 10—15 lat poszukuję. Oferty Kurjer zdw 76 752

8 000 zł
przystąpię do intratnego interesu lub wpłacę jako kaucję za kierowniczą posadę. Szczegółowe propozycje Kurjer zdw 76 760

Pożyczki
osiągnąć mogą urzędnicy państwowi, komunalni, wojskowi, oficerowie itd. za adnotacje na pensji. Zgłoszenia osobiste lub pisemne: Bank Oszczędnościowo-Kredytowy, Poznań, Podgórna 7 Pw 9941/42-12.49/50

Poszukuję
500 pożyczki. Kurjer zdw 76 788

Do 15 000
zł. poszukuję na I hipotekę nowego domu w Poznaniu, mogę dać ewtl. mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 76 921

7 000
zł i współpracę dam do każdego uczciwego najchętniej budowlanego przedsiębiorstwa. Barwicki, Gdynia 3. nw 8795

500—600 zł
pożyczki poszukuję na 2—3 miesięcy pod zastaw i dobry procent Oferty Kurjer zdw 76 836

Pożyczki
5—20.000 zł. na pierwszą hipotekę poszukuje poważna instytucja Zgłoszenia Kurjer zdw 76 902

Pożyczki
uzyskać mogą rolnicy, właśc. nieruchomości urzędnicy Bank Spółdzielczy, Poznań, św. Wojciech 30. Pw 10 007-54.93

2 000 zł
pożyczki poszukuję na 6 mies., wysoki procent, gwarancja pewna. Oferty Kurjer Poznański zdw 74 768

1 000 zł
pożyczki poszukuję procent 6 miesięczny pokój umeblowany niekrępujący. — Małżeństwo wykluczone. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 035

Hipotekę
2.500 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 76 901

Za
pożyczkę 300—500 zł wolne letnisko. Oferty Kurjer zdw 76 804

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie odnowione
5 pokoi, kuchnia, łazienka, pokój dla służącej, gaz, elektryczność, przedpokój, 2 balkony, bardzo ciepłe, słoneczne, II piętro, Jeżyce, część urządzenia zaraz tylko za gotówkę do odstąpienia. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Jeżyce jw 5745

Biuro
1 lub 2 pokoje z telefonem za zgodą gospodarza przy ul. Pocztowej, I. piętro, wejście z klatki do wynajęcia od 1. 4. 31. Zgłoszenia do „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod nr 11.109. Pw 9815-11.109

5
pokoi z komfortem od zaraz do wynajęcia. Marynarska 5. zdw 76 075

Pokój
z kuchnią, oddzielnem podwórzem, szopą, stajnią, nadające się na składnice węgli lub drobiu zaraz wydzierżawię. Witt, Drużbackiej 1. parter. Pw 9979-54.82

Jednopokojowe
kuchnia, półtora roku 900, dalsze miesiące 35. Górna Wilda 32. Koczorowski. zdw 76 486

Mieszkanie
zmienię dla krawca lub szewca odpowiednie. Rybaki 3. Michalski. zdw 76 463

Mieszkanie
5 pokojowe, komfortowe okolica Parku Wilsona, wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia poważnych reflektantów do Kurjera zdw 76 622

Cztery
pokoje komfort oraz meble na sprzedaż. Mickiewicza 3, właścicielka. zdw 76 592

5 pokojowa
willa w Swarzędzu tuż przy stacji, kompletnie odnowiona wraz z owocowym ogrodem od 1 kwietnia rb. do wydzierżawienia. Bliższe informacje Września, ul. Warszawska 16, m. 4. zdw 76 511

Próżny
pokój Jeżyce, starszej pani zaraz wynajmę. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 368

Dwa
pokoje kuchnia z meblami 2.500, dzierżawa 50 zł na Wildzie wskaże Świercz, Słowackiego 27. zdw 76 581

Mieszkanie
3 pokoje komfortowe zaraz do oddania. Zgłoszenia ul. Siemieradzkiego 11, IV. lewo. zdw 76 714

Skład
2 pokoje i kuchnia w śródmieściu Trzemeszna zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera pod nw 8 731/2

2 pokoje kuchnia
przedpokój, pokój służącej zaraz nowej willi tuż dworzec Luboń, wodociągi, elektryka, czynsz 140 miesięcznie, rok zgóry bezdzietnemu Państwu. Oferty zdw 76 7.5

Pokój
i kuchnia z meblami zaraz do objęcia. Agenci wykluczeni. Adres wskaże Kurjer zdy 76 823

Mieszkanie
5 pokojowe centrum odnowione, już wolne, za zwrotem kosztów renowacji i 300 zł. dzierżawy miesięcznej oddam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 76 781

Wydzierżawię
pokoik tanio. Józefiak, Debiec, szosa Okrężna przy Świerczewskiej. zdw 76 847

2 — 3 pokoje
dobrze umeblowane, słoneczne, (używalność kuchni do wyłącznej dyspozycji) korzystnie do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 76 928

Oddam
pokój kuchnię zwrot kosztów 400 zł dzierżawa miesięczna. Żórawia 19. IV. ptr. front. 6—8 wiecz. zdw 76 944

Koncesję
wódczana wynajmę. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 737

Pokój
kuchnia, centrum 800, czynsz 35, wydzierżawi „Pawilon", Marszałka Focha 15 zdw 76 830

Mieszkanie
czteropokojowe kuchnia, Łazarz, I. piętro, wolne, zwrot remontu 1 200 za czynszem miesięcznym wydzierżawi „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 76 829

Mieszkania
pokój kuchnia 1200 zł., 2 pokoje kuchnia 2.000 zł., 3 pokoje kuchnia 2.500 zł. wtem 2 lata dzierżawy. Palacza 94. zdw 76 903

Pokój
kuchnia 400. Agencja Kurjera, Przecznica 1a. zdw 76 896

Piekarnia
skład i mieszkanie wprost od gospodarza do wynajęcia od 1. 4. Letkiewicz, Śrem, ul. Wawrzyniaka. rw 13 591

Mieszkanie centrum
9 pokojowe komfortowe, balkon, elektryczność, jasne, słoneczne, odnowione za dzierżawę miesięczną i część urządzenia do oddania. Oferty Kurjer zdw 76 872

Mieszkanie
pokój z kuchnią. Wiadomość St. Aksamit w Szczeszynku, dworzec Ławica. jw 5762

Mieszkanie
2 pokojowe, kuchnia, ogród korzystnie do oddania. Mosina kolonja, Orzechowska zdw 76 962

Próżne
dwa pokoje, używanie kuchni — centrum, lepszej rodzinie. Adres Kurjer zdw 76 694

Mieszkania
każdej wielkości do wynajęcia. — Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 76 853

Pokój
i kuchnia do wynajęcia wprost od gospodarza w nowym domu, dzierżawa 1½ roku zgóry. Mikołajczak, Pamiątkowa 11, II. p., front. zdw 76 820

9 SZUKA MIESZK.

2
pokoi kuchni za zgodą gospodarza, czynsz zgóry, poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 76 605

Poszukuję
2 pokoi i kuchni od gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 76 604

Urzędnik
na stałej posadzie poszukuje mieszkania 3-pokojowego, komfort wprost od gospodarza. — Czynsz 2 lata zgóry, ewentualnie zwrot kosztów remontu. — Zgłoszenia Kurjer zdw 76 517

Poszukuję
pokoju z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz rok zgóry. — Oferty Kurjer zdw 76 553

4 lub 5
pokoi z przynależnościami w śródmieściu za półrocznym czynszem poszukuję. Oferty Kurjer zdw 76 639

Pokoju
próżnego, używaniem kuchni śródmieściu. Kurjer zdw 76 796

Szukam
mieszkania z pracownią (może być skład) 130 zł. m. zapł. 3 do 6 miesięcy zgóry, wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 76 790

Małżeństwo
poszukuje 2—3 pokojowego mieszkania lub 2 pokoi próżnych; płacę 150 zł. miesięcznie i zgóry. Oferty Kurjer rw 13 586

1½ roczną
dzierżawę dam za 2—3 pokojowe mieszkanie wprost od gospodarza. Pośrednicy wykluczni Zgłoszenia Kurjer jw 5765

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Okazja
Hotel, ogród owocowy, koncertowy, sala, zamienię na dom z kawiarnią. Oferty Kurjer zdw 76 824

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
duży dla 2 pań. Jasicka, Wierzbięcice 11. parter. zdw 76 358

Dwóch
panów na pokój przyjmę zaraz. Półwiejska 29, parter, prawo. zdw 72 342

Pokój słoneczny
dla 2 panów wolny. Wielkie Garbary 36, m. 22 Zgłoszenia od 5—7. zdw 71 579

Pokój
utrzymaniem. Długa 3, m. 2. zdw 76 299

Pokój
2 panów od kwietnia. Gąsiorowskich 11. mieszkanie 6. zdw 76 310

Ładny
pokój balkonowy, elektryczność, telefon, ewentl. dobre utrzymanie od 1. 4. Staevenowa Drużbackiej 7 (Łazarz). zdw 75 896

Pokój
umeblowany 1—2 osobom. Ulica Dąbrowskiego 52, front, I. piętro mieszkanie 5 zdw 75 913

Pokój
Grottgers 2. IV. zdw 75 191

Współlokatorki
szuka panienka Pokój w śródmieściu, pianino, telefon dobre utrzymanie lub obiady. Informacje telefon 13-36. zdw 76 182

Balkonowy
pokój dobrze umeblowny, elektryczność, łazienka, Przemysłowa 12, parter, lewo. zdw 76 355

Czysty
frontowy pokój dla solidnego pana. Działyńskich 2, II. prawo. zdw 76 372

Małżeństwu
inteligentnemu, paniom 2 pokoje (używalność kuchni) samotnej. Maleckiego 6, mieszkanie 11. zdw 76 396

Pokoik
mały umeblowany wchód osobny zaraz wynajmę. Wały Królowej Jadwigi 5 a, mieszkanie 7. zdw 76 432

Słoneczny
Chwaliszewo 3 4 mieszkanie 8. zdw 76 454

Pokój
umeblowany wolny. Czesława 16 a II. lewo. zdw 76 452

1 i 2 osobowy
pokój umeblowany korzystnie wynajmę. Rüde ul Poznańska 50 zdw 76 451

Pokój
wspólny po 25 wynajmę. Strzelecka 21, I. ptr. prawo. zdw 76 506

Pokój
umeblowany dla małżeństwa. Maleckiego 17 III. lewo. zdw 76 504

Pokój
umeblowany, elektryczność, usługa. Konopnickiej 15, I. zdw 76 500

Pokój
Matejki 55. II. Waszkiewicz. zdw 76 493

Pokój
Wierzbięcice 40. III. lewo. zdw 76 492

Niekrępujący
pokoik do wynajęcia Chwaliszewo 60/62, mieszkanie 21, parter. zdw 76 484

Pokój
wynajmę, małżeństwo niewykluczone. Przemysłowa 12. Komisarek. zdw 76 482

Małżeństwu
używaniem kuch lub dwom osobom frontowy, słoneczny balkon. Małopolska 7, II. zdw 76 476

Niekrępujący
Patrocja Jackowskiego 35. II. prawo. zdw 76 610

Pokój
frontowy inteligentnemu panu lub dwom 1. 4. wynajmę. Św. Marcin 14. III. lewo. zdw 76 474

Pokój
Wierzbięcice 37 a. parter. lewo. zdw 76 473

Pokój
czystej pani używanie kuchni — niedrogo. Płońska, Wierzbięcice 19. zdw 76 471

2 pokoje
małżeństwu wspólnie panom, paniom zaraz. Drużbackiej 8 mieszkanie 10. zdw 76 462

Czysty
słoneczny, wygodny pokój frontowy, elektrycznością 1—2 panom. Wierzbięcice 23, II. prawo, godziny 16—18.30. zdw 76 590

Pokój
frontowy panu wynajmę. Piekary 4. parter. zdw 76 632

Elegancki
frontowy wynajmę. Pocztowa 21. I. prawo. zdw 76 630

Panience
z pościelą pokój wynajmę. Skarbowa 17, podwórze, IV. ptr. zdw 76 625

Pokój
utrzymaniem lub bez Wały Zygmunta Augusta 2. I. lewo. zdw 76 623

Od
1. 4. wolny pokój umeblowany elektryczność lepszym panom. — Działyńskich 3. III. p. prawo. zdw 76 475

Pokój
frontowy, ładny, elektryka, jednej osobie wynajmę Mika, Wierzbięcice 37 a. I. zdw 76 620

Pokój
dla panów, wejście z klatki wynajmę. Ogrodowa 20. I. prawo. zdw 76 619

Centrum
pokój frontowy elegancki, drugi mały, oddzielnie wynajmę. Plac Nowomiejski 6 a. I. zdw 76 618

Pokój
solidny osobie do wynajęcia. Ul. Kwiatowa 8, mieszkanie 15. zdw 76 614

Pokój
frontowy jedno, dwuosobowy, elektryczność, pościel pożądana. Mostowa 33 wysoki parter lewo. zdw 76 611

Pokoik
Szwajcarska 14 mieszkanie 6. zdw 76 607

Ładny
pokój dla 2 panów wolny. Przybyłska, Półwiejska 11. II. zdw 76 606

Małżeństwu
oddam pokój. Kopernika 4, m. 7. zdw 76 603

Jeden
względnie 2 umeblowane pokoje połączone wynajmę. Piotra Wawrzyniaka 43. II. lewo. zdw 76 601

Pokój
duży słoneczny, czysty. Kręta 22. III. prawo. zdw 76 600

Pokój
wynajmę. Poznańska 59. II. narożnik ul. Jasnej. zdw 76 598

Pokój
z wygodami dla 2 pań z własną pościelą wolny. Skryta 11. m. 3. zdw 76 597

Pokój
z wygodami oddam w procencie za pożyczkę 1 500 zł. Kurjer zdw 76 596

Duży
dobrze umeblowany elektryczność ewentl. telefon. Św. Marcin 74, parter. zdw 76 593

Pokój
panu, elektryczność, łazienka, telefon, Przecznica 5, parter. zdw 76 565

Pokój
telefon. Stolarska 2, m. 8. zdw 76 563

Lepszy
pokój panu. Szyperska 1, III. zdw 76 682

Wspólny
dwom panom. Półwiejska 35, I. zdw 76 681

Dwuosobowy
Hojnacka. Woźna 14 b. III., prawo. zdw 76 680

2 pokoje
umeblowane Wierzbięcice 41 b., wysoki parter, mieszkanie 11. zdw 76 671

Centrum
pokój klubowy ewentl. utrzymanie lepiej sytuowanym, drugi skromniejszy. Podgórna 10a. III., prawo. zdw 76 699

Pokój
na 1—2 osób zaraz. Wysoka 11. I. ptr., lewo. zdw 76 719

Dwuosobowy
sympatyczny, balkonowy. Zielonacka, Mostowa 14. I. zdw 76 539

Pokój
dla małżeństwa oraz pokoik jednoosobowy do wynajęcia. Śmierzchalska, Matejki 47, parter. zdw 76 560

Pokój
słoneczny, ogrodowy. Wysocki, ul. Spokojna 27 II, godz. 5—7. zdw 76 558

Pokój
elektryczność Stroma 2a, parter. zdw 76 518

Pokój
wynajmę. Sew. Mielżyńskiego 22, w podw. I. wchód, m. 15. zdw 76 515

Pokój
słoneczny, czysty, wynajmę panu przy pl. Drwęskiego, Stroma 24, parter. zdw 76 541

Pokój
czysty wynajmę inteligentnemu panu. Śniadeckich 30, parter, prawo. zdw 76 522

Pani
wydzierżawię pokój balkonowy. Śniadeckich 1. III. zdw 76 524

Pokoje
dla przyjezdnych blisko dworca, tel. 75-59. Focha 80/11. zdw 76 550

Pokój
wynajmę. Sulewska, Mostowa 5. zdw 76 548

Pokój
panom lub paniom. Słodowa, Wierzbięcice 49. zdw 76 547

Pani
czysty, lepszy 15 kwietnia. — Sew. Mielżyńskiego 22, I., mieszkanie 21. zdw 76 543

Do wynajęcia
16—18 dużych pokoi centralne ogrzewanie, 3-piętrowy dawny Hotel Francuski, ceny niskie. Wiadomość F-a Stanisław Juracki & S-ka, Aleje Marcinkowskiego 13, telefon 25 47. zdw 76 507

Pokój
niekrępujący pani. Skarbowa 15, parter, lewo. zdw 76 738

Pokój
wolny 1. 4. Wielkie Garbary 48, I., lewo. zdw 76 538

Pokój
niekrępujące wejście. Spokojna 25a, m. 7. zdw 76 537

Pokoik
elektryczność, używanie kuchni, jednej osoby. Wybickiego 2, mieszkanie 14. zdw 76 535

Mniejszy
czysty pokój Matejki 66, III. l. zdw 76 589

Mały
pokoik do wynajęcia. Stefana Czarnieckiego 14, mieszkanie 7. zdw 76 587

1—2
pokoje umeblowane, elektryczność. Kraszewskiego 8, I., prawo. zdw 76 585

Pokój
umeblowany, słoneczny 1 kwietnia. Ratajczaka 10 III. zdw 76 584

1—2
osobom pokój czysty, miły. Jackowskiego 40. II., lewo. zdw 76 583

Panu
wynajmę. Staniszewska, Dolna Wilda 64. zdw 76 579

Pokój
niekrępujący z elektrycznem oświetleniem. Plac Bernardyński 1. III., prawo zdw 76 575

Pokój
umeblowany zaraz. Staszica 8, IV., lewo. zdw 76 574

Pokój
niekrępujący. Młyńska 3. IV., prawo. zdw 76 573

Pokoik
światło elektryczne. Składowa 11, mieszkanie 9 zdw 76 571

Pokój
1—2 osobom. Gołębia 4. II., nar. Szkolnej. zdw 76 653

Śródmieściu
1—2 osobowy frontowy, słoneczny elektryczność zaraz. Szwska 11, II., lewo. zdw 76 649

Skromny
pokój Ogrodowa 10, parter, prawo. zdw 76 650

Gabinet
balkon, osobne wejście, od 15 kwietnia. Matejki 55, II., lewo. zdw 76 648

Pokoik
mały bez pościeli panu wynajmę. Focha 80, mieszkanie 22. zdw 76 644

Pokój
Piotrowski, Grobla 29. zdw 76 643

Mickiewicza 19
pokój frontowy, słoneczny, elektryczność, wysoki parter, dwom solidnym, stałym lokatorom wynajmę. Dąbrowskiego 15 mieszkanie 3. zdw 76 658

Pokój
czysty, słoneczny, frontowy, elektryczność 1 osobie wynajmę. Poplińskich 7, parter, prawo. zdw 76 655

Małżeństwu
Staszica 25, II., lewo. zdw 76 654

Dwuosobowy
młodszym, solidnym panom Świętokrzyski 3, III., prawo. zdw 76 669

Pokój
umeblowany słoneczny inteligentnej pani wydzierżawię. Cieszkowskiego 6, mieszkanie 7. zdw 76 942

Pokój
z balkonem dobrze umeblowany dla lepszego pana. Maleckiego 4, II., prawo. zdw 76 677

Pokój
utrzymaniem światłem elektrycznem. Św. Marcin 66/67, mieszkanie 10. zdw 76 664

Dwuosobowy
27 Grudnia 19. Strzelecka. zdw 76 663

2
pokoje, telefon, panu lub małżeństwu. Kraszewskiego 4, m. 9. zdw 76 662

Pokój
utrzymaniem dla dwóch po 90 zł. Długa 12, I., prawo. zdw 76 688

Jednoosobowy
czysty pokój, światło elektr., telefon. Młyńska 13, parter, mieszk. 6. zdw 76 687

Frontowy
ładnie umeblowany, słoneczny, czysty, elektryczność, fortepian, telefon, solidnemu panu zaraz. — Dąbrowskiego 24, mieszkanie 11. zdw 76 684

Dwuosobowy
balkonowy, utrzymanie lub obiady. Matejki 39, I., lewo. zdw 76 698

Drugiego
solidnego pana frontowy. Marcina 29, III. zdw 76 712

Pokój
czysty, niekrępujący. Wielkie Garbary 50, mieszkanie 10. zdw 76 709

Panienkę
na wspólną stancję. Paszkiewiczowa, Wodna 7, III. wejście Ślusarska. zdw 76 707

Umeblowany
Kopernika 7, parter. zdw 76 717

Pokój
elektryczność panu tanio wynajmę. Bukowska 41, I. ptr., prawo. zdw 76 716

Dla małżeństwa
Kanałowa 6 mieszkanie 16. zdw 76 724

Pokój
z fortepianem dla 1 lub 2 panów (pań). Wierzbięcice 53, parter, lewo. zdw 76 723

Panienkę
na wspólny. Adres Kurjer zdw 76 718

Pokój
z używaniem kuchni małżeństwu. Wielkie Garbary 32, tylny dom, m. 15. zdw 76 295

Pokój
dwom. Piekary 8, II. zdw 76 732

Pokój
panom światło elektr. Półwiejska 13, w podw., mieszk. 16. zdw 76 728

Ładny
tanio. Kwiatowa 4, m. 5. zdw 76 739

Pokój
bez pościeli dwom panom. Zielona 3, m. 5. zdw 76 756

2
panny. Kaczmarek, Małe Garbary 3. rw 13 583

Pana
na wspólny pokój. Kwieciński, Nowy Rynek 4. rw 13 584

Pokój
wynajmę. Św. Wojciech 7, III. prawo. rw 13 585

Tani
pokoik. Grunwaldzka 11, m. 6. zdw 76 826

Pokój
wspólny. Półwiejska 11, Olszewska. zdw 76 833

Wspólny
pokój panu tanio. Adres wskaże Kurjer zdw 76 837

Dobrze
umeblowany elektryczność, łazienka, dwom lub jednej osobie. Dąbrowskiego 54, I., pr. zdw 76 841

Pokój
dla panienek 1 lub 15 do wynajęcia. Hendrysiak, Wielkie Garbary 53. zdw 76 842

Pokój
panu umeblowany, frontowy, słoneczny, elektryczność, wysoki parter, blisko Jasnej, wynajme. Kaliński, Dąbrowskiego 25 a. zdw 76 840

Pokój
1—2 panom wynajme. Cieszkowskiego 7, mieszkanie 5. zdw 76 959

Śródmieście
pokój elegancki, niekrępujący — światłem elektrycznem. Adres Kurjer zdw 76 950

Niekrępujący
pana 1. 4. Orzeszkowej 2, I. ptr. zdw 76 946

Usytuowanemu
panu elegancki, niekrępujący, (śródmieście). Chętnie na kilkorazowy pobyt w miesiącu. Adres Kurjer zdw 76 920

Pokój
słoneczny. Pomorska, Zygmunta Starego 6. zdw 76 754

Inteligentnym
panom, paniom. Kwiatowa 9, m. 4. zdw 76 748

Pokój
umeblowany solidnemu panu wynajmę. Polna 13, parter, lewo. zdw 76 766

Pokój
panienkom. Strzałowa 3, parter, lewo. zdw 76 762

Dwu
i jedno osobowe pokoje elegancko umeblowane, niekrępujące, w śródmieściu z utrzymaniem lub bez od zaraz lub od 1. do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 76 777

Kraszewskiego 19
I., lewo, pokój odnowiony, zdw 76 776

Pokój
lub dwa razem wynajmę. Matejki 57, parter, lewo. zdw 76 773

Pokój
umeblowany, elektryczność. Niegolewskich 2, I., lewo. zdw 76 772

Elegancki
z klatki schodowej inteligentnemu panu wynajme. Różana 23, I. ptr. zdw 76 770

Pokój
umeblowany wspólny dla pana. — Piekary 18, tylny dom, I., lewo. zdw 76 746

Pokój
dla inteligentnych panów (pań) wynajmę. Strzałowa 7, II ptr. prawo. zdw 76 780

Słowackiego 27
dwuosobowy, fortepian (wejście Asnyka II). zdw 76 115

Pokój
ładny, słoneczny. Strzelecka 28, 5. Kurkiewicz. zdw 76 844

Dwuosobowy
pokój na przyjazd świąteczny dla inteligentnych. Aleje Marcinkowskiego 1, II ptr. prawo. zdw 76 793

Pokój
solidnemu panu. Poplińskich 3, parter. zdw 76 789

Pokój
bardzo elegancki, elektryczność, 1 kwietnia. Cieszkowskiego 8, II ptr., mieszk. 5. zdw 76 787

Pokój
wspólny panom. Ogrodowa 5, Gintrowicz. zdw 76 801

Dwuosobowy
Skarbowa 15, dom ogrodowy wprost, parter prawo. zdw 76 802

Panów
na pokój. Woźna 17, skład. zdw 76 679

Pokój
do wynajęcia. Rzeczypospolitej 9, dom ogrodowy, I. prawo. zdw 76 941

Pokój
osobne wejście. Chwaliszewo 67, IV. zdw 76 931

Pokój.
panu. Białecka, Szkolna 9. Pw 9994-60.99

Pokój
dwuosobowy. Wodna 11, I. rw 13 570

Pokój
frontowy umeblowany dla lepszego pana. Małe Garbary 7, parter, lewo. rw 13 572

Pokój
dobrze umeblowany zaraz do wynajęcia narożnik ul. Mickiewicza Kelmowa, Dąbrowskiego 15, II. rw 13 575

Przyjmę
2 panów na pokój. Grobla 28, parter, prawo. zdw 76 983

Pokoik
panu Szwajcarska 18, m. 24. zdw 76 812

Pokój
frontowy panu. Plac Nowomiejski 10b, I. zdw 76 818

Panu
wspólny pokój elektryczność. Nowak, Wielkie Garbary 21, m. 10. zdw 76 809

Pokój
frontowy, elektryczność, 1. 4. lub później. Zielona 1, parter, prawo. zdw 76 808

Pokój
2 osobom, pościel pożądana. Romana Szymańskiego 9, II., lewo, front. zdw 76 815

Dwuosobowy
pokój, Piekary 6, III., lewo. zdw 76 817

Słoneczny
front, pokój dobrze umeblowany do wynajęcia. Graniczna 12, m. 8. zdw 76 934

Pokoik
wynajmę. Kopernika 8, parter, lewo. zdw 76 929

Pokój
niekrępujący 1. 4. Polna 16, II., m. 5. jw 5758

Pokój
elektryczność, łazienka, Śniadeckich 9, parter, lewo. dw 3167

Pokój
dla małżeństwa zaraz. Kraszewskiego 11, III., lewo. zdw 76 890

Pokój
niekrępujący, małżeństwu, samotnym. Telefon 13-41. zdw 76 889

Pokój
duży, elektr., fortepian. Wierzbięcice 53, mieszkanie 8. zdw 76 888

Pokój
na biuro Zielona 3, parter, lewo. zdw 76 892

Duży
frontowy pokój dwom panom zaraz wynajmę. Górna Wilda 24, II. ptr., front. zdw 76 895

Pokój
Marji Magdaleny 1 mieszkanie 8. zdw 76 704

Małżeństwo
lub panów. Zielona 7, parter w podwórzu. zdw 76 702

Dwa
umeblowane wspólne, ładnym panom. Babińskiego 7, (Plac Sapieżyński), parter. zdw 76 693

Przyjmę
panienki na stancję. Stary Rynek 76 III. zdw 76 692

Słoneczny
czysty, elektryczność tanio. Św. Wojciecha 22/24, I. zdw 76 695

Pokój
umeblowany solidnemu panu wynajme. Św. Wojciech 30, mieszkanie 3. Pw 10 000-54.90

Wspólny
panom (elektryczność) Szkolna 3, prawo, mieszkanie 26. rw 13 587

Elegancki
pokój niekrępujący z klatki schodowej. Stary Rynek 64, m. 3. rw 13 588

Pokój
Grobla 9, I prawo. rw 13 582

Elegancki
pokój z fortepianem. Szamarzewskiego 2, mieszkanie 5. zdw 76 973

Dwuosobowy
niekrępujący, frontowy, słoneczny elektryczność. Focha 82, mieszkanie 8. zdw 76 972

Z utrzymaniem
przyjmę na wspólny pokój z młodym urzędnikiem ubezpieczeniowym. Pocztowa 15, I. m. 3. Zgłoszenia 2—4. zdw 76 966

Pokój
frontowy 1—2 panom. Kościelna 15, III. prawo. zdw 76 965

Pokój
słoneczny komfortowy. Grudnia 19, m. 11. zdw 76 964

Panienki
przyjmę utrzymaniem — bez. Solarska, Półwiejska 31, I. lewo. zdw 76 951

Pokój
wynajmę Piotra Wawrzyniaka 24, II. p. jw 5764

Elegancki
dwuosobowy, ewntualnie dwa, telefon. Słowackiego, wejście Prusa 2, mieszkanie 10. jw 5763

2 pokoje
dla 2 osób. Zielona 6, II. zdw 76 874

Pokoik
mały (tanio) wolny. Słowackiego 37, Plebański. zdw 76 878

Pokój
umeblowany. Kraszewskiego 9, II., lewo. zdw 76 877

Pokój
wolny, także pokoik panience. — Kręta 4, II., prawo. zdw 76 863

Pokój
2 osoby zaraz wynajmę. Mostowa 4, I., lewo. zdw 76 882

Dogodne warunki
pokoik panu Przemysłowa 36, I., lewo. zdw 76 881

Elegnacki
jeden lub dwa centr., elektrycznością. Poznańska 58a, II., narożnik Mickiewicza. zdw 76 899

Pokój
dwuosobowy. Cieszkowskiego 7, mieszkanie 12. zdw 76 873

Centrum
słoneczny, ładnie umeblowany, z telef. lub bez. Podgórna 6, m. 10. zdw 76 871

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
jednego i dwóch próżnych wzgl. częściowo umeblowanych poszukuję dla solidnych panów. Olekszy Wały Zygmunta Augusta 10a zdw 76 272

Poszukuję
zaraz 1—2 umeblowanych pokoi o ile możnośc. z telefonem Zgłoszenia Kurjer zdw 76 353

Urzędnik
poszukuje od 1. 4 niekrępującego pokoju. Oferty z ceną Kurjer zdw 76 608

Z klatki
schodowej, niekrępującego zaraz poszukuję. Oferty Kurjer zdw 76 516

Pokoju
skromnie umeblowanego, używaniem kuchni szukają synowie z matką. Oferty cena Kurjer zdw 76 531

Urzędnik
państwowy kawaler do 35 zł, najchętniej Łazarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 566

Z klatki schodowej
niekrępującego poszukuje urzędnik od 1. 4. Podanie warunków do Kurjera zdw 76 722

Pokoju
umeblowanego na biuro w centrum poszukuję zaraz. Oferty Kurjer zdw 76 757

2 pokoi
umeblowanego w tem jednego na biuro poszukuję od zaraz w centrum. Oferty Kurjer zdw 76751

Zupełnie
niekrępującego ewtl. klatki schodowej poszukują 2 panie, okolica śródmieścia. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 883

Pokój
duży lub dwa niekrępujące, telefon, poszukiwany. Oferty Kurjer zdw 76 430

Niekrępującego
pokoju z klatki schodowej poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 926

13 LOKALE

Na biura
2 pokoje frontowe, obszerne do wynajęcia z telefonem Fredry 2, mieszkanie 4, telefon 3595. zdw 76 835

Lokale fabryczne
na cele przemysłowe, handlowe lub składnice, bardzo jasne, suche, nowocześnie budowane, z siłą, światłem wodociągami kanalizacjami oraz obszernym placem od 1 kwietnia. Poznań-Jeżyce, korzystnie do wydzierżawienia. — Zgłoszenia Kurjer zdw 76 407

Warsztaty
początek Wierzbięcic zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia pl. Nowomiejski 5, m. 4. zdw 75 523

2 pokoje
na biura centrum telefon. Oferty szczegółowe „Par", Grudnia pod 60.96. Pw 9970-60.96

Garaże
do wynajęcia narożnik Górnej — Dolnej Wildy 78. Informacje tylko Budzyński, Starościńska 6, telefon 36-06. zdw 76 487

Na biura
5 pokoi odnajmie gospodarz za miesięcznym czynszem, okolica Ratajczaka. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 711

Skład
w Toruniu najlepsze położenie do wynajęcia. Zgłoszenia Stryczyński, Poznań Dąbrowskiego 3. zdw 76 956

Skład
korzystnie do wynajęcia. Pluciński, Wielkie Garbary 14. dw 3179

Centrum
rynku wydzierżawię osiem nowych dogodnych składów. Oferty Kurjer zdw 76 887

14 DZIERŻAWY

Dzierżawa
na 15 lat. Majątek 1 300 mórg z gorzelnią z żywym i martwym inwentarzem jest od 1. IV. 1931 do wydzierżawienia Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 76 412

Garaże
wolne do wynajęcia. Sp. Akc. „Elibor", ul. Gąsiorowskich 6. Pw 9858-12.54

Skład
dwa pokoje kuchnia zaraz do wynajęcia. Września, Jerszyński, Rzeczna 1. zdw 75 717

Młyna
wodnego celem dzierżawy poszukuję ewentl. jako wspólnik. Oferty Kurjer zdw 76 617

Dzierżawy
piekarni z kolonjalką w dużej wsi szukam. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 616

Ogród
też częściowo do wydzierżawienia. 5 minut od Grobli. Adres wskaże Kurjer zdw 76 523

Pokój
kuchnia 6 morgowy ogród, stajnia w Mosinie. Schildknecht, Mielżyńskiego 22. zdw 76 674

Kiosk
w Puszczykowie w najlepszym położeniu, zaraz na własny rachunek. Adres wskaże Kurjer zdw 76 683

Przyjmę dzierżawę
kuźnię z narzędziami we większem mieście od zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 76 741

Majątek
328 mórg, 10 klm. od Poznania, 8 pokoi, kontrakt na 10 lat, żywym, martwym inwentarzem wydzierżawię, morgi 1 ctr., objęcie 22 000 zł. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 76 765

Majątek
700 mórg pszennej ziemi, 60 łąki, 4 ogrodu, drenowane, 8 pokoi, drugie budynki dobrym stanie, żywym, martwym inwentarzem, 10 lat wydzierżawię, objęcie 48 000 zł, od Poznania 40 klm. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 76 763

Piekarnia
w pełnym biegu do wydzierżawienia. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 87 nw 8779/80

Plac
około 1500 kwm. mieszkanie, biuro telefon, garaże, stajnie, odpowiedni na składnice drzewa budulca, stolarskiego materjału budowlanego, od lat zaprowadzony od właściciela. Adres Kurjer zdw 76 795

Pierwszorzędny
lokal restauracyjny w najlepszym punkcie miasta Poznania jest do wydzierżawienia za pewną gwarancją, z powodu stosunków familijnych frekwencja nadzwyczajna. Zgłoszenia F-a „Krakus" telefon 58-68. zdw 76 958

Specjalny skład
żelaza z urządzeniem bez konkurencji w ruchliwem mieście na Pomorzu, natychmiast do wydzierżawienia. Towar nie potrzebuje być przejęty. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 54.90. Pw 10 000-54.90

Młyn parowy
z powodu śmierci odstąpię dzierżawę za zwrotem wkładów. Oferty Kurjer zdw 76 870

Sklep
do wydzierżawienia. Żydowska 10 Wiadomość Dąbrowskiego 54, w składzie kapeluszy Sznajder. jw 5759

Piekarnia
w pełnym biegu przy dobrej i ruchliwej ulicy z mieszkaniem od zaraz do wynajęcia. Gniezno, św. Wawrzyńca 30. aw 8781

15 UZDROWISKA

„Miłowody" Zakład przyrodoleczniczy
leczy nerwy choroby wewnętrzne, ceny niskie. Poczta, stacja kolejowa Oborniki Wlkp. zdw 76 140

W Puszczykówku
szukam pokoju z kuchnią na 4 miesiące. Oferty z ceną Kurjer zdw 76 466

Poszukuję
letniska maj trzy osoby, najchętniej leśniczówce. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 551

Trzy
i dwupokojowe, elektryka, przy lesie, wodzie w Mosinie. Schildknecht, Mielżyńskiego 22. zdw 76 673

Na
letnisko odstąpię dwa pokoje, kuchnię w Chartowie pod Poznaniem. Oferty Kurjer rw 13 590

16 OSOBISTE

Ostrzegam
przed wynajęciem lub sprzedażą mej realności przez mą żonę bez mej wiedzy. Bielicki, Naramowice. zdw 75 265

Osoba
która w sobotę zabrała aparat fotograficzny jest poznana oczekujemy jak najszybszego zwrotu, bo wytoczymy śledztwo. Br. Machalla. zdw 76 436

Pani
i Panu przypominamy uprzejmie, że Poznańskie Towarzystwo Telefonów (dawniej ul Jasna i ul. Fr Ratajczaka) ma w Poznaniu lokale sprzedaży hurtowej i detalicznej obecnie tylko na ul Piekary 16/17 (Apollo). Aparaty i przyroby radjowe, telefoniczne i elektryczne przyrządy domowe Poznańskie Towarzystwo Telefonów, Poznań ul. Piekary 16/17, telefon 24-80 Pw 9 532-10.31

Młoda
samotna wdowa pragnie znaleźć sympatyczną, z dobrej rodziny panienkę, któraby zamieszkała wspólnie ze mną. Mam własne mieszkanie. Z powodu ciężkiego położenia proszę szlachetną osobę o udzielenie mi pożyczki pod gwarancji na dogodne spłaty. — Łaksawe zgłosznia upraszam do Kurjera zdw 76 540

Inteligentny
mężczyzna w skrajnej nędzy prosi szlachetną osobę o udzielenie małej pożyczki. Oferty Kurjer zdw 76 835

Zosienka
spotkamy się przed f-ą Golisz, Wrocławska 32, po zakup pięknego jajka wielkanocnego. zdw 76 849

Czwartek
Poznań — Leszno 20.35, panią, czarnym płaszczu proszę znak życia. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 879

17 PODZIĘKOWANIA

Podziękowanie
Wszystkim ofiarodawcom, którzy złożyli dla mnie ofiary w „Kurjerze Poznańskim" składam najserdeczniejsze „Bóg zapłać!" Weteran 1863 r. Melchior Koprucki. zdw 76 483

21 ZGUBY

Unieważniam
zgubione dokumenty wojskowe Antoni Kordylewski. zdw 75 958 zdw 75 958

Zgubiono
dowód osobisty wydany na nazwisko Trentowskiego Karola — przez Starostwo m. Wilna, unieważniam. zdw 76 494

Unieważniam
zagubioną książeczkę wojskową. Roman Dembiński. zdw 76 514

Świadectwo
wyzwolenia na nazwisko Tadeusz Prażyński, Janikowo zagubiłem. zdw 76 759

22 ROZMAITE

Spróbójcie przekonacie się pończochy, skarpetki
najkorzystniej kupicie Pocztowa 11, parter, zupełna wyprzedaż. zdw 75 399

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Ratajczaka 27, wykonuje szybko sumiennie wszelkie gorsety, pasy bandaże do- po ciąży, operacji itp. Biustonosze wszelkiego rodzaju oraz reparacje zdw 76 638

Trykotaże miarowe
kostjumy sportowe, garsonki, swetry, pulowery, sukienki ubranka, kombinacje itp. korzystnie „Tricot", Romana Szymańskiego 10, III, przy Świętokrzyskim. Pw 9 507

Kapelusze
podług najnowszych żurnali wykonuje także przyjmuje przeróbki Salon Mód „Henriette", Ratajczaka 15 (Pasaż), tel. 58-17. Ceny niskie. zdw 76 727

2,80
powleczenia na poduszkę na pościel od 8.80, prześcieradła gotowe od 4.50, pościel inlet gwarancja pod względem jakościowym poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3 Pw 9524-9.45

Fotografje
portrety Bracia Pęcherscy. — Aleje Marcinkowskiego nr. 8. — Ceny zniżone. dw 2585

Detektywne
dwudziestoletnie biuro „Greif", Ratajczaka 15 (Apollo) Wywiady obserwacje zdw 71 052

Krawaty
męskie wykonuje, modernizuje, odświeża „Alfa", Chełmońskiego 9, II. p. telefon 76-37. zdw 76 216

Kto
wykona tanio obudowanie okna wystawowego ewentl. kupię używane. Adres Kurjer zdw 76 457

Sanację przedsiębiorstw
dobrowolne akrody i ugody, ekspertyzy finansowe, sporządzanie i rewizje ksiąg i bilansów przeprowadza Biuro rewizyjno - buchalteryjne Józef Mączyński, ul. Chełmońskiego 9, telefon 76-37. zdw 76 490

Obrazy
Fałata, Malczewskiego, Kossaka inne. 3 Maja 3, dom ogrodowy. zdwp 76 480

Reparuje
oczka w pończoszkach, nadrobienie stóp 2 zł. Mostowa 4, m. 2. zdw 76 512

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań, centrum, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od Placu Świętokrzyskiego. zdw 76 153

11,90
podpięcie kopertowe z gustowną klocką, strojne poduszki od zł 2.90 z falbanką od zł 6.90 poleca fabryka bielizny J Schubert, ul. Wrocławska 3, specjalność: kompletne wyprawy Pw 9525-9.43

Najsłynniejsza chiromantka
z Warszawy będzie tylko do pierwszego. Przepowiada przeszłość, teraźniejszość przyszłość dokładnie. Aleje Marcinkowskiego 20, dom tylny, prawo, II. zdw 76 667

Żaluzje
naprawiam. Kantaka 5, Gloger. zdw 76 753

Wspólnika (czki)
poszukuję do składu z gotówką 5—8 tys. Oferty Kurjer zdw 76 750

Administrację
nieruchomości, czynsz zabezpieczony gwarancją hipot. 100 000,— wnioski, skrypty sądowe, podatkowe, regulacje, weksli, klauzule egzekucyjne załatwia. Biuro Prawo, Rynek Łazarski 6. zdw 76 963

Niebywała okazja
Nowoczesne aparaty 5-lampowe 298 zł. Gramofony gabinetowe, walizkowe, płyty gramofonowe, po zniżonych cenach. Aparaty anodowe 120 zł. nowoczesne schematy montażowe 1. — Przyjmujemy asygnaty „Kredyt". Dla p. p. urzędników kredyt do 12 miesięcy. „Radjoton", Wieczorek i Rzemyszkiewicz, Poznań, ul. Półwiejska 4. dw 3161

Maszynistka
z własną maszyną poszukuje pracy w domu. Oferty Kurjer zdw 76 848

Kapelusze
damskie, eleganckie w dużym wyborze tanio poleca firma Zofja, Św. Marcin 78a. zdw 76 786

Akuszerka
Krajewska, Poznań, Wilda Wybickiego 15, przyjmuje panie, udziela porady i pomocy położniczej. zdw 76 797

Obiady
kolacje po 1 złotym, każdy syty. Św. Marcin 11, I. p zdw 76 838

Szyję
wszelką garderobę damską wykwintnie, szybko tanio. Wielkie Garbary 36, dom tylny, I. piętro. rw 13 589

Większym
o 20—30 cm pod gwarancją zostaniesz przez oryg. gimnastykę szwedzką. Nadesłać 3 zł. Józefa Gustowska. Chwaliszewo 19. rw 13 573

Trwałą ondulację
polecam tanio prywatnie. Chrapkowski, dypl. fryzjer damski, ul. Kramarska 27, telefon 24-75. rw 13 576

Nadszedł
wielki transport płaszczyków wiosennych dla chłopców po cenach bardzo korzystnych. Firma Fischer, Stary Rynek 91, rw 13 578

Obrazy na raty !!!
i za gotówkę kupisz najtaniej tylko firmie Krzewiński, Strzelecka 31, podw. zdw 76 868

Posługaczka
na cały dzień portzebna Adres Kurjer zdw 76 864

Przepisywanie
maszynowe Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 76 854

Chiromantka
zagraniczna przyjmuje także w niedziele 14—18, Górna Wilda 51, III., prawo. zdw 74 635

Salon Mód „Henriètte"
wykonuje wykwintne suknie, płaszcze oraz kostjumy sportowe, angielskie. Wykonanie pierwszorzędne. Ratajczaka 15 (Pasaż), telefon 58-17. Ceny niskie.
zdw 76 726

23 OŻENKI

Wdowiec
w sile wieku bez żadnych nałogów, właściciel poważnego domu handlowego i nieruchomości wartości 250 000 poszukuje żony. Panie do lat 45, posiadające około 70 000 majątku. Pośrednictwo krewnych mile widziane Łaskawe zgłoszenia możliwie z fotografją do Kurjera Poznańskiego
zdw 75 303

Jedynaczka
wykształcona, muzykalna posażna, mieszkaniem, wyjdzie zamąż, okazja tylko dla pp. palestry, lekarzy, aptekarzy lub inżynierów. Oferty Kurjer Poznański
zdw 75 723

Poznam
celem ożenku panienkę z zawodu ogrodniczkę Panie do lat 26, — przystojne, inteligentne, gospodarne, pochodzenia jak ja biednego, ceniąc własny dorobek, mając zamiłowanie do własnego kawałka ziemi upraszam o łaskawe oferty zdw 75 592

Kawaler
lat 31, z zawodu kupiec-bław., obecnie wspólności branży przemysłowej, z majątkiem ca 20 tys. w gotówce, średniej wielkości, szlachetnego usposobienia, zapozna panią inteligentną do lat 30 z majątkiem powyżej podanym. Panie serjo myślące proszę z całem zaufaniem złożyć ofertę do Kurjera Poznańskiego
zdw 76 509

Panna
lat 23, córka przemysłowca, posag 150.000 poszukuje znajomości cel matrymonjalny Poważne zgłoszenia biuro „Wanda", Fabryczna 35a, m. 20
zdw 76 580

Kawaler
lat 25, posiadający skład i 10 tys. gotówki szuka tą drogą panny do lat 22. Cel matrymonjalny. Łaskawe oferty Kurjer zdw 76 562

Panna
z dobrej rodziny w starszym wieku, materjalnie niezależna pragnie wyjść zamąż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 76 641

Kupiec
lat 32, właściciel składu dobrze prosperującego i agronom-ogrodnik przystojny, lat 27 poszukują odpowiedniej znajomości; cel matrymonjalny. Oferty możliwie z fotografją, którą się zwraca do Kurjera zdw 76 670

Panienka
posiadająca 30 000 poślubi właściciela ziemskiego. Zgłoszenia Biuro matrymonjalne „Rekord", Skarbowa 15, telefon 40-18.
zdw 76 661

Kawaler
przystojny szatyn, posiadający 15 tys. poślubi odpowiednio sytuowaną panią do lat 28. Biura wykluczone. Oferty do Kurjera
zdw 76 749

Solidny
kawaler, lat 29, rzemieślnik, posiadający 10 000 zł majątku, szuka znajomości pań, celem ożenku dla wspólnego dobra pożądane cośkolwiek majątku, najchętniej z prowincji. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 76 767

Blondyna
wesołego usposobienia, szanująca się poślubi zrównoważonego przystojnego pana o szlachetnej duszy. Oferty panów do lat 38 upraszam Kurjer zdw 76 846

Szatynka
lat 18, zgrabna, przystojna, miłej powierzchowności pozna pana w celu matrymonjalnym. Myśl poważna. Oferty Kurjer zdw 76 783

Inżynier
kawaler z kapitałem pragnie poznać inteligentną panią lub młodą wdowę posażną wzgl posiadającą własne przedsiębiorstwo, majątek ziemski. Cel matrymonjalny, dyskrecja zapewniona.— Łaskawe oferty Kurjer nw 8794

Inżynier dypl.
właściciel biura oraz składu, 40 lat, wysoki przystojny brunet, ożeni się z damą z odpowiednim majątkiem Zgłoszenia bez fotografji i najpotrzebniejszych informacyj pozostaną bez odpowiedzi. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Oferty „Par", 27 Grudnia 18, pod 60.97. Pw 9997-60.97

Blondynka
przystojna, posiadająca 4.000 szuka znajomości panów 35—40 piekarza lub rzeźnika. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 83. nw 8782

24 NAUKA

Nauka
pisania na maszynach metoda nowoczesna. Zapisy codziennie w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I piętro.
Pw 9013-5.53

Nauka
pisania na maszynach metoda nowoczesna. Zapisy codziennie w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8. I. piętro.
Pw 9851-11.78

Rytmika!
Kursy prywatne dla dzieci do lat 10, tanio Zgłoszenia Kurjer
zdw 75 649

Ondulacji
kurs tanio udzielam. Oferty Kurjer zdw 75 903

Francuskiego
teorja, praktyka udzielam. Ratajczaka 29, III, lewo.
zdw 76 503

Udzielam
lekcji skrzypiec dobrze i tanio. B. Dziamski, Przemysłowa 40, tylny dom III. ptr. zdw 76 472

Rutynowana
nauczycielka przygotowuje do klas niższych, chętnie wyjedzie na wieś. Wiadomość: Księgarnia J. Dippel, Poznań, Plac Wolności. zdw 75 652

Student
udzieli korepetycyj za pokój. — Oferty Kurjer zdw 76 713

Kursy
stenografji, książkowości, pisania maszyną, zbiorowe i oddzielne popołudniowe i wieczorne rozpoczynam 8 kwietnia 1931 Kromczyńska, Ogrodowa 16, II.
zdw 76 621/a

Kursy
stenografji, pisania na maszynach księgowości, rozpoczynam 1 kwietnia. Tyran-Zaworska, Strzelecka 33 zdw 74 845-6

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1, II. piętro. zdw 74 417

Angielka
udziela angielskiego 17 zł. miesięcznie. Oferty Kurjer
zdw [illegible] 2

Lekcji
francuskiego nowoczesną metodą u rodowitej francuski poszukuje. Ofetry do Kurjera pod zdw 76 961

Lekcyj
udziela A. Szyke, dyplomowany nauczyciel. Kwiatowa 4, parter, lewo. zdw 76 740

25 MUZYKA

Lekcyj na fortepianie
udzielam sumiennie i gruntownie, także wieczorami. Ul. św. Józefa 9 a, parter, lewo zdw 76 189

Jazzbandzista - celista
potrzebny od pierwszego wymagany nowoczesny jazz Oferty Kurjer zdw 76 595

26 ROZRYWKA

Kino Aurora
Charlie Chaplin
p. t. Bohater wojny Światowej.
zdw 76 945

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Kucharz
młody z dobremi świadectwami szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 76 237

Młynarz
kawaler wolny od wojska, sumienny, z dobrą praktyką, szuka posady na skromnych warunkach Łaskawe zgłoszenia W. Derda, Sędzin, pow. Szamotuły.
zdw 75 953

Osoba
z dobrej rodziny szuka posady od 1 IV do wyręczenia pani domu, znając prasowanie, dobrą kuchnię, zaprawy hodowle drobiu. — Oferty Kurjer zdw 76 019

Pielęgniarka
lat 22 poszukuje posady do dziecka lub chorej osoby. Oferty Kurjer zdw 76 081

Biuralistka
z praktyką szuka posady Oferty Kurjer zdw 76 248

Szofer - mechanik
lat 25, 6 lat praktyki, żonaty poszukuje posady na osobowe lub ciężarówki. Zna język polski, niemiecki i francuski. Kaucję może złożyć. Okolicą obojętna. Krzyżaniak, Dąbrowskiego 64.
zdw 76 889

Technik
budowlany, absolwent Państw. Szkoły Budownictwa w Poznaniu, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 431

Biuralistka
z dwuletnią praktyką pragnie zmienić posadę. Oferty Kurjer
zdw 76 308

Urzędnik
29 lat, zdolny książkowy korespondent w języku polskim, niemieckim, z ukończoną szkołą handlową, obeznany z eksploatacją leśną, manipulacją i eksportem drzewa poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 76 434

Panienka
bufetowa zupełna sierota poszukuje posady w branży piekarsko-cukierniczej z dobrem poleceniem Oferty Kurjer zdw 76 447

Drogerzysta
dyplomowany, młodszy poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 76 413

Żelaźniak
z 6-letnią praktyką, poszukuje posady. Zgłoszenia A. Tuchocki, Ostrów Wlkp., Zdunowska 27.
Pw 9 933-65.6

Stenotypistka
bardzo biegła w polskim i niemieckim, poszukuje posady ewentualnie na kilka godzin dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 464

Pierwszorzędna siła
rutynowana, polsko-niemiecka korespondentka, ze znajomością francuskiego poszukuje natychmiast posady sekretarki, korespondentki, lub towarzyszki podróży w Poznaniu Katowicach lub Warszawie, ewentualnie zagranicą Oferty Kurjer
zdw 75 695

Panna
w średnim wieku, z dobrego domu poszukuje od 1. 4. lub później posady do dzieci lub dwojga osób, obeznana z gospodarstwem domowem (wiejskiem, miejskiem) oraz szyciem. Zgłoszenia pod nr. 100 do administracji Orędownika Wrzesińskiego. zdw 76 238

Handlowiec
młodszy branży samochodowej, obeznany pracą biurową, język polski, niemiecki, dobre świadectwa szuka jakiego zajęcia Oferty Kurjer zdw 76 236

Nauczycielka-wychowawczyni
z znajomością języków i muzyki kochająca dzieci szuka posady. Oferty Kurjer zdw 76 438

Królewianka
szuka posady do dzieci lub jednej osoby, zna szycie robótki. Oferty Kurjer zdw 76 456

300
złotych kaucji, złoży sierota za posadę w składzie spożywczym lub tej podobnej. Oferty Kurjer
zdw 76 455

Sierota
uczciwa, predka, z lepszej rodziny przyjmie posadę 1. 4 do prac domowych lub pokojowej u lepszych państwa Oferty Kurjer
zdw 76 505

Samodzielna
książkowa poszukuje posady, prowadzi żurnal, bilans, pisze maszyną. Oferty Kurjer zdw 76 502

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych, dobremi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer zdw 76 495

Ślusarz
szofer, kawaler poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 76 489

Młodsza
dziewczyna do wszystkiego z szyciem, dobremi świadectwami poszukuje posady Oferty Kurjer
zdw 76 479

Dla
mej siostry 15 letniej poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer
zdw 76 467

Dwie
dzielne lakierniczki oraz biegłe linjarki na rowery poszukują pracy. Zgłoszenia Kurjer
zdw 76 544

Pielęgniarka-wychowawczyni
poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 76 627

Dziewczyna
uczciwa szuka posady z gotowaniem, cośkolwiek szyciem dobremi świadectwami Oferty Kurjer
zdw 76 626

Młynarz
mistrz pewny w swym zawodzie szuka stałej pracy jako samodzielny wzgl. nadmłynarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 615

Służąca
poszukuje posady Oferty Kurjer
zdw 76 609

Emeryt
państw., biegły w polskim i niemieckim, przyjmie pracę biurową lub inkasenta. Zgłoszenia Kurjer
zdw 76 807

Dziewczyna
dobrem gotowaniem do wszelkich prac domowych miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 76 806

Młodsza
gospodyni szuka posady od 1. kwietnia we dworze pod dyspozycję pani. Oferty Kurjer
zdw 76 088

Młodszy
pomocnik ogrodniczy z ukończoną szkołą i 1½ roczną praktyką poszukuje zajęcia Oferty Kurjer
zdw 76 251

Ogrodnik - szofer
kawaler po wojskowości szuka posady od zaraz lub później, świadectwa pierwszorzędne, obejmie posadę przy willi, majątku lub ogrodnictwa handlowego. Oferty Kurjer zdw 76 084

Dziewczyna
z gotowaniem, zaprawą, pieczeniem ciast, z długoletniemi świadectwami, poszukuje posady od 1 4. 31. do mniejszej, lepszej rodziny. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 75 757

Dziewczyna
chętna, pracowita szuka posady od 1. 3. do wszystkich prac domowych. Oferty Kurjer
zdw 76 226

Młodsza
bufetowa poszukuje jakiejkolwiek posady z gwarancją. Oferty Kurjer zdw 76 211

Były
właściciel interesu poszukuje jako magazynier z gwarancją. — Oferty Kurjer zdw 76 210

Osoba
inteligentna, młoda, pracowita, przyjmie zarząd domu albo inne odpowiednie zajęcie w gospodarstwie domowem. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 744

Pani
z towarzystwa, lat 30, posiadająca zamiłowanie w pracy domowej znająca krawiecczyznę, robótki, zajmie się wyręczeniem, także bez wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 743

Szofer
trzeźwy, sumienny, lat 28, poszukuje posady od zaraz najchętniej na wieś lub na taksówkę może zająć się wszelką pracą biurową. Zgłoszenia St. Paterek, Poznań, Chwaliszewo 7-8, u Tomiaka, tel. 51-43. zdw 76 764

Syn
ciężko poszkodowanego inwalidy wojennego obuwnik, lat 19, poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, ul. Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 76 521/2

Gospodyni
uczciwa, z długoletnią praktyką, wydoskonalona w wojm zawodzie szuka posady na plebanji, (ewtl. pod dyspozycję). Oferty Kurjer
zdw 76 908

Osoba
starsza szuka posady z gotowaniem u bezdzietnych państwa od 1. 4. Oferty upraszam: Przecznica 3, II. prawo. zdw 76 602

Panienka
lat 17, znająca język polski i niemiecki, ekspedycję w składzie poszukuje jakiegokolwiek zatrudnienia. Oferty Kurjer zdw 76 599

Dziewczyna
z dzieckiem, znająca wszelką pracę domową i szycie szuka posady Łaskawe oferty do Kurjera
zdw 76 594

Służąca
szuka posady pokojowej lub wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer
zdw 76 559

Monter
samodzielny na akumulatory i spawacz ołowiu poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 529

Szofer - ślusarz
szuka posady zaraz lub później, miejscowość obojętna W Głuszak, Gułtowy, pow Środa.
zdw 76 533

Żelaźniak
młody poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 532

Bufetowa
samodzielna z dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 534

Młoda
ekspedjentka bufetowa z dobremi świadectwami, uczciwa, rzetelna, pracowita i punktualna szuka posady od dnia 1. 4. 31., ewtl. na wyjazd, miejscowość obojętna. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 76 552

Bona
inteligentna, kochająca dzieci, z długoletnią praktyką poszukuje posady od 1. 4. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 76 546

Panna
z lepszej rodziny szuka posady do dzieci. Zgłoszenia Kurjer
zdw 76 542

Służąca
uczciwa i pracowita poszukuje posady od 1 4. Ofrty Kurjer
zdw 76 536

Panienka
szuka posady do dzieci z szyciem, haftowaniem lub pracy domowej od 1 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 561

Poszukuję
posługi czysta, pracowita, dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer
zdw 76 637

Kucharka
samodzielna szuka posady. Oferty Kurjer zdw 76 640

Dziewczyna
młodsza z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 76 869

Ogrodniczka
solidna, szuka posady, równocześnie zająć może stanowisko opiekunki, lektorki u starszej osoby, ewtl. pracować w innej dziedzinie. Oferty Kurjer zdw 76 910

Ogrodniczka
wykształcona, solidna, szuka posady. Równocześnie zająć może stanowisko nauczycielki z początkami muzyki i niemieckiego. Oferty Kurjer zdw 76 911

Dziewczyna
inteligentna, skromna z prowincji poszukuje posady do dzieci i prac domowych. Łaskawe zgłoszenia Kurjer nw 13 571

Służąca
sumienna, uczciwa z dobremi świadectwami poszukuje posady z gotowaniem 1 kwietnia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 76 886

Bufetowy
poszukuje zatrudnienia hotelu, restauracji, trzeźwy fachowiec, ewtl. kaucja. Zgłosznia Gawlakowa, Gniezno, Hotel Dworcowy.
nw 8783

Książkowa
14 lat praktyki, władająca językiem polskim niemieckim z ładnym charakterem pisma, szuka stałej posady od 1. 4. 31. najchętniej na tartak. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 941

Inteligentna
panienka z dobremi świadectwami, poszukuje posady jako bona najchętniej na wyjazd 1 kwietnia Oferty Kurjer Poznański
zdw 76 774

Bufetowa
z kilkuletnią praktyką poszukuje posady od 1. 4. lub później. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 76 775

Służąca
uczciwa, pracowita, poszukuje z gotowaniem od 1. posady do 3 osób. Oferty Kurjer zdw 76 845

Foto laborantka
szuka pracy. Oferty Kurjer
zdw 76 940

Przyjmę
posadę woźnego w urzędzie lub fabryce w Poznaniu, lat 30, kaucji do 5 000 zł. Zgłoszenia Agentura Kurjera, Leszno, Komeniusza. nw 8789

Aptekarz
umie niemiecki, francuski, rosyjski, doskonały znawca laboratorjum, szuka odpowiedniej posady. Podanie warunków Kurjera Poznańskiego dw 3163

Szukam
pracy jako przychodnia; znam wszelką pracę domową i dobre gotowanie. Łaskawe oferty Kurjer
zdw 76 904

Urzędnik gospodarczy
lat 35, żonaty, bezdzietny, 12 lat praktyki, wzorowych majątkach z szkołą rolniczą z dobremi referencjami poszukuje posady od zaraz za minimalnem wynagrodzeniem. Również żona może się zająć książkowością. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji.
zdw 76 097

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 76 725

Garderobę
damską, dziecięcą, szyje przerabiam. Marcina 78, II., lewo.
zdw 76 730

Kucharka
z samodzielnem gotowaniem, poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 76 758

Poszukuję
posady na probostwo lub do majątku, doskonale znam kuchnię, świadectwa odpowiednie. Włocławek, ul Przedmiejska 18. P-wo Winczak. nw 8763

Skrzypek
rutynowany z repertuarem szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 76 858

Książkowa kasjerka
2 lata praktyki, zna niemieckie i maszynę zmieni posadę. Oferty Kurjer zdw 76 859

Sierota
dobrze polecona poszukuje posługi przed południem, najchętniej Łazarz. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 76 816

Pielęgniarka
z długoletnią praktyką poszukuje posady do niemowlęcia zaraz. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 76 819

Magistra farmacji
z dwuletnią praktyką poszukuje posady stałej lub zastępstwa w Poznaniu lub na prowincji, Kostrzyn, Apteka. zdw 76 269

Służąca
wiejska poszukuje posady 1. kwietnia. Oferty Kurjer
zdw 76 362

Ogrodnik
pomocnik ogrodniczy poszukuje posady od 1 4 z dobremi poleceniami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 266

Panna
z lepszego domu poszukuje zaraz posady do dzieci, najchętniej na wsi W wolnych chwilach zajęłaby się książkowością. Oferty do Kurjera zdw 76 130

Elew
gospodarczy, absolwent szkoły rolniczej poszukuje praktyki w majątku. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 622

Dziewczyna
starsza wiejska do wszelkich prac zaraz Poznań, Dębina Leśniczówka, Tyzner zdw 75 659

Szofer - stangret
kawaler, lat 28, posiadający długoletnią praktykę, poszukuje odpowiedniej posady 1. 4. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 75 979

Kupiec branży zbożowej
lat 26, wykształcenie średnie, praktyką bankową, znajomość języka polskiego, niemieckiego, francuskiego, samodzielny książkowy, pewny w obliczaniu taryfy towarowej, Polsk Kolei Państwowej, kasy chorych, ubezpieczeń, posiadający pierwszorzędne świadectwa i referencje osób wiarogodnych, szuka posady kasjera lub kierownika w przedsiębiorstwie lub większym majątku miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 76 227

Stangret - szofer
kawaler, z dłuższą praktyką prowadzenia wozu, poszukuje posady 1 kwietnia. Oferty Kurjer
zdw 76 290

Panienka
z ukończoną 3 letnią nauką szycia, robót ręcznych, 3 mies. kursem kroju, poszukuje posady, okolica obojętna. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdw 76 294

Szofer
trzeźwy i sumienny poszukuje posady z kaucją 1 000 zł. Oferty Kurjer zdw 76 263

Fryzjerka
kursistka, masażystka i manikurzystka szuka posady. Oferty Kurjer zdw 76 256

Apteka
maturzysta dobrze polecony z półroczną praktyką, znajomością jęz. niem. poszukuje od 1 kwietnia lub później posady Łask. oferty do Kurjera pod zdw 75 857

Dziewczyna
umiejąca gotować, szyć poszukuje posady do wszelkich prac domowych Oferty Kurjer
zdw 76 399

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci lub do lekkich prac domowych. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 405

Dziewczyna
młoda, chętna i pracowita z gotowaniem poszukuje posady 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 76 394

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem, praniem, poszukuje posady 1 kwietnia. Oferty Kurjer
zdw 76 406

Panienka
z 4 miesięczną praktyką poszukuje posady do dzieci. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 76 443

Praczka
akuratna poszukuje prania poza domem. Oferty do Kurjera
zdw 76 401

Dziewczyna
poszukuje posady 1. 4. Oferty Kurjer zdw 75 753

Chemik
młodszy zdolny, energiczny, szuka jakiejkolwiek pracy Oferty Kurjer dw 3133

Służąca
szuka posady z praniem Oferty Kurjer zdw 76 267

Dziewczyna
starsza, uczciwa, szuka posługi na cały dzień w dom lub do restauracji. Zgłoszenia pod zdw 76 320

Dziewczyna
uczciwa, spokojna, samodzielnem gotowaniem do wszystkiego, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 328

Panna
uczciwa, skromna szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 76 379

Dziewczyna
poszukuje posady 1. 4. samodzielnem gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 76 385

Dobra
wiolonczelistka poszukuje posady w większej orkiestrze. Oferty do Kurjera Poznańskiego.
rw 13 558

Gospodyni
szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 76 335

28 WOLNE MIEJSCA

10 zł dziennie
Poważne przedsiębiorstwo przemysłu krajowego poszukuje pań i panów do lekkiej piśmiennej pracy domowej Gdynia Port, skrzynka pocztowa 4. zdw 76 121

Wychowawczyni
młoda wykwalifikowana grająca na fortepianie potrzebna od czerwca do pensjonatu wychowawczego w Rabce Zgłoszenia zaraz Kurjer zdw 76 212

Poszukujemy przedstawiciela
z prawem do inkasa zaprowadzonego i uczciwego dla n/fabr. octu i musztardy na miasto Poznań, oraz południową część województwa poznańskiego Kaucja jest pożądana. Oferty z odpisami świadectw referencjami i fotografją pod Zakłady Przemysłowe Winkelhansen T. A. Oddział Fabryki Octu i Musztardy, Starogard (Pomorze). dw 8 124

Inteligentny
i zdolny książkowy z dobrą praktyką, który potrafi także załatwiać wszelką korespondencję, dotycząca książkowości, może się zgłosić na stałą posadę w Poznaniu z podaniem wyczerpujących referencyj Kurjer zdw 76 011

Kupiec - podróżujący
do sprzedaży artykułu samochodowego potrzebny za prowizję. Oferty Kurjer zdw 76 254

Poszukujemy
wymownych pań z dobrą reprezentacją (przedstawicielki), zarobek wysoki dla uzdolnionych awans. Zgłoszenia osobiste wtorek od 10—12 i 3—5, Bukowska 9, m. 3. zdw 76 890

Dziewczyna
znająca się na gotowaniu do pomocy kucharzom trzebna zaraz. Zgłoszenia „Hungaria" Poznań, od 12—13 w poł. i 7—8 wieczór.
zdw 76 939

Krawcowe
tylko dobre siły potrzebne. Jerczyńska, mody damskie, Ratajczaka 14. zdw 76 925

Asystentka
dentystyczna biegła w technice i operatywie potrzebna do gabinetu lekarskiego. Odpisy świadectw, warunki, podobizne do Kurjera zdwp 76 977

Wina Krajowe
Kantorowicza:
przedmiotem podziwu.
Pw 10 005-12,110

Robotnika
przyjmie cegielnia za kaucją 500 zł. Zgłoszenia Agentura Kurjera Leszno, Komeniusza. nw 8790

Książkowa
bilansistka, pisząca na maszynie w polskim i niemieckim języku potrzebna. Zgłoszenia z podaniem pensji Kurjer zdw 76 947

Ekspedjentka
dzielna z branży artykułów męskich i towarów krótkich, znająca dobrze język niemiecki z kaucją lub dobrą gwarancją może się zgłosić. Marszałka Focha 50. zdw 76 952

Potrzebna
inteligentna panienka do obsługi centrali telefonicznej, umiejąca także pisać na maszynie. Oferty i życiorys do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 70 948

Chemicznie czyści
i naprawia
wszelką garderobę
w 3 dniach — najtaniej
FR. MUSIAŁ
Grobla 27a
zw 28 049

Potrzebna
dziewczyna do wszystkiego z dobrem gotowaniem 1. 4 Szubarga, Stary Rynek 35 zdw 76 459

Służąca
do wszystkiego i dobrem gotowaniem ewentl. z własną pościelą potrzebna od 1 kwietnia. Rogalewska, Plac Działowy 5. zdw 76 468

Elewki
z praktyką poszukuje apteka pod Poznaniem. Zgłoszenia z podaniem warunków do „Par". 27-go Grudnia 18, pod 60 101 Pw 9993-60.101

Bona
potrzebna do trojga dzieci 1½, 6 i 7 lat z szyciem. Oferty z świadectwami które się zwraca, podaniem lat i pensji prosze nadesłać Starościna Kutznerowa, Inowrocław. zdw 76 909

Służąca
uczciwa, pracowita z gotowaniem tylko z dobremi świadectwami potrzebna zaraz. Remlin, św. Marcin 45a. zdw 76 814

Pierwszorzędna
ekspedjentka do detalicznego składu papieru i zabawek oraz uczeń handlowy z lepszej rodziny możliwie z Szkołą Handlową od zaraz mogą się zgłosić. Zgłoszenia z życiorysem i odpisem świadectw do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 12.111 Pw 9991-12.111

KAŻDY ZAROBI
do 300 zł miesięcznie przez pracę domową na maszynie pończoszniczej „EXPRESS"
Ryzyko wykluczone, gdyż gotowy towar na tych maszynach wyrobiony skupujemy za wysoką cenę i dostarczamy surowca. W dzisiejszych ciężkich czasach bezrobocia gwarantuje ten warsztat pracy domowej stałą pracę i stały wysoki zarobek. Zwracajcie się dziś jeszcze do firmy Tw 1154
E. POIYSZ, Cieszyn,
skrzynka pocztowa 156.

Marszantka
po nauce potrzebna. Magazyn kapeluszy, Sznajder, Dąbrowskiego 54. jw 5760

Osobę
przyjmę do niemowlęcia i pracy domowej, gdzie brak matki. — Adres Kurjer zdw 76 957

Elewka
kontraktowa (maturzystka) od 1. 4. r. b. potrzebna Apteka w Bazarze. Pw 9992-12.112

20 szwaczek
biegłych w szyciu czapek przyjmuje fabryka czapek A. Klimek & H. Stachowiak, Wielka 20. zdw 76 501

Marszantka
zdolna, samodzielna, potrzebna firma „Pani", — Dąbrowskiego 12/16 zdw 76 652

2 ekspedjentki
z branży rzeźnickiej potrzebne przejściowo. Sylter, Wierzbięcice 23. zdw 76 499

Do
lepszego domu potrzebna służąca bezwzględnie uczciwa moralna i czysta z bardzo dobrem gotowaniem i znajomością usługi. Zgłoszenia niedziele 5—7. Aleje Marcinkowskiego 24, mieszkanie 7. zdw 76 465

Poszukuję
dziewczyny do dzieci i prac domowych od zaraz. Wierzbięcice 31, mieszkanie 10. zdw 76 629

Służącej
z dobremi świadectwami z powodu choroby od 1. 4. Przemysłowa 33 II. lewo. zdw 76 628

Uczeń
potrzebny zaraz. Rataj, Chwaliszewo 12, skład mięsa. zdw 76 513

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 1. 4. Restauracja, Polna 18. zdw 76 545

Niniejszem mam zaszczyt donieść, iż z dniem 25 marca r. b., dotychczasowy Antykwarjat „Bracia Pióro"
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 28
przejąłem na własne imię i prowadzić będę nadal pod wyżej wymienionym adresem, pod firmą:
ANTONI PIÓRO
Antykwarjat będę prowadził w dotychczasowych rozmiarach i lokalach, proszę uprzejmie o dalsze łaskawe darzenie mnie swem cennem zaufaniem i poparciem.
Z wysokiem poważaniem
Antoni Pióro.
Pw 10020-12,131

Biegle
piszącej mającej maszynę, dam pracę wieczorami (śródmieście). Oferty Kurjer zdw 76 745

Dziewczę
zdrowe, uczciwe do dzieci i lekkich prac domowych od 1. St. Lange, Aleje Marcinkowskiego 3, III. zdw 76 747

Stenotypistki
maszyny do pisania wieczeń wolne Strzelecka 3, zdwp 74 875-6

Młodsza panienka
znająca język polski i niemiecki do lżejszych prac biurowych. Dokładne oferty do ekspedycji zdw 76 782

Fryzjerka
zawodowa potrzebna posada stała. Głowacki, Kanałowa 16. zdw 76 710

Inwalida
wojenny cukiernik może otrzymać posadę. Spieszne zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7, pokój 47 zdw 76 520/a

Szofer
do rozwożenia towarów zaraz potrzebny 1 500. Oferty Kurjer zdw 76 923/4

Służąca
solidna i pracowita potrzebna od 1 4. Wały Król. Jadwigi 2, mieszk. 7. zdw 76 794

Urodę kobiecą
konserwuje doskonali, odświeża, usuwa jej skazy, brak: pier zorzedny Gabinet Racjonalnej Kosmetyki Madeleine' Drowej Magdaleny Poznańskiej Najnowsze paryskie metody Najświeższe zdobycze współczesnej kosmetyki Maquillage Udoskonalone barwienie włosów Trwałe przyciemnianie brw Poznań ul. Franc. Ratajczaka 29 telefon 54-37 Warszawa Mokotowska 52, tel 808 37. zdw 68 513

Przypominam uprzejmie,
że w niedzielę, dnia 29 marca r. b. magazyny moje są otwarte od godziny 1-szej w południe do godziny 6-tej wieczorem.
Nowości wiosenne we wszystkich oddziałach.
Kałamajski.
Pw 10 003/04 - 12,105/106

On ma rację...
.... ten mój syn, ma głowę tatusia. — udaje chorego i kaszle po to, ażeby stale kupować mu doskonałe od kaszlu
Malto
CUKIERKI
Cukierki słod. paczka 40 gr
słodow. mentol. „ 45 „
dw 3157

CZTEROLISTNA KONICZYNA
REKORD
SZCZĘŚCIE CI PRZYNIESIE!
otacza „REKORD", ten nowożytny warsztat pracy domowej, stwierdzając symbolicznie czem jest i stać się może w dzisiejszych ciężkich czasach rosnącego bezrobocia i nędzy. Praca domowa na „Rekordzie" to zapowiedź lepszego jutra dla każdego, który ją nabędzie. Na maszynie pończoszniczej „REKORD" zarobić można ponad 300 zł miesięcznie. Wyrobiony na tej maszynie towar skupujemy i wymieniamy surowiec bezpłatnie. Na zakup potrzebna gotówka 340 zł reszta na spłaty. Wełna, bawełna i jedwab na składzie po cenach fabrycz. Nauka i bliższe informacje bezpłatnie:
REKORD, K. GŁOWACKI,
Królewska Huta, ulica Sobieskiego nr. 14.
Przedstawicielstwo: Tw 1152
POZNAŃ: Głowiński D., Plac Bernardyński 4.

Służąca z samodzielnem dobrem gotowaniem
lubiąca wzorowy porządek uczciwa i skromna, z dobremi poleceniami może się zgłosić od 4—6 ul. Ostroroga (Błonia Grunwaldzkie) za końcowym przystankiem tramwajowym. Ludkiewiczowa. zdw 76 792

Fileciarka
biegła potrzebna zaraz. Stryczyńska, Focha 28. zdw 76 900

Dziewczyna
potrzebna Grobla 28, parter prawo. zdw 76 982

Dziewczyna
przychodnia do otwierania drzwi i lekkich prac domowych potrzebna od zaraz. Zgłoszenia 10—12 godz. Ossowska, Pocztowa 29, I. zdw 76 570

Uczennica
fryzjerska potrzebna. Wjazdowa 8. zdw 76 496

Uczciwych zdolnych agentów (tek)
do sprzedaży pierwszorzędnego artykułu użytku domowego poszukuje się we wszystkich miastach Woj. Pozn. i Pomorze — Duży zarobek. Łask. zgłoszenia z referencjami pod zdw 76 645

Stenotypistka
młodsza bardzo biegle pisząca na maszynie może się zgłosić. Podać dotychczasowe miejsce pracy, — wiek, wysokość żądanej pensji. — Zgłoszenia niekompletne pozostaną bez odpowiedzi. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 76 690

Krawiec
potrzebny. Pamiątkowa 25. zdw 76 689

Kilku
inteligentnych panów zatrudnię z udziałem 200 zł. Oferty Kurjer zdw 76 697

Kursy handlowe Tadeusza Preissa
w POZNANIU, ul. Franciszka Ratajczaka 29.
Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału. Tygodniowo 30 lekcyj.
Nowe kursy 1 kwietnia 1931 r.
Kursy wieczorne od 6 do 8. Prospekty na żądanie.
Dołączyć znaczek pocztowy. zw 2-541

Pw 9538-10.99

Kilka
przystojnych parkietówek przyjmę, pensja stała. Adres Kurjer zdw 76 970

Szofer
jako samodzielny na autobus potrzebny zaraz. Kaucja 1 000 zł. Zgłoszenia: Strzelno, skrytka pocztowa 3. zdw 76 990

Prasowaczka
zaraz potrzebna. Prasowalnia, Różana 23. zdw 76 891

Ucznia
malarskiego z prowincji poszukuje od 1 kwietnia, utrzymanie na miejscu. Mikołajski, Poznań, Seweryna Mielżyńskiego 3. zdw 76 884

Potrzebna
zdolna panienka do szycia zaraz Dąbrowskiego 63, III, lewo. zdw 76 642

Posługa
potrzebna. Spokojna 21, III., prawo. zdw 76 657

Służąca
ze szyciem potrzebna. Półwiejska 37. Szymaniak. zdw 76 678

Służąca
bez gotowania potrzebna. Bachowska, Patrona Jackowskiego 9 zdw 76 668

Uczennica
do stroju potrzebna. Krasewskiego 1. zdw 76 708

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Młode orły".
Aurora: Charlie Chaplin p. t. Bohater wojny światowej.
Casino: „Mężczyzno, — nie grzesz".
Colosseum: Tajemnicze morderstwo w wytwórni filmowej.
Corso: „Deszcz Róż".
Edison: Pat i Patachon w Lunaparku.
Harfa: „Piekło Dantejskie".
Kapitol: „Deszcz Róż".
Metropolis: „Messalina" (Służebnica Wenery).
Orzeł: „Żelazna stopa" i „Napad na ekspress".
Odeon: „Władczyni miłości".
Renaissance: „Biały Mandaryn".
Słońce: „Rozkoszna dziewczynka".
Stylowe: „Poznań wte i wewte" oraz „Wszystko za pieniądze".
Tęcza: „Jeździec bez głowy", „Tajemnicza moc".
Teatr Dobry Wieczór: „Kotv i Kominiarze".
Wilsona: „Pod banderą miłości".

Dziewczyna
młodsza na cały dzień potrzebna. Podejma, św. Marcin 14. zdw 76 893

Uczennicy
do składu perfumeryjnego poszukuje. Zgłoszenia pisemne możliwie z fotografją (lecz nie koniecznie) którą się zwróci uprasza do Kurjera zdw 76 967

Potrzebny
możliwie zaraz do precyzyjnego wykonywania instrumentów zamiłowany w zawodzie i pragnący się w nim doskonalić młodszy, egzaminowany pomocnik, umiejący ślusarstwo i tokarstwo Wynagrodzenie od 300 złotych stosownie do kwalifikacyj. Zgłoszenia piśmienne Obserwatorjum Astronomiczne, Kraków. pw 8777

Służąca
może się zgłosić pomiędzy 7—8 wieczorem. St. Bilska, Szewska 9. Restauracja. zdw 76 936

Wychowawczyni
od 15. 4. Wymagana troskliwa opieka, wychowanie i pomoc w nauce dziewczynkom (bez matki), uczęszczającym już do szkół. Poza tem samodzielny zarząd domem średn. zamożn. Panie tylko z lepszego domu, z lepszem wykształceniem (możliwie maturą) zechcą z całem zaufaniem nadesłać dokładny życiorys, fotografję, którą się zwraca, warunki (oferty bez wymaganych załączników pozostają bez odpowiedzi) do Kurjera dw 3 109

NA KREDYT
długoterminowy przy cenie fabrycznej może dziś każdy kupić
PIANINO
w firmie
A. DRYGAS, Poznań,
ULICA KANTAKA 5. Pw 9995-12,115
Jedyna fabryka w miejscu, 32 lat istnienia!

Humor zagraniczny

— A gdzie twoja żona?
— Porządkuje salonik przed przybyciem straży pożarnej!

(Humorist, Londyn). S. F.

Przedpłata na kwiecień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.